

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT APPROACH FOR PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL MANAGEMENT
BASED ON EARLY CHILDHOOD LIFE SKILLS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Management
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตาม แนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
โดย	นางศศิธร วัฒนกุล
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.พฤษี ศรีบรรณพิทักษ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.สุวิทย์ มูลคำ)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศศิธร วัฒนกุล : แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย. (DEVELOPMENT APPROACH FOR PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL MANAGEMENT BASED ON EARLY CHILDHOOD LIFE SKILLS)

อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน 2. ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 3. นำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 11 ฉบับ ตรวจสอบความเหมาะสมของกรอบแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบศึกษาเอกสารและแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด วิเคราะห์ข้อมูลกรอบแนวคิดโดยการแจกแจงความถี่ ประชากร คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกทม. ที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับอนุบาล จำนวน 71 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร 71 คน ครู 124 คน ผู้ปกครอง 168 คน รวม 363 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ฐานนิยม การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิด 1.1) ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยได้แก่ 1. ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ 2. ทักษะทางการคิด 3. ทักษะทางสังคม 1.2) การบริหารโรงเรียนอนุบาลได้แก่ 1. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 2.การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (PNI 0.585) และการบริหารหลักสูตรปฐมวัย (PNI 0.566) โดยมีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นรายด้านดังนี้ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ได้แก่ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย และลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มี2แนวทางหลัก 9แนวทางรอง ดังนี้ พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และ พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนาทักษะชีวิต และ 1. ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 2. ปรับปรุงการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 3. ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 4. ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 5. ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง3ด้าน 6. ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 7. ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน 8. ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน และ 9. ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6083354527 : MAJOR EDUCATIONAL MANAGEMENT

KEYWORD: EARLY CHILDHOOD LIFESKILLS, KINDERGARTEN MANAGEMENT

Sasitorn Wattanagool : DEVELOPMENT APPROACH FOR PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL MANAGEMENT BASED ON EARLY CHILDHOOD LIFE SKILLS. Advisor: Asst. Prof. CHANYAPIM USAHO, Ph.D.

The purpose of this research is to 1. study the concept of early childhood life skills and private kindergarten school management 2. study Priority Needs Index of private kindergarten school management based on the early childhood life skills concept 3. present a kindergarten school management approach based on the early childhood life skills concept using the Multiphase Mixed Method Research studied from 11 relevant documents. The conceptual framework is validated by 5 qualified persons. The tools consist of the document study form and conceptual framework validation form. The conceptual framework is analyzed by the frequency distribution. The samples of the current and desired conditions are dedicated private kindergartens in Bangkok. The data is collected from 71 executives, 124 teachers, 168 parents, being 363 persons in total. The tools used to analyze the current and desired conditions are a questionnaire on the development approach for private kindergarten school management based on early childhood life skills and a feasibility evaluation form of the development approach for private kindergarten school management (draft) based on preschool life skills. The analytical statistics consist of the frequency distribution, percentage, arithmetic mean, standard deviation, priority needs index, mode, content analysis, and structured informal in-depth interview.

The result reveals that 1) conceptual framework 1.1) early childhood life skills consist of 1. Emotional skills 2. thinking skills 3 social skills 1.2) private kindergarten school management consisting of 1. Early childhood program management 2. Early childhood human resource management 2) the current and desired conditions of private kindergarten school management based on the concept are as the following. The current condition in general is at the medium level. The desired condition in general is at the highest level. Overall, the highest priority needs are the early childhood Human resource management (PNI 0.585) and the early childhood program management (PNI 0.566) with the priority need index in each aspect as the following. The early childhood Human resource management consists of the incentives for the executives' teachers and personnel, the selection of the executives' teachers and personnel, the early childhood Human resource management development and organizational structure and work design. The Early Childhood program management consists of community and parent relation management, child development and learning evaluation, learning environment setting, educational toys and resources, learning experience, educational program development. The overall highest priority need index of early childhood life skills consists of the social skills, thinking skills, and emotional skills respectively 3) the Development Approach for Private kindergarten school management based on early childhood life skills concept consists of 2 main approaches that are 1)the early childhood human resource management that aims to improve early childhood life skills 2) the early childhood program development that aims to improve early childhood life skills. The 9 secondary approaches consist of 1. improving the incentives to be on par with other revered professions to reward the executives' teachers and personnel who contribute in improving the early childhood life skills. 2. improving the selection and recruitment of the executives' teachers and personnel that focus on improving the early childhood life skills 4. improving the organizational structure design of the school to enable the improvement of the early childhood life skills. 5. improving the community and parent relation to enable the improvement of the early childhood life skills. 6. improving the development and learning evaluation process to support the early childhood life skills. 7. improving the learning environment setting, educational toys, and resources to improve the early childhood life skills. 8. improving the learning experience to improve the early childhood life skills. 9. improving the school program development based on the early childhood life skills concept.

Field of Study: Educational Management

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการวิจัยให้มีคุณภาพสูง อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของอาจารย์ ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ คำปรึกษาที่มีคุณค่ายิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจกรอบแนวคิด เครื่องมือในการวิจัยและพิจารณา และ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย ผศ. ดร.สกุญญา แซ่มซ้อย ดร. สุวิทย์ มูลคำ อ.อภิสิทธิ์ จรัสขวนะเพท ผศ.ดร. อรพรรณ บุตรกัตัญญ ดร. รังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์ อ.ปรารธนา ลิ้มหุตะเศรณี

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจกรอบแนวคิด เครื่องมือในการวิจัยและพิจารณา และ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครองทุกท่าน ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทุกแห่งใน กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณครอบครัววัฒนกุล-รามโกมุท ที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุนและส่งเสริมในระหว่างศึกษาและดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตหลักสูตรครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาคในเวลาราชการ รุ่นที่ 55 และ 56 รวมทั้งภาคนอกเวลาราชการ รุ่นที่ 27 ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และร่วมทุกข์ร่วมสุขตลอดระยะเวลาการศึกษาและการวิจัย

ศศิธร วัฒนกุล

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	5
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	5
1.2 คำถามวิจัย.....	11
1.3 วัตถุประสงค์	11
1.4 ขอบเขตการวิจัย	12
1.5. กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
1.6. นิยามศัพท์	14
1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.1 ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย.....	20
2.2 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน.....	95
2.3 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย.....	113
2.4 แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามแนวคิดที่ เกี่ยวข้อง	142
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	177

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	184
3.1 การออกแบบวิจัย.....	184
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	185
3.3 ตารางขั้นตอนการดำเนินวิจัย	197
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	202
4.1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	203
4.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นพัฒนาในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย.....	209
4.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากแบบสอบถาม	252
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	282
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	284
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	298
5.3 ข้อเสนอแนะ	325
บรรณานุกรม.....	327
ภาคผนวก.....	334
ภาคผนวก ก แบบตรวจสอบกรอบแนวคิด เครื่องมือ และผลการวิเคราะห์ค่า IOC	335
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	361
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย.....	378
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและพิจารณา (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	4
ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	7
ประวัติผู้เขียน.....	15

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของ ทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม.....	35
ตารางที่ 2-2 เปรียบเทียบองค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 3 – 6 ปี.....	61
ตารางที่ 2-3 เปรียบเทียบทักษะชีวิต.....	89
ตารางที่ 2-4 เปรียบเทียบขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน.....	112
ตารางที่ 2-5 องค์ประกอบงานบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย.....	114
ตารางที่ 2-6 เปรียบเทียบขอบข่ายงานการบริหารวิชาการ.....	117
ตารางที่ 2-7 เปรียบเทียบกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา.....	129
ตารางที่ 2-8 สัเคราะห์งานบริหารวิชาการและงานบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยโรงเรียน อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย.....	172
ตารางที่ 4-1 ตารางการสังเคราะห์ กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาล.....	203
ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์ กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย.....	205
ตารางที่ 4-3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	209
ตารางที่ 4-4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม.....	213
ตารางที่ 4-5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย.....	214
ตารางที่ 4-6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทาง การศึกษาปฐมวัย.....	215
ตารางที่ 4-7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย.....	216
ตารางที่ 4-8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ.....	218

ตารางที่ 4-19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย.....	237
ตารางที่ 4-20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ.....	239
ตารางที่ 4-21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ปฐมวัย.....	241
ตารางที่ 4-22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ปฐมวัย รายชื่อ.....	243
ตารางที่ 4-23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทน ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย.....	246
ตารางที่ 4-24 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทน ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ.....	248
ตารางที่ 4-25 ตารางสรุปการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมของการพัฒนาการ บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (เรียงตามกรอบแนวคิด).....	250
ตารางที่ 4-26 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัยจากแบบสอบถาม.....	252
ตารางที่ 4-27 สรุปความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	274
ตารางที่ 4-28 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย.....	279

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาแบบ Blended Learning 70:20:10.....	135
ภาพที่ 2 โครงสร้างมาตรฐานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็กในประเทศจีน (UNICEF1999).....	150
ภาพที่ 3 แผนผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย.....	191

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

แก่นแท้ของการพัฒนามนุษย์ คือ การส่งเสริมให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีทักษะ มีความรู้ มีความสามารถในการผลิต และสร้างผลกระทบแก่สังคมโดยเริ่มต้นจาก 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา ซญาพิมพ์ อูสาโท (2560) ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและ พัฒนาการในทุกด้านเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด และเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคตดังคำกล่าวของศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ.เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปีพ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) ไม่เพียงแค่นโยบายวิชาการเท่านั้น แต่การลงทุนในปฐมวัยต้องสร้างให้เด็กได้รับทั้งเนื้อหาวิชาการและทักษะชีวิต (Ellen Galinsky, 2553) โดยมีทั้งทักษะทางปัญญา (Cognitive Skill) และอุปนิสัย (Character) (Heckman & Neal, 2005)

หากเด็กปฐมวัยไม่มีภูมิคุ้มกันทางสังคม และทักษะชีวิตจะส่งผลต่ออนาคต เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วอาจเป็นคนไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ - จิตใจ และมักมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่ายส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมซึ่งจะเป็นภาระในสังคม ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยหมายถึง ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function) อันเป็นความสามารถจากการทำงานของสมองซึ่งบริหารจัดการให้เด็กมีทักษะทางสติปัญญาการคิด อารมณ์และสังคม (Galinsky, 2010) และหมายถึงความสามารถตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัยในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้งในขณะเดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล มีวิธีการรับมือและบริหารจัดการตนเองได้และมีอารมณ์ที่สมดุล (Emotionally balances) ช่วยให้แต่ละบุคคลมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เพื่อการตัดสินใจ คิดและเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (Think and decide independently) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวได้ในสังคมชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย (socially adaptable) อันนำมาซึ่งการปกป้องคุ้มครองตนเองให้อยู่รอดปลอดภัย สร้างความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ มีความสุขกายสบายใจ เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่เกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมายในอนาคต (Healthy, Productive, Fulfilling and Meaningful Life) (Council, 2009) (Kids, 2564), (Unicef &

UNICEF, 2012), (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558), (รุ่งลาวัลย์ ละอำคา, 2557b) ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ใช้ชีวิตอย่างมีสติ มีความพร้อมในการก้าวรูกทางสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และยังส่งผลต่ออนาคตของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว กล่าวคือ สามารถจบการศึกษาจากโรงเรียนด้วยคะแนนดี และสามารถได้งานดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมผิดกฎหมายต่ำมาก (Heckman & Neal, 2005) ทักษะชีวิตยังมีความสำคัญในการช่วยให้สังคมส่วนรวมเป็นสุขสงบมั่นคงยั่งยืน เป็นทักษะที่มีความต้องการเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 21 (World Bank, 2552, (UNICEF, 2000), James Heckmem, 2556, (Nagaoka et al., 2015), (วิจารณ์ พานิช, 2558), (Thompson & Shuttleworth, 2015), (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ปรากฏในเป้าประสงค์ที่ 4.7: สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573 (Unicef & UNICEF, 2012) และยังเป็นหนึ่งในเป้าหมายของกรอบปฏิบัติการดาการ์ (The Dakar Framework for Action) โดยระบุไว้ 2 ข้อจาก 6 ข้อ คือ เป้าหมายที่ 3 และเป้าหมายที่ 6 อีกทั้งทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยอยู่ในกลุ่มของทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ซึ่งเป็นทักษะเพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นการต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2558) ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญจำเป็นตั้งแต่ในปฐมวัย (Nagaoka et al., 2015) ทักษะพื้นฐานนี้ คือ หัวใจของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งได้กลายเป็นทักษะสำคัญมากกว่าที่เคยเป็นเพราะลักษณะงานในยุคศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่งานที่ต้องการทักษะทางสังคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (Forum, 2016a)

ทักษะชีวิตปฐมวัย (Early Childhood Life Skills) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ปรากฏในเป้าประสงค์ที่ 4.2: สร้างหลักประกันว่าเด็กชายหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวชี้วัดที่กำหนดซึ่งเชื่อมโยงกับทักษะชีวิต คือ ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และจิตวิทยาทางสังคม จำแนกตามเพศ

ในประเทศไทยทักษะชีวิตปฐมวัยเป็นหนึ่งในหลักการของการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) กล่าวคือ หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดีมีวินัย และมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และเป็นหนึ่งในมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย (2561) ด้านมาตรฐานคุณภาพของเด็ก 4 ประการ (National Standard for Early Childhood Care, 2562) อีกทั้งเด็กปฐมวัยที่มีทักษะชีวิตจะมีอัตราออกกลางคันน้อยลง (UNICEF, 1997) จึงเป็นการตอบสนองเป้าหมายที่ 4 ของกรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติเรื่องประสิทธิภาพด้านอัตราเด็กออกกลางคันลดลง

โรงเรียน คือ สถานที่ เพื่อการส่งเสริมทักษะชีวิตอีกแห่งหนึ่งให้กับเด็กปฐมวัย นอกเหนือไปจากครอบครัว เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ผู้เรียน สามารถเข้าถึงเด็กได้เป็นจำนวนมาก มีครูเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความพร้อม เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เมื่อคำนวณตัวเลขออกมาเมื่อมีการทำงานเป็นระบบรวมถึงการตรวจสอบประสิทธิภาพประสิทธิผล และโรงเรียนทำหน้าที่เชื่อมต่อกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมทักษะชีวิตผู้เรียน (UNICEF, 1997) โรงเรียนเอกชนเป็นระบบการศึกษาที่อยู่ภายใต้ระบบการศึกษาของประเทศ จึงต้องมีการกำหนดทิศทางพัฒนาที่สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2560 เป็นช่วงต้นของกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2575 และการปฏิรูปประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2560) โรงเรียนอนุบาล คือ สถานที่ซึ่งเด็กเข้ามาสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ทั้งเพื่อนวัยเดียวกัน และคุณครูซึ่งเป็นผู้ใหญ่นอกเหนือจากคนในครอบครัว เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อซึ่งต้องมีการปรับตัวทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หากปรับตัวได้ก็ไม่มีปัญหาแต่หากปรับตัวไม่ได้ก็จะเข้าสู่กระบวนการ เพื่อรับคำปรึกษาเพื่อการปรับตัว (Adjustment disorders) ซึ่งช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหลากหลายบานปลายไปมากกว่าเดิม (หทัยา ดำรงค์ผล, 2560) โรงเรียนอนุบาล (WHO, 1997) การจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาร่างกายทางสมอง (Hymes, 2512 อ้างอิงในเยาวภา เตชะคุปต์, 2542 อ้างอิงใน (สุธนา ฮั่นเกียรติพงษ์, 2552)

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการบริหารโรงเรียนอนุบาลรัฐบาล คือ มีความยืดหยุ่น คล่องตัว มีทางเลือกอย่างหลากหลายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีขอบข่ายการบริหารตามหลักวิชาการ 4 ขอบข่ายงาน คือ การบริหารวิชาการ ซึ่งเรียกว่าการบริหารหลักสูตร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา ซึ่งเรียกว่าการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การบริหารงบประมาณและการเงิน และสุดท้าย คือ การบริหารทั่วไป โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมีขอบข่ายงานสำคัญ 2 งาน คือ งานการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย และงานการบริหารหลักสูตรปฐมวัย จากงานวิจัยพบว่า มีความจำเป็นต้องบริหารงานสองส่วนนี้ควบคู่กันไปโดยไม่ละเลยงานใดงานหนึ่ง

ปัจจุบัน ผลลัพธ์จากการพัฒนาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ส่งผลต่อคุณภาพในประชากรไทย คือ คุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังคงมีปัญหาส่งผลกระทบต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในอนาคต กล่าวคือ 1) กลุ่มเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) ยังมีปัญหาพัฒนาการไม่สมวัย จากประชากรที่มีบุตรลดลง

ส่งผลให้จำนวนเด็กปฐมวัยลดลงอย่างต่อเนื่องและยังมีปัญหาพัฒนาการล่าช้ากว่าร้อยละ 27.5 2) กลุ่มเด็กวัยเรียน มีปัญหาด้านความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) 3) กลุ่มวัยรุ่น มีปัญหาตั้งคร่ำครึก่อนวัยอันควร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) คนไทยมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงขึ้นจาก 5.9 เป็น 6.03 ต่อประชากร 100,000 คน โดยในวัยรุ่นมีจำนวนเฉลี่ย 170 คนต่อปี และยังพบว่า เด็กไทยอ่อนไหววิชาทักษะชีวิตส่งผลให้ก้าวพลาดกระทำผิดก่อคดีอาชญากรรมมากขึ้น 4% จากเหตุที่โรงเรียนไม่มีการสอนวิชาทักษะชีวิตมุ่งแต่สอบเอาคะแนน (คงวิมลสมพร, 2558) เด็กไทยอยู่ในภาวะโรคเด็กเร่งรีบ (the hurried child syndrome) เนื่องด้วยเกิดมาในยุคที่มีแต่ภาวะเร่งรีบ อยู่กับสื่อทีวี สังคมโลกออนไลน์และเทคโนโลยีมากมาย จึงถูกกดดันให้เร่งรีบในหลายเรื่องรวมทั้งในเรื่องการเรียน (หัตยา ดำรงค์ผล, 2560) เทคโนโลยีสื่อที่ก้าวหน้าในประเทศไทยส่งผลให้อีแมตต์ โทรศัพท์มือถือ เข้ามามีส่วนสำคัญทำให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

จากผลลัพธ์ที่กล่าวมาข้างต้น มาจากปัจจัยที่ท้าทายการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2 ประการ คือ (1) ปัจจัยที่พบในประเทศไทย (2) ปัจจัยที่พบในระดับนานาชาติ โดยปัจจัยที่พบในประเทศไทยได้แก่ (1.1) สภาพการณ์ในประเทศ ประกอบด้วย (1.1.1) แนวโน้มเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาเอกชน ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวและมีบางกลุ่มที่ไม่มีเวลาให้เด็ก ไม่มีเวลาหาความรู้เพื่อการพัฒนาทักษะการเลี้ยงเด็กมากเท่าที่ควร และมีความคิดว่า เรื่องทั้งหมดที่เกี่ยวกับลูกเป็นหน้าที่ของครู (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2545) คุณลักษณะของผู้เรียนและระดับผลการเรียนมาจากปัจจัยสำคัญสองประการ คือ ต้นทุนจากครอบครัวผนวกกับต้นทุนที่ได้รับจากโรงเรียนอย่างเพียงพอจึงจะประสบผลสำเร็จ (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560) (1.1.2) ประเทศไทยกำหนด พ.ร.บ.การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรา 9 อนุ 3 วรรค 2 ให้มีการกำหนดให้หน่วยบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และของเอกชนต้องได้รับเงินอุดหนุนรายหัว หรือสิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อให้เด็กไทยสามารถเข้ารับบริการจากหน่วยให้บริการของรัฐและเอกชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดแนวโน้มของจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนลดลง (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2561) (1.1.3) ประเทศไทยไม่สามารถบริหารจัดการให้โรงเรียนอนุบาลมีมาตรฐานที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมทั่วถึงได้จึงทำให้เกิดการสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตั้งแต่อนุบาล ส่งผลให้โรงเรียนอนุบาลในประเทศไทยมุ่งเน้นแต่การท่องจำความรู้เพื่อสอบแข่งขัน ผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนบริหารงาน เพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนจึงเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อการแข่งขันมากกว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก เน้นการสอนเฉพาะด้านเนื้อหามากกว่าการพัฒนาทักษะกระบวนการ ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ การให้เหตุผลรวมถึงขาดการพัฒนาด้านคุณธรรมและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ขาดทักษะความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2558) และการเร่งพัฒนาการเกินกว่าวัยนั้นส่งผลให้เด็กอนุบาลเกิดความเครียดซึ่ง

ความเครียดนั้นจะส่งผลกระทบต่อสู่พัฒนาการด้านอื่นๆ (ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ, 2542 อ้างอิงใน (เอก ณรงค์ & รับขวัญ ภูเขาแก้ว, 2561) (1.1.4) ประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์ตัดสินมากกว่าการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้การประเมินผล เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการวัดผลระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำความรู้จำนวนมากจึงส่งผลกระทบต่อมาที่ปฐมวัยทำให้ต้องมีการวัดผลด้านความจำโดยขาดการประเมินสภาพตามความเป็นจริง และมีกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาในทุกด้านอย่างสมดุลย์ (1.1.5) ประเทศไทยไม่สามารถสร้างกลไกในการติดตามและประเมินคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านครุศาสตร์ปฐมวัย ทำให้เกิดความไม่สมดุลย์ระหว่างอัตราส่วนของอาจารย์กับจำนวนนิสิตนักศึกษาซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอน ทำให้ผู้รับการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยส่งผลกระทบต่อครูซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาเน้นให้เด็กอ่านเขียนมากกว่าการสอนด้านทักษะการคิดทักษะการตัดสินใจ ทั้งนี้การปลูกฝังเสริมสร้างแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับครูผู้สอน เพราะเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตามทฤษฎีพัฒนาการการเรียนรู้ของ Bandura ดังนั้นครูจำเป็นจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีมีความพร้อมด้านทักษะการสอนปฐมวัยที่ถูกต้อง (ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ, 2542 อ้างอิงใน (เอกณรงค์ & รับขวัญ ภูเขาแก้ว, 2561) (1.1.6) ประเทศไทยยังไม่สามารถบริหารจัดการความเป็นพหุวัฒนธรรม (Pluralist Society) ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทำให้โรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการความเป็นพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนได้เช่นกัน กล่าวคือ ขาดการส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ส่งผลให้กลุ่มชนส่วนน้อยต้องปรับตัวเข้าหาวัฒนธรรมหลักจนเกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ เช่น ผู้นับถือศาสนาอิสลาม (ฟารามาช บิน มุฮัมหมัด เราะห์บ์ร อ้างอิงใน (เดียนา รักษมณี, 2547) ในขณะที่การพัฒนาเด็กจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมของเด็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป (กรมวิชาการอ้างอิงใน (เดียนา รักษมณี, 2547)

(1.2) นิยาม ตัวชี้วัดทักษะชีวิตปฐมวัยของหลักสูตรปฐมวัย 2560 ขาดความสอดคล้องกับนิยามที่ชัดเจน ส่งผลให้การเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยขาดความชัดเจน กล่าวคือ ประเทศไทยกำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี โดยระบุทักษะชีวิตปฐมวัยในพัฒนาการด้านสังคมซึ่งมีเพียง 3 ข้อ กล่าวคือ 1. มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 2. มีวินัยในตนเอง 3. ประหยัดและพอเพียง ในขณะที่ประเทศอื่นในระดับนานาชาติ ได้แก่ ออสเตรเลีย อินเดีย อิสราเอล อเมริกา ระบุทักษะชีวิตปฐมวัยครอบคลุมตามค่านิยมของ (WHO, 1997) ซึ่งเป็นทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychological Competence) ซึ่งจะมีผลลัพธ์ (outcome) คือ เด็กปฐมวัยสามารถคิดและตัดสินใจ มีสภาวะทางอารมณ์ที่สมดุลย์เป็นเอกภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเด็กและผู้ใหญ่ในสังคมโรงเรียนและสังคมโลกได้อย่างมีความสุขกายสุขใจในชีวิตประจำวันนำสู่ชีวิตที่เกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy Productive Fulfilling life

Meaningful Life ได้ต่อไปในอนาคต (Council, 2009); (Education, 2010); (Heckman, 2013), (Unicef & UNICEF, 2012)

(1.3) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ปัจจุบันพบว่า (1.3.1) ยังมีความขาดแคลนหลักวิชาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และมีความขาดแคลนงานวิจัยที่สะท้อนความต้องการจำเป็นของผู้ปกครอง(สุนีย์ ชัยสุขสังข์, 2554) และความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตปฐมวัยรายด้าน (มุฮัมหมัดอาฟีฟ อ็ชชอลีฮีย์, 2554) 1.3.2 การบริหารงานยังคงเน้นที่การบริหารงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ เน้นการบริหารหลักสูตรปฐมวัยหรือการบริหารวิชาการ มากกว่างานอื่น และในส่วนของงานบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย เน้นเพียงการฝึกอบรมเท่านั้น

(2) ปัจจัยที่พบในระดับนานาชาติ ประกอบด้วย (2.1) ปัญหาความไม่ชัดเจนในความหมายและการนำไปใช้ของแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย แม้ว่าแนวคิดทักษะชีวิตจะมีมานานแต่การสร้างเสริมทักษะชีวิตยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ชัดเจน อันเนื่องมาจากปัญหาทั้งแง่ของการนิยามความหมายและการนำไปใช้ผ่านการบริหารโรงเรียน โดยแง่ของนิยามความหมายนั้นมีความกว้างขวางและสามารถนำไปปรับใช้ในหลายเป้าหมาย ทำให้ขาดความชัดเจนในการนิยามความหมายที่ชัดเจน (WHO, 1997), (Hoffman, 2006), (Unicef & UNICEF, 2012) (Hodge et al., 2013) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) นั้นให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านทักษะสำคัญหลายประการ แต่กลับมองข้ามทักษะพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ไป (Nagaoka et al., 2015), 2558) และอีกส่วนหนึ่ง คือ ความท้าทายในการนำแนวคิดทักษะชีวิตไปใช้ผ่านการบริหารโรงเรียนในระดับนานาชาตินั้นมีงานวิจัย ดังนี้ (1) ขาดการบริหารนโยบายและกลยุทธ์จากผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียน (2) ขาดการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ กล่าวคือ ขาดหลักสูตรที่เหมาะสม เพื่อการลงมือปฏิบัติไม่ใช่แค่ความรู้และการท่องจำ ขาดแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่เหมาะสมกับวัยและบริบทสังคม ขาดการประเมินวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการเปิดโอกาสให้เด็กนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน (3) ขาดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาด้านการฝึกอบรมครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิต (4) ขาดการบริหารทั่วไป ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่เหมาะสม (5) ขาดการประเมินการเงิน ด้านการวัดผลความคุ้มค่าทางการลงทุนในการจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิตในโรงเรียน (Vygotsky, 1978; Connell et al., 1985; Ross et al., 2534; World Health Organization [WHO], 2540; O'Donnell et al., 2541; Sussman et al., 2536; Weisen et al., 2538; UNESCO, 2543; Delors et al., 2539; WHO, 2547) อ้างถึงใน (Hoffman, 2006) ซึ่งในประเด็นของการขาดมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยระดับนานาชาติทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาของศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ เอกแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่า ความสำเร็จของการลงทุนในการศึกษาปฐมวัยเพื่อสร้าง Cognitive และ Character มีองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งคือการให้ความรู้แก่พ่อแม่ (Parent Education) ควบคู่ไปกับ

การให้การศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน (Heckman, 2008) (2.2) งานวิจัยระดับนานาชาติพบว่า การเรียนการสอนในระดับปฐมวัยมุ่งเน้นให้เด็กเรียนเนื้อหาที่จำเป็นแต่ละเลยด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับปฐมวัย (Galinsky, 2010) และงานวิจัยในประเทศญี่ปุ่นสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาที่สามารถสร้างเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทางการศึกษาด้วยวิธีการอื่นๆ นอกเหนือการเรียนในห้องเรียน ไม่ควรเน้นในด้านของการอ่านเขียนและท่องจำซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่มีคุณภาพ (คงวิมลสมพร, 2558)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญรวมทั้งปัญหาที่กล่าวไปทั้งหมด จึงเป็นที่มาของความสำคัญของการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1.2 คำถามวิจัย

1. กรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ควรเป็นเช่นไร
2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นอย่างไร
3. แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
3. เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
2. ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2) ขอบเขตประชากร

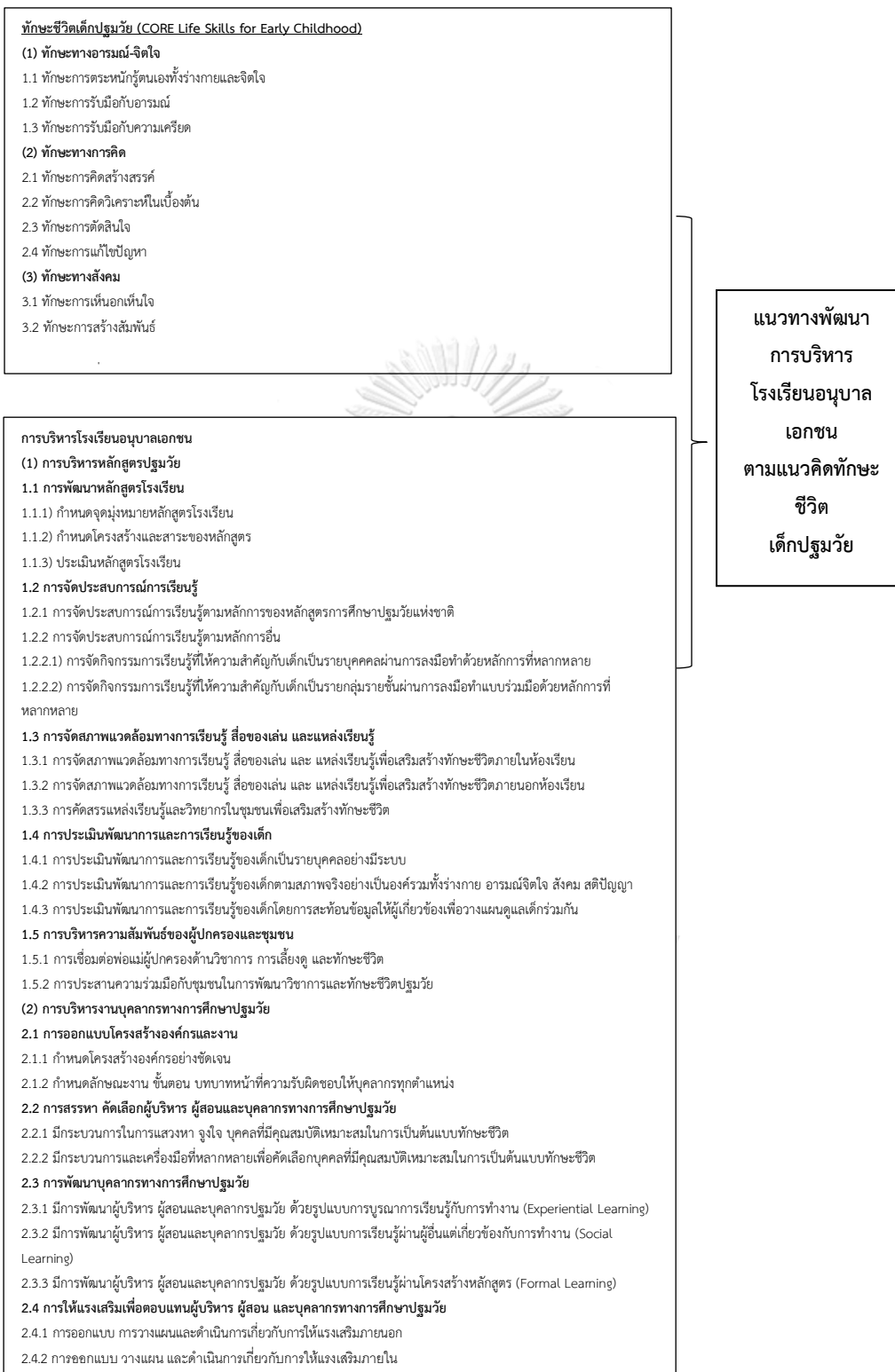
1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพฯ ที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับอนุบาลเท่านั้น

3) ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย ตุลาคม 2562 – กรกฎาคม 2564

1.5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6. นิยามศัพท์

- 1) **การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน** หมายถึง การบริหารหลักสูตรปฐมวัย และการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กในวัย 3 - 6 ปีเกิดทักษะชีวิตปฐมวัย
- 2) **การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย** หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน
- 3) **การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน** หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรโรงเรียน
- 4) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น
- 5) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย
- 6) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลายในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิการสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก
- 7) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียนกับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก
- 8) **การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้** หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต
- 9) **การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก** หมายถึง การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ การประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

- 10) **การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน** หมายถึง การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย
- 11) **การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน การสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย
- 12) **การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน** หมายถึง กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอนบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง
- 13) **การสรรหา และ คัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจ บุคคลที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต
- 14) **การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Social Learning) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Formal Learning)
- 15) **การให้แรงเสริมตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก
- 16) **การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน
- 17) **การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยแรงจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ

- 18) **ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย** หมายถึง สมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมอันเป็นความสามารถตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปีในการมีทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะในการคิด ทักษะทางสังคม
- 19) **ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ** หมายถึง ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ ทักษะในการรับมือกับอารมณ์ ทักษะในการรับมือกับความเครียด
- 20) **ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ** หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3-6 ปีในการรับรู้ในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การยอมรับในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การแสดงออกในคุณค่า ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน
- 21) **ทักษะการรับมือกับอารมณ์** หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ และความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 - 5 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ
- 22) **ทักษะการรับมือกับความเครียด** หมายถึง หนึ่ง เด็กสามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียดและผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด สอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีและแสดงออกถึงการผ่อนคลายความเครียดจากดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว สาม เด็กสามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุความเครียดพร้อมโน้มนำตนเองไปในทางที่พึงประสงค์อันเป็นเอกภาพได้
- 23) **ทักษะทางการคิด** หมายถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการตัดสินใจ ทักษะในการแก้ไขปัญหา
- 24) **ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น** หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี ในการแยกแยะความเหมือนความต่างของวัตถุและเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลในกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี ในการแยกแยะข้อมูลและเหตุการณ์รอบตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง และแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลถึงการรับรู้และประเมินปัจจัย ซึ่งเป็นการกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์
- 25) **ทักษะการคิดสร้างสรรค์** หมายถึง เด็กสามารถคิดแบบมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลตามมาอันหลากหลายได้อย่างกว้างขวางเหนือประสบการณ์ใ้การยึดติดในกรอบ เด็ก

สามารถแสดงออกถึงการมีจินตนาการความคิดและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป เด็กสามารถแสดงออกในการปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นในชีวิตประจำวัน

- 26) **ทักษะการตัดสินใจ** หมายถึง เด็กสามารถประเมินทางเลือกจากตัวเลือกที่มีอยู่และผลของการตัดสินใจที่แตกต่าง และเด็กสามารถแสดงออกถึงการลงมือตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นระบบมากขึ้น
- 27) **ทักษะการแก้ไขปัญหา** หมายถึง เด็กสามารถเรียนรู้ เข้าใจ รับรู้ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา และเด็กสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยบอกข้อดีข้อเสียของแนวทางแก้ไขและสามารถลงมือแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 28) **ทักษะทางสังคม** หมายถึง ทักษะในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- 29) **ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** หมายถึง เด็กสามารถรับรู้ และแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย และเด็กสามารถแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- 30) **ทักษะการสร้างสัมพันธ์** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวก และยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้กับผู้อื่นทุกวัย และความสามารถในการแสดงออกในการปรับตัว การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชน
- 31) **ทักษะการสื่อสาร** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การพูด การบอกเล่า และความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเอง และแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การเขียนสัญลักษณ์ การแสดงสีหน้าท่าทาง

1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กปฐมวัย ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต 3 ด้าน คือ ด้านทักษะอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม
2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ได้แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
3. ผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ได้มีส่วนร่วม เพื่อร่วมเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
4. สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยสำหรับใช้เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี
5. หน่วยงานทางการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มีผลวิจัยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ให้มีความพร้อมในการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทักษะอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด และ แนวทางพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีสาระสำคัญ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

2.1 ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

- 2.1.1 ความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย ของแนวคิดทักษะชีวิต
- 2.1.2 องค์ประกอบ และ ขอบข่าย ของทักษะชีวิต
- 2.1.3 ความสำคัญ ความหมาย ของทักษะชีวิตผู้เรียน
- 2.1.4 ความสำคัญ ความหมาย ของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2.1.5 ขอบข่าย องค์ประกอบ ของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2.1.6 การกำหนดทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน
 - 1) พัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 2) ความต้องการของระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
 - 3) ความต้องการของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
 - 3.1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 3.2) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
 - 3.3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12
 - 3.4) มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย
 - 3.5) เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ 2560
- 2.1.7 การเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

2.2 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

- 2.2.1 การบริหารโรงเรียน
- 2.2.2 ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียน
- 2.2.3 โรงเรียนอนุบาลเอกชน
 - 1) ความเป็นมา ความสำคัญ และความหมายของโรงเรียนเอกชน
 - 2) ความสำคัญของปฐมวัย
 - 3) ความเป็นมา ความสำคัญ และความหมายของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
 - 4) จำนวนโรงเรียนอนุบาลเอกชนประเภทสามัญในกรุงเทพมหานคร

5) การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาล
เอกชน

2.3 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

2.3.1 การบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ขอบข่ายงานการบริหาร
วิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน

2.3.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา และ ขอบข่ายงานการบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

2.4 แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัยตาม แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1) แนวความคิดที่เกี่ยวข้องในการบริหารวิชาการ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์
ทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัย

1.1) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดของ
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.2) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิด
โรงเรียนมิตรเด็ก

1.3) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิด
โรงเรียนหลกวัฒนธรรม

1.4) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิด
จิตตปัญญาศึกษา

1.5) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิด
ฉันทศึกษา

1.6) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิด
ไฮสโคป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทักษะชีวิต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.1 ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (Early Childhood Life Skills) มีความหมายและองค์ประกอบที่มี
ความหลากหลาย จากการวิจัยเอกสารพบว่าในแต่ละประเทศมีการนิยามที่แตกต่างกันไปตามบริบท

และความต้องการของสังคมหลายประเทศมุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยมีการระบุในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือสำหรับครูปฐมวัย และคู่มือสำหรับผู้ปกครอง (Council, 2009); (Kids, 2564) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ให้ความสำคัญกับกับสมรรถนะด้านทักษะสำคัญหลายประการแต่กลับมองข้ามทักษะพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (Nagaoka et al., 2015) ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (Early Childhood Life Skills) มาจากแนวคิดของทักษะชีวิต (Life Skills) ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญกับความหมาย ขอบข่ายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้วยนิยามทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) อันเป็นพื้นฐานสู่ทักษะอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

2.1.1 ความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย ของแนวคิดทักษะชีวิต

ความเป็นมาของแนวคิดทักษะชีวิต

คำว่าทักษะชีวิต (Life Skills) ปรากฏเป็นครั้งแรกในงานพัฒนาสุขภาพขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) เพื่อช่วยประชากรให้มีความสามารถในการรู้เท่าทันสุขภาพของตนเองและดูแลตนเองให้มีสุขภาพแข็งแรงตามศักยภาพ (World Health Organization, 1986) อังอิงใน (Hoffman, 2006) ต่อมาแนวคิดทักษะชีวิตได้รับการบรรจุให้อยู่ในงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยอธิบายว่า Life skills คือ สมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Competence) อันเป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ปรับตัวด้านบวกในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้อื่นกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม Life skills มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพในแง่ที่กว้างที่สุดทั้งด้านร่างกายจิตใจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีปัญหาสุขภาพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่สามารถจัดการกับความเครียดและแรงกดดันในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะชีวิตหลักนี้เรียกว่าทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งคือทักษะชีวิตโดยทั่วไป (Universal/Generic Life Skills) (Hoffman, 2006) (UNICEF'S, 2010)

หลังจากนั้นได้มีการนำแนวคิดทักษะชีวิตมาปรับใช้ให้มีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปี 2543 ได้มีการนำแนวคิดทักษะชีวิตมาจัดการเรียนการสอน เพื่อการรู้เท่าทัน เช่น เรื่อง เพศศึกษา (life skills-based HIV & AIDS education) เรื่อง สันติภาพและความรุนแรง (life skills-based peace education) เป็นต้น (UNESCO, 2012) อังอิงใน (Hoffman, 2006) รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบของการส่งเสริมทักษะชีวิตผ่านกีฬา (Life Skills Development through Sport) ซึ่งเป็นที่นิยมมากขึ้น (Hodge et al., 2013) และ (Gould & Carson, 2008) ทำให้

แง่ของนิยามความหมายนั้นมีความกว้างขวางและสามารถนำไปปรับใช้ในในหลากหลายเป้าหมายแต่ก็ทำให้ขาดความชัดเจนในการนิยามความหมายที่ชัดเจน (WHO, 1999), (Hoffman, 2006) (UNICEF'S, 2010) ในปัจจุบันทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยอยู่ในกลุ่มของทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ซึ่งเป็นทักษะเพื่อการดำเนินชีวิต และการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Learning , อ้างอิงในวิจารณ์ พาณิช, 2558) ทว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ให้ความสำคัญกับกับสมรรถนะด้านทักษะสำคัญหลายประการแต่กลับมองข้ามทักษะพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ไป (The University of Chicago, 2558) ซึ่งในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ซึ่งเป็นทักษะชีวิตหลักอันเป็นพื้นฐานสู่ทักษะอื่นๆต่อไปในอนาคต

ในปัจจุบันยังมีคำเรียกที่คล้ายกับคำว่าทักษะชีวิต เช่น การบ่มเพาะลักษณะนิสัย (Character building) การส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (Personal and Interpersonal Education) ทักษะทางการเรียนรู้อารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills) ทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century skill) ต้องอาศัยทักษะพื้นฐานอย่างเช่นทักษะทางการเรียนรู้ อารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills หรือ SEL) ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมาเป็นทักษะเบื้องต้นในการพัฒนาทักษะอื่นๆ ทักษะทางสังคมจึงกลายเป็นทักษะสำคัญมากกว่าที่เคยเป็นเพราะลักษณะงานในยุคศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่งานที่ต้องการทักษะทางสังคมเป็นที่เรียบร้อยแล้วโดยสะท้อนได้ชัดเจนว่า 12 ทักษะจากทั้งหมด 16 ทักษะของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ซึ่งเป็นทักษะอันเป็นที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 คือทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์สังคม (Forum, 2016a)

ความสำคัญของทักษะชีวิต

Unicef and UNICEF (2012) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยปรากฏคำว่า ทักษะที่จำเป็น (Skills Needed) อยู่ในเป้าหมายด้านการศึกษาในเป้าประสงค์ที่ 4.7: สร้างหลักประกันว่า ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในส่วนของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573

ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยอยู่ในกลุ่มของทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ซึ่งเป็นทักษะเพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2558) ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญจำเป็นตั้งแต่ในปฐมวัย (Nagaoka et al., 2015) ทักษะพื้นฐานนี้ คือ หัวใจของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งได้กลายเป็นทักษะสำคัญมากกว่าที่เคยเป็นเพราะลักษณะงานในยุคศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่งานที่ต้องการทักษะทางสังคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (Forum, 2016a)

Heckman (2013) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างทักษะทางพฤติกรรม และเป็นทักษะซึ่งเป็นที่ต้องการมากเป็นอย่างมากในตลาดแรงงานปัจจุบันและอนาคต มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในชีวิต ทักษะทางพฤติกรรมเป็นเรื่องของความอดทนการปรับตัวเข้ากับสังคมและความกระตือรือร้น มุ่งเน้นลักษณะพิเศษอย่างอุปนิสัยหรือมารยาทของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่ต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น

Unicef and UNICEF (2012) กล่าวว่า ทักษะชีวิตช่วยให้แต่ละบุคคลมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เพื่อการตัดสินใจ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการรับมือและบริหารจัดการตนเองได้ นำไปสู่การปกป้องคุ้มครองตนเอง การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ และมีการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหมายและมีการเติมเต็มชีวิต (Healthy and Productive Life)

World Bank (2552) กล่าวว่า ทักษะชีวิตซึ่งเป็นความสามารถทางสังคมจิตวิทยาคือ ต้นทุนภายในของบุคคล (Power within) ที่จะช่วยให้ประชากรในโลกใบนี้มีวิธีการในการขจัดความยากจนให้หมดไป (World Bank, 2552 อ้างอิงใน (Unicef & UNICEF, 2012)

(Heckman & Neal, 2005) อ้างถึงใน (นกะมุโระ มะกิโกะ, 2560) กล่าวว่า การลงทุนในการศึกษาของผู้เรียนในด้านการส่งเสริมทักษะชีวิตส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนและสังคมโดยรวมทั้งในระยะสั้น และในระยะยาว กล่าวคือผู้เรียนสามารถจบการศึกษาจากโรงเรียนด้วยคะแนนดี และสามารถ

ไต้หวันดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายต่ำมาก ส่งผลให้เกิดสังคมที่สงบมั่นคง

Thompson and Shuttleworth (2015) กล่าวว่า ทักษะชีวิต คือ ทักษะทางพฤติกรรม (Non-Cognitive Skills) ที่มีความสำคัญมากพอๆกับทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ทักษะทางพฤติกรรมคือคุณลักษณะ (Traits) และทักษะ (Skills) ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลสำเร็จได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีความจำเป็นในปัจจุบันและอนาคตที่มีความต้องการให้เกิดการทำงานร่วมกันมากขึ้น

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2552) กล่าวว่า มีการค้นพบว่าคนเราจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี หรือมีปัจจัยเสี่ยงก็ไม่ได้หมายความว่าคนนั้นจะมีปัญหาเสมอไป มีคนไม่น้อยกว่าครึ่งที่สามารถผ่านอุปสรรคนี้ได้ คุณลักษณะดังกล่าวอาจถูกเรียกในชื่อต่างๆกัน เช่น ทักษะชีวิต ความเข้มแข็งทางใจ ต้นทุนชีวิต เป็นต้น (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ อ้างถึงใน (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552)

จากที่กล่าวไปทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของทักษะชีวิตคือทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิด เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญจำเป็น ตั้งแต่ในปฐมวัย) เป็นที่ต้องการมากเป็นอย่างยิ่งในตลาดแรงงานปัจจุบันและอนาคต มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในชีวิตตนเอง การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ และมีการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหมายและมีการเติมเต็มชีวิต (Healthy and Productive Life) ช่วยให้ประชากรในโลกใบนี้มีวิธีการในการขจัดความยากจนให้หมดไปไต้หวันดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายต่ำมาก ส่งผลให้เกิดสังคมที่สงบมั่นคง จึงมีความสำคัญในการช่วยให้สังคมส่วนรวมเป็นสุขสงบมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืน

ความหมายของทักษะชีวิต (Life Skills)

จากการศึกษาเอกสารพบว่า ความหมายของทักษะชีวิตสามารถมองได้จากหลายมิติ กล่าวคือ คำว่าทักษะชีวิต (Life Skills) หมายถึง นิยามทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) คำว่า การจัดการศึกษาด้วยแนวคิดทักษะชีวิต (Life Skills – based Education) คือ การนำแนวคิด Life Skills Approach ซึ่งหมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาที่ใช้องค์ประกอบของ Life Skills เป็นหลัก กล่าวคือ ให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน ระหว่างการให้ทักษะ (Skills) ควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลความรู้ (Knowledge) และเจตคติ (Attribute) โดยมีเป้าหมายเพื่อการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างใดอย่าง (UNICEF) ซึ่ง Life Skills based Education มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีความเฉพาะพิเศษคือ (1) เน้นการมีส่วนร่วม (2) การมีปฏิสัมพันธ์ (3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ (Anna

Maria Hoffmann, 2549) งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับความหมายในส่วนของนิยามทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) โดยมีผู้ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

WHO (1997) ให้ความหมายว่า ทักษะชีวิต (Core Life Skills) คือ ความสามารถทางจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Competence) อันเป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ปรับตัวด้านบวก ในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้อื่นกับวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอันนำมาซึ่งความสุขกายสบายใจ

Unicef and UNICEF (2012) ให้ความหมายว่า ทักษะชีวิต คือ ความสามารถทางจิตวิทยาสังคมอัน เป็นความสามารถที่เกิดจากการประมวลระหว่างทักษะทางการคิด และทักษะทางการจัดการภายในตนเองที่สามารถแสดงออกมาเป็นการกระทำเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นเกิดความสุขกายสบายใจ

Education for Change (2555) ให้ความหมายว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคลอันเกิดจากจิตวิทยาสังคมและทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์ที่ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่เหมาะสม สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการอารมณ์และตนเองได้เป็นอย่างดี เพื่อนำสู่ชีวิตที่มีสุขภาพสมบูรณ์และเกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy, Productive, Fulfilling and Meaningful Life)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับการแก้ปัญหาต่างๆรอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2554) อ้างอิงใน (กันทิมา กัลยาวุฒิพงศ์, 2555) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิตว่า เป็นความสามารถพื้นฐานอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการจัดการที่เหมาะสมกับตัวเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นความปกติสุข อยู่รอดปลอดภัยจากสังคมในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

จากที่กล่าวไปสามารถสรุปได้ว่า ทักษะชีวิต (Life Skills) หมายถึง สมรรถนะหลักทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) สำหรับพฤติกรรมปรับตัวและพฤติกรรมเชิงบวกอันเป็นความสามารถที่เกิดจากการประมวลระหว่างทักษะทางการคิดและทักษะทางการจัดการภายในตนเองที่สามารถแสดงออกมาเป็นการกระทำ เพื่อให้สามารถปรับตัวในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สามารถจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำมาซึ่งความอยู่รอดปลอดภัยมีความสุขกายสบายใจในอนาคตได้อย่างเกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy, Productive, Fulfilling and Meaningful Life)

2.1.2 องค์ประกอบ และ ขอบข่าย ของทักษะชีวิต (Core Life Skills for Psychosocial Competence)

ความท้าทายหนึ่งของการหาขอบข่ายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตหลัก คือ ความหลากหลายทางความคิดและการจำกัดความซึ่งมีความกว้างขวางและสามารถนำไปปรับใช้ในในหลากหลายเป้าหมายทำให้ขาดความชัดเจนในการนิยามความหมายที่ชัดเจน (WHO, 1997), (Hoffman, 2006), (Unicef & UNICEF, 2012), (Hodge et al., 2013)

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) มีความแตกต่างจากทักษะอื่นๆ อันได้แก่ ทักษะเพื่อการดำรงชีพ (Livelihood Skills) เช่น การทำครัว การทำงาน การขับรถ การบริหารเวลา ทักษะเพื่อการเรียน เช่น การอ่าน การเขียนรายงาน การคิดเลข ทักษะ เพื่อการดูแลสุขภาพ เช่น การแปรงฟัน การข้ามถนนให้ปลอดภัย เป็นต้น คำจำกัดความ องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และขอบข่ายของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

องค์ประกอบและขอบข่ายของทักษะชีวิต (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบหลัก
2. องค์ประกอบย่อย
3. ขอบข่ายหลัก
4. ขอบข่ายย่อย

1. องค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies)

WHO (1997) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตไว้ 10 ข้อ ได้แก่

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness)
2. การตัดสินใจ (Decision Making)
3. การแก้ปัญหา (Problem Solving)
4. การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)
5. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
6. การรับมือกับอารมณ์ (Coping with Emotion)
7. การรับมือกับความเครียด (Coping with Stress)
8. ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

9. การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (Effective Communication)
10. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship skills)

Pan American Health Organization (2544) กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของทักษะชีวิต

ได้แก่

1. การสื่อสาร (Communication)
2. การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation/Refusal skills)
3. ความแน่วแน่ (Assertive)
4. การให้ความร่วมมือ (Cooperation)
5. การเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
6. การแก้ปัญหา (Problem solving)
7. การทำความเข้าใจกับผลที่ตามมา (Understanding consequences)
8. การตัดสินใจ (Decision making)
9. การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking)
10. การประเมินตนเอง (Self-evaluation)
11. การจัดการความเครียด (Managing stress)
12. การจัดการอารมณ์ (Managing feelings)
13. การจัดการตนเอง (Self-management)
14. การกำกับแสดงออกของตนเอง (Self-Monitoring)

Education for Change (2555) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็น
สมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ได้แก่

1. การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Skills)
2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)
3. การตัดสินใจ (Decision Making)
4. การตระหนักรู้และแรงขับเคลื่อน (Awareness and Drive)
5. การจัดการตนเอง (Self-management)
6. การสื่อสาร (Communication)
7. การต่อรอง (Negotiation)
8. การให้ความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม (Cooperation and Teamwork)
9. การยอมรับความแตกต่าง (Inclusion)
10. การเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

11. การให้การหนุนนำ (Advocacy)

WHO (1997) และ อ่างถึงโน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ยังได้กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ซึ่งมีการจับคู่จาก 10 ข้อ ให้เหลือ 5 ข้อ ดังนี้

1. การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Decision making and problem solving)
2. การคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ (Critical thinking and Creative thinking)
3. ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Effective Communication and Interpersonal relationship skills)

4. การตระหนักรู้ในตนเองและการเห็นใจผู้อื่น (Self-awareness and Empathy)
5. การจัดการอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotions and Stress)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) โดยมีการปรับเพิ่มให้เหมาะกับบริบทและความต้องการของประเทศไทย 2 ทักษะย่อย คือ เห็นคุณค่าของตนเอง และ มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบหลักทักษะชีวิตหลัก ดังนี้

- 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและของผู้อื่น (Self - awareness Self - Esteem and Empathy)
- 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Critical thinking, Decision making, Problem solving, Creative thinking)
- 3) การรับมือกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotions and Stress)
- 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (Effective Communication and Interpersonal relationship skills)

2. องค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies)

WHO (2540) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making Skill)
 - 1.1 สามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตได้อย่างมีระบบ
 - 1.2 สามารถประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Skills)
 - 2.1 สามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
 3. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ(Effective Communication Skills)
 - 3.1 สามารถใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนเอง ทั้งการแสดงความต้องการ ความชื่นชมและการปฏิเสธ รวมทั้งสามารถรับฟังความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย
 4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล(Interpersonal Relationship Skills)
 - 4.1 สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 5. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self - Awareness Skills)
 - 5.1 สามารถค้นหาและเข้าใจในจุดดี จุดด้อยของตนเอง
 - 5.2 สามารถรับรู้ได้ถึงความแตกต่างที่ตนมีกับบุคคลอื่น ได้แก่ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ เชื้อชาติ สีผิว สุขภาพ หรือถิ่นที่อยู่อาศัย
 6. ทักษะความเห็นใจผู้อื่น (Empathy Skills)
 - 6.1 สามารถเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากตนเอง
 7. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion Skills)
 - 7.1 สามารถประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน
 - 7.2 เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
 8. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)
 - 8.1 สามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา
 - 8.2 สามารถหาแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย
 - 8.3 สามารถลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
 9. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills)
 - 9.1 สามารถคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ
 10. ทักษะการจัดการความเครียด (Coping with Stress Skill)
 - 10.1 สามารถรู้สาเหตุของความเครียด
 - 10.2 สามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด
 - 10.3 รู้วิธีผ่อนคลาย
 - 10.4 สามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์
- WHO (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1. การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหา (Decision making and problem solving)

การตัดสินใจช่วยให้เราจัดการเกี่ยวกับชีวิตของเราอย่างสร้างสรรค์ในสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพ ในทำนองเดียวกันการแก้ปัญหาช่วยให้เราสามารถจัดการกับปัญหาในชีวิตของเราอย่างสร้างสรรค์ ปัญหาสำคัญที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอาจทำให้เกิดความเครียดทางจิตใจและก่อให้เกิดความเครียดทางกายได้เช่นกัน องค์ประกอบย่อยของการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Decision making and problem solving) มีดังนี้

- 1.1 สามารถประเมินทางเลือกที่ต่างกัน
- 1.2 สามารถประเมินสิ่งนี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกัน
- 1.3 สามารถจัดการแก้ปัญหาได้

2. การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ (Creative thinking and Critical thinking)

การคิดอย่างสร้างสรรค์มีส่วนช่วยในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และในส่วนของความคิดวิเคราะห์เป็นการสร้างเสริมสุขภาพที่ดี องค์ประกอบย่อยของการคิดอย่างสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ (Creative thinking and Critical thinking) มีดังนี้

- 2.1 สามารถมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลหลากหลายที่ตามมาจากการกระทำของเราและสิ่งที่ไม่เลือกทำ
- 2.2 สามารถมองหาสิ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากประสบการณ์ตรงของเราแต่ละคนได้
- 2.3 สามารถปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
- 2.3 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและประสบการณ์ด้วยความเป็นกลางไม่โน้มเอียง
- 2.4 สามารถรับรู้และประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง เช่น ค่านิยม ความกดดันจากเพื่อน และสื่อ

3. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิผล และ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Effective Communication and Interpersonal relationship skills) เป็นความสามารถทางการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการได้รับการตอบสนองและเป็นการสร้างความพึงพอใจและสร้างสังคมที่เป็นสุข องค์ประกอบย่อยของ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Effective Communication and Interpersonal relationship skills) มีดังนี้

- 3.1 สามารถแสดงออกได้ทั้งทางวจนะภาษา (Verbal) และอวจนะภาษา (Non-Verbal) ในบริบทที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์
- 3.2 สามารถแสดงความคิดเห็น ความปรารถนา ความต้องการ และความกลัวได้
- 3.3 สามารถขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการได้
- 3.4 สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้างได้
- 3.5 สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีทั้งกับเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว

3.6 สามารถยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้

4. การตระหนักรู้ภายในตน และการเห็นใจผู้อื่น (Self-awareness and Empathy)

การตระหนักรู้ภายในตนเป็นความสามารถเบื้องต้นที่นำไปสู่การจัดการอารมณ์ การจัดการความเครียด การสื่อสารที่มีประสิทธิผล และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการเห็นใจผู้อื่น โดยที่การเห็นใจผู้อื่นนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ช่วยให้เกิดพฤติกรรมเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือและการดูแล องค์ประกอบย่อยของการตระหนักรู้ภายในตนและการเห็นใจผู้อื่น (Self - awareness and Empathy) มีดังนี้

4.1 สามารถรับรู้ได้ถึงตัวตนของเรา ลักษณะนิสัยของเรา จุดแข็งจุดอ่อนภายในตัวเรา ความปรารถนา และความไม่ปรารถนาของเรา

4.2 สามารถรับรู้ได้ว่าเรากำลังอยู่ในสภาวะอารมณ์แบบใด เช่น ความเครียด ความกดดัน

4.3 สามารถคำนึงถึงชีวิตของผู้อื่นได้แม้ในสถานการณ์ที่เราไม่คุ้นเคย

4.4 สามารถเข้าใจอย่างเห็นใจและยอมรับในผู้อื่นได้แม้จะมีความแตกต่างกันก็ตาม

5. การรับมือกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotions and Stress)

อารมณ์รุนแรงเช่นความโกรธหรือความเศร้าอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของเราหากเราไม่ตอบสนองอย่างเหมาะสม ในส่วนของการรับมือกับความเครียดนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับสุขภาพเช่นกัน แต่หากเรารับมือได้เหมาะสมแล้วนั้นความเครียดที่หลีกเลี่ยงได้และหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่างก็ไม่สามารถทำร้ายสุขภาพของเราได้ องค์ประกอบย่อยของการรับมือกับอารมณ์และความเครียด มีดังนี้

5.1 สามารถรับรู้อารมณ์ในตัวเองและผู้อื่น

5.2 สามารถตระหนักรู้ว่าอารมณ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร

5.3 สามารถรับมือตอบสนองต่ออารมณ์เหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม

5.4 สามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียดในชีวิตของเรา

5.5 สามารถตระหนักได้ว่าสิ่งนี้มีผลต่อเราอย่างไร

5.5 สามารถรับมือในการควบคุมระดับความเครียดได้ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขที่สาเหตุที่มาของความเครียด หรือการเรียนรู้ที่จะผ่อนคลายตนเองจากความเครียดเหล่านั้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและของผู้อื่น (Self - awareness Self-esteem and Empathy)

1.1) การรู้ความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่น จุดด้อยในตนเอง

- 1.2) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล
- 1.3) รู้จักตนเอง ยอมรับและเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น
- 1.4) มีเป้าหมายชีวิต
- 1.5) มีความรับผิดชอบต่อสังคม

2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Critical thinking, Decision making, Problem solving, Creative thinking)

- 2.1) การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว
- 2.2) วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่

ถูกต้อง

- 2.3) ระบุปัญหา สาเหตุปัญหา
- 2.4) หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้อย่าง

สร้างสรรค์

3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotions and Stress)

- 3.1) เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล
- 3.2) รู้สาเหตุของความเครียด
- 3.3) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด
- 3.4) รู้วิธีผ่อนคลาย
- 3.5) หลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทาง

ที่ดี

4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (Effective Communication and Interpersonal relationship skills)

- 4.1) การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น
- 4.2) ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง
- 4.3) ระบุความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น
- 4.4) วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ
- 4.5) ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี
- 4.6) สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. ขอบข่ายหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies)

Pan American Health Organization (2544) กล่าวถึง ขอบข่ายหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Socio-cognitive)
2. ด้านการรับมือกับอารมณ์ (Emotional Coping Skills)

Education for Change (2555) กล่าวถึง ขอบข่ายหลักของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ได้แก่

1. ด้านจิตวิทยาสังคม (Psycho-social)
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)

4. ขอบข่ายย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies)

UNICEF (1997) กล่าวถึง ขอบข่ายย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1. ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills)
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills)
3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)

โดยมีรายละเอียดของแต่ละขอบข่ายย่อย คือ

1. ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills) เป็นความสามารถเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้ (Analyzing and Using information)
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills) เป็นความสามารถในการเลือกกระทำอย่างเป็นอิสระด้วยตนเองและการจัดการตนเอง (Developing personal agency and managing oneself)
3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) เป็นความสามารถในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicating and interacting effectively with others)

Hoffman (2006) กล่าวถึง ขอบข่ายของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1. ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills)
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills)

3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)

โดยมีความหมายของรายละเอียดของแต่ละขอบข่ายย่อยเช่นเดียวกับ UNICEF, (2547) คือ

1. ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills) เป็นความสามารถ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและการนำไปใช้ (Analyzing and Using information)

2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills) เป็นความสามารถในการเลือก กระทำอย่างเป็นอิสระด้วยตนเองและการจัดการตนเอง (Developing personal agency and managing oneself)

3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) เป็นความสามารถ ในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicating and interacting effectively with others)

Unicef and UNICEF (2012) กล่าวถึง ขอบข่ายย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ดังนี้

1. ด้านทักษะทางจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Skills)
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills)
3. ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือเรียกว่า ทักษะทางสังคม (Interpersonal Skills or Social Skills)

Education for Change, (2555) กล่าวถึงขอบข่ายย่อยของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะ ทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ได้แก่

1. ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills)
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills)
3. ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) เรียงตามลำดับรายชื่อ (WHO, 1997), Pan American Health Organization (2544), (UNICEF, 1997), ส พ ฐ (2551), (Hoffman, 2006), UNICEF (2555), Education for Change (2555)

ขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competence)	WHO (2540)	Pan American Health Organization (2544)	UNICEF (2547)	สพฐ (2551)	Anna Maria Hoffmann (2554)	UNICEF (2555)	Education for Change (2555)	WHO อ้างถึงใน สพฐ (2560)
ขอบข่ายหลัก								
ด้านการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Socio-cognitive)		✓						
ด้านการรับมือกับอารมณ์ (Emotional Coping Skills)		✓						
ด้านทักษะทางสังคม (Social Skills)						✓		
ด้านทักษะการบริหารจัดการตนเอง (Personal Skills)						✓		
ด้านจิตวิทยาสังคม (Psycho-social)							✓	
ด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)							✓	
ขอบข่ายย่อย								
ด้านทักษะการจัดการตนเอง			✓		✓		✓	
ด้านทักษะการคิด			✓		✓		✓	
ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล			✓		✓		✓	
องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย								
การตัดสินใจ	✓			✓				✓

<p> ขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competence) </p>	WHO (2540)	Pan American Health Organization (2544)	UNICEF (2547)	สพฐ (2551)	Anna Maria Hoffmann (2554)	UNICEF (2555)	Education for Change (2555)	WHO อ้างอิงใน สพฐ (2560)
สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตได้อย่างมีระบบ	✓			✓				✓
สามารถประเมินทางเลือก	✓			✓				✓
สามารถประเมินสิ่งนี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกัน	✓			✓				✓
การแก้ปัญหา	✓			✓				✓
สามารถรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา	✓			✓				
สามารถหาแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย	✓			✓				
สามารถลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	✓			✓				✓
การคิดสร้างสรรค์	✓			✓				✓
สามารถคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติด อยู่ในกรอบ มองหาสิ่งอยู่นอกเหนือไปจากประสบการณ์ตรงของแต่ละคนได้	✓							✓
สามารถมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลหลากหลายที่ตามมาจากการกระทำของเรา และของสิ่งที่ไม่เลือกกระทำ	✓			✓				✓
สามารถปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	✓							✓
การคิดวิเคราะห์	✓			✓				✓
สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหา สถานการณ์รอบตัวด้วยความเป็นกลางไม่โน้มเอียง	✓			✓				✓

<p> ขอขำหลัก ขอขำย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competence) </p>	WHO (2540)	Pan American Health Organization (2544)	UNICEF (2547)	สพฐ (2551)	Anna Maria Hoffmann (2554)	UNICEF (2555)	Education for Change (2555)	WHO อ้างถึงใน สพฐ (2560)
สามารถรับรู้และประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง	✓							✓
การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	✓							✓
สามารถใช้คำพูดเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม และความกลัวได้	✓			✓				✓
สามารถใช้ภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม และความกลัวได้	✓			✓				✓
สามารถขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการได้	✓							✓
สามารถรับฟังความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย	✓			✓				✓
สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				✓				
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	✓							✓
วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ				✓				
สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น	✓			✓				✓
สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีทั้งกับเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว	✓							✓
สามารถยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้	✓							✓
การตระหนักรู้ในตนเอง	✓							✓
สามารถรับรู้ได้ถึงตัวตนของเรา	✓			✓				✓
สามารถรับรู้ได้ถึงลักษณะนิสัยของเรา	✓							✓

<p> ขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competence) </p>	WHO (2540)	Pan American Health Organization (2544)	UNICEF (2547)	สพฐ (2551)	Anna Maria Hoffmann (2554)	UNICEF (2555)	Education for Change (2555)	WHO อ้างอิงใน สพฐ (2560)
สามารถรับรู้ได้ว่าเรากำลังอยู่ในสภาวะ อารมณ์แบบใด	✓							✓
สามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวเรา	✓			✓				✓
สามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวผู้อื่น	✓			✓				✓
มีเป้าหมายชีวิต				✓				
มีความรับผิดชอบต่อสังคม				✓				
สามารถรับรู้ได้ถึงความปรารถนาและความ ไม่ปรารถนาของเรา	✓							✓
ความเห็นใจผู้อื่น	✓							✓
สามารถคำนึงได้ถึงชีวิตของผู้อื่นแม้ใน สถานการณ์ที่ เราไม่คุ้นเคย	✓							✓
สามารถเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจและยอมรับ ในผู้อื่นได้แม้จะมีความแตกต่างจากตนเอง	✓			✓				✓
การรับมือกับอารมณ์	✓							✓
สามารถประเมินอารมณ์ของเรา	✓			✓				✓
สามารถประเมินอารมณ์ของผู้อื่น	✓			✓				✓
สามารถรู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมอย่างไร	✓							✓
สามารถเลือกใช้วิธีการรับมือกับอารมณ์ที่ เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม	✓							✓
การรับมือกับความเครียด	✓							✓
สามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียด	✓			✓				✓

<p> ขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทาง จิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competence) </p>	WHO (2540)	Pan American Health Organization (2544)	UNICEF (2547)	สพฐ (2551)	Anna Maria Hoffmann (2554)	UNICEF (2555)	Education for Change (2555)	WHO อ้างอิงใน สพฐ (2560)
สามารถตระหนักรู้ว่าสิ่งนี้มีผลต่อเราอย่างไร	✓							✓
สามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด	✓			✓				✓
รู้วิธีผ่อนคลาย	✓			✓				✓
สามารถเลี่ยงสาเหตุพร้อมโน้มนำไปในทางพึงประสงค์	✓			✓				✓

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มีขอบข่ายหลัก ขอบข่ายย่อย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO, 2540) ที่กำหนดองค์ประกอบไว้ 10 ข้อซึ่งถือเป็นทักษะชีวิตพื้นฐานอันนำไปสู่ทักษะอื่นๆ ที่ไม่ได้เลือกมาในงานวิจัยนี้ อันได้แก่

1. ขอบข่ายด้านการบริหารจัดการตนเอง (Personal Skills)

1.1 ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills: to develop person agency and managing oneself)

1.1.1 การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness)

1. สามารถรับรู้ได้ถึงตัวตนของเรา
2. สามารถรับรู้ได้ถึงลักษณะนิสัยของเรา
3. สามารถรับรู้ได้ว่าเรากำลังอยู่ในสภาวะอารมณ์แบบใด
4. สามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวเรา สามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวผู้อื่นมีเป้าหมายชีวิตมีความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.2 การรับมือกับอารมณ์ (Managing emotion)

1. สามารถประเมินอารมณ์ของเรา
2. สามารถประเมินอารมณ์ของผู้อื่น สามารถรู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไรสามารถเลือกใช้วิธีการรับมือกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 การรับมือกับความเครียด (Managing stress)

1. สามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียด
2. สามารถตระหนักได้ว่าสิ่งนี้มีผลต่อเราอย่างไร สามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย สามารถเลี่ยงสาเหตุพร้อมโน้มนำไปในทางพึงประสงค์

1.2 ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills: to analyze and use information)

1.2.1 การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

1. สามารถคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ มองหาสิ่งที่ยอยู่นอกเหนือไปจากประสบการณ์ตรงของแต่ละคนได้
2. สามารถมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลหลากหลายที่ตามมาจากการกระทำของเรา

และของสิ่งที่เราไม่เลือกกระทำ สามารถปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

1.2.2 การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking)

1. สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา สถานการณ์รอบตัวด้วยความเป็นกลางไม่โน้มเอียง
2. สามารถรับรู้และประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง

1.2.3 การตัดสินใจ (Decision making)

1. สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตได้อย่างมีระบบ
2. สามารถประเมินทางเลือก สามารถประเมินสิ่งนี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

1.2.4 การแก้ปัญหา (Problem solving)

1. สามารถรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา
 2. สามารถหาแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย
 3. สามารถลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
2. ขอบข่ายด้านการบริหารจัดการระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)
- 2.1 ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills: to interact with others)

2.1.1 ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

1. สามารถคำนึงได้ถึงชีวิตของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่เราไม่คุ้นเคย

2. สามารถเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจและยอมรับในผู้อื่นได้แม้จะมีความแตกต่างจากตนเอง

2.1.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)

1. วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ
2. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีทั้งกับ

เพื่อนและสมาชิกในครอบครัว สามารถยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้

2.2.3 การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (Effective Communication)

1. สามารถใช้คำพูดเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม และความกลัวได้

2. สามารถใช้ภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการความชื่นชม และความกลัวได้สามารถขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการได้ สามารถรับฟังความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.1.3 ความสำคัญ และความหมายของทักษะชีวิตผู้เรียน

ทักษะชีวิตของผู้เรียนเป็นความสามารถในการมีจิตวิทยาสังคม เพื่อความสำเร็จในชีวิตประจำวันในโรงเรียนทั้งในระหว่างการเรียนรู้และการศึกษาต่อในอนาคต เป็นทักษะซึ่งมีความสำคัญมากและมีงานวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานนั้นมีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่การประสบความสำเร็จในทักษะชีวิตในวัยเรียน

ความสำคัญของทักษะชีวิตผู้เรียน

พระบรมราชโองการสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ (2520) อ้างถึงใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2535) “อันวิทยาการนี้ถึงแม้เราจะมียันสมองด้านหนึ่งที่เราเรียกว่าบัณฑิตความรู้ทุกอย่างเหมือนกับเครื่องเทพที่สอนมาเราบันทึกได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเราไม่มีมันสมองอีกด้านหนึ่งก็เรียกว่าไม่เติบโตในด้านที่ว่าต้องรู้ต้องตระหนักว่าวิทยาการเหล่านี้มีไว้สำหรับอะไรนอกจากการหากินส่วนตัวของเรา เราต้องตระหนักไว้ว่า ถ้าส่วนรวมไม่เป็นสุขเราบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะอยู่ได้อย่างไร เพราะฉะนั้นที่ได้ฟังอาจารย์พูดมาและได้รู้เห็นถึงการได้รับรางวัลนั้นมีความสุขใจว่าเดี๋ยวนี้เริ่มตระหนักดีขึ้น พอเหมาะกับกาลเวลาที่โลกกำลังจะก้าวไปสู่ทางใหม่ของศตวรรษที่กำลังจะเริ่มขึ้นใหม่ศตวรรษที่ 21”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2535) ทรงกล่าวในหนังสือเรื่องสมเด็จพระนางเจ้ากับการศึกษาว่า “สังเกตดูว่าในการจัดการศึกษา ท่านต้องการให้เรา มีความสมดุลในการเรียนรู้ทั้งหลักวิชาการและหลักปฏิบัติมีคุณธรรมมีจิตใจเมตตากรุณาเป็นพลเมืองดีมีศิลปะและมีร่างกายที่แข็งแรง”

Unicef and UNICEF (2012) กล่าวว่า ทักษะชีวิตของผู้เรียน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดด้านการศึกษา ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ปรากฏใน เป้าประสงค์ที่ 4.7: สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573

WHO (1997) กล่าวว่า มิงงานวิจัยมากมายที่สนับสนุนว่า ทักษะชีวิตของผู้เรียนสามารถสร้างได้ในโรงเรียนโดยใช้เวลาประมาณ 2 – 4 ปี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะและอุปนิสัยที่พึงประสงค์ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับผู้ปกครอง ผู้เรียนให้ความร่วมมือในชั้นเรียนได้ดี ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ผู้เรียนมาเรียนสม่ำเสมอต่อเนื่องไม่ขาด ผู้เรียนไม่สร้างปัญหาความรุนแรง ผู้เรียนพึ่งพานักจิตวิทยาแนะแนวในโรงเรียนน้อยลง ในทางกลับกันหากไม่มีการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้ ผู้เรียนจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและปัญหาสังคมได้ เช่น การใช้ความรุนแรง โรคเอดส์ การตั้งครุภักก่อนวัยอันควร การฆ่าตัวตายในวัยรุ่น ปัญหาทางจิตใจ

ความหมายของทักษะชีวิตผู้เรียน

Educational for change (2555) กล่าวว่า ทักษะชีวิตของผู้เรียนคือความสามารถทางจิตวิทยาสังคม เป็นความสามารถที่เกิดจากการประมวลระหว่างทักษะทางการคิด และทักษะทางการจัดการภายในตนเองที่สามารถแสดงออกมาเป็นการกระทำเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นเกิดความสุขกายสบายใจ อันไม่หมายรวมถึงทักษะอื่นๆในคำจำกัดความของคุณภาพการศึกษา (Quality Education) อาทิเช่น ทักษะทางเลขคณิตและการรู้หนังสือ (Literacy and Numeracy) แต่เป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญอันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อสร้างให้เกิดคุณภาพการศึกษา โดยในความหมายเดียวกันนี้ยังสามารถเรียกชื่ออื่นนอกเหนือจากทักษะชีวิต กล่าวคือ การบ่มเพาะลักษณะนิสัย (Character building) การส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (Personal and Interpersonal Education) ทักษะทางการเรียนรู้อารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills)

Angela Duckworth กล่าวว่า การเสริมสร้างทักษะทางพฤติกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิตได้ไม่ต่างจากทักษะทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมตนเอง การมีความเพียร การมีมารยาท การตั้งเป้าหมายให้ตนเอง งานวิจัยด้านจิตวิทยาทำการทดลองเรื่องความเพียร พบว่า คนที่จะประสบความสำเร็จต้องรู้จักวางแผนงานอย่างละเอียดรอบคอบส่วนคนที่มีความเพียรนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดสุดท้ายแล้วย่อมประสบความสำเร็จเสมอ ซึ่งความเพียร คือ

ความลุ่มหลงทุ่มเทอุตสาหกรรมไม่ย่อท้อต้องฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อจะบรรลุเป้าหมายในระยะยาว Angela Duckworth อ้างถึงใน มะกิโกะ นะกะมุโระ 2561)

Warren et al. (2009) กล่าวว่า งานวิจัยด้านจิตวิทยาพบว่าเด็กที่มีเป้าหมายในชีวิตแบบ Growth Mindset จะมีความเพียรสูงกว่าพ่อแม่หรือครูที่กำลังใจอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเด็กจะมีความมุ่งมั่นและมีความเพียรมากขึ้นทำให้ แสดงออกซึ่งศักยภาพของตนได้ดีขึ้นตามไปด้วย Carol S. Dweck อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

William G. Bowen ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์และกิจการสาธารณะทำการวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะทางพฤติกรรมในกลุ่มผู้เรียนระดับมหาวิทยาลัยพบว่าสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถจบมหาวิทยาลัยโดยไม่ลาออกกลางคันไม่ใช่คะแนนสอบที่สูงแต่เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กได้คะแนนดี ขณะเรียนโรงเรียนมัธยมอันได้แก่ทักษะทางพฤติกรรมของเด็ก อาทิเช่น การตั้งใจเรียน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู การวางแผนที่ดีการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นต้น William G. Bowen อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

Morris Rosenberg, Roy Baumeister กล่าวว่า ผู้เรียนที่มั่นใจเริ่มจากการนับถือตัวเองก่อน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก มีงานวิจัยด้านจิตวิทยาแสดงให้เห็นว่าเด็กที่มั่นใจจะปรับตัวเข้ากับครูได้ดี กระตือรือร้นในการทบทวนบทเรียนตลอดจนตัดสินใจเลือกเรียนต่อในสาขาที่เหมาะสมกับความสามารถของตนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนที่มั่นใจในตนเองนับถือตนเองเห็นคุณค่าของตนเองไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลต่อการทำความดีและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของโรงเรียนมากกว่า และเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีแนวโน้มว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขมีหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต Morris Rosenberg, Roy Baumeister อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

Walter Michel กล่าวว่า มีการทดสอบเชิงทดลองทางจิตวิทยาชื่อว่า การทดสอบมาร์ชเมลโล่ (The Marshmallow Test) เป็นการทดสอบเด็กในวัยสี่ถึงหกปีในโรงเรียนอนุบาลและมีการติดตามผลเป็นระยะยาวนานสิบปี ผลการทดลองพบว่าการพัฒนาทุนมนุษย์ควรเริ่มจากครอบครัวเป็นอันดับแรก และทำตั้งแต่แรกเกิดโดยไม่ต้องรอรระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียวโดยสามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้ตั้งแต่วัยอนุบาลเพราะการอดทนรอและการควบคุมตนเองของเด็กในวัยอนุบาลมีนัยยะสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตมาก Walter Michel อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

Kubota และคณะ กล่าวว่า แม่ที่ฝึกมารยาทให้กับลูกตั้งแต่ยังเล็กจะทำให้เด็กซึมซับคุณธรรมพื้นฐานไว้ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การเพิ่มทักษะทางพฤติกรรมด้านอื่นเช่นการขยันเรียน เป็นต้น Kubota และคณะ อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560)

Ikeda กล่าวว่า งานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีลักษณะนิสัยผัดวันประกันพรุ่งเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่มักจะหาข้ออ้างพักผ่อนเรื่องอื่นต่อไป เช่น การสูบบุหรี่จนสุดท้ายก็เลิกไม่ได้เป็นต้น Ikeda อ้างถึง In (นกะมูโรระ มะกิโกะ, 2560)

Jenna Bilms (2555) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนได้ ทักษะชีวิตเด็กจึงไม่หมายรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพน้อมนอบ ความกรุณาการุณย์ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลผลิตของทักษะชีวิต และทักษะชีวิตไม่หมายรวมถึงความสามารถทางกายภาพ เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การแปร่งฟันและการดูแลช่องปาก ซึ่งอยู่ในกลุ่มของทักษะในชีวิตประจำวันหรือทักษะเพื่อการดูแลสุขภาพอนามัย

WHO (1999) กล่าวว่า ทักษะชีวิตไม่หมายรวมถึงทักษะ เพื่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการเงิน ทักษะการจัดการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2556) กล่าวว่า ระบบการศึกษาในปัจจุบันไม่ควรเน้นเฉพาะ แต่เพียงการสร้างทักษะด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่ควรเน้นพัฒนาทักษะอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญาควบคู่กันไป

สุริยเดว ทรีปาตี (2552) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายในชีวิตเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและปัจจัยสำคัญในการตั้งเป้าหมายชีวิตก็มาจากทัศนคติที่ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวนั่นเองผู้ใหญ่จึงควรดูแลให้เด็กมีทัศนคติต่อการตั้งเป้าหมายที่ถูกต้องและเลือกอาชีพการงานที่เหมาะสมกับความสามารถความถนัดของตน

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ผลของทักษะชีวิตคือการที่ผู้เรียนทางพฤติกรรมที่ดีได้แก่ มีความมั่นใจในตัวเอง นับถือตัวเอง รู้จักการอดทนรอคอย มีการควบคุมตนเอง มีความเพียร มีความมุ่งมั่น มีมารยาท มีการตั้งเป้าหมายให้ตนเองแบบ Growth Mindset การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การสามารถแสดงออกซึ่งศักยภาพตนเองได้ดี มีความกระตือรือร้นในการทบทวนบทเรียน การตั้งใจเรียน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของโรงเรียน มีการวางแผนที่ดีในการเลือกเรียนต่อในสาขาที่เหมาะสมกับความสามารถของตนได้เป็นอย่างดี ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนอันจะนำไปสู่ทักษะทางปัญญาที่สูงขึ้นและในที่สุดก็จะส่งผลต่อการเลือกอาชีพหน้าที่การงานที่เหมาะสมกับความสามารถความถนัดของตน มีความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข เป็นพลเมืองที่ดี สร้างผลกระทบที่ดีต่อสังคม โดยที่ทักษะชีวิตของผู้เรียนไม่หมายรวมถึงทักษะอื่นๆ ในคำจำกัดความของคุณภาพการศึกษา (Quality Education) อาทิเช่น ทักษะทางเลขคณิตและการรู้หนังสือ (Literacy and Numeracy) ไม่หมายรวมถึง การเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพน้อมนอบ ความกรุณาซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลผลิตของทักษะชีวิตทักษะชีวิตไม่หมายรวมถึงความสามารถทางกายภาพ เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การแปร่งฟันและการดูแลช่องปาก ซึ่งอยู่ในกลุ่มของทักษะในชีวิตประจำวัน

หรือทักษะ เพื่อการดูแลสุขอนามัย และไม่หมายรวมถึงทักษะ เพื่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการเงิน ทักษะการจัดการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น แต่เป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญอันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนรู้เพื่อสร้างให้เกิดคุณภาพการศึกษา และโดยในความหมายเดียวกันนี้ยังสามารถเรียกชื่ออื่นนอกเหนือจากทักษะชีวิตกล่าวคือ การบ่มเพาะลักษณะนิสัย (Character building) การส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (Personal and Interpersonal Education) ทักษะทางการเรียนรู้อารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills) (Educational for change, 2555)

2.1.4 ความสำคัญ และ ความหมายของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ และยึดหลักพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558) เด็กปฐมวัยเริ่มเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้นนอกเหนือจากในบ้านในขณะเดียวกันเด็กปฐมวัยก็มีความสมรรถนะทางการคิดที่ซับซ้อนและลึกซึ้งมากขึ้น มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือมากขึ้น ปรับตัวเข้ากับกติกาสังคมมากขึ้น รู้จักการเล่นร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันมากขึ้น มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมากับสิ่งใหม่ๆ รู้จักการแก้ปัญหาที่ยังไม่เคยพบมาก่อน ช่วยเหลือและดูแลทั้งตัวเองและผู้อื่นได้มากขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น (Council, 2009), (รุ่งลาวัลย์ ละอาคา, 2557a) ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียน (School Readiness) มากขึ้น เด็กปฐมวัยมีการพัฒนารอบด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม ภาษา การเคลื่อนไหว และความสามารถทางการคิดและสติปัญญา (Education, 2010) รวมทั้งด้านจริยธรรม และด้านสร้างสรรค์

ทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐานของชีวิตเริ่มต้นในช่วงปฐมวัยและจะมีการพัฒนาต่อไปตลอดช่วงชีวิต การปลูกฝังเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตในปฐมวัยให้มีประสิทธิผลคือการให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้ง ในขณะเดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล (Council, 2009) มีอารมณ์ที่สมดุล (emotionally balances) คิดและเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (think and decide independently) และสามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) (Kids, 2564) การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันนั้นโดยส่วนมากยังคงเน้นเรื่องการให้เนื้อหาในสิ่งที่เด็กจำเป็นต้องรู้ ทว่าเรื่องของทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยกลับเป็นสิ่งที่ถูกละเลยไปทั้งที่มีงานวิจัยมากมายชี้ชัดว่าเด็กปฐมวัยต้องการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและทักษะชีวิต (Galinsky, 2010) แต่ทว่าเอกสารเกี่ยวกับเรื่องทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมของเด็กปฐมวัยยังพบน้อยมาก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการเร่งหาทางเลือกและทางออกเรื่องทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น (Unicef & UNICEF, 2012) และเอกสารที่พบส่วนมากเป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการของระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลายเป็นทักษะชีวิตที่มี

ความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ใน กลุ่ม ผู้ เรี ย น ร ว ม ที่ ้ ง ใน ป ร ะ เ ท ศ ไ ท ย (Council, 2009), (Education, 2010), (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558), (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ความสำคัญของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

Unicef and UNICEF (2012) กล่าวว่า ทักษะชีวิตปฐมวัยเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดด้านการศึกษา ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในเป้าประสงค์ ที่ 4.2: สร้างหลักประกันว่าเด็กชายหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล การจัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับ การศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวชี้วัดที่กำหนดซึ่งเชื่อมโยงกับทักษะชีวิต คือ ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และจิตวิทยาสังคม จำแนกตามเพศ โดยทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย หรือในบริบทนี้เรียกว่า จิตวิทยาสังคม (Psychosocial) เป็นส่วนหนึ่งของความพร้อมของเด็ก (Child Readiness) สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

Nagaoka et al. (2015) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พื้นฐานที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญจำเป็นตั้งแต่ใน ปฐมวัย เริ่มต้นจากการที่ผู้เรียนในปฐมวัยมีองค์ประกอบของสมรรถนะ 2 ขอบข่าย คือ การกำกับ ตนเอง (Self-Regulation) และ ความรู้ และ ทักษะ (Knowledge and Skills) โดยมี Executive Function (EF) เป็นส่วนหนึ่งของการกำกับตนเองควบคู่ไปกับการควบคุมกำกับทางอารมณ์

WHO (2540) เด็กปฐมวัยที่มีทักษะชีวิต ช่วยให้เด็กมีความสามารถในการจัดการตนเองใน ชีวิตประจำวันได้ดี และมีงานวิจัยว่า เด็กที่ผ่านการอบรมทักษะชีวิตตั้งแต่ปฐมวัยจะมีอัตราการลาออก จากโรงเรียนก่อนเวลาอันควรในวัยเรียนที่ต่ำมาก

(Heckman, 2008) อ้างถึงใน (นะกะมุโระ มะกิโกะ, 2560) กล่าวว่า ทักษะชีวิตของผู้เรียน ในวัย 3 – 6 ปี เป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ด้านทักษะทางพฤติกรรมที่ให้อัตราผลตอบแทนและผลกระทบสูง มากในทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา โดยเฉพาะช่วงก่อนเข้าเรียนจะเป็นช่วงที่มีค่าสูงที่สุดจากนั้นจะ ลดลงอย่างต่อเนื่อง การที่ผู้เรียนมีทักษะชีวิตมีผลต่ออนาคตของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว กล่าวคือสามารถจบการศึกษาจากโรงเรียนด้วยคะแนนดี และสามารถได้งานดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายต่ำมาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2558) กล่าวว่า ช่วงระหว่างวัย 3 – 6 ปี เป็นช่วงชีวิตที่มีความสำคัญที่สุดช่วงหนึ่ง เพราะมีพัฒนาการที่สำคัญเกิดขึ้นหลายด้านถ้าไม่เริ่มปลูกฝังและพัฒนา ทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยในช่วงนี้ก็จะมมีผลเสียต่อทั้งตัวเด็กและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นช่วงชีวิตที่เด็ก พบสถานที่ใหม่ บุคคลใหม่ สังคมใหม่ เด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสถานที่เหล่านั้น

National Standard for Early Childhood Care (2562) กล่าวว่า ทักษะชีวิตปฐมวัยเป็นหนึ่งในมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย (2561) ด้านมาตรฐานคุณภาพของเด็ก 4 ประการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในหลักการของการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 กล่าวคือ หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิตและสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดีมีวินัยและมีความสุข โดยมีตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6 ตามวัย 3 - 4 ปี 4 - 5 ปี 5 - 6 ปี คือ 1. มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หมายถึง การแต่งตัวด้วยตนเอง รับประทานอาหารด้วยตนเอง ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง 2. มีวินัยในตนเอง หมายถึง เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง 3. ประหยัดและพอเพียง หมายถึง รู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง

วิจารณ์ พานิช (2558) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยอยู่ในกลุ่มของทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ซึ่งเป็นทักษะเพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นการต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21

รุ่งลาวัลย์ ละอามาคา (2557a) กล่าวว่า ปฐมวัยเป็นวัยแห่งการปลูกฝังรากฐานแห่งชีวิตในทุกๆ ด้านทั้งร่างกายอารมณ์สังคมสติปัญญา เด็กปฐมวัยมีความเปราะบางต่อสภาพแวดล้อมรอบตัวซึ่งอาจนำสู่ความบกพร่องของพัฒนาการรอบด้าน แต่หากเด็กปฐมวัยได้รับการเสริมสร้างเกี่ยวกับทักษะชีวิตจะทำให้มีความพร้อมในการปรับตัวสามารถเผชิญหน้ากับปัญหารอบตัวได้อย่างเหมาะสมกับตัว มีความสามารถในการดูแลตนเองได้ตามวัย จัดการความต้องการและสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองด้านเครื่องมือการเรียนรู้อันได้แก่ การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น นำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี การเสริมสร้างทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะแก่นแท้ของการพัฒนามนุษย์คือการส่งเสริมให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน

จากที่กล่าวไปแล้วทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย คือ เป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยความพร้อมของเด็ก (Child Readiness) สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นพื้นฐานอันสำคัญสู่การมีทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ช่วยให้เด็กมีความสามารถในการจัดการตนเองในชีวิตประจำวันได้ดี และมีงานวิจัยว่าเด็กที่ผ่านการอบรมทักษะชีวิตตั้งแต่ปฐมวัยจะมีอัตราการลาออกจากโรงเรียนก่อนเวลาอันควรในวัยเรียนที่ต่ำมาก การที่ผู้เรียนมีทักษะชีวิตมีผลต่ออนาคตของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว กล่าวคือ สามารถจบการศึกษาจาก

โรงเรียนด้วยคะแนนดี และสามารถได้งานดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรม หรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายต่ำมาก นำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี การเสริมสร้างทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะแก่นแท้ของการพัฒนามนุษย์ คือ การส่งเสริมให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน

ความหมายของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ พบว่า เรื่องทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นหัวข้อที่ยังพบได้น้อยมากมีความจำเป็นในการเร่งหาทางเลือกและทางออกให้มากขึ้น (Unicef & UNICEF, 2012) ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมีความหมายที่หลากหลายทั้งในบริบทและการนำไปใช้

จากที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) เป็นทักษะชีวิตพื้นฐานซึ่งจะนำไปสู่ทักษะอื่นๆต่อไป (Forum, 2016b; Nagaoka et al., 2015) เป็นทักษะอันไม่หมายรวมถึงทักษะอื่นๆ ในคำจำกัดความของคุณภาพการศึกษา (Quality Education) อาทิเช่น ทักษะทางเลขคณิตและการรู้หนังสือ (Literacy and Numeracy) ไม่หมายรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพอ่อนนอบ ความกรุณาการุณย์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลผลิตของทักษะชีวิต และไม่หมายรวมถึงความสามารถทางกายภาพ เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การแปร่งฟันและการดูแลช่องปากซึ่งอยู่ในกลุ่มของทักษะในชีวิตประจำวันหรือทักษะเพื่อการดูแลสุขอนามัย และไม่หมายรวมถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการเงิน ทักษะการจัดการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น ทักษะชีวิตเป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญอันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อสร้างให้เกิดคุณภาพ ในความหมายเดียวกันนี้ยังสามารถเรียกชื่ออื่นนอกเหนือจากทักษะชีวิต กล่าวคือ การบ่มเพาะลักษณะนิสัย (Character building) การส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (Personal and Interpersonal Education) ทักษะทางการเรียนรู้ อารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills) (Education for Change, 2555)

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมของเด็กปฐมวัยยังพบได้น้อยมากและเอกสารที่พบส่วนมากเป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการของระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลายเป็นทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งในประเทศไทย

Council (2009) ของประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยคือการปลูกฝัง และเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้ง ในขณะที่เดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล เป็นการพัฒนาในขอบข่ายด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

สติปัญญา เป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลายเป็นทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียน

Kids (2564) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นความสามารถตามช่วงวัยตามหลักการของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) เพื่อสร้างเด็กปฐมวัยให้มีอารมณ์ที่สมดุล (emotionally balances) คิดและเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (think and decide independently) และสามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) เป็นการพัฒนาในขอบข่ายด้านอารมณ์ การคิด และสังคม

Ministry of women and child development India ของประเทศอินเดีย กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน (โรงเรียนหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย) ครอบครัวของเด็ก และชุมชนโดยทางโรงเรียน จะพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นองค์รวม (holistic) โดยการพัฒนาทักษะชีวิตปรากฏอยู่ในด้านการพัฒนาทักษะทางการสติปัญญา และทักษะส่วนบุคคล อารมณ์ สังคม

Education (2010) ของประเทศอิสราเอล กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นทักษะเฉพาะไม่หมายรวมถึงทักษะด้านร่างกาย พื้นฐานการอ่านเขียน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เลขคณิต ศิลปะ ความรู้พระคัมภีร์ วัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งผู้วิจัย พบว่า เป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลายเป็นทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียน

Galinsky (2010) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นความสามารถตามช่วงวัยที่ประกอบด้วยความสามารถจากการทำงานของสมองซึ่งบริหารจัดการให้เด็กมีทักษะทางสติปัญญาการคิด ทางอารมณ์ และทางสังคมหรือเรียกได้อีกอย่างว่าทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function)

Bilmes (2004) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นความสามารถทางอารมณ์และสังคม (emotional and social) ตามช่วงวัยซึ่งทำให้เด็กมีความสามารถในการใช้ชีวิตท่ามกลางความต้องการของสังคมที่เน้นเรื่องของทักษะทางอารมณ์และสังคมรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรในปัจจุบันซึ่งมีความหลากหลายมาอยู่รวมกันมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2558) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานตามวัยในการปรับตัวและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชีวิตประจำวันและเตรียมพร้อมเพื่อการปรับตัวในอนาคต ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการ

ต้องการระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลายเป็นทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียน

รุ่งลาวัลย์ ละอ้าคา (2557a) กล่าวว่า ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเป็นความสามารถของเด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ในการดำรงชีวิตและการปรับตัวการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นทักษะที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการมีชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และปัญญา เป็นทักษะที่สัมพันธ์กับพัฒนาการที่ต้องส่งเสริมให้เหมาะสมกับวัยเพื่อบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล ส่งผลให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์พร้อมสามารถดำรงตนในวิถีสังคมและธรรมชาติได้อย่างมีความสุขในอนาคต

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตปฐมวัย (Early Childhood Life Skills) หมายถึง ทักษะชีวิตหลักอันเป็นพื้นฐานสมรรถนะความสามารถทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for basic Psychosocial Competence) อันเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานตามวัยในการในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้งในขณะเดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล มีอารมณ์ที่สมดุล (emotionally balances) คิด และ เลือก ตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (think and decide independently) และสามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เชิงบวกที่ช่วยให้เด็กแต่ละคนสามารถจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวทั้งในการมีปฏิสัมพันธ์กับทั้งผู้อื่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อม (Readiness) เพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา และหมายรวมถึงทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function) อันนำมาซึ่งความอยู่รอดปลอดภัยมีความสุขกายสบายใจในอนาคตได้อย่างเกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy, Productive, Fulfilling and Meaningful Life) ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ทำงานประสานกับครอบครัวและชุมชน เป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญอันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อสร้างให้เกิดคุณภาพอันไม่หมายรวมถึงทักษะอื่นๆในคำจำกัดความของคุณภาพการศึกษา (Quality Education) อาทิเช่น ทักษะทางเลขคณิตและการรู้หนังสือ (Literacy and Numeracy) ไม่หมายรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพน้อมนอบ ความกรุณาการุณย์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลผลิตของทักษะชีวิตทักษะชีวิตไม่หมายรวมถึงความสามารถทางกายภาพ เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การแปรงฟันและการดูแลช่องปาก ซึ่งอยู่ในกลุ่มของทักษะในชีวิตประจำวันหรือทักษะเพื่อการดูแลสุขอนามัย และไม่หมายรวมถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการเงิน ทักษะการเย็บปักถักร้อย

2.1.5 ขอบข่ายและองค์ประกอบ ของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ และยึดหลักพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558) แต่ในขณะเดียวกันทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) เป็นทักษะชีวิตพื้นฐานซึ่งจะนำไปสู่ทักษะอื่นๆ ต่อไป (WHO, 1997), (Nagaoka et al., 2015), 2558, (Forum, 2016a) และยังมีงานวิจัยของ The University of Chicago Consortium on Chicago School Research (UCHICACOCSR, 2558) กล่าวในรายงานสรุปการวิจัยเรื่องพื้นฐานความสำเร็จของคนวัยหนุ่มสาว (Foundations for Young Adult Success) กล่าวคือ ความสำเร็จในวัยหนุ่มสาวเริ่มต้นมาจากปฐมวัย อันมีขอบข่ายสำคัญ 2 ประการ คือ การกำกับควบคุมบริหารจัดการตนเอง (Self - Regulation) และทักษะการบริหารจัดการความรู้เพื่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal knowledge and skills) และในรายงานยุทธศาสตร์ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวของมหาวิทยาลัยมหิดล (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) กล่าวว่า ทักษะเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะความเป็นมนุษย์ แม้จะมีขอบข่ายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่หลากหลาย แต่ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) อ้างอิงตามหลักการด้านองค์ประกอบของ (WHO, 1997) ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น คือ

1. ขอบข่ายด้านการบริหารจัดการตนเอง (Personal Skills)

1.1 ด้านทักษะการจัดการตนเอง (Personal Skills: to develop person agency and managing oneself)

1.1.1 การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness)

1. สามารถรับรู้ได้ถึงตัวตนของเรา
2. สามารถรับรู้ได้ถึงลักษณะนิสัยของเรา
3. สามารถรับรู้ได้ว่าเรากำลังอยู่ในสภาวะอารมณ์แบบใด
4. สามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวเราสามารถรับรู้ได้และยอมรับในจุดแข็งจุดอ่อน และคุณค่าภายในตัวผู้อื่นมีเป้าหมายชีวิตมีความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.2 การรับมือกับอารมณ์ (Managing emotion)

1. สามารถประเมินอารมณ์ของเรา

2. สามารถประเมินอารมณ์ของผู้อื่น สามารถรู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร สามารถเลือกใช้วิธีการรับมือกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 การรับมือกับความเครียด (Managing stress)

1. สามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียด
2. สามารถตระหนักได้ว่าสิ่งนี้มีผลต่อเราอย่างไร สามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย สามารถเลี่ยงสาเหตุพร้อมโน้มนำไปในทางพึงประสงค์

1.2 ด้านทักษะการคิด (Cognitive Skills: to analyze and use information)

1.2.1 การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

1. สามารถคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ มองหาสิ่งที่อยู่ นอกเหนือไปจากประสบการณ์ตรงของแต่ละคนได้
2. สามารถมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลหลากหลายที่ตามมาจากการกระทำของเราและของสิ่งที่เราไม่เลือกกระทำ สามารถปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

1.2.2 การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking)

1. สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา สถานการณ์รอบตัวด้วยความ เป็นกลางไม่โน้มเอียง
2. สามารถรับรู้และประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง

1.2.3 การตัดสินใจ (Decision making)

1. สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตได้อย่างมีระบบ
2. สามารถประเมินทางเลือก สามารถประเมินสิ่งนี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

1.2.4 การแก้ปัญหา (Problem solving)

1. สามารถรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. สามารถหาแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย
3. สามารถลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2. ขอบข่ายด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)

2.1 ด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills: to interact with others)

2.1.1 ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

1. สามารถคำนึงได้ถึงชีวิตของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่เราไม่คุ้นเคย

2. สามารถเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจและยอมรับในผู้อื่นได้แม้จะมีความแตกต่างจากตนเอง

2.1.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)

1. วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ
2. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีทั้งกับเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวสามารถยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้

2.2.3 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication)

1. สามารถใช้คำพูดเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการความชื่นชม และความกลัวได้

2. สามารถใช้ภาษาท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองทั้งในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม และความกลัวได้สามารถขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการได้ สามารถรับฟังความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในขณะที่เดียวกันมีผู้กล่าวถึงขอบข่ายและองค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยไว้อีก ดังนี้

(Council, 2009) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยว่าประกอบด้วย

- 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2) ทักษะทางสังคม
- 3) การช่วยเหลือตนเอง
- 4) การคิดแก้ปัญหา

โดยในแต่ละองค์ประกอบหลักนั้นมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.1 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
 - 1.2 ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น
 - 1.3 การเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ทักษะทางสังคม
 - 2.1 การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กด้วยกัน
 - 2.2 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่
 - 2.3 การปรับตัวทางสังคม
- 3) การช่วยเหลือตนเอง
 - 3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
 - 3.2 การดูแลสุขอนามัย

3.3 การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยของตนเอง

4) การคิดแก้ปัญหา

4.1 การรู้จักปัญหา

4.2 การตัดสินใจ

4.3 การจัดการกับปัญหา

Hurray Kids India (2561) กล่าวว่า ขอบข่ายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. ขอบข่ายด้านสติปัญญาหรือการคิด (Cognitive or Thinking)

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness)
2. การตัดสินใจ (Decision Making)
3. การแก้ปัญหา (Problem Solving)
4. การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)
5. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

2. ขอบข่ายด้านอารมณ์ (Emotional)

6. การรับมือกับอารมณ์ (Coping with Emotion)
7. การรับมือกับความเครียด (Coping with Stress)

3. ขอบข่ายด้านสังคม หรือ ด้านการบริหารจัดการระหว่างบุคคล

8. ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy)
9. การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (Effective Communication)
10. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship skills)

Ellen Galinsky (2010) กล่าวว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. การมีใจจดจ่อและการควบคุมตนเอง (focus and self-control)
2. การมีมุมมองที่กว้างไกล (perspective taking)
3. การสื่อสาร (communicating)
4. การสร้างสัมพันธ์ (making connection)
5. การคิดวิเคราะห์ (critical thinking)
6. การกล้าลงสิ่งท้าทาย (taking on challenges)
7. การกำกับตนเอง การรักในการเรียนรู้ (self-directed, engaged learning)

Bilmes (2004) กล่าวว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. การมีความผูกพัน (attachment)
2. การมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (belonging)

3. การควบคุมกำกับตนเอง (self-regulation)
4. การให้ความร่วมมือ (collaboration)
5. การรู้จักให้ (contribution)
6. การมีความยืดหยุ่นปรับตัว (adaptability)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) กล่าวว่า เด็กอายุ 3 – 6 ปีซึ่งมีเป้าหมายในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนตามวัยเต็มศักยภาพ มีความพร้อมในการเรียนต่อไป มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ได้มีการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็น ประกอบด้วย

1) พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์

2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดี มีความสุข

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตใจที่ดีงาม

3) พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิต ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้สมวัย

ทักษะชีวิตปฐมวัย ปรากฏในพัฒนาการด้านสังคม (มาตรฐานที่ 6) กล่าวคือ มีทักษะชีวิตปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6 ตามวัย 3 - 4 ปี 4 - 5 ปี 5 - 6 ปี ตามลำดับ ดังนี้ 1. มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หมายถึง การแต่งตัวด้วยตนเอง รับประทานอาหารด้วยตนเอง ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง 2. มีวินัยในตนเอง

หมายถึง เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง 3. ประหยัดและพอเพียง หมายถึง รู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบและขอบข่ายของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. ขอบข่ายทักษะชีวิตด้านอารมณ์
 - 1.1 การตระหนักรู้และการควบคุมตนเอง
 - 1.2 การตระหนักรู้ในทัศนะผู้อื่น
 - 1.3 การจัดการกับอารมณ์ตนเอง
2. ขอบข่ายทักษะชีวิตด้านสังคม
 - 2.1 การเป็นสมาชิกในสังคมประชาธิปไตย
 - 2.2 การเรียนรู้พฤติกรรมสังคมทางบวก
 - 2.3 การดำรงชีวิต
3. ขอบข่ายทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร
 - 3.1 การใช้ภาษา
 - 3.2 การรู้หนังสือ
4. ขอบข่ายทักษะชีวิตด้านการคิด
 - 4.1 การเชื่อมโยง
 - 4.2 การคิดวิจารณ์ญาณ
 - 4.3 การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

รุ่งลาวัลย์ ละอัมภา (2557a) กล่าวว่า องค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะทางกาย เด็กปฐมวัยควรมีลักษณะของการมีทักษะทางกายที่สมบูรณ์พร้อม ในด้านต่างๆ ได้แก่

1.1 การมีภาวะทางโภชนาการที่ดี คือ รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ สะอาด ปลอดภัย หลีกเลี่ยงอาหารที่เสี่ยง หรือมีสารที่อาจก่อให้เกิดความไม่สมดุลของระบบต่างๆ ในร่างกาย อันนำมาซึ่ง โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เช่น มีทักษะการเลือกอาหารที่มีประโยชน์ และการปฏิเสธอาหารที่ไม่ดีมีประโยชน์ การยับยั้งชั่งใจไม่บริโภคอาหารตามสื่อโฆษณา ซึ่งเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยการเลือกซื้ออาหารโดยรู้จักพิจารณา ฉลาก วันหมดอายุ เป็นต้น

1.2 การมีสมรรถภาพทางกายที่ดี คือ การออกกำลังกาย การเล่น หรือการเคลื่อนไหว ร่างกายที่ก่อให้เกิดความแข็งแรง ทนทาน ซึ่งเด็กต้องได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจนิสัย เมื่อร่างกายมี

ความ ยืดหยุ่น แข็งแรง ทนทาน จะทำให้เกิดความสามารถด้านทักษะกลไก เด็กมีความคล่องตัว สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างดีห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ

1.3 การรู้จักความปลอดภัย คือ การรู้จักระวัง ปูองกัน แก้ปัญหาเมื่อตกอยู่ในภาวะที่ไม่ปลอดภัย เด็กควรได้เรียนรู้การป้องกันอุบัติเหตุ การระวังภัยจากคนแปลกหน้า การเดินทางด้วยยานพาหนะต่างๆ อย่างปลอดภัย การรัดเข็มขัดนิรภัย การว่ายน้ำ การเรียนรู้สัญญาณไฟจราจร การสังเกตและจัดการกับภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ การเล่นกับวัสดุอุปกรณ์ หรือสัตว์เลี้ยงอย่างปลอดภัย ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อใช้สิ่งของที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย เช่น การเรียนรู้สารเคมีรอบๆ ตัว เช่น ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน แป้ง ครีมบำรุงผิว ครีมกันแดด ฯลฯ

1.4 การรู้จักดูแลและช่วยเหลือตนเอง คือ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เด็กควรได้เรียนรู้การดูแลและช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ การดูแลตนเองในการรับประทานอาหาร การขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย การแต่งกาย และการดูแลสุขอนามัย การมีภาวะของใช้ส่วนตัว การดูแลตนเองเวลาเจ็บป่วย เช่น ปิดปากเวลาไอ จาม ใช้ผ้าปิดปากปิดจมูกเวลาเจ็บป่วย เป็นต้น

2. ทักษะทางอารมณ์ จิตใจ ภาวะทางอารมณ์จิตใจนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเด็ก อารมณ์ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะของเด็กในการดำรงชีวิตและการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เด็กที่สามารถควบคุมและจัดการกับอารมณ์อย่างเหมาะสมจะเข้ากับเพื่อนและมีความสามารถทางสังคมมากกว่าเด็กที่ไม่สามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้ ซึ่งความสามารถทางการควบคุมอารมณ์จะสัมพันธ์กับพัฒนาการตามอายุและความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก เด็กปฐมวัยควรมีลักษณะของการมีทักษะทางอารมณ์ จิตใจที่สมบูรณ์พร้อม ในด้านต่างๆ ได้แก่

2.1 การตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ การรู้เท่าอารมณ์ของตนเอง รู้สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะตามมา สามารถประเมินตนได้ตามความเป็นจริง รู้จุดดีจุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถจัดการและควบคุมความรู้สึกของตนให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมได้

2.2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง เมื่อเกิดภาวะความฉุนเฉียวโมโหสามารถจัดการได้ มีความรับผิดชอบซื้อสัตย์รักษาระเบียบวินัย ควบคุมความดีมีความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถยอมรับกับสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้

2.3 การมีแรงจูงใจ ประกอบด้วย การมีกำลังใจในการขับเคลื่อนตนเองในการทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การมองโลกในแง่ดี การไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค

2.4 การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ประกอบด้วย การเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น เมตตา เอื้ออาทร แบ่งปัน ส่งเสริม พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี ให้ออกาสเมื่อผู้อื่นผิดพลาด และให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นเดือดร้อน ให้อภัยเมื่อผู้อื่นผิดพลาดหรือทำให้ตนเดือดร้อน

3. ทักษะทางสังคม การมีทักษะสังคมสามารถติดต่อกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างเกื้อกูลสัมพันธ์ ได้แก่

- 3.1 มีความสามารถในการสื่อสาร
- 3.2 มีความสามารถในการการสร้างสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม
- 3.3 มีความสามารถในการเป็นผู้นำ การจัดการกับความขัดแย้ง

4. ทักษะทางปัญญา เด็กปฐมวัยแม้จะเป็นวัยที่ยังไม่สามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ได้แต่มีทักษะทางปัญญา ดังนี้

- 4.1 เด็กเริ่มมีความคิดรวบยอดกับสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่สมบูรณ์และยังไม่มีเหตุผล
- 4.2 เด็กมีความคิดความเข้าใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้จากประสาทสัมผัสเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่สามารถใช้เหตุผลได้
- 4.3 เด็กสามารถแก้ปัญหาได้
- 4.4 เด็กมีความกล้าคิด กล้าทำ โดยแสดงออกผ่านการเล่น ผ่านภาษาท่าทาง การแสดงความรู้สึกหรือการแสดงออกทางคำพูด

สำนักพิมพ์อักษร (2562) กล่าวถึง ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในหนังสือชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตปฐมวัยว่าการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยสอดคล้องหลักสูตรใหม่ปฐมวัย (2560) ในมาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนา 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยเน้นให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีวินัยในตนเอง และรู้จักประหยัดพอเพียง โดยการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดการส่งเสริมคุณธรรมและมารยาทอันเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ปลูกฝังพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ประกอบทักษะชีวิตปฐมวัย 3 ประการ คือ

1. เข้าใจตนเอง หมายถึง
 - 1.1 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย เช่น เข้าห้องน้ำเองได้ กินอาหารเองได้
 - 1.2 มีสุขภาพอนามัยและสุขนิสัยที่ดี
2. อยู่ร่วมกับผู้อื่น หมายถึง
 - 2.1 มีความสามารถในการคิด จำแนกสิ่งที่ดีและไม่ดีเพื่อพัฒนามารยาทพื้นฐาน วินัย และจริยธรรม
 - 2.2 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและครอบครัว
 - 2.3 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
3. เห็นคุณค่าของสิ่งรอบตัว หมายถึง

3.1 ความสามารถในการสังเกต คิด จำแนก ในเรื่องพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง

Martinez (2555) อ้างอิงใน (รุ่งลาวัลย์ ละอามาคา, 2557a) ได้กล่าวถึง ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเด็กที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ และมีคุณค่าต่อสังคมนั้น ควรจะเริ่มต้นฝึกฝนตั้งแต่เด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่เป็รับและสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีได้ และผู้ปกครองเองก็สามารถช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวัน Martinez ได้นำเสนอตัวอย่างทักษะชีวิตและวิธีการสอนทักษะชีวิตให้กับเด็ก ดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social skills) ที่มีความหมายมากกว่าการมีเพื่อน แต่รวมถึงการมีทักษะ เช่น การ ร่วมรู้สึก การควบคุมตนเอง ความอดทน การจัดการกับความเครียด และความยืดหยุ่น สำหรับการสอนเด็ก เช่น การส่งเสริมและให้รางวัลที่มีความอดทนและทราบผลที่จะเกิดขึ้นถ้าไม่อดทนหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้เห็น ความแตกต่างของการแสดงความรู้สึกที่เหมาะสม และไม่เหมาะสม เช่น แสดงความไม่พอใจได้แต่ทำร้ายคนอื่นไม่ได้ ให้รู้จักการให้ความเคารพต่อกัน ส่งเสริมการรับผิดชอบ และเป็นตัวอย่างในพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

2. เรียนรู้เกี่ยวกับเงิน (Understanding money) มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเงินการจัดการสรรการใช้เงิน การประหยัด ใช่วิธีง่ายๆ ให้เด็กรู้จักรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน และการใช้เงิน

3. เรียนรู้ความรับผิดชอบ (Learning responsibility) ให้เด็กได้ทำความสะอาดสิ่งของของตนเอง และดูแล พื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้เด็กชายอายุ 3 ปีสามารถสอนให้รู้จักเก็บของเล่นและเสื้อผ้า ทำความสะอาดถ้วยชาม แต่งกายด้วยตนเอง อายุ 5 ปี ปูและเก็บที่นอนได้

Patterson, 2555; อ้างอิงใน (รุ่งลาวัลย์ ละอามาคา, 2557a) ได้นำเสนอวิธีการสอนทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัยด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการ การเงิน ความปลอดภัย และมารยาททางสังคม โดยทั่วไป Patterson เห็นว่าทักษะชีวิตช่วยให้เด็กเรียนรู้การทำ หน้าที่ต่างๆ ในสังคม ช่วยให้เติบโตและมีวุฒิภาวะ ดังนั้นจึงต้องเตรียมในการที่จะสอนทักษะชีวิตเพื่อให้ เจริญเติบโตไปได้อย่างสมบูรณ์ ดังนี้

1. ทักษะทางการเงิน (Money skill) มีความสำคัญในการเรียนรู้เพื่อจะได้ใช้เงินเป็นเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ผู้ปกครองควรเริ่มต้นด้วยการให้เด็กรู้จักการใช้เงินและรู้จักการประหยัด ด้วยการเก็บเงินในกระปุกออมสิน

2. ทักษะทางด้านความปลอดภัย (Safety skill) ให้เด็กได้ความคิดเกี่ยวกับคนแปลกหน้า ไม่พูดคุยกับ บุคคลที่ไม่รู้จักคุ้นเคย กำหนดกฎเกณฑ์ และขอบเขตที่จะช่วยให้เด็กปลอดภัย สร้างความสนใจและสังเกต สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อดูแลความปลอดภัยของตนเอง

3. มารยาททางสังคม (Manners and etiquette) เริ่มให้เด็กได้เรียนรู้มารยาทพื้นฐานสังเกต การ แสดงออกของเด็กทางสังคมที่มีต่อบุคคลอื่น และคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามธรรมเนียม ปฏิบัติให้ได้เรียนรู้ในการแนะนำตนเอง การจับมือ และการสบตากับบุคคลอื่น

ตารางที่ 2-2 เปรียบเทียบองค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 3 – 6 ปี เรียงตามลำดับรายปี ค.ศ. จาก WHO (2540), (Galinsky, 2010), (Bilmes, 2004), ทักษะชีวิตปฐมวัยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) และ Hurray kids India (2561)

องค์ประกอบทักษะชีวิตปฐมวัย	(ทักษะชีวิต WHO, 2540)	(Ellen Gallinsky, 2553)	(Jenna Bilms, 2555)	ทักษะชีวิตปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย(2560)	(Hurray kids India, 2561)
1. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness Skills)	✓	✓	✓	✓	✓
2. ทักษะการรับมือกับอารมณ์(Coping with Emotion Skills)	✓	✓	✓		✓
3. ทักษะการจัดการความเครียด (Coping with Stress Skill)	✓	✓	✓		✓
4. ทักษะการคิดสร้างสรรค์(Creative Thinking Skills)	✓	✓	✓		✓
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์(Critical Thinking Skills)	✓	✓	✓		✓
6. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making Skill)	✓	✓	✓		✓
7. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)	✓	✓	✓		✓
8. ทักษะความเห็นใจผู้อื่น (Empathy Skills)	✓	✓	✓		✓
9. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Skills)	✓	✓	✓	✓	✓
10. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication Skills)	✓	✓	✓		✓

จากตารางที่ 2.7 สามารถสรุปความสอดคล้องเกี่ยวกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากแนวคิดนักวิชาการ 2 ท่าน และ สถาบัน 3 แห่ง ได้ดังนี้ (1) ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ (Emotional Skills) ประกอบด้วย 1.1 ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ 1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์ 1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด (2) ทักษะทางการคิด (Thinking Skills) ประกอบด้วย 2.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น 2.3 ทักษะการตัดสินใจ 2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา (3) ทักษะทางสังคม (Social Skills) ประกอบด้วย 3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ 3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ์ 3.3 ทักษะการสื่อสาร จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ (Emotional Skills) 2. ทักษะทางการคิด (Thinking Skills) 3.ทักษะทางสังคม (Social Skills)

องค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยของงานวิจัยแนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยเป็นการกำหนดทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) เป็นการยึดหลักวิชาการของทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ของ WHO, (2540) ซึ่งมีความสอดคล้องกับความต้องการของระดับนานาชาติ และในระดับประเทศ สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียนปฐมวัยอันหมายถึง ทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) ตามหลักวิชาการของ WHO, (2540) เป็นทักษะอันไม่หมายรวมถึงทักษะอื่นๆในคำจำกัดความของคุณภาพการศึกษา (Quality Education) อาทิเช่น ทักษะทางเลขคณิตและการรู้หนังสือ (Literacy and Numeracy) ไม่หมายรวมถึง การเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพเพื่อนรอบ ความกรุณาซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลผลิตของทักษะชีวิตทักษะชีวิตไม่หมายรวมถึงความสามารถทางกายภาพ เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การแปร่งฟันและการดูแลช่องปาก ซึ่งอยู่ในกลุ่มของทักษะในชีวิตประจำวันหรือทักษะเพื่อการดูแลสุขอนามัย และไม่หมายรวมถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการเงิน ทักษะการจัดการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น แต่เป็นทักษะเฉพาะอันหมายรวมถึงการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function) และหมายรวมถึงสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมอันเป็นความสามารถตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัยในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้งซึ่งมีอารมณ์ที่สมดุลย์ (emotionally balances) อันเป็นพื้นฐานด้านความเป็นมนุษย์ คิดและเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (think and decide independently) อันเป็นพื้นฐานด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์ในขณะเดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล และสามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) อันเป็นพื้นฐานด้านการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ทางสังคมอันนำมาซึ่งความพร้อม (School Readiness) ของเด็กปฐมวัยในการขึ้นเรียนชั้นประถมศึกษา มีความอยู่รอดปลอดภัยมีความสุขกายสบายใจในอนาคตได้อย่างเกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy, Productive, Fulfilling and Meaningful Life)

โดย เวอร์จิเนีย ซาเทียร์ (1972 อ้างอิงถึงใน Lee Chung, 2560) ได้กล่าวถึง รายละเอียดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ จิตวิทยา เพื่อการมีความสุขทั้งกายใจในตนเองและในสังคมซึ่งสามารถใช้ได้กับปฐมวัยนั้นมิงานวิจัยด้านประสาทสมอง ทำให้เราทราบว่า ประสบการณ์วัยเด็กส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองทำให้แต่ละคนตอบสนองแตกต่างกันไป เด็กปฐมวัยนั้นควรเริ่มต้นจากการสัมผัสความรู้สึกทางกายก่อน เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการเชื่อมโยงความรู้สึกทางกายและทางจิตใจ เพราะความรู้สึกทางกายจะสัมผัสได้ง่ายกว่า เมื่อเด็กยอมรับความรู้สึกทางกายของตนเองได้นั้นก็จะนำไปสู่การยอมรับตัวเอง และมองด้านภายในของจิตใจ และจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเชื่อมโยงการยอมรับตัวเองกับความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทัศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และ

ตัวตนของเด็กได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช (2560) กล่าวว่า ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา แต่ละส่วนส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่ง ก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วยในทำนองเดียวกันถ้าด้านหนึ่งด้านใดผิดปกติจะทำให้ด้านอื่นๆ ผิดปกติตามด้วย การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรม ทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกนั้น เป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน เด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังไม่สามารถรับรู้เป็นส่วนใหญ่แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผลความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น

2.1.6 การกำหนดทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills)

การกำหนดทักษะชีวิตที่มีความเจาะจงเฉพาะด้าน (Content-Specific Life Skills) เป็นการรวมเอาทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychosocial Competencies) มาผนวกเข้ากับความต้องการของระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียนทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (Hoffman, 2006)

ทั้งนี้องค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้วิจัยมีความแตกต่างจากมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) ของประเทศไทยซึ่งกล่าวว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1. มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หมายถึง การแต่งตัวด้วยตนเอง รับประทานอาหารด้วยตนเองใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง 2. มีวินัยในตนเอง หมายถึง เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง 3. ประหยัดและพอเพียง หมายถึง รู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง อันเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นซึ่งใช้กำหนดให้เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ผู้วิจัยสามารถเพิ่มองค์ประกอบทักษะชีวิตตามนิยามของผู้วิจัยได้ (จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์, 2562) และอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย, (2562)

จากที่กล่าวไปแล้วผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตปฐมวัย (Early Childhood Life Skills) หมายถึง ทักษะชีวิตหลักอันเป็นพื้นฐานสมรรถนะความสามารถทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for basic Psychosocial Competence) อันเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานตามวัยในการในการมองเข้าไปในโลกภายในตนได้อย่างลึกซึ้งในขณะเดียวกันก็มองโลกรอบตัวได้อย่างกว้างไกล กล่าวคือ 1) มีอารมณ์ที่สมดุล (emotionally balances) 2) คิดและเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ (think and decide independently) 3) สามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) เพื่อให้เกิดพฤติกรรม

ที่เชิงบวกที่ช่วยให้เด็กแต่ละคนสามารถจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวทั้งในการมีปฏิสัมพันธ์กับทั้งผู้อื่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อม (Readiness) เพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา อันนำมาซึ่งความอยู่รอดปลอดภัยมีความสุขสบายใจในอนาคตได้อย่างเกิดผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีความหมาย (Healthy ,Productive, Fulfilling and Meaningful Life) ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ทำงานประสานกับครอบครัวและชุมชน เป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญอันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนรู้เพื่อสร้างให้เกิดคุณภาพ โดยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. ความต้องการของระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
3. ความต้องการของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
 - 3.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 3.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
 - 3.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12
 - 3.4 มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย
 - 3.5 เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ 2560

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช (2560) กล่าวถึง แนวคิดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยว่า ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย กล่าวคือ พัฒนาการของมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน แต่อัตราและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆ อาจแตกต่างกันได้ขั้นตอนแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา แต่ละส่วนส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วยในทำนองเดียวกันถ้าด้าน หนึ่งด้านใดผิดปกติจะทำให้ด้านอื่นๆผิดปกติตามด้วย แนวคิดเกี่ยวกับ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กมีลักษณะต่อเนื่องเป็น ลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใด จะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถด้านนั้นก่อน ทฤษฎีด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมอธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ได้รับความรักและความอบอุ่นจะ มีความไว้วางใจใน ผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองจะมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นได้ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาอธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กปฐมวัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นพัฒนาการที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของร่างกายในด้านโครงสร้างของร่างกาย ด้านความสามารถในการเคลื่อนไหว และด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการใช้สัมผัสรับรู้ การใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กอายุ ๓-๕ ปี มีการเจริญเติบโตรวดเร็วโดยเฉพาะในเรื่องน้ำหนักและส่วนสูง กล้ามเนื้อใหญ่จะมีความก้าวหน้ามากกว่ากล้ามเนื้อเล็กสามารถบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ดี มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน สามารถวิ่ง กระโดด ควบคุมและบังคับการทรงตัวได้ดี จึงชอบเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง พร้อมทั้งจะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ ส่วนกล้ามเนื้อเล็กและความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือยังไม่สมบูรณ์ การสัมผัสหรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น ใช้มือหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้มากขึ้น ถ้าเด็กไม่เครียดหรือกังวลจะสามารถทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้ดีและนานขึ้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจ เกลียด โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัย และสถานการณ์ เผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและการนับถือตนเอง เด็กอายุ ๓ - ๕ ปี จะแสดงความรู้สึกอย่างเต็มที่ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธแต่จะเกิดเพียงชั่วครู่แล้วหายไป การที่เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีช่วงความสนใจระยะสั้น เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจก็จะเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งนั้น เด็กวัยนี้มักหวาดกลัวสิ่งต่างๆ เช่น ความมืด หรือสัตว์ต่างๆ ความกลัวของเด็กเกิดจากจินตนาการซึ่งเด็กว่าเป็นเรื่องจริงสำหรับตนเพราะยังสับสนระหว่างเรื่องปรุงแต่งและเรื่องจริง มีความสามารถแสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมกับวัย รวมถึงชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น เพราะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลงและต้องการความสนใจจากผู้อื่นมากขึ้น

3. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปโรงเรียน เด็กเริ่มเรียนรู้การติดต่อและการมีสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่นพร้อมกับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะแผ่แน่นยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยต่อมา ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรกนั้นเป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

4. ด้านสติปัญญา ความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่างๆรอบตัว และรู้สึกต่อสิ่งต่างๆเหมือนตนเอง ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุด เมื่ออายุ ๔ - ๕ ปี เด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผลความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของการพัฒนาการทางภาษา เด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีการฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของการพูดคุย การตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในโรงเรียน เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนและใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้คำพูดของเด็กวัยนี้ อาจจะทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่า เด็กรู้มากแล้วแต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำ และเรื่องราวลึกซึ้งนัก

Nagaoka et al. (2015) กล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกรอบแนวคิดความสำเร็จในชีวิตผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา โดยระบุว่าความหมายของความสำเร็จในวัยของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาอันหมายถึง การบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลที่ตั้งเอาไว้ และการสร้างอิทธิพลในทางที่ดีกับโลกรอบตัวนั้นเริ่มต้นในปฐมวัยซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ การกำกับตนเอง (Self-Regulation) และมีทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับผู้อื่น (Interpersonal Knowledge and Skills)

เวอร์จิเนีย ซาเทียร์ (1972) (อ้างถึงใน Lee Chung Chien, 2560) กล่าวถึงพัฒนาการทางอารมณ์ - จิตใจของเด็กปฐมวัย โดยกล่าวว่า จิตวิทยาเพื่อการมีความสุขทั้งกายใจในตนเอง และในสังคมซึ่งสามารถใช้ได้กับปฐมวัยนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) กล่าวคือ มนุษย์มีองค์ประกอบเสมือน 2 ส่วน คือส่วนที่มองเห็นได้ และส่วนที่มองเห็นไม่ได้เปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง 1 ลูกที่มีส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำเพียงเล็กน้อยเทียบได้กับ 1 ส่วนจาก 7 ส่วน โดยส่วนที่เหลืออีก 6 ส่วนนั้นอยู่ใต้น้ำ ส่วนที่อยู่ลอยเหนือน้ำ คือ ส่วนที่เป็นพฤติกรรมเหตุการณ์หรือแม้แต่เรื่องราวที่เกิดขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของท่าทีการรับมือต่อเหตุการณ์ต่างๆ ของแต่ละคน ส่วนที่เหลืออีก 6 ส่วนใต้น้ำ คือ ส่วนที่เป็นเนื้อแท้ภายในของแต่ละคนอัน ได้แก่ ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน

ส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมและท่าทีในการรับมือ กล่าวคือ 1) พฤติกรรม คือส่วนของนิสัยใจคอและการแสดงออก 2) ท่าทีในการรับมือ คือ ส่วนของท่าทีในการปกป้อง และเอาตัวรอดของแต่ละคนที่แสดงออกผ่านถ้อยคำ น้ำเสียงและท่าทาง ท่าทีในการรับมือประกอบด้วย ท่าทีในการเป็นผู้กล่าวโทษ ท่าทีในการเป็นผู้เอาอกเอาใจ ท่าทีในการเป็นคนเจ้าเหตุผล ท่าทีในการเป็นผู้แข็งประเด็น และท่าทีในการมีเอกราช ท่าทีในการมีเอกราช คือ การมีท่าทีภายนอกและภายในเป็นหนึ่งเดียว

ภายในใจมีความรู้สึกความคิดความคาดหวังบางอย่างก็จะแสดงออกมา เป็นท่าทีซึ่งจะนำความสุขสันติ ทั้งกายใจมาสู่ตนเองประกอบไปด้วย 3 ระดับ คือ ระดับที่หนึ่ง คือ การสัมผัสความรู้สึก ยอมรับและจัดการกับความรู้สึกตนเองได้ ระดับที่สอง คือ การเป็นหนึ่งเดียวกับตัวตนของตัวเอง รู้สึกพึงพอใจในตนเอง และสามารถนำศักยภาพในตัวเองมาใช้ได้มากขึ้น ระดับที่สาม คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงกับตัวตนซึ่ง คือ พลังส่วนลึกหรือจิตวิญญาณของตนเองได้

ส่วนที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน กล่าวคือ 1) ความรู้สึก ซึ่งประกอบไปด้วยความรู้สึกทางกาย ความรู้สึกทางจิตใจ ดังนี้

1.1) ความรู้สึกทางกาย เช่น ความเจ็บ เกร็ง หนาว ร้อน เปรี้ยว หนุก และอวัยวะที่อยู่ภายใน เช่นความรู้สึกของกระเพาะอาหาร ม้าม ปอด เลือด ลำไส้ ตับ เป็นต้น เมื่อเราสังเกตและรับรู้ตัวตนภายในได้มากกว่าร่างกายของเราก็จะเกิดปฏิกิริยามากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายหรือปฏิกิริยาความรู้สึกทางร่างกายเป็นสัญญาณชีวิตการค้นพบตัวตนของเรา และทำให้เราฟังเสียงจากภายในจิตใจได้ชัดเจนขึ้น

1.2) ความรู้สึกทางจิตใจ คือ อารมณ์ต่างๆ ที่แสดงออกมาโดยตรงหรืออาจไม่แสดงออกมา อันได้แก่ ความไม่สบายใจ อึดอัด หงุดหงิด ตื่นเต้น มีความสุข สบาย โกรธ กลัว เศร้า เป็นต้น โดยความรู้สึกทางกาย และความรู้สึกทางจิตใจนั้นมีความเชื่อมโยงต่อกันโดยตรง ความรู้สึกทางกายจะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกทางจิตใจ งานวิจัยด้านประสาทสัมผัสทำให้เราทราบว่าประสบการณ์วัยเด็กส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองทำให้แต่ละคนตอบสนองแตกต่างกันไป เหตุการณ์บางส่วนที่เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กได้ถูกสมองลบเลือนไปจากความทรงจำ แต่ร่างกายกับอารมณ์จดจำสิ่งเหล่านั้นไว้ และเมื่อได้รับการกระตุ้นอีกครั้งก็ยังคงตอบสนองออกมาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งซึ่งเรียกว่า เป็นการอยู่เหนือการควบคุมของเหตุผล ทำให้เกิดปฏิกิริยาทางร่างกายและอารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ในกระบวนการปรับเปลี่ยนท่าทีของแต่ละคนนั้นหากรู้สาเหตุได้ก็จะเกิดการยอมรับและเปลี่ยนแปลงตนเองได้ไม่ยาก แต่ปัญหา คือการไม่รู้สาเหตุเพราะร่างกายและสมองของเราเลือกที่จะลืม และเลี่ยงผ่านความรู้สึกไป เพื่อให้มีชีวิตรอดต่อไป ส่งผลให้การเชื่อมโยงกับตัวตนของเราสูญหายไป ต้องการกลับมาสื่อสารกับตนเองอีกครั้งจำเป็นต้องเรียนรู้ตระหนักรู้และยอมรับประสบการณ์จึงจะมีโอกาสเข้าใจตนเองได้ลึกซึ้ง และมีความคิดกระจ่างชัดมากขึ้น เริ่มต้นจากการรับรู้ทางกายใจหรือการสำรวจสารจากร่างกายและจิตใจ เพื่อสังเกตรับรู้และยอมรับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นควรเริ่มต้นจากการสัมผัสความรู้สึกทางกายก่อน เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการเชื่อมโยงความรู้สึกทางกายและทางจิตใจ เพราะความรู้สึกทางกายจะสัมผัสได้ง่ายกว่า เมื่อเด็กยอมรับความรู้สึกทางกายของตนเองได้นั้นก็จะนำไปสู่การยอมรับตัวเองและมองด้านภายในของจิตใจ

2) ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก คือ การตัดสินคุณค่าของความรู้สึกทางกายและความรู้สึกทางจิตใจที่เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นอีกชั้นหนึ่งต่อจากความรู้สึกดั้งเดิมของตนเอง

3) ทศนคติ คือ สิ่งที่เกิดจากความคิด ความเห็น ความเชื่อ สมมติฐาน กฎเกณฑ์ และประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละคน ประกอบไปด้วยทศนคติที่เรามีต่อคนอื่น ทศนคติที่คนอื่นมีต่อเรา และทศนคติที่เรามีต่อตนเอง

4) ความคาดหวัง คือ สิ่งที่เราคาดหวังอยากให้เกิดประกอบไปด้วยความคาดหวังต่อตนเอง ความคาดหวังต่อคนอื่น ความคาดหวังจากคนอื่น ความคาดหวังที่ยังไม่สำเร็จผลจากฝั่งจิตใจและส่งผลอิทธิพลต่อวิธีที่เรารับมือกับเรื่องต่างๆ

5) ความปรารถนา คือ ปัจจัยพื้นฐานในการเจริญเติบโตของมนุษย์เป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ การได้รับความรัก การยอมรับ ความมีอิสระ การมีคุณค่า การมีชีวิตที่มีความหมาย ความปรารถนาของตนเองความเชื่อมโยงกับความคาดหวัง คนที่ไม่มองข้ามความปรารถนาของตัวเอง จะสามารถสัมผัสพลังชีวิตของตนเองได้และเชื่อมโยงกับความเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง

6) ตัวตน คือ ส่วนที่อยู่ใต้สุดของภูเขาน้ำแข็ง เรียกว่า พลังชีวิต หรือจิตวิญญาณ หรือความสามารถในการรับรู้ ตัวตนไม่ใช่พฤติกรรมที่เราแสดงออกหรือความสำเร็จหรือภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อหน้าผู้คนแต่เป็นพลังที่อยู่ภายในส่วนลึกที่สุดของเรา มนุษย์สามารถรู้สึกกว่าตนเองเป็นคนสมบูรณ์ได้จากรากฐานส่วนนี้

2. ความต้องการของระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตปฐมวัย

ความต้องการของระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มผู้เรียนทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว มีดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ด้านการศึกษา

จากการประชุมสุดยอดสหประชาชาติสมัยสามัญ (UN General Assembly) ครั้งที่ 70 ณ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ที่ผู้นำประเทศกว่า 193 ได้รับรองเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน ปี ค.ศ.2030 ภายใต้หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงของโลก สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030” ที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนตาม ข้อตกลงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ก่อให้เกิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) 169 เป้าประสงค์ (Targets) มีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ ปีพ.ศ.2558 - 2573 (ค.ศ. 2558 – ค.ศ.2030) ครอบคลุม 15 ปีโดย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาอยู่ในเป้าหมายที่ 4 (SDG4) ระบุว่า “สร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน (Ensure Inclusive and Quality Education For All and Promote Lifelong Learning)” เป้าหมายที่ 4 (SDG4) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ระบุถึงด้านการศึกษา โดยตรงนี้จะประกอบด้วย 10 เป้าประสงค์ ได้แก่ 4.1) สร้างหลักประกัน ว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล 4.2) สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและ เด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพเพื่อให้พร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา 4.3) ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา คำนำ ตัวชี้วัดด้านการศึกษา ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วิชาเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษารวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ 4.4) เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและ การเป็นผู้ประกอบการ 4.5) ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม 4.6) สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ 4.7) สร้างหลักประกันว่า ผู้เรียนทุกคน ได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนา และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ระหว่างเพศการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและ

ไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 4.a) สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา 4.b) ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ 4.c) เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐที่อ่อนไหวต่อเด็กผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรงครอบคลุม และมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน ตัวชี้วัดด้านการศึกษา ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศต่างๆ ยังได้เห็นชอบร่วมกันในการกำหนดให้จัดทำประเมินติดตามผลเป็นระยะ เพื่อติดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เช่นเดียวกับการทำรายงานระดับโลก Global Monitoring Report เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) แต่มีการปรับให้เป็น Global Education Monitoring Report และเปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ กำหนดแนวทางตามกลไกติดตามของตนได้ตามความเหมาะสม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำรายงานการสังเคราะห์ ตัวชี้วัดด้านการศึกษาไทยตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (Sustainable Development Goals: SDGs) และตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาทั้ง 10 เป้าประสงค์ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ มีความเข้มแข็ง และสอดคล้องกับเป้าหมายสากล สร้างความเท่าเทียมตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแนวทางการพัฒนาประเทศในภาพรวมอย่างถูกต้อง และมีทิศทาง

ข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาได้กำหนดให้มีเป้าหมาย ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต (Life Skills) ดังนี้

เป้าหมายระยะสั้นกล่าวถึง เรื่องความพร้อม (Children's Readiness for school) ดังนี้ คือ เป้าประสงค์ที่ 4.2 ระบุว่าให้มีสร้างหลักประกันว่า เด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีตัวชี้วัดที่กำหนด คือ ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีพัฒนาการทางด้าน สุขภาพ การเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพ

ตาม วั ย จ ำ แ น ก ต ำ ม เ พ ศ (Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex)

เป้าหมายระยะกลางกล่าวถึงเรื่องผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ดังนี้ เป้าประสงค์ที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี 2573 ผู้วิจัยพบว่า ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลของนักเรียนประถมศึกษาจากการฝึกทักษะชีวิตตั้งแต่ในวัยปฐมวัยนั่นเอง

เป้าหมายระยะยาว กล่าวถึงเรื่องผลผลิตของทักษะชีวิตดังนี้ เป้าประสงค์ที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาย่างยั่งยืน รวมถึงการศึกษา สำหรับการพัฒนาย่างยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยม ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในความร่วมมือของวัฒนธรรม ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573

3. ความต้องการของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตปฐมวัย

3.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษานั้นคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาได้กำหนดรายละเอียดโดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ได้แก่

เป้าหมายระยะสั้นเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา พบใน เป้าประสงค์ที่ 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพภายในปี 2573 เพื่อให้ เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดตัวชี้วัด สำหรับเป้าประสงค์นี้ 1 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มี พัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และจิตวิทยาสังคมที่ดี (Psychosocial Competencies) จำแนกตาม เพศซึ่งมีการจัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ทุก ๆ 3 ปีที่เรียกว่า ผลการสำรวจสถานการณ์ เด็กและสตรีในประเทศไทย (Thailand Multiple Indicator Cluster Survey: MICS) โดย MICS ล่าสุด MICS 4: 2555 (พ.ศ.2555) ตัวชี้วัดด้านการศึกษาตามกรอบ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 83 คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้าน การศึกษาได้กำหนดตัวชี้วัดทดแทน เพื่อให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่องค์การ สหประชาชาติกำหนดโดย จำแนกออกเป็น 3 ตัวชี้วัด โดยค่าเป้าหมาย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลาให้สอดคล้องตามแผนการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 (ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2560-2564 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2565 - 2569 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2570-2579) ได้แก่ 4.2.1) ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีพัฒนาการทางด้าน สุขภาพ การเรียนรู้และจิตวิทยาสังคมที่ดี (Psychosocial Competencies) จำแนกตามเพศ เป็นไปตามที่องค์การสหประชาชาติกำหนด จัดเก็บโดย MICS ข้างต้น

เป้าหมายระยะกลางเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งผ่านเข้าสู่วัยเรียนแล้วนั้นได้มีผลผลิตทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบในเป้าประสงค์ที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่า เด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายระยะยาวเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือสูงกว่า พบในเป้าประสงค์ที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่า ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่ง ความสงบสุข และไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573

3.2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาตินักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีที่กำหนดวิสัยทัศน์คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยความเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยนั้นพบในยุทธศาสตร์ที่ 3.2 การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มี คุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง

3.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2579) โดยความเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยนั้นพบในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 1 2 และ 5 ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายให้คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมเพิ่มขึ้น คนในสังคมไทยทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น และคนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยการส่งเสริมให้มีกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะรวมทั้งเร่งสร้างสภาพแวดล้อมภายใน และโดยรอบโรงเรียนให้ปลอดจากอบายมุขอย่างจริงจัง พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและ ทักษะทางสังคมที่เหมาะสม พัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการ

คิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ ตลาดงาน ส่งเสริมแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่เป็นไปตามความต้องการของ ตลาดงาน พัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้นให้สามารถเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น และยกระดับ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐด้วยการ เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ ของรัฐ และมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) และสวัสดิการ (Welfare) ที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการพัฒนา ทักษะฝีมือ เพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้ โดยขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพ ครอบครัวยุติธรรม และสภาพร่างกาย การดูแลนักเรียนยากจน ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลที่ครอบคลุม ตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน การสนับสนุน ค่าเดินทางไปยังโรงเรียน การให้ทุนการศึกษาต่อ ระดับสูง เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคัน รวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกล ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการ พัฒนาประเทศ สู่อุทิศความมั่งคั่ง และยั่งยืนโดยมีเป้าหมาย เพื่อปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้เป็น สถาบันหลักของประเทศ และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยการรักษาความมั่นคง ภายในเพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติด้วยการสร้างจิตสำนึกของคน ในชาติให้มีความหวงแหน และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยปลูกฝังและสร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญ และป้องกัน แก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย กระบวนการสันติสุขแนวทางสันติวิธีและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บนพื้นฐาน ความแตกต่างทางอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ เพื่อขจัดความขัดแย้ง ลดความรุนแรงตามแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

3.4 มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อให้โรงเรียนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใช้เป็นจุดหมายในการ พัฒนา และการประเมินเด็กให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 12 ข้อ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ

ประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
 - มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งเกิดวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต สร้างความตระหนักให้นักเรียน ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียงด้านทุจริต ละอายและเกรงกลัวที่จะไม่ทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ อันได้แก่ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
 - มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระเรียนรู้ใน การจัดประสบการณ์ กิจกรรมและประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี
 ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	- น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	- น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง	- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
- ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	- ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
- นอนพักผ่อนเป็นเวลา	- นอนพักผ่อนเป็นเวลา	- นอนพักผ่อนเป็นเวลา
- ออกกำลังกายเป็นเวลา	- ออกกำลังกายเป็นเวลา	- ออกกำลังกายเป็นเวลา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	- เล่นและทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เดินตามแนวที่กำหนดได้	- เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน	- เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน
- กระโดดสองขา ขึ้นลงอยู่กับที่ได้	- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ โดยไม่เสียการทรงตัว	- กระโดดขาเดียว ไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
- วิ่งแล้วหยุดได้	- วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	- วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว
- รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง	- รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ใช้มือ - ตาประสานสัมพันธ์กัน

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันได้โดยใช้มือเดียว	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	- เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
- ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม.ได้	- ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ ซม.ได้	- ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ ซม.ได้

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	- แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมได้ตามสถานการณ์	- แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- กล้าพูด กล้าแสดงออก	- กล้าพูด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	- กล้าพูด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
- แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	- แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	- แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ
- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	- สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี
- สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	- สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	- สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ซื่อสัตย์ สุจริต

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- บอกหรือชี้ได้ว่า สิ่งใด เป็นของตนเองและสิ่งใด เป็นของผู้อื่น	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อ ต้องการสิ่งของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อ ต้องการสิ่งของผู้อื่นด้วย ตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- แสดงความรักเพื่อน และ มีเมตตาสัตว์เลี้ยง	- แสดงความรักเพื่อน และมี เมตตาสัตว์เลี้ยง	- แสดงความรักเพื่อน และมี เมตตาสัตว์เลี้ยง
- แบ่งปันผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	- ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่น ได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- แสดงสีหน้าหรือท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	- แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ ความรู้สึกผู้อื่น	- แสดงสีหน้าหรือท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่าง สอดคล้องกับสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 มีความรับผิดชอบ

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

3. พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	- แต่งตัวด้วยตนเอง	- แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว
- รับประทานอาหารด้วยตนเอง	- รับประทานอาหารด้วยตนเอง	- รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี
- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยด้วยตนเอง	- ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 มีวินัยในตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
- เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	- เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 6.3 ประหยัดและพอเพียง

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยตนเอง
- ทิ้งขยะได้ถูกที่	- ทิ้งขยะได้ถูกที่	- ทิ้งขยะได้ถูกที่

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง	- ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ
- กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	- กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง
- หยุดยีน เมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรณูเสริญพระบารมี	- หยุดยีน เมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรณูเสริญพระบารมี	- หยุดยีน เมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรณูเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	- เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	- เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เล่นร่วมกับเพื่อน	- เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	- เล่นหรือทำงานร่วมมือกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
- ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	- ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ปฏิบัติตนตามข้อตกลง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและ ปฏิบัติตามข้อตกลง เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลง และปฏิบัติตามข้อตกลง ด้วยตนเอง
- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ ตาม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม เมื่อมีผู้ชี้แนะด้วยตนเอง	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ ตามได้เหมาะสมกับ สถานการณ์
- ยอมรับการ ประนีประนอมแก้ไข ปัญหา เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ประนีประนอม แก้ไขปัญหา โดยปราศจากการใช้ความรุนแรง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ประนีประนอม แก้ไข ปัญหาโดยปราศจากการ ใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

5. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และ พูดโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนา โต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และ สนทนาโต้ตอบอย่าง ต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่อง ที่ฟัง
- เล่าเรื่องด้วยประโยค สั้นๆ	- เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่าง ต่อเนื่อง	- เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 9.2 อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้

สภาพที่ฟังประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และพูดโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
- เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	- เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	- เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด

สภาพที่ฟังประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- บอกลักษณะ ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส	- บอกลักษณะ และส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ ประสาทสัมผัส	- บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
- จับคู่หรือเปรียบเทียบ สิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	- จับคู่และเปรียบเทียบ ความแตกต่างหรือ ความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบ เพียงลักษณะเดียว	- จับคู่และเปรียบเทียบ ความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบ ๒ ลักษณะขึ้นไป
- คัดแยกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน	- จำแนกและจัดกลุ่ม สิ่งต่างๆ โดยใช้อย่างน้อย ๑ ลักษณะเป็นเกณฑ์	- จำแนกและจัดกลุ่ม สิ่งต่างๆ โดยใช้ตั้งแต่ ๒ ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์
- เรียงลำดับสิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ	- เรียงลำดับสิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๔ ลำดับ	- เรียงลำดับสิ่งของ และเหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ

ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และพูดโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
- เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	- เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	- เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้

ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ	- ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	- ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
- แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	- ระบุปัญหาและแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	- ระบุปัญหา สร้างทางเลือก และเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ 11.1 เล่น/ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	- สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง และแปลกใหม่จากเดิม หรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	- สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง แปลกใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	- เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง อย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	- เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- สนใจฟังหรือ อ่านหนังสือด้วยตนเอง	- สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	- สนใจหยิบหนังสือ มาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
- กระตือรือร้นในการ เข้าร่วมกิจกรรม	- กระตือรือร้นในการ เข้าร่วมกิจกรรม	- กระตือรือร้นในการ เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

สภาพที่พึงประสงค์		
อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
- ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการของตนเอง	- ค้นหาคำตอบของ ข้อสงสัยต่างๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง
- ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ	- ใช้ประโยคคำถามว่า “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	- ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

3.5 เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ 2560 กล่าวว่า เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถ ความเข้าใจ และการแสดงพฤติกรรมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้วยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะนำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียนที่มีลักษณะอย่างเป็นทางการของระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี และมีทักษะจำเป็นสำหรับความพร้อมในการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 1 ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญเพื่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตาม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในส่วนของทักษะพื้นฐานด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพื้นฐานในการติดต่อสื่อสารและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และทักษะพื้นฐานความเป็นมนุษย์ โดยมีทักษะที่จำเป็นของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ได้แก่ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง แต่งกายได้เอง เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จและช่วยทำความสะอาด รู้จักร้องขอให้ช่วยเมื่อจำเป็น
2. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ วิ่งได้อย่างราบรื่น วิ่งก้าวกระโดดได้ ด้วยสองขา พ้นจากพื้น ถีบจับ ขว้าง กระดอนลูกบอลได้
3. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ ใช้มือหยิบจับอุปกรณ์วาดภาพและเขียน วาดภาพ คนมีแขนขาและส่วนต่างๆของร่างกาย ตัดตามรอยเส้นและรูปต่างๆ เขียนตามแบบอย่างได้
4. ทักษะภาษาการรู้หนังสือ ได้แก่ พูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจงง่ายๆ ฟังเรื่องราวและคำคล้องจองต่างๆอย่างสนใจ เข้าร่วมฟังสนทนาอภิปรายในเรื่องต่างๆ รู้จักผลัดกันพูดโต้ตอบ เล่าเรื่องและทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์เล่า เรื่องจากหนังสือภาพอย่างเป็นเหตุเป็นผล อ่านหรือจดจำคำบางคำที่มีความหมายต่อตนเอง เขียนชื่อ ตนเองได้ เขียนคำที่มีความหมายต่อตนเอง
5. ทักษะการคิด ได้แก่ จดจำภาพ และวัสดุที่เหมือนและต่างกันได้ ใช้คำใหม่ๆ ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เปรียบเทียบจำนวนของวัตถุ 2 กลุ่ม โดยใช้คำ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากัน” อธิบายเหตุการณ์/เวลาตามลำดับอย่างถูกต้อง รู้จักเชื่อมโยงเวลากับกิจวัตรประจำวัน แลกเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลได้
6. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ได้แก่ ปรับตัวตามสภาพการณ์ ใช้คำพูดเพื่อแก้ไข ข้อขัดแย้งนั่งได้นาน 5 - 10 นาที เพื่อฟังเรื่องราวหรือทำกิจกรรม ทำงานจนสำเร็จ ร่วมมือกับคนอื่นและ รู้จักผลัดกันเล่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อกังวลหรือตื่นเต้น หยุดเล่น และทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ทำได้ ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

ทักษะชีวิต WHO (2540)	การรับมือกับความเครียด	การรับมือกับอารมณ์	การตระหนักรู้ในตนเอง	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	การคิดสร้างสรรค์	การคิดวิเคราะห์	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การสร้างความสัมพันธ์ทางบุคคล	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
2.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี										
- มีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			✓							
2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12										
- มีวินัย			✓							
- มีความรับผิดชอบต่อสังคม			✓							
- ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- มีทักษะทางสมอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
- มีทักษะทางสังคม									✓	✓
- มีทักษะการคิดวิเคราะห์						✓				
- มีทักษะการคิดสร้างสรรค์					✓					
- ไม่มีการออกจากโรงเรียนกลางคัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- เข้าใจความแตกต่างทางอัตลักษณ์และชาติพันธุ์				✓						
- สามารถใช้กระบวนการสันติสุขเพื่อจัดการความขัดแย้ง ลดความรุนแรง				✓				✓	✓	✓
2.4 มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย										
1) มีพัฒนาการด้านร่างกาย										
มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย			✓							
มีสุขนิสัยที่ดี			✓							
มีกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน			✓							
2) มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ										

ทักษะชีวิต WHO (2540)	การรับมือกับความเครียด	การรับมือกับอารมณ์	การตระหนักรู้ในตนเอง	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	การคิดสร้างสรรค์	การคิดวิเคราะห์	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การสร้างความสัมพันธ์ทางบุคคล	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
ความต้องการของสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต										
- ด้านสุขภาพจิต										
มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ด้วยการสามารถแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้										✓
มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ด้วยการแสดงความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นได้										✓
- ด้านความมีสุนทรียภาพ										
ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	✓									
- ด้านคุณธรรม จริยธรรม										
มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม			✓							
3) มีพัฒนาการด้านสังคม										
3.1 มีทักษะชีวิต										
ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน			✓							
มีวินัยในตนเอง			✓							
3.2 ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			✓							
3.3 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม			✓							
3.4 รักวัฒนธรรมและความเป็นไทย			✓							
3.5 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข								✓		

ทักษะชีวิต WHO (2540) ความต้องการของสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต	การรับมือกับความเครียด	การรับมือกับอารมณ์	การตระหนักรู้ในตนเอง	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	การคิดสร้างสรรค์	การคิดวิเคราะห์	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การสร้างความสัมพันธ์ทางบุคคล	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
3.6 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข									✓	
3.7 มีจิตต่อต้านการทุจริต ละอายและเกรงกลัวที่จะไม่ทุจริต และไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ		✓								
3.8 ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน			✓							
4) มีพัฒนาการด้านสติปัญญา										
- ด้านภาษา										
ฟังผู้อื่นพูดจนจบ										✓
พูดโต้ตอบได้										✓
เล่าเรื่องราวต่อเนื่อง										✓
อ่านภาพ สัญลักษณ์และคำ										✓
ขีดเขียนได้ตามวัย										✓
5) ด้านการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้										
การคิดรวบยอด					✓					
การคิดเชิงเหตุผล					✓					
การคิดแก้ปัญหา						✓				
การตัดสินใจ						✓				
6) ด้านความคิดสร้างสรรค์										
มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ				✓						

ทักษะชีวิต WHO (2540)	การรับมือกับความเครียด	การรับมือกับอารมณ์	การตระหนักรู้ในตนเอง	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	การคิดสร้างสรรค์	การคิดวิเคราะห์	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การสร้างความสัมพันธ์ทางบุคคล	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
7) ด้านเจตคติในการเรียนรู้										
มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้			✓							
มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย			✓							
2.5 เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย										
- มีทักษะการช่วยเหลือตนเอง			✓							
- มีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่			✓							
- มีทักษะทางอารมณ์	✓									
- มีทักษะทางสังคม									✓	
- มีทักษะการคิด						✓				
- มีทักษะภาษา										✓
- มีทักษะการรู้หนังสือ										✓

เมื่อนำหลักความต้องการระดับนานาชาติ และระดับประเทศมาเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับทักษะชีวิตของ WHO (2540) สามารถกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบและขอบข่ายของทักษะชีวิตปฐมวัยที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยแนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีดังนี้

(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ (Emotional Skills) ประกอบด้วย 1.1 ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ 1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์ 1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด (2) ทักษะทางการคิด (Thinking Skills) ประกอบด้วย 2.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น 2.3 ทักษะการตัดสินใจ 2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา (3) ทักษะทางสังคม (Social Skills) ประกอบด้วย 3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ 3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ์ 3.3 ทักษะการสื่อสาร จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.ทักษะทางอารมณ์ -จิตใจ (Emotional Skills) 2. ทักษะทางการคิด(Thinking Skills) 3.ทักษะทางสังคม (Social Skills)

2.1.7 การเสริมสร้างทักษะชีวิตในโรงเรียนเอกชน

สถานการณ์ปัจจุบันของการศึกษาเอกชนในขณะนี้ เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่1) พ.ศ. 2554 นโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ และแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2556 - 2560 โดยผลในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คือ โรงเรียนในระบบมีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนร้อยละ 100 นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน เนื่องจากเป็นจุดแข็งที่ช่วยให้ผู้ปกครองไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน รวมทั้งโรงเรียนที่มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เช่น โรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนวิถิพุทธ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2560)

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ได้จัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับผู้บริหารและครูใช้เป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโดยมีแนวคิดที่ว่า 1. เด็กปกติ : จะได้รับการสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาที่เผชิญตามวัยในกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมชั่วโมงแนะแนว 2. เด็กกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง: จะได้รับการพัฒนาและสร้างทักษะชีวิตเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นเด็กปกติ ในกิจกรรมการให้คำปรึกษา จากความร่วมมือของผู้ปกครองและเฝ้าระวังโดยนักเรียนแกนนำ ตลอดถึงการปลูกฝังทัศนคติ การเห็นคุณค่าในตนเอง 3. กลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียน สุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครอบครัว: จะได้รับการช่วยเหลือ บำบัด รักษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นเด็กปกติโดยนักจิตวิทยา จิตแพทย์ ผู้ปกครอง ครอบครัว และครู ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการตอบรับเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้ดำเนินการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีเป้าหมายคือการเตรียมพลเมืองคุณภาพ โดยจัดให้เกิดการฝึกอบรมผ่านครูเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนในรายวิชาและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้แก่ กิจกรรมค่ายทักษะชีวิต กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมนักเรียนแกนนำ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้คู่มือการเสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นต้น

2.2 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

มนุษย์ต้องการสังคมมีการตั้งเป็นกลุ่ม มีหัวหน้าผู้ปกครองผู้บังคับบัญชา มีลูกน้อง ผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งมนุษย์ยังต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต จึงมีการแบ่งงานกันทำ มีผู้กำหนด กฎเกณฑ์ มีผู้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ผู้ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จึงทำให้เกิดศาสตร์การบริหาร ขึ้น ในการบริหารการศึกษาอาจมีความแตกต่างจากการบริหารองค์การในลักษณะอื่นๆ เพราะเนื่อง ด้วยเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุขทั้งยังมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ใฝ่รู้และ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องหาช่วยกันสร้างผลกำไรจากการลงทุน (ชญาพิมพ์ อุสาโท, สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, เพ็ญวรา ชูประวัติ อ้างถึงใน สุกัญญา แซ่มซ้อยและคณะ, 2561)

2.2.1 การบริหารโรงเรียน

การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ โดยผู้บริหาร จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลักษณะของการบริหารคือ มีวัตถุประสงค์ มีคนเป็น ปัจจัยสำคัญ ใช้ทรัพยากรการบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล อาศัย ความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคล ร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ไม่มี ตัวตนแต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ ปัจจัยทางการบริหารมีดังนี้ คือ คน เงิน วัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ อำนาจหน้าที่ เวลา จิตใจในการทำงาน อุปกรณ์อำนวยความสะดวก (ชญาพิมพ์ อุสาโท, สืบสกุล นรินท รางกูร ณ อยุธยา, เพ็ญวรา ชูประวัติ อ้างถึงในสุกัญญา แซ่มซ้อยและคณะ, 2561)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 กล่าวว่า ความมุ่งหมายของ การศึกษา คือ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมี จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งปลูกจิตสำนึกที่ ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการ จัดการศึกษา คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักสูตรโรงเรียนต้องมี ลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สอนสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มี

ความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิดความสามารถความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม หลักสูตรระดับอุดมศึกษาต้องมุ่งพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม ในส่วนของด้านการประเมินผู้เรียนนั้นมิตั้งนี้ คือ จัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการการเรียนการสอน นำผลการประเมินผู้เรียนมาพิจารณาจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตั้งนี้ คือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) การบริหารโรงเรียนต้องมีการบริหารอย่างมีคุณภาพ และมาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 อ้างอิงใน (สุทธนา อันเกียรติพงษ์, 2552)

การบริหารการศึกษาเป็นการบริหารที่มีลักษณะ และวิธีการเฉพาะแตกต่างจากกิจการบริหารงานอื่นๆ เพราะการศึกษาเป็นกิจการของสังคม นำหลักการบริหารทั่วมาใช้ในการบริหารการศึกษาได้แต่บางอย่างก็นำมาใช้ไม่ได้ เพราะการศึกษาเกี่ยวข้องกับคน และอนาคตของสังคมต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ในสังคมมาช่วยในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เยาวภา เดชะคุปต์, 2542 อ้างอิงใน (สุทธนา อันเกียรติพงษ์, 2552)

2.2.2 ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่สอง พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ระบุให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงนั้นทำให้โรงเรียนของรัฐ และเอกชนโดยส่วนใหญ่โครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามงาน 4 งานหลักนี้ คือ

- (1) การบริหารวิชาการ หลักสูตร และการเรียนการสอน
- (2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (3) การบริหารการเงิน และงบประมาณ
- (4) การบริหารทั่วไป และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ตามที่โรงเรียนคาดหวังไว้นั้น ผู้บริหาร และครูจำเป็นต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับงานต่างๆ ภายในโรงเรียน และประยุกต์ใช้ศาสตร์ทางการบริหารงานเหล่านั้น ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ชญาพิมพ์ อุสาโท, สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, เพ็ญวรา ชูประวัตติ อ้างอิงใน (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนมีขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียน 4 ขอบข่ายหลัก ดังนี้

- 1) การบริหารวิชาการ หลักสูตร และการเรียนการสอน
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นการวางแผนการบริหารการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
- 2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์
เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทางการศึกษาซึ่งมี 8 ขั้นตอนด้วยกันคือ (2.1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (2.2) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบ (2.3) การคัดเลือกสรรหา (2.4) การฝึกอบรมและพัฒนา (2.5) การประเมินการปฏิบัติงาน (2.6) การบริหารค่าตอบแทน (2.7) การบริหารเส้นทางสายอาชีพ (2.8) งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย
- 3) การบริหารการเงินและงบประมาณ
เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินทั้งในส่วนของงานการเงินงานพัสดุและงานบัญชี ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนงานวิชาการและงานอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) การบริหารทั่วไปและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
เป็นงานสนับสนุนการบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ (1) งานสารบรรณ (2) งานประชาสัมพันธ์ (3) งานอาคารสถานที่ (4) งานรักษาความปลอดภัย (5) งานทะเบียนสถิติข้อมูล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาอาจมีความแตกต่างจากการบริหารองค์การในลักษณะอื่นๆ เพราะเนื่องด้วยเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งยังมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องหาช่วยกันสร้างผลกำไรจากการลงทุน การบริหารโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามงาน 4 งานหลักนี้ คือ (1) การบริหารวิชาการ หลักสูตร และการเรียนการสอน (2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (3) การบริหารการเงินและงบประมาณ (4) การบริหารทั่วไปและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

2.2.3 โรงเรียนอนุบาลเอกชน

การจัดการศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาจะเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของภาครัฐ แต่รัฐไม่มีศักยภาพเพียงพอในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงจึงเปิดโอกาสให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยมีการสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกประเภททุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2543 อ่างอิงใน (สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์, 2552)

1) ความเป็นมา ความสำคัญ และความหมายของโรงเรียนเอกชน

ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนในประเทศไทย เชื่อว่าการศึกษาประเภทนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว โดยเริ่มในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199 - 2231) จดหมายเหตุของมองซิเออซานิเยร์ กล่าวว่า เจ้าพระยาวิชาเยนทร์ได้สร้างโรงเรียนราษฎรไว้หลายโรงเรียน และจากจดหมายเหตุของบาทหลวงเดอซัวลี ซึ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2228 ได้กล่าวถึงโรงเรียนราษฎร 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียนนัมสแพนดร์ และโรงเรียนสามเณร ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้ที่บุกเบิกการก่อตั้งโรงเรียนราษฎรไม่ใช่คนไทย แต่เป็นมิชชันนารีซึ่งเดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย โรงเรียนราษฎรซึ่งได้รับการจัดตั้งและสนับสนุนโดยมิชชันนารี ได้แก่ โรงเรียนของนางมัททูน (Mrs. Mattoon) มิชชันนารีชาวอเมริกัน จึงเปิดสอนในปี พ.ศ. 2395 ซึ่งถือเป็นโรงเรียนราษฎรแห่งแรกในสมัยนั้น โรงเรียนคริสเตียนไฮสกูล (The Christian High School) ปัจจุบัน คือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2431 เปิดสอนเฉพาะเด็กผู้ชายสำหรับโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง (Kunsatree Wang Lang School) ปัจจุบันคือ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เปิดสอนเฉพาะเด็กผู้หญิง ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2417 และโรงเรียน ไทย - ฝรั่งเศส (Thai Farang School) ปัจจุบัน คือ โรงเรียนอัสสัมชัญ (Assumption College) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2420 โรงเรียนราษฎรทั้ง 3 แห่งดังกล่าว ในระยะเริ่มแรกดำเนินงานเป็นเอกเทศ มิได้ถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด จนกระทั่งปี พ.ศ.2448 กระทรวงธรรมการ (ซึ่งต่อมา คือกระทรวงศึกษาธิการ) จึงเข้ามามีบทบาทในการดูแลโรงเรียนราษฎรทั้ง 3 แห่ง และในช่วงเวลานี้เองโรงเรียนราษฎรซึ่งมีคนไทยเป็นเจ้าของ ก็ได้รับการจัดตั้งขึ้นชื่อโรงเรียนบำรุงวิทยา (Bamrung Wittaya School) และลงทะเบียขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกัน การศึกษาเอกชนของประเทศขยายตัวมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2461 รัฐบาลจึงได้ประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนครั้งแรก โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะตรวจเงินเทศโรงเรียนเอกชนทั่วราชอาณาจักร และเพื่อปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบ ของโรงเรียนเอกชน ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลจึงได้ประกาศพระราชบัญญัติ

กระทรวงศึกษาธิการขึ้น โดยจัดตั้งกองโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อควบคุมดูแลโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมด

ความสำคัญของโรงเรียนเอกชน

Schultz (1982) อ้างอิงในสุทธนา ฮั่นเกียรติพิพม์ 2552 กล่าวว่า โรงเรียนเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับรัฐทำให้การจัดการศึกษาของภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพราะมีการแข่งขัน บทบาทของโรงเรียนเอกชนจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้มีทรัพยากรในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นแต่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพ และความสำเร็จของการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) อ้างอิงใน สุทธนา ฮั่นเกียรติพิพม์ (2552) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษา

โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ ผู้รับบริการทางการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนเป็นจำนวนมากที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าให้กับประเทศไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2543 อ้างอิงในสุทธนา ฮั่นเกียรติพิพม์ 2552)

ความหมายของโรงเรียนเอกชน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ม.ป.ป) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกได้ ดังนี้ (1) โรงเรียนในระบบ (2) โรงเรียนนอกระบบ สำหรับงานวิจัยแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาโรงเรียนอนุบาลในระบบ ซึ่งโรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนแบ่งเป็น 3 ประเภท (1) ประเภทสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (เตรียมอนุบาล อนุบาล) ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) (2) ประเภทอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งนี้ โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา ให้รวมถึงโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนการกุศล โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ (3) ประเภทนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศหรือหลักสูตร

ต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรม และความมั่นคงของประเทศ

สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์ (2552) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชน เป็นโรงเรียนที่มีความคล่องตัว และรวดเร็วในการตัดสินใจโดยผู้บริหารมีความรู้พื้นฐาน ทักษะ และประสบการณ์การบริหารเชิงธุรกิจ และการศึกษาเป็นอย่างดี ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบขั้นตอนเหมือนโรงเรียนของรัฐมากนัก การบริหารโรงเรียนเอกชนต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้างชื่อเสียงเรื่องคุณภาพการศึกษา สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาและความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน เรขา ศรีวิชัย, 2555 กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาในระบบปฐมวัยได้ และโรงเรียนเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 45 ได้กำหนดให้โรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษากำหนดนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชน ประกอบการพัฒนา มาตรา 46 การกำหนดให้รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้โรงเรียนเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

2) ความสำคัญของปฐมวัย

คณะกรรมการเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562) กล่าวว่า ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ และจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ. เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพ และประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและ

ผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทยที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐ และทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐเอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

“เด็กปฐมวัย” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา คือ มาตรา 54 วรรคสอง กำหนดว่า “...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย”

มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ราชกิจจานุเบกษา 2560 หน้า 77)

จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ราชกิจจานุเบกษา 2560 หน้า 78)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) มาตรา 18 (1) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา 13 (1) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษากับบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายข้อ 3.3 โรงเรียนทุกระดับการศึกษาสามารถจัด

กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพ และมาตรฐานเพิ่มขึ้น โรงเรียน/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 เพิ่มขึ้นโดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0 - 2 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (0 - 2 ปี) และการศึกษาปฐมวัย (3 - 5 ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561 - 2564 ได้กำหนดนโยบายด้านเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ 1. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านอย่างมีคุณภาพตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง 2. การพัฒนาเด็กตามข้อ 1 ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการ และที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่างๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น 3. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายข้อ 1 นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์ที่ 1 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเป้าประสงค์ที่ 2 คุณภาพของระบบบริการและระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

3) ความเป็นมา ความสำคัญ และความหมายของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ความเป็นมาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

แนวคิดการจัดการปฐมวัยศึกษาได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 15 โดยเริ่มจากแนวคิดของจอห์น อมอส โคมินิอุส (John Amos Comenius) ฌ็อง จาค รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) และโจฮานน์ ไฮน์ริช เปสตาลอสซี (Johann Heinrich Pestalozzi) จัดขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศ เยอรมนี โดย เฟรดริควิล เชมเฟรอเบล (Friedrich Wilhelm Froebel) ต่อมาได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและสหรัฐอเมริกา และหลังจากนั้นได้แพร่หลายไปทั่วโลกและได้พัฒนาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของไทยได้ดำเนินการจัดในระบบโรงเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 โดยเปิด โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศขึ้นเป็นแห่งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 ได้เปิดโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมาเป็นโรงเรียนอนุบาลในส่วนภูมิภาคเป็นแห่งแรก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 17 ได้กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ได้เข้าเรียนในโรงเรียนชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 หรือเข้าเรียนชั้น ป.1 ถึง ม.3 และมาตรา 18 ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแยกได้ดังนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชนและ โรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น และ (3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่เป็นหน่วยงาน การจัดการศึกษาออกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบัน สังคมอื่นๆ เป็นผู้จัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน เรขา ศรีวิชัย, 2555)

ในเวลาต่อมาได้มีการกำหนดนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่โรงเรียนและนักเรียนทุกคนได้รับเงินช่วยเหลือรายปี เป็นค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียนและค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 อ้างถึงใน เรขา ศรีวิชัย, 2555) จากนโยบายของรัฐบาลจึงทำให้หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมากขึ้นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับโอนการศึกษาปฐมวัยมาจากกรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา สปช. เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดตั้งเอง จากผลของการขยายโรงเรียนของรัฐและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ส่งผลให้มีการขาดครูจำนวนมาก และการที่รัฐออกค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เรียนระดับปฐมวัยส่งผลให้ผู้เรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนลดลง และจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสองของโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) พบว่าได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 2,240 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.05 และไม่ได้รับการรับรองจำนวน 304 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.95 จากจำนวนทั้งหมด 2,544 แห่ง จากปัญหาดังกล่าว ทำให้โรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยต้องพิจารณาหาแนวทางทำให้โรงเรียนที่มีประสิทธิผลมากขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนหรือโรงเรียนประเภทอื่นได้ (เรขา ศรีวิชัย, 2555)

ต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเด็กก่อนวัยเรียนนั้น “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกายจิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” (สภัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

ความสำคัญของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

โรงเรียนอนุบาลเอกชนปลูกฝังสิ่งสำคัญในวัยที่สำคัญ เนื่องจากเด็กวัยนี้สมองมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีความสมบูรณ์ เป็นวัยที่พัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราสูงที่สุดและเป็นเวลาที่สำคัญที่สุด สำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์คือแรกเกิดถึง 7 ปี หากส่งเสริมหลังจากนี้ไปถือว่าสาย เพราะสมองมนุษย์ในช่วงวัยนี้พัฒนาไปถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เด็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 6 ปีเป็นช่วงที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุด มีการพัฒนาบุคลิกภาพ สติปัญญา ค่านิยม จริยธรรม เนื่องจากในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพนั้นจำเป็นต้องปลูกฝัง และอบรมเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่น ตั้งแต่อยู่ในวัยเยาว์ซึ่งโรงเรียนอนุบาลเอกชนเป็นโรงเรียนที่มีความคล่องตัว และรวดเร็วในการตัดสินใจโดยผู้บริหารมีความรู้พื้นฐาน ทักษะ และประสบการณ์การบริหารเชิงธุรกิจและการศึกษาเป็นอย่างดี ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบขั้นตอนเหมือนโรงเรียนของรัฐ (สุธธนา ฮันเกียรติพิศ 2552)

โรงเรียนอนุบาลเอกชนเป็นหนึ่งในองค์การทางการศึกษาที่ร่วมกับภาวะการจัดการศึกษา และได้รับการคาดหวังให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพดี เพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ (Office of Private Education, 2539 อ้างอิงใน (อุปพงษ์ & ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการ (2538) อ้างอิงในสุธธนา ฮันเกียรติพิศ (2552) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เป็นการบริการทางการศึกษาขั้นต้นที่มุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนในวัยแรกของชีวิต การศึกษาระดับจึงมีความสำคัญต่อเด็กและครอบครัว โดยเฉพาะในภาวะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ทำให้พ่อแม่มีเวลาดูแลลูกน้อยลง โรงเรียนอนุบาลจึงมีความจำเป็นมากขึ้นในปัจจุบัน และยังเป็นแหล่งให้การอบรมสั่งสอนทั้งความรู้และความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาให้แก่เด็กในช่วงต้นของชีวิตซึ่งมีความสำคัญ เนื่องจากวัยนี้เป็นช่วงที่สมองมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีความสมบูรณ์ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองซึ่งเจริญเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ ถือได้ว่า เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิต

สุทธนา ฮั่นเกียรติพิศ (2552) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการปูพื้นฐานการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สำหรับเด็กวัย 3 – 6 ขวบ ให้มีความพร้อมที่จะเข้าศึกษาและรับรู้ด้านวิชาการในระดับประถมศึกษา ซึ่งในช่วงแรกของการศึกษาปฐมวัยนั้น เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้การอบรมดูแล และพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

ความหมายของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย คือ การจัดการศึกษาอบรมตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี โดยมีศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนก่อนประถมศึกษาอยู่ประมาณ 52,349 แห่งทั่วประเทศ อยู่ภายใต้การดำเนินงานของหลักหลายหน่วยงาน กล่าวคือกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม องค์กรเอกชน มูลนิธิต่างๆ เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ระบุว่า โรงเรียนหมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 2562 ที่กล่าวว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึงสถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึงหกปี หรือก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชื่อหลากหลายรวมทุกสังกัดในประเทศไทยได้แก่ (1) กระทรวงมหาดไทย: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนอนุบาล (2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน (3) กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม) สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล (สำนักการศึกษา) (4) กระทรวงสาธารณสุข: ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล (5) กระทรวงศึกษาธิการ: โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน) (6) หน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิและองค์กรเอกชน (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) ทั้งนี้การศึกษา ระดับอนุบาลมีทั้งหมด 3 ระดับได้แก่อนุบาล 1 (3 ขวบ) อนุบาล 2 (4 ขวบ) และอนุบาล 3 (5 ขวบ) โดย โรงเรียนเอกชน (โรงเรียนอนุบาล) มีหน้าที่การดูแลเด็กตั้งแต่อนุบาล 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษา มีนักจิตวิทยา แบ่งวัยในช่วงระยะปฐมวัยซึ่งเป็นระยะแรกเกิดจนถึง 6 ปี คือ อายุ 0 – 2 ปี เรียกว่าวัยทารก อายุ 2 -

4ปีเรียกว่าวัยเด็กเล็ก อายุ 4 – 6 ปี เรียกว่า วัยอนุบาล และการจัดการศึกษาให้เด็กวัยนี้มีการเรียกชื่อต่างกันไปได้แก่ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับอนุบาล การศึกษาระดับชั้นเด็กเล็ก เป็นต้น (สมร ทองดี และคณะ, 2548 อ้างอิงใน เรขา ศรีวิชัย, 2554)

จากที่กล่าวไปแล้วทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง โรงเรียนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ 3 ขวบถึง 6 ปี หรือก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหารซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการปูพื้นฐานการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สำหรับเด็กวัย 3 – 6 ขวบให้มีความพร้อมที่จะเข้าศึกษาและรับรู้ด้านวิชาการในระดับประถมศึกษา ซึ่งในช่วงแรกของการศึกษาปฐมวัยนั้นเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้การอบรมดูแลและพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

4) จำนวนโรงเรียนอนุบาลเอกชนประเภทสามัญในกรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2559)

ลำดับ	เขต	จำนวนโรงเรียน (ประชากร)
1.	เขตคลองเตย	4
2.	เขตคลองสาน	4
3.	เขตคลองสามวา	3
4.	เขตคันนายาว	3
5.	เขตจตุจักร	8
6.	เขตจอมทอง	4
7.	เขตดอนเมือง	7
8.	เขตดินแดง	4
9.	เขตดุสิต	5
10.	เขตตลิ่งชัน	6
11.	เขตทวีวัฒนา	3
12.	เขตทุ่งครุ	4
13.	เขตธนบุรี	3
14.	เขตบางเขน	10
15.	เขตบางแค	7
16.	เขตบางกอกใหญ่	1
17.	เขตบางกอกน้อย	6
18.	เขตบางกะปิ	11
19.	เขตบางขุนเทียน	5
20.	เขตบางคอแหลม	4
21.	เขตบางซื่อ	3
22.	เขตบางนา	3
23.	เขตบางบอน	3
24.	เขตบางพลัด	8
25.	เขตบางรัก	3

ลำดับ	เขต	จำนวนโรงเรียน (ประชากร)
26.	เขตบึงกุ่ม	9
27.	เขตปทุมวัน	1
28.	เขตประเวศ	8
29.	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	1
30.	เขตพญาไท	4
31.	เขตพระโขนง	7
32.	เขตพระนคร	-
33.	เขตภาษีเจริญ	4
34.	เขตมีนบุรี	2
35.	เขตยานนาวา	5
36.	เขตราษฎร์เทพวิ	1
37.	เขตราษฎร์บูรณะ	8
38.	เขตลาดกระบัง	6
39.	เขตลาดพร้าว	9
40.	เขตวังทองหลาง	5
41.	เขตวัฒนา	7
42.	เขตสวนหลวง	7
43.	เขตสะพานสูง	3
44.	เขตสัมพันธวงศ์	-
45.	เขตสาทร	5
46.	เขตสายไหม	10
47.	เขตหนองแขม	3
48.	เขตหนองจอก	2
49.	เขตหลักสี่	4
50.	เขตห้วยขวาง	4
รวมจำนวนโรงเรียน		237

5) การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาล

เอกชน

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

การบริหารโรงเรียนอนุบาล มีลักษณะเป็นสหวิทยาการที่ต้องพึ่งพำนาญของนักวิชาชีพเฉพาะทางที่สานต่อเชื่อมโยงกัน เป็นการดำเนินการที่ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะสร้างความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนคือผู้ปกครองและชุมชน การจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสมอง การบริหารการศึกษาปฐมวัย หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่บุคคลต่างๆ ในโรงเรียนนั้นร่วมกันทำงานโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกันที่จะช่วยดำเนินงานด้านวิชาการ การเงินพัสดุภัณฑ์ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ตลอดจนความสัมพันธ์กับชุมชน ให้เกิดความถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดให้และบังเกิดผลดี การบริหารการศึกษาเป็นการบริหารที่มีลักษณะและวิธีการเฉพาะแตกต่างจากกิจการบริหารงานอื่นๆ เพราะการศึกษาเป็นกิจการของสังคม บางส่วนก็นำหลักการบริหารทั่วไปมาใช้ในการบริหารการศึกษาได้ แต่บางอย่างก็นำมาใช้ไม่ได้ เพราะการศึกษาเกี่ยวข้องกับคนและอนาคตของสังคมต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ในสังคมมาช่วยในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลควรมีการแบ่งสายงาน และสายบังคับบัญชา ฉะนั้นทุกโรงเรียนควรมีแผนผังจัดสายงานของโรงเรียนให้ชัดเจน การบริหารโรงเรียนอนุบาลควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนให้เติบโตทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย การบริหารงานวิชาการควรจัดแผนการสอนโดยยึดหลักสูตรการนำวิชาต่างๆ มาประสมประสานกลมกลืนกันไม่ให้เด็กต้องเรียนแยกเป็นรายวิชา (เขาวภา เดชะคุปต์, 2542 อ้างถึงในเดียนา รักขมณี, 2547)

ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

จากการศึกษาเอกสารพบว่า ข้อความร้ที่ชัดเจนในเรื่องการแบ่งขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนยังพบน้อยมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากข้อความร้ของนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2561) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนมีขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียน 4 ขอบข่ายหลัก ดังนี้

- (1) การบริหารวิชาการหลักสูตรและการเรียนการสอน

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นการวางแผนการบริหารการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

(2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์

เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทางการศึกษาซึ่ง มี 8 ขั้นตอนด้วยกันคือ (2.1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (2.2) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและ การออกแบบ (2.3) การคัดเลือกสรรหา (2.4) การฝึกอบรมและพัฒนา (2.5) การประเมินการ ปฏิบัติงาน (2.6) การบริหารค่าตอบแทน (2.7) การบริหารเส้นทางสายอาชีพ (2.8) งานบุคลากร สัมพันธ์และงานวินัย

(3) การบริหารการเงินและงบประมาณ

เกี่ยวข้องกับ บริหารการเงินทั้งในส่วนของงานการเงินงานพัสดุและงานบัญชี ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนงานวิชาการและงานอื่นๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(4) การบริหารทั่วไปและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

เป็นงานสนับสนุนการบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ของครูและการ เรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ (1) งานสารบรรณ (2) งานประชาสัมพันธ์ (3) งานอาคารสถานที่ (4) งานรักษา ความปลอดภัย (5) งานทะเบียนสถิติข้อมูล

เรชา ศรีวิชัย (2554) กล่าวว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนปฐมวัย สามารถสรุปได้เป็น6ฝ่าย คือ การบริหารวิชาการ การบริหารด้านบุคลากร การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานด้าน ธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

(1) การบริหารวิชาการ ประกอบด้วยงานหลัก5งาน คือ

- (1.1) หลักสูตร
- (1.2) การจัดประสบการณ์และกิจกรรม
- (1.3) สื่อการเรียนการสอน
- (1.4) การนิเทศการสอน
- (1.5) การวัดผลประเมินผล

(2) การบริหารงานด้านบุคลากร ประกอบด้วยขั้นตอนกระบวนการบริหารบุคคล 12 ขั้นตอน (อมรชัย ต้นติเมธ, 2547 อ้างถึงใน (เรชา ศรีวิชัย, 2554) กล่าวคือ

- (1) การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารบุคคล
- (2) การสรรหาบุคคล
- (3) การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง
- (4) การปฐมนิเทศและการทดลองปฏิบัติงาน

- (5) การย้ายการโอน
- (6) การประเมินผลการปฏิบัติงานและการปูนบำเหน็จ
- (7) การปกครองบังคับบัญชา
- (8) การพัฒนาบุคคล
- (9) การจัดประโยชน์แก่ผู้อื่นๆ
- (10) การรักษาวินัย
- (11) การให้พ้นจากงาน
- (12) การวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารบุคคล

(3) การบริหารงานกิจการนักเรียน เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ อาหารกลางวัน ความสะอาด ความปลอดภัย รถรับส่ง กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงาน

(4) การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน 4.1 งานธุรการ ประกอบด้วยงาน 20 งาน 4.2 งานการเงิน ประกอบด้วยงาน 3 งาน คือ งานการเบิกจ่ายเงิน งานบัญชี และงานพัสดุ

(5) การบริหารงานอาคารสถานที่ เกี่ยวกับการกำหนดและดูแลงานอาคารสถานที่ ภายในและรอบบริเวณโรงเรียนได้แก่ สถานที่ตั้งโรงเรียน การจัดสนามเด็กเล่น อาคารในโรงเรียน ห้องเรียน เครื่องเรือนในห้องเรียน ห้องนอนของปทุมวัย ห้องอาหารของโรงเรียน ห้องพยาบาลของโรงเรียน

(6) การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน อาทิเช่น ปฐมนิเทศผูกครอง จัดให้ครูและเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ให้บริหารทางวิชาการแก่ชุมชน นำชุมชนเข้าช่วยโรงเรียน

จิตาภา อธิพิงศ์ (2559) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามงาน 6 งานนี้ คือ

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารด้านบุคลากร
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน
4. การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน
5. การบริหารงานอาคารสถานที่
6. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หลักสูตรปทุมวัย (2560) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หรือ การบริหารจัดการหลักสูตร ปทุมวัยเป็นการดำเนินงานที่นำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนปทุมวัยจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษา กล่าวคือ

- (1) มีการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนปทุมวัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปทุมวัย 2560

(2) มีการส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ มีการเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาที่ 1 มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม มีการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ

(3) มีการนิเทศติดตามและการประเมินผลของการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีคุณภาพ

(4) มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรตามวัยให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

(5) มีการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร

ตารางที่ 2-4 เปรียบเทียบขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียน	สุกัญญา แซ่มะน้อย และคณะ (2561)	หลักสูตรปฐมวัย (2560)	เรชา ศิริชัย (2554)	จิตภา อธิพิพล (2559)
การบริหารการจัดการศึกษา หลักสูตร และการจัดประสบการณ์	✓	✓	✓	✓
การบริหารทรัพยากรมนุษย์	✓	✓	✓	✓
การบริหารการเงินและงบประมาณ	✓	✓	✓	✓
การบริหารทั่วไปและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓

จากที่กล่าวไปแล้วสามารถสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมีขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามหลักวิชาการมี 4 ขอบข่ายหลัก ดังนี้

- (1) การบริหารวิชาการหลักสูตรและการเรียนการสอน
- (2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (3) การบริหารการเงินและงบประมาณ
- (4) การบริหารทั่วไปและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

2.3 การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

การบริหารโรงเรียนมีขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนตามหลักวิชาการ 4 ขอบข่ายหลัก ดังนี้ การบริหารวิชาการหลักสูตรและการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริหารทั่วไป และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

จากการวิจัยเอกสารการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย พบว่า ในต่างประเทศนั้นขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมาจากงานหลัก 2 งาน คือ 1) ด้านงานบริหารวิชาการ 2) ด้านงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา กล่าวคือ 1) ด้านงานการบริหารวิชาการ ได้แก่ การขาดการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ขาดหลักสูตรที่เหมาะสม ขาดแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่เหมาะสมกับวัยและบริบทสังคม ขาดการประเมินวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการเปิดโอกาสให้เด็กนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2) ด้านงานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา ได้แก่ ขาดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาในด้านการ ฝึกอบรมครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน ทักษะชีวิต ซึ่งทั้งสองด้านที่กล่าวไปนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแนวทางตามแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย (2560) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดฉันทศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโฮสโคป ดังตารางที่ 2-5

องค์ประกอบงานบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลตาม แนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย 2560	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม	แนวทางตามแนวคิดจิตตปัญญา	แนวทางตามแนวคิดชั้นปีศึกษา	แนวทางตามแนวคิดโฮสต์โคป	ความถี่
1.การบริหารวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
2.การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา		✓	✓	✓	✓	✓	5
3.การบริหารการเงินและงบประมาณ							0
4.การบริหารทั่วไป							0

จากที่กล่าวไปแล้วสามารถสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีข้อบ่งชี้หลักในการบริหารโรงเรียน 2 ข้อบ่งชี้หลัก ดังนี้

- (1) การบริหารวิชาการ
- (2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์

2.3.1 การบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ข้อบ่งชี้งานการบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน

การบริหารวิชาการ หรือ การจัดการศึกษาปฐมวัยหรือ การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย มีรูปแบบการจัดที่แตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบด้วยกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับนี้ไม่มุ่งเน้นทางด้านวิชาการแต่เป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา (นุสรจิตต์ ธรรมสิริ อ้างอิงในสุทธนา ฮั่นเกียรติพิศ, 2552)

การบริหารวิชาการ ถือเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นงานหลักเป็นหัวใจของโรงเรียน เนื่องจากจุดประสงค์อันดับแรกในการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาเพื่อจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเด็ก งานอื่นๆเป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น งานวิชาการถือเป็นร้อยละ 40 ของงานโรงเรียนทั้งหมด งานบริหารวิชาการในโรงเรียนอนุบาลมีรูปแบบการบริหารที่เน้นการ

บริหารแบบเพื่อนร่วมงานหรือการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยใช้ความยืดหยุ่นให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะการณ์ สภาพแวดล้อมและบริบทขององค์กรเป็นสำคัญ (โอฬาทิริยกุล & คณะ, 2557)

หลักการเบื้องต้นในการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้คือ (1) ยึดหลักให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูผู้บริหารผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม (2) มุ่งส่งเสริมโรงเรียนให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ (4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน (5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2561)

ขอข่วยงานบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน

จากการศึกษาเอกสารพบว่า เอกสารเรื่องขอข่วยการบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชนยังพบได้น้อยมาก ผู้วิจัยสังเคราะห์จากนักวิชาการด้านการศึกษา ดังนี้

สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2561) กล่าวว่า เพื่อเป็นการวางแผนการบริหารการศึกษาให้ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียนนั้น การบริหารวิชาการ หลักสูตร และการเรียนการสอน จึงมีความเกี่ยวข้องกับ

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนรู้
3. การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

กฎกระทรวง (2550) อ้างถึงใน สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ 2561 กำหนดให้งานด้านการบริหารวิชาการมีภาระหน้าที่ขอข่วยงาน 17 อย่างคือ

1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
4. การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงาน สถาน

ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการการศึกษา

หลักสูตรปฐมวัย (2560) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หรือ การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย เป็นการดำเนินงานที่นำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนปฐมวัยจึงต้องมีการบริหารจัดการ กล่าวคือ

1. การออกแบบหลักสูตรโรงเรียน
2. การจัดประสบการณ์
3. การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้
4. การประเมินพัฒนาการเด็ก
5. การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
6. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
7. การแนะแนว และการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม

ตารางที่ 2-6 เปรียบเทียบขอบข่ายงานการบริหารวิชาการ ตามหลักของกฎกระทรวง (2460) สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2561) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ (2560)

ขอบข่ายงานการบริหารวิชาการ	กฎกระทรวง (2550)	สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2561)	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ (2560)	ความถี่
การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓			1
การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓			1
การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	✓			1
การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน	✓	✓	✓	3
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓		2
การจัดประสบการณ์			✓	1
การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้			✓	1
การวัดประเมินพัฒนาการและการประเมินผล	✓	✓	✓	3
การแนะแนว และการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม			✓	1
การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ			✓	1
การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง			✓	1

ขอบข่ายงานการบริหารวิชาการ	กฎกระทรวง (2550)	ศักัญญา แข่มซ้อย และคณะ (2561)	หลักสูตรการศึกรศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกรศึกษาธิการ (2560)	ความถี่
การเทียบโอนผลการเรียน				0
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกรศึกษาในโรงเรียน	✓			1
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรูู้	✓			1
การนิเทศการศึกรศึกษา	✓		✓	2
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกรศึกษา	✓			1
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓			1
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น	✓			1
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกรศึกษา	✓			1
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน	✓			1
การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน	✓			1
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกรศึกษา	✓			1

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ขอบข่ายงานการบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาล เอกชนหรือการบริหารหลักสูตรปฐมวัย เป็นการดำเนินงานที่นำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีขอบข่ายงานที่ยึดหลักสูตรการศึกรศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกรศึกษาธิการ ร่วมกับข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรูู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรูู้
4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรูู้ของเด็ก

5. การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน
โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย

เป็นงานสำคัญที่มีไว้เพื่อพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน และนำไปสู่การกำหนด และควบคุม การบริหารงานวิชาการอื่นๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนานักเรียนที่โรงเรียนได้ ตั้งเป้าหมายไว้

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้กล่าวถึงขั้นตอน การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย ไว้ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไว้ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จากข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนนโยบาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของโรงเรียน

3. จัดทำหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย โดยมีแนวทางดังนี้ 3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 3.2 คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรฯ ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง 3.3 ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย โดยกำหนดตามองค์ประกอบ คือ ปรัชญา การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ระยะเวลาเรียน สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและ แหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย การเชื่อมต่อของ การศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และภาคผนวก 3.4 ตรวจสอบหลักสูตรโรงเรียน ปฐมวัย หรือการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ 3.5 ขออนุมัติการใช้หลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย โดยผ่าน ความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด 3.6 ประกาศใช้หลักสูตร โรงเรียนปฐมวัย 3.7 นำหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัยไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ระบุถึงการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ไว้ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียน คือ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโดยโรงเรียน ต้องเชื่อมโยงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปสู่การจัดทำหลักสูตร สานศึกษา และสะท้อนให้เห็นหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2. การสร้างหลักสูตรโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารและข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และ

ครอบครัวความต้องการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดเด่น สภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาของโรงเรียน

2.2 จัดทำหลักสูตรโรงเรียน โดยกำหนดข้อมูลดังนี้ ปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีเพื่อกำหนดประสบการณ์ สำคัญและสาระที่ควรรู้ในแต่ละช่วงอายุ ระยะเวลาเรียน การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ และการบริหารจัดการหลักสูตร

2.3 การประเมินหลักสูตรของโรงเรียนปฐมวัย แบ่งออกเป็นการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบหลักสูตรโรงเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน
- 1.2 การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร
- 1.3 การประเมินหลักสูตรโรงเรียน

(2) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** ในระดับปฐมวัยนั้นมีความสำคัญ และมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากการจัดให้กับเด็กในช่วงวัยที่สูงขึ้น กล่าวคือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้นจะต้องจัดให้เป็นไปตามธรรมชาติของพัฒนาการเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) หลักการจัดประสบการณ์ มีดังนี้ คือ
 - 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ที่หลากหลาย
 - 1.2 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมไปถึงข้อมูลบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย
 - 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
 - 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ ทั้งนำผลการประเมินมาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 1.5 เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียน
- (2) แนวทางการจัดประสบการณ์ มีดังนี้คือ
 - 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา

พัฒนาการ และการทำงานของสมองที่เป็นไปตามอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการของผู้เรียน 2.2 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า 2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้ 2.4 จัดกิจกรรมให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ อำนวยความสะดวก และร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน 2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมแวดล้อม 2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม สร้างเสริมวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ 2.8 จัดสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนา เด็กเป็นรายบุคคล 2.9 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบครวี และชุมชน ได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การใช้สื่อการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการ ประเมินพัฒนาการผู้เรียน 2.10 จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหา พฤติกรรมหมายถึงเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากปกติซึ่งเกิดขึ้นค่อนข้างบ่อยต่อเนื่องเป็นระยะและ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ ปัญหาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยมักเกิดจากปัญหาด้านการ เจริญเติบโตและอาการของเด็กในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมเช่นเด็กพูดช้า เด็กพูดติดอ่าง เด็กเล่น อวัยวะเพศ เด็กกัดเล็บดูดนิ้ว เด็กมีอาการ TICs เด็กที่มีปัญหาการรับประทานอาหาร เด็กที่มีปัญหา การนอน เด็กที่มีปัญหาการขับถ่าย เด็กปัสสาวะรดที่นอน เด็กนอนอยู่ไม่นิ่งขาดสมาธิ เด็กหิบบอกผู้อื่น เด็กขี้อิจฉา เด็กร้องอาละวาด เด็กติดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เด็กปฏิเสธการไปโรงเรียน เด็กเข้ากับเพื่อน ไม่ได้ เป็นต้น เมื่อเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมเด็กจะเติบโตอย่างมีคุณภาพและ สามารถปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ โดยทางโรงเรียนควรมีแนวทางดังต่อไปนี้ 5.1 มีแนวทางในการ พิจารณาพฤติกรรมและสาเหตุของพฤติกรรม 5.2 มีแนวทางในการประสานความร่วมมือกับบุคคลที่ เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็ก 5.3 มีแนวทางในการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับปัญหาพฤติกรรมที่ เกิดขึ้น 5.4 มีแนวทางในการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ 2.11 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มี กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ กล่าวคือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช (2560) กล่าวว่าเด็กทุกคนมีสิทธิ์ ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กตลอดจนได้รับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็ก กับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้ เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพและเต็ม ศักยภาพ โดยเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนี้หากได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมควบคู่กับการบำบัดที่

จำเป็นต่างๆตั้งแต่ระยะแรกเริ่มก็สามารถพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพได้ เด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะหมายถึง เด็กปฐมวัยที่มีสภาพร่างกายสติปัญญาอารมณ์และจิตใจที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ขณะคลอดหลังคลอดหรือเมื่อเข้าสู่วัยทารกวัยเตาะแตะเข้าเรียนในโรงเรียนหรือมีประสบการณ์สำคัญชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถดำเนินชีวิตและพัฒนาตามศักยภาพที่แท้จริง แต่ความแตกต่างนี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ถาวร นักวิชาการและนักการศึกษาตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายและประเภทของเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะไว้ต่างๆมากมายสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่ถูกละเมิดและได้รับผลกระทบจากเอชไอวี เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ทั้งนี้ทางโรงเรียนควรมีแนวทางการดูแลและให้การศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะดังต่อไปนี้ 1. มีการป้องกันและการดูแลความปลอดภัยทั้งร่างกายจิตใจและการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 2. มีการเฝ้าระวังทั้งการล่วงละเมิดทางร่างกายจิตใจและหรือทางเพศ และการเฝ้าระวังความพิการความบกพร่องทางพัฒนาการและการเจริญเติบโต 3. มีการเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบเพื่อค้นพบและส่งต่อแก่นักวิชาชีพ 4. มีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเรียนรวมบนพื้นฐานของระดับพัฒนาการในปัจจุบันของเด็กเป็นสำคัญ ดังนี้ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการดูแลควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูให้ความช่วยเหลือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษควรจัดข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล และวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพโดยคำนึงถึงการส่งเสริมความสามารถและการเข้าสังคมกับผู้อื่นให้สมดุลย์กัน เด็กด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ และสังคมควรมีการพัฒนาศักยภาพให้เด็กรอดผลจากสภาพด้อยโอกาสและสามารถพึ่งตนเองได้มีโลกทัศน์และการดำรงชีวิตที่เห็นคุณค่าของตนเองสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กที่ถูกละเมิดจากการกระทำทางร่างกายจิตใจและทางเพศรวมทั้งเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อเอชไอวีนั้น ทางโรงเรียนต้องให้ความสำคัญแก่สิ่งที่มีผลต่อความรู้สึกของเด็กและต่อโลกภายในของเด็กเป็นพิเศษและเด็กควรได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคที่เป็นและวิธีการรักษาจึงควรเป็นการให้การศึกษาควบคู่กับการบำบัด เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังควรมีการติดตามให้การช่วยเหลือด้านการเรียนควบคู่ไปกับการรักษาควรได้รับความรู้เรื่องโรคที่เป็นอยู่เพื่อมีวิธีการในการดูแลตนเอง

(3) **การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้** เป็นงานที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยทำให้ภาวะทางสมองของเด็กเหมาะสม และพร้อมกับการเรียนรู้

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคณะ (2554) ได้เสนอแนวคิดการจัดสภาพแวดล้อม และสื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

3.1) แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้นอกรั้วโรงเรียนและภายในห้องเรียน

3.1.1 แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้นอกรอาคาร

3.1.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยเน้นความสำคัญของผู้เรียน (Child-centered environment) 3.1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยเน้นความสำคัญของผู้ปฏิบัติสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนและสังคมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ (Community-centered environment) 3.1.1.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญต่อความรู้หรือสาระของสิ่งที่ต้องเรียนรู้ (Knowledge-centered environment)

3.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร โดยการจัดบริเวณและเนื้อที่ควรมีลักษณะ

ดังนี้ 3.1.2.1 ที่ตั้งโรงเรียน ไม่ไกลจากชุมชน สามารถเดินทางได้สะดวก มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากแหล่งเสื่อมโทรม เสียง กลิ่น ควัน มารบกวน ทั้งอยู่ไกลจากแหล่งอันตราย สภาพพื้นที่เหมาะแก่การก่อสร้างโรงเรียน ทั้งมีผืนดินที่อุดมชื้นและระบายน้ำได้ดี ปลูกต้นไม้ได้ง่ายควรมีสายเมนไฟฟ้า ประปา และท่อระบายน้ำผ่าน 3.1.2.2 บริเวณ โรงเรียนอนุบาลควรมีพื้นที่กว้างพอ โดยยึดหลัก นักเรียน 1 ต่อเนื้อที่ 10 ตารางเมตร โรงเรียนอนุบาลควรมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 8 ไร่ ควรมีสวนสำหรับให้เด็กวิ่ง และจัดกิจกรรมของโรงเรียน ควรตกแต่งให้มีลักษณะร่มรื่นสวยงาม มีดอกไม้ประดับและต้นไม้ให้ร่มเงา 3.1.2.3 สนาม สนามของโรงเรียนอนุบาลควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 3 ไร่ และแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ บริเวณที่มีการปูพื้น ควรมีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา บริเวณติดตั้งอุปกรณ์ของเด็ก ควรมีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา บริเวณที่เป็นสนามหญ้า สำหรับกิจกรรมกลางแจ้ง และให้เด็กได้วิ่งเล่น ควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 2 ไร่ ทั้งนี้บริเวณโดยรอบควรเรียนต้องมีความสะอาด ระบายน้ำ ทั้งและกำจัดขยะ รวมไปถึงการควบคุมดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด อาจเป็นการสร้างรั้วกันให้เป็นขอบเขตที่แน่นอน เพื่อความสะดวกในการดูแลเด็กและทรัพย์สินของโรงเรียน

3.1.3 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

3.1.3.1 การจัดวางวัสดุควรจัดให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ และคำนึงถึงการศึกษาที่เด็กจะสามารถใช้หรือทำกิจกรรมได้อย่างสะดวกด้วยตนเอง 3.1.3.2 วัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องเล่น ควรมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 3.1.3.3 การจัดพื้นที่ในห้องเรียนควรจัดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดังนี้ ทิศทางลมเหมาะสม แสงสว่างเหมาะสม ไม่รบกวนสายตาเด็กขณะทำกิจกรรม สร้างบรรยากาศให้ร่มรื่น ทุกจุดของห้องสามารถมองเห็นได้โดยทั่วถึง จัดวางอุปกรณ์ที่สะดวกต่อการปฏิบัติกิจกรรม 3.1.3.4 สภาพแวดล้อมในห้องควรมีความปลอดภัย การจัดมุมประสบการณ์ เป็นมุมที่ให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตัวอย่างมุมประสบการณ์ เช่น มุมบทบาทสมมติ มุมภาษา มุมสร้าง มุมประสามสัมพันธ์ มุมศิลปะ

3.2) แนวคิดสื่อส่งเสริมพัฒนาการ

3.2.1 หลักการใช้สื่อการสอน 1. เตรียมตัวผู้สอน โดยการศึกษาสื่อก่อนนำไปใช้ ประกอบการสอน 2. เตรียมจัดสภาพแวดล้อม โดยการจัดเตรียมวัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จะเป็น ต้องใช้ให้พร้อม 3. เตรียมพร้อมผู้เรียน โดยการแนะนำหรือให้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับสื่อนั้นให้เข้าใจ 4. การใช้สื่อ ผู้สอนต้องใช้สื่อให้เหมาะสมกับขั้นตอนที่เตรียมไว้ 5. การ ติดตามผล โดยใช้ผู้เรียนตอบคำถาม เพื่อเป็นการทดสอบว่าเข้าใจเนื้อหาจากสื่อหรือไม่

3.2.2 ประเภทของสื่อการสอน แบ่งตามลักษณะการใช้ คือ ครู สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ สื่อที่ต้องจัดทำขึ้น หากแบ่งตามรูปแบบและวิธีการ คือ สื่อการสอนประเภทวัสดุ สื่อการสอนประเภท อุปกรณ์ สื่อการสอนประเภทวิธีการ และหากแบ่งตามสาระการเรียนรู้ ได้แก่ หมวดภาษา หมวดสังคม ศึกษา หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดคณิตศาสตร์ หมวดดนตรี หมวดศิลปศึกษา หมวดพลานามัย และ แบ่งตามประสบการณ์ ได้แก่ ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์รอง ประสบการณ์นาฏการ การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ โทรทัศน์และภาพยนตร์ ภาพนิ่ง วิद्यุ และการบันทึกเสียง ทัศน สัญลักษณ์ วจนสัญลักษณ์

3.2.3 การผลิตสื่อการสอน กล่าวคือ 1. สำรวจความต้องการสำหรับการผลิตสื่อ เพื่อการใช้ ประโยชน์อย่างแท้จริง 2. กำหนดเป้าหมายในการผลิตสื่อ 3. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้สื่อ 4. กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในการบรรลุผลของการใช้สื่อ 5. วิเคราะห์และจัดทำเนื้อหา 6. เลือก ประเภทสื่อที่จะผลิต 7. ผลิตสื่อ 8. ทดลองใช้สื่อในเบื้องต้น 9. ทดลองใช้สื่อในภาคสนามกับผู้เรียน จริง 10. นำสื่อไปใช้ และปรับปรุงพัฒนาสื่อ

3.2.4 การวางแผนการใช้สื่อการสอน กล่าวคือ 1. วิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน 2. กำหนด วัตถุประสงค์ 3. เลือกและดัดแปลง หรือออกแบบสื่อใหม่ 4. การใช้สื่อ 5. การกำหนดการตอบสนอง ของผู้เรียน 6. การประเมินการใช้สื่อ

(4) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หรือการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ในระดับปฐมวัยเป็นการประเมินตามสภาพจริง ไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่ ผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกับการประเมินของการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น แต่พบว่า มีการนำ รูปแบบวิธีการของระดับประถมศึกษามาใช้ในระดับอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่การเรียน ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งขัดต่อลักษณะพัฒนาการของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ระบุหลักการประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 6 ปี ไว้ใน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังนี้ 1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ 2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน 3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล เป็นประจำอย่าง ต่อเนื่องตลอดทั้งปี 4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือ และ

วิธีการที่หลากหลาย และไม่ควรรีบบรรลุแบบทดสอบ 5. สรุปการประเมิน จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็กทั้งนี้ วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในช่วง 3 – 6 ปี คือ การสังเกต แล้วบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างเป็นระบบ

ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ และบุษบง ตันตวงค์ (2559) ได้กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการเก็บรวบรวม สรุป และตีความข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ในบริบทของการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์กับกิจวัตรประจำวันที่ทำเนิไปอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนของเด็ก

ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินเพื่อสะท้อนการปฏิบัติ และความสามารถที่แท้จริงของเด็ก ทำให้ครูสามารถวิเคราะห์สภาพที่แท้จริงของเด็กแต่ละคนได้ อันจะนำไปสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลผลข้อมูล การนำผลการประเมินไปใช้ ดังนี้

1. การวางแผน เป็นการกำหนดข้อมูลที่จะศึกษา และกรอบการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ หลักสูตร กิจวัตรประจำวัน กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวนครู จำนวนเด็ก รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษา กรอบการประเมิน ได้แก่ วัตถุประสงค์ ช่วงเวลา วิธีการเก็บและการบันทึกข้อมูล ตารางกิจกรรมการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการประเมิน เช่น วันประชุมครู วันประชุมผู้ปกครอง วันส่งจดหมายข่าว วันจัดแสดงผลงานนักเรียน เป็นต้น

2. การจัดระบบข้อมูล ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นกลาง โดยปราศจากการตัดสิน หรือคิดปรุงแต่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง และสมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การวางแผนหรือปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล โดยการจัดระบบข้อมูลมีรายละเอียดที่ต้องคำนึงถึง คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล การสรุปข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ (1) แหล่งข้อมูล ได้แก่ เด็กรายบุคคล กลุ่มเด็กผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และเอกสารหรือบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก (2) วิธีการ ได้แก่ การสังเกต การเก็บผลงาน การกระตุ้นเพื่อตอบสนองจากผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และ การกระตุ้นเพื่อให้เด็กตอบสนอง เช่น การสนทนา การถามคำถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น (3) บริบท ได้แก่ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมของโรงเรียน กิจวัตรประจำวัน กิจกรรมที่ครูชี้แนะ กิจกรรมที่เด็กริเริ่มเอง

2.2 การบันทึกข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ (1) การบรรยาย เป็นการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ พฤติกรรม การกระทำ คำพูด ในเชิงพรรณนา โดยวิธีการบันทึก ได้แก่ บันทึกเล่าเรื่อง แผนภาพ ภาพร่าง หรือ ภาพถ่าย เทปเสียงและวีดิทัศน์ (2) การนับหรือแจกแจงความถี่ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ ตารางการมีส่วนร่วม (3) การประมาณค่าหรือจัดอันดับ ได้แก่ มาตรฐานประมาณค่า รوبرิคส์ (4) กระบวนการอื่น เช่น การเขียนเล่าเรื่อง (เช่น บันทึกหลังสอน บันทึกสะท้อนคิดของครู) ระบบการเก็บบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์

2.3 การสรุปข้อมูล เป็นขั้นตอนการคัดเลือกข้อมูลเฉพาะที่สำคัญและจำเป็น โดยดำเนินการแยกประเภทหลักฐานข้อมูล ซึ่งแนวทางในการสรุปข้อมูล ได้แก่ แฟ้มสะสมงาน การสรุปข้อมูลการเรียนรู้รายกลุ่ม และรายบุคคล

3. การแปลผลข้อมูล เป็นการนำหลักฐาน หรือข้อมูลที่ได้ดำเนินการสรุปข้อมูลแล้วมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับพัฒนาการการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ของโรงเรียนด้วย

4. การนำผลการประเมินไปใช้ เป็นการนำข้อมูลที่แปลผลได้แล้วมาใช้เพื่อช่วยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าในการเจริญเติบโต โดยนำข้อมูลมาใช้ ดังนี้ วางแผนการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในชั้นเรียน ส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ปรับเปลี่ยนแผนหรือหลักสูตร สื่อสารข้อมูลการประเมินกับเด็ก ผู้ปกครอง หรือนักวิชาชีพอื่น

(5) การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวว่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา โรงเรียนอนุบาลเอกชนควรมีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองกล่าวคือมีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการศึกษาปฐมวัยให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการกับทางโรงเรียนอนุบาล เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก และมีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อการเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จะประสบความสำเร็จโดยการลดช่องว่างระหว่างสองชั้น การศึกษาและช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประสานความร่วมมือในการให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 มีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการศึกษาปฐมวัยให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการกับทางโรงเรียนอนุบาล 5.1.1 มีส่วนร่วมที่โรงเรียน เช่น ร่วมกำหนดแผนพัฒนาโรงเรียน แผนการเรียนรู้ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมโรงเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียน 5.1.2 มีส่วนร่วมที่บ้านและครอบครัว เช่น อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กป้องกันและแก้ไข

ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรม เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

5.2 มีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการเชื่อมต่อของการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้ 5.2.1 จัดเอกสารแผนแพร์ข่าวสารการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 5.2.2 จัดกิจกรรมระหว่างครูและพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ 5.2.2.1 จัดกิจกรรมให้มีการพบปะหรือการทำกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องในระหว่างที่ได้กอยู่ในระดับปฐมวัย เพื่อพ่อแม่ผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง 5.2.2.2 จัดกิจกรรมปฐมนิเทศพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ก่อนเด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัยศึกษาและก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับและให้ความร่วมมือในการช่วยเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี 5.2.2.3 จัดกิจกรรมให้ครูทั้งสองระดับได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับพ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กในบางโอกาส มีการสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่โดยจัดกิจกรรมให้เด็ก พ่อแม่และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับครูและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียน

5.3 ประสานความร่วมมือในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในงานการบริหารวิชาการโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน สมาคม/ชมรมผู้ปกครอง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียน ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.4 ประสานความร่วมมือให้ชุมชนเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการกับทางโรงเรียน เช่น ชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

5.5 ประสานความร่วมมือให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.3.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา และ ขอบข่ายงานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน

งานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นศาสตร์และศิลป์สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อนำพาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการบริหารจัดการมนุษย์ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งความเชื่อ บุคลิกภาพและแรงจูงใจ และครูคือทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนทั้งในขณะที่อยู่ชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งบางครั้งไม่อาจแสดงเป็นมูลค่าในรูปแบบของผลกำไรขาดทุนในลักษณะของตัวเงินได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารในโรงเรียนจึงต้องตระหนักและตัดสินใจให้รอบคอบในการบริหารกลยุทธ์องค์กร การจ้างงาน รวมทั้งสื่อสารกระตุ้น จูงใจบริหารและพัฒนาคน และ ดูแลความอยู่ดีมีสุขของบุคลากรในโรงเรียน เพราะการบริหารบุคลากรทางการศึกษาส่งผลต่อการเรียนรู้ ความสำเร็จ ปลอดภัย ความสุข ของผู้เรียนโดยตรง (อยุธยา & คณะ, 2561)

เนื่องจากการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นศาสตร์และสายอาชีพ (Professional Field) ที่มีความจำเป็นในทุกๆ องค์กร ไม่ว่าจะเป็นทางภาคเอกชน ภาครัฐ และแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเภทของธุรกิจหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และนักบริหารที่ได้อธิบายถึงกระบวนการและขอบเขตของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่หลากหลายตามบริบทมุมมองของนักวิชาการและความต้องการขององค์กรนั้น ๆ

ขอบข่ายงานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาจากแนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยทั่วไปและการเปรียบเทียบกับขอบข่าย/ภาระงานทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ทำให้เกิดกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือ

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์
2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน
3. การสรรหา และ การคัดเลือก
4. การพัฒนาและฝึกอบรม
5. การประเมินผลปฏิบัติงาน
6. การบริหารค่าตอบแทน
7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ
8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2012) กล่าวว่า งานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา เป็นการจัดการกระบวนการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กรและกลยุทธ์ในการบริหารบุคลากร ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องมีเครื่องมือซึ่งหมายถึงกระบวนการต่างๆในการบริหารบุคคลอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การวางแผนบุคลากร
2. การสรรหาบุคลากร
3. การคัดเลือกบุคลากร
4. การปฐมนิเทศน์และพัฒนาบุคลากรเข้าสู่หน่วยงาน
5. การประเมินค่าการปฏิบัติงานของบุคลากร
6. การพัฒนาบุคลากร
7. ผลตอบแทนให้กับบุคลากรทั้งรูปของเงินและไม่ใช้เงิน
8. สวัสดิการ
9. การให้บริการต่อเนื่องแก่บุคลากร

ตารางที่ 2-7 เปรียบเทียบกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา	สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561)	จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556)	ความถี่
การวางแผนทรัพยากรมนุษย์	✓	✓	2
การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน	✓	✓	2
การสรรหาและการคัดเลือก	✓	✓	2
การพัฒนาและฝึกอบรม	✓	✓	2
การประเมินผลปฏิบัติงาน	✓	✓	2
การบริหารค่าตอบแทน	✓	✓	2
การบริหารเส้นทางสายอาชีพ	✓	✓	2
งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย	✓	✓	2

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา มีกระบวนการดังนี้

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์
2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน
3. การสรรหา และ การคัดเลือก

4. การพัฒนาและฝึกอบรม
5. การประเมินผลปฏิบัติงาน
6. การบริหารค่าตอบแทน
7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ
8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย

โดยมีรายละเอียดดังที่ สืบสกุล นรินทรางกูร (2561) กล่าวถึงกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา ดังนี้

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Planning) หมายถึง การคาดการณ์ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และนโยบายต่างๆ ในองค์กร โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก แนวโน้มทิศทาง และปัจจัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนทรัพยากรมนุษย์เป็นหนึ่งในเรื่องที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ เรื่อง

การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ครอบคลุมถึงความตระหนักและเข้าใจทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร (Understand Organization's Direction and Strategy) เป้าหมายขององค์กรอย่างลึกซึ้ง มีบทบาทเสมือนเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจ (Business Partner) เข้าใจบริบทขององค์กร รวมถึงจุดแข็ง จุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหรือกิจการ ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทด้านแรงงานในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต (Labor-Market Analysis) ทั้งนี้เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการณ์ด้านแรงงาน ด้านทรัพยากรมนุษย์ สามารถนำมาวิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานของทรัพยากรมนุษย์ในบริษัทที่เกี่ยวข้องกับองค์กร การกำหนดกลยุทธ์ทางด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Strategy) เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้อาจรวมถึงการกำหนดรูปแบบและแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวมที่ตอบสนองต่อทิศทางและเป้าหมายขององค์กร การวางแผนอัตรากำลัง (Manpower planning) เป็นการกำหนดความต้องการอัตรากำลังคนของหน่วยงานหรือองค์การเป็นการกำหนดความต้องการอัตรากำลังคนในอนาคตว่า ต้องการบุคลากรประเภทใดบ้างจำนวนเท่าใด คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ที่ต้องการเป็นอย่างไร ระยะเวลาที่ต้องการเมื่อใด ทั้งนี้อาจรวมถึงการวิเคราะห์อัตรากำลังคน เพื่อทดแทนผู้ที่เกษียณอายุ หรืออัตรากำลังคนใหม่ตามที่ต้องการ ซึ่งควรจะมีการวางแผนล่วงหน้า 3 - 5 ปี

2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน (Organization Structure and Job Design) เป็นงานที่มีความสำคัญต่อจากการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ โดยประกอบไปด้วย การออกแบบโครงสร้างองค์กร การออกแบบงาน การวิเคราะห์งาน และการกำหนดคำบรรยายลักษณะงาน และการระบุคุณสมบัติเฉพาะงาน เพราะหากมีการออกแบบงานและจัดโครงสร้างองค์กร

ที่ผิดพลาดย่อมส่งผลต่อการรับคน จำนวนอัตรากำลังและการกำหนดลักษณะงานที่ไม่ตรงกับความต้องการขององค์กรในอนาคต ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นต้น

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กร (Organization Design) ภายหลังจากการวางแผนทรัพยากรมนุษย์แล้วนั้น ขั้นตอนต่อไปคือการสำรวจ ประเมินโครงสร้างองค์กร ลักษณะงานที่มีอยู่ เพื่อกำหนดโครงสร้างและลักษณะงานให้สอดคล้องกับแผนทรัพยากรมนุษย์และตอบโจทย์ความต้องการขององค์กรได้อย่างเหมาะสม การออกแบบโครงสร้างองค์กรจึงเป็นกระบวนการในการบริหาร

2.2 การออกแบบงาน (Job Design) เป็นกระบวนการเพื่อกำหนดลักษณะงาน บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับหน่วยงานหรือตำแหน่งงานรวมถึงความเชื่อมโยงกันของงานแต่ละตำแหน่งเพื่อให้องค์กรขับเคลื่อนการทำงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2.3 การวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงาน วิเคราะห์และจัดกลุ่มงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้รู้งานในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นประกอบไปด้วยลักษณะงาน หน้าที่หรือกิจกรรมแบบใด ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดคุณสมบัติ

2.4 คำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) เป็นเอกสารที่อธิบายถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ ขอบเขตในการปฏิบัติงานของตำแหน่งที่ระบุถึง ซึ่งเป็นการสรุปประเด็นหน้าที่ความรับผิดชอบตามข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์งาน ออกแบบงานและโครงสร้างองค์กร รายละเอียดของคำบรรยายลักษณะงานประกอบไปด้วย ชื่อตำแหน่ง หน้าที่โดยย่อ ระดับชั้นของตำแหน่ง สายการบังคับบัญชา หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก สมรรถนะและทักษะที่ต้องการสำหรับตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะประจำตำแหน่ง เป็นต้น

2.5 การระบุคุณสมบัติเฉพาะงาน (Job Specification) คือ การกำหนดคุณสมบัติคุณลักษณะเฉพาะและประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งงาน ข้อมูลดังกล่าวจะใช้ในการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัครตามความต้องการและความเหมาะสม

3. การสรรหาและการคัดเลือก (Recruitment and Selection) เป็นการดำเนินการสรรหาบุคคล และคัดเลือกบุคคล ตามคุณสมบัติที่กำหนดให้ได้ตามเวลาที่ต้องการการสรรหาและการคัดเลือกมีความแตกต่างกัน

3.1 การสรรหา หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาและจูงใจบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถและศักยภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้เข้าสู่กระบวนการคัดเลือกในตำแหน่งงาน การสรรหาอาจจะกระทำได้จากบุคคลภายในหรือ

ภายนอกองค์กร อาจดำเนินการด้วยตัวเองหรือดำเนินการผ่านตัวแทนการสรรหา (Recruitment Agency) ก็ได้

3.2 การคัดเลือก หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินใจเพื่อเลือกผู้สมัครที่เหมาะสมกับความต้องการของตำแหน่งและวัฒนธรรมองค์กร การคัดเลือกอาจประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนและอาจมีการใช้เครื่องมือต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ คุณสมบัติ คุณลักษณะ สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งงานนั้นๆ เครื่องมือดังกล่าวอาจประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์ การทดสอบความรู้ การทดสอบทัศนคติ การทดสอบบุคลิกภาพ การนำเสนอผ่านกรณีศึกษา การประเมินผ่านสถานการณ์จำลอง การสอบประวัติ การทำงานที่ผ่านมาและการอ้างอิงจากบุคคลอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้การคัดเลือกต้องเน้นความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

3.2.1 เครื่องมือการทดสอบเพื่อคัดเลือก ในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งในองค์กร หน่วยงานบริหารทรัพยากรมนุษย์อาจใช้เครื่องมือในการทดสอบที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่ประกาศรับสมัคร เครื่องมือที่เป็นที่นิยมใช้สำหรับการคัดเลือกบุคคลากรมีหลากหลายขึ้นอยู่กับสมรรถนะ ทักษะ พฤติกรรม ความรู้ ที่ต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์: เป็นกระบวนการในการพูดคุยที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้ได้ข้อมูลจากบุคคลหนึ่งผ่านการถามและตอบคำถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกใช้ในการคาดการณ์พฤติกรรมหรือผลการปฏิบัติงานในอนาคตของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานรับผิดชอบ ตลอดจนส่งผลถึงการตัดสินใจเพื่อเลือกหรือไม่เลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้ (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2560) การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว (In-Person Interview) การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวทำให้ความสามารถในการตอบสนองและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ได้ เห็นความเชื่อมั่นในตนเอง ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal skills) และได้ทราบความสามารถในการคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่อยู่ภายใต้แรงกดดัน

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้ผู้สมัครเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์มักมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ผู้สัมภาษณ์ใช้ทักษะการสื่อสารที่ดีเพื่อสร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย

การสัมภาษณ์แบบเขียน (Written Interview) เป็นวิธีการที่ทำให้กรรมการเห็นความสามารถในการเขียนของผู้สมัคร และทำให้ผู้สัมภาษณ์เข้าใจหลักการคิด ปรัชญาของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ มักจะใช้การสัมภาษณ์แบบเขียนนี้ก่อนสัมภาษณ์ตัวต่อตัว

การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Interview) การสัมภาษณ์ที่สอบถามผู้สมัครเกี่ยวกับการจัดการกับสถานการณ์ที่ผ่านมา เพื่อดูว่าผู้สมัครมีวิธีการจัดการกับสถานการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งเชื่อว่าหากผู้สมัครงานเคยมีพฤติกรรมเช่นนั้นในอดีต แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีกในอนาคต ตัวอย่าง คำถามสัมภาษณ์งานเชิงพฤติกรรมเช่น ช่วยยกตัวอย่างสถานการณ์ยากลำบากที่สุดในการทำงาน คุณทำอย่างไร และผลเป็นอย่างไรเวลาที่ผู้อื่นมีความคิดเห็นไม่ตรงกับคุณ คุณทำอย่างไร เป็นต้น การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมบางครั้งอาจใช้เทคนิค STAR ซึ่งเป็นเทคนิคของการสัมภาษณ์หนึ่งที่ยินยมนำมาใช้กับการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมแบบอิงสมรรถนะ ซึ่งช่วยให้ผู้สัมภาษณ์งานได้เตรียมความพร้อมกับการสัมภาษณ์อย่างเหมาะสม และยังช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ใช้พิจารณาด้วยว่าคำตอบที่ผู้สมัครงานตอบคำถามสัมภาษณ์มานั้น ตรงประเด็นบ่งชี้ได้ชัดถึงสมรรถนะที่ต้องการประเมินเพียงใด STAR ประกอบด้วย S = Situation หมายถึง บริบทของสถานการณ์เกี่ยวกับการทำงานที่ยกตัวอย่างขึ้นมา ผู้สัมภาษณ์ต้องมั่นใจว่า สถานการณ์ที่ผู้สมัครงานยกมาตอบคำถามสัมภาษณ์ เป็นสถานการณ์ที่ตรงกับสิ่งที่ถามไป และคุณสถานการณ์ไม่ให้ผู้สมัครงานพูดออกนอกเรื่อง T = Task หมายถึง งานที่ผู้สมัครงานได้ทำลงไปตามสถานการณ์เกี่ยวกับการทำงานที่ได้ยกตัวอย่างมานั้น ในบางองค์กรก็รวมหัวข้อนี้เข้าไว้กับการถามถึงสถานการณ์ A = Action ขั้นตอนนี้ต้องการที่จะประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลในด้านทักษะ ความสามารถ ทักษะคิด แร่งจูงใจ และการแสดงพฤติกรรมที่ผู้สมัครงานตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เลือกมาตอบในขั้นตอนก่อนหน้า โดยมุ่งที่จะรู้ให้ได้ว่า ทำไมผู้สมัครงานตัดสินใจทำลงไปเช่นนั้น R = Result หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำงานนั้นเป็นอย่างไรในท้ายที่สุด ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้สมัครงานอธิบายถึงความสำเร็จหรือไม่สำเร็จจากการที่เขากระทำสิ่งใดตอบสนอง รวมทั้งได้เรียนรู้อะไรจากประสบการณ์อะไรบ้าง

การสัมภาษณ์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Interview) ผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาอันได้แก่ ครู นักเรียน พ่อแม่ และชุมชน จะมีบทบาทในการสัมภาษณ์ผู้สมัคร

การสัมภาษณ์ด้วยคณะกรรมการ (Panel Interview) การที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะเข้าสัมภาษณ์กับคณะกรรมการหลายท่าน ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องเสียเวลาหลายรอบและคณะกรรมการสามารถเก็บข้อมูลในมุมมองที่ต่างภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ศูนย์การประเมิน (Assessment Center) เป็นวิธีการในการวิเคราะห์และออกแบบเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะ ทักษะ ความรู้ คุณลักษณะ บุคลิกภาพและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของตำแหน่งงาน โดยการนำเครื่องมือที่หลากหลายหนึ่งแบบหรือมากกว่าหนึ่งแบบมาใช้ในการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกหรือพัฒนาบุคลากร ซึ่งเครื่องมือที่เป็นที่นิยมสำหรับการใช้ในศูนย์การประเมินประกอบไปด้วย แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test) แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Assessment) การสอบข้อเขียน (Paper & Pencil Test) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Behavior Interview: STAR) การสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการ (Panel Interview) แบบทดสอบและเครื่องมือเชิงจิตวิทยา (Psychological Test) การนำเสนอ (Presentation) บทบาทสมมติ (Role Play/Performance Events) เขียนตอบสถานการณ์สมมติ (Written Exam/Case Study) สถานการณ์จำลอง (Simulation) การประเมินแบบ 360 องศา (360 - Degree Feedback)

สำหรับการสรรหาและการคัดเลือกทางการศึกษานั้น จากคำจำกัดความที่ถูกกำหนดไว้ใน พรบ.การศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่กำหนดให้การคัดเลือกต้องมาจากการสอบ ดังนั้นทุกๆ กระบวนการที่เกี่ยวกับการสรรหาและคัดเลือกไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาจึงมีการใช้การทดสอบมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ แต่จากการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอบนั้นพบว่า การสอบเป็นเพียงการวัดความรู้และการประยุกต์ความรู้เข้ากับโจทย์คำถาม มากกว่าการแสดงออกเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาจริง ดังนั้นการสอบจึงไม่สามารถใช้ในการประเมินพฤติกรรมบางอย่างที่ต้องใช้การทดสอบผ่านเครื่องมือประเมินพฤติกรรมซึ่งถูกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่แพร่หลายในภาคเอกชน

4. การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and development) เป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม สมรรถนะและทักษะที่เหมาะสมตามความต้องการของงานในแต่ละตำแหน่งหรือความต้องการขององค์กร ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเองและเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพการงานของตน ดังนั้น จึงควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การฝึกอบรมและพัฒนาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการเข้าสู่ตำแหน่ง (Pre-service) 2) ระยะเมื่อเริ่มต้นปฏิบัติงาน (induction) และ 3) ระยะเมื่อปฏิบัติงาน (In-service) เพื่อให้บุคลากรสามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพต่อบทบาทหน้าที่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นต่อไป

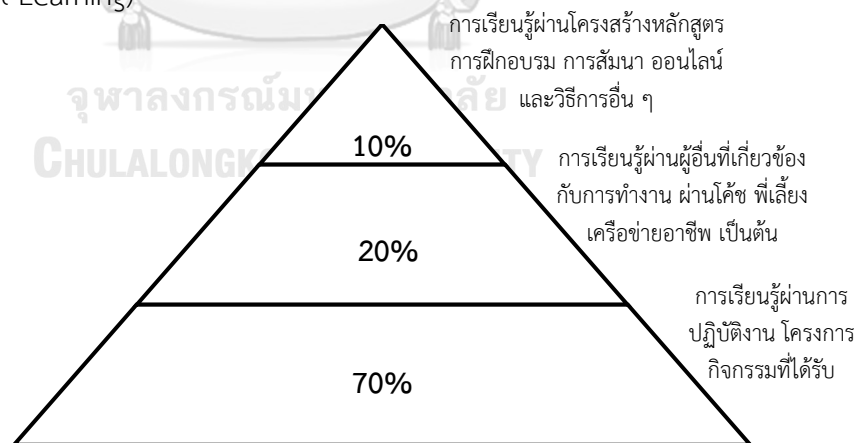
1. การพัฒนาระยะก่อนการเข้าสู่ตำแหน่ง (Pre-Service Training) เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่ผ่านการคัดเลือกในเรื่องทักษะพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงาน เป็นการผสมผสานระหว่างการอบรมภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ การพัฒนาระยะก่อน การเข้าสู่ตำแหน่งที่ดี คือ การทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในบริบทและทักษะที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ระยะเมื่อเริ่มต้นปฏิบัติงาน (induction) เป็นการจัดโปรแกรมการพัฒนาเพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้ปฏิบัติงานในช่วงแรกของการเข้าสู่ตำแหน่งซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลา 1-12 เดือนแรก ทำให้เข้าใจบทบาทการทำงาน ปัจจัยและปัญหาที่เกี่ยวข้อง การใช้ชีวิตในองค์กร และแนวทางการสร้างปฏิสัมพันธ์และเครือข่ายระหว่างบุคคลในองค์กร

3. ระยะเวลาปฏิบัติงาน (In-service Training) เป็นการพัฒนาเพื่อกระตุ้น ติดตามและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างทักษะและความรู้ให้มีความทันสมัยตลอดเวลา การพัฒนาในลักษณะนี้จะมุ่งเน้นการอบรมเพื่อมุ่งสู่การลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้อาจจัดให้มีพี่เลี้ยง (Mentor) หรือ โค้ช (Coach) เพื่อให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการพัฒนาขึ้นด้วยตนเอง การพัฒนาในแบบนี้ควรจัดทำตามแผนการพัฒนาส่วนบุคคล (Individual Development Plan) และแผนการพัฒนาขององค์กร (Training Roadmap)

รูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร คือ การส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงานในปัจจุบันหรือการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาศักยภาพสำหรับการเติบโตบนเส้นทางสายอาชีพในอนาคต

รูปแบบการพัฒนาบุคลากร ในปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกับในอดีตค่อนข้างมาก ในปัจจุบันการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรจะสำหรับหนึ่งในแนวทางที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดในปัจจุบัน คือ การพัฒนาบุคลากรในแบบผสมผสาน (Blended Learning) ในแบบ 70:20:10 (Kajewski and Madsen, 2557) ซึ่งประกอบด้วย การ บูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน 70% (Experiential Learning) การเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน 20% (Social Learning) และส่วนที่เหลือ 10% คือ การเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร การสัมมนา หรือศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน (Formal Learning)

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาแบบ Blended Learning 70:20:10

วิธีการพัฒนาบุคลากร ในปัจจุบันมีหลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการการฝึกอบรมและพัฒนาที่สอดคล้องกับสมรรถนะและวัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งวิธีการพัฒนาบุคลากร อาจประกอบไปด้วยวิธีการดังนี้ อบรมสัมมนา (Training and Workshop) การพัฒนาผ่านออนไลน์ (Online Learning) อบรมผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) การเรียนรู้ผ่านห้องเรียนเสมือนจริง

(Virtual Classroom) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Study) กรณีศึกษาและการเขียนบรรยาย (Case Study and Written Exam) โปรแกรมพี่เลี้ยง (Mentoring Program) โปรแกรมโค้ช (Coaching Program) เงาการทำงาน (Work Shadowing) การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน (On the Job Training) การสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Networking or Professional Learning Community) การเรียนรู้ผ่านโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย (Project Based Learning) การพัฒนาผ่านกรณีปัญหาจากสถานที่จริง (Placed Based Development) การศึกษาดูงาน (Field Trip)

วิธีการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเป็นคำถามที่เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ต้องการเห็นผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment) ของงบประมาณการฝึกอบรมและพัฒนา ซึ่งในบางองค์กรมีงบประมาณการฝึกอบรมและพัฒนาที่สูงมาก แต่ไม่สามารถวัดผลที่ได้กลับมาได้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจ และสามารถอธิบายได้ ทั้งนี้แนวทางการประเมินประสิทธิภาพของการอบรมและการพัฒนาบุคลากรนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ (Werner, S., Schuler, R. S., & Jackson, S. E., 2555) คือ

1. การประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรมในระยะสั้น (Short-Term Outcomes) ซึ่งได้แก่
 - 1.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะ ความรู้สึกในเชิงบวกของพนักงานและผู้บริหาร
 - 1.2 เกิดการเรียนรู้ทางการคิดและการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ
 - 1.3 ผู้ปฏิบัติงานทรัพยากรมนุษย์ถูกมองว่าได้มีส่วนช่วยในการผลักดันองค์กรไปสู่เป้าหมาย
2. การประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรมในระยะยาว (Long-Term Outcomes)
 - 2.1 เพิ่มคะแนนความพึงพอใจของบุคลากร
 - 2.2 เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร
 - 2.3 บุคลากรมีความรู้ ทักษะและความสามารถที่สูงขึ้นทั่วทั้งองค์กร
 - 2.4 เกิดการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการ
 - 2.5 ความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการมีสูงขึ้น
 - 2.6 ผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment) ของการอบรมและพัฒนาบุคลากรเป็นบวก

การที่จะทำให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน อาทิ การออกแบบการอบรมและพัฒนาให้เชื่อมโยงกับสมรรถนะและทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การให้ความสำคัญกับการอบรมและพัฒนาของผู้บังคับบัญชา และพนักงานอย่างแท้จริง การติดตามและการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น สำหรับแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นเป็นการยกระดับความเป็นมืออาชีพของครูผ่านกระบวนการการ

วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา (Development Needs) ของครูโดยรวมและครูแต่ละคนเพื่อวางแผนการพัฒนาของครูโดยรวมในแต่ละปี ซึ่งกระบวนการประกอบไปด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และแนวโน้ม ความรู้ พฤติกรรม ทักษะ สมรรถนะในอนาคตของครูเป็นต้น โดยรวมแล้วการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีความจำเป็นอยู่ 4 ด้าน คือ เมื่อมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร เมื่อต้องการพัฒนาทักษะการสอนของครู เมื่อต้องการส่งเสริมการเจริญเติบโตบนเส้นทางสายอาชีพของครู เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมหรือบรรยากาศในการทำงาน

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เป็นจริงกับมาตรฐานที่กำหนด และสื่อสารให้บุคลากรทราบถึงผลการพิจารณานั้นๆ เพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานต่อไป

การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) แตกต่างกับการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) อย่างไร การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นหนึ่งในการะบวนการภายใต้การบริหารผลการปฏิบัติงาน โดยการบริหารผลการปฏิบัติงานนั้นเป็นกระบวนการในภาพรวมของการทำอย่างไรให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร (Dessler, 2554) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบไปด้วย

- 1) การเชื่อมโยงเป้าหมายกลยุทธ์องค์กรกับเป้าหมายของหน่วยงานและเป้าหมายในระดับบุคคล
- 2) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย
- 3) การสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย
- 4) การเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานกับเครื่องมือบริหารทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การให้รางวัลค่าตอบแทน การพัฒนาบุคลากร การเลื่อนตำแหน่ง การลงโทษ และอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการบริหารผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์

การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงเป็นกระบวนการในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและในอดีตของบุคลากรเปรียบเทียบกับมาตรฐานงานและเป้าหมาย (Performance Goals/Targets) ที่กำหนด ทั้งนี้ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานประกอบไปด้วย 1. การวางแผน (Plan) กำหนดมาตรฐานและเป้าหมายของงานจะสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานและเป้าหมายขององค์กร 2. การลงมือปฏิบัติงาน (Do) คือ การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย (Goal) 3. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Check) ซึ่งอาจทำการประเมิน 2 ครั้งต่อปี (ทุก 6 เดือน) หรือมากกว่านั้นตามความต้องการขององค์กร ในกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น หนึ่งในขั้นตอนสำคัญคือ การรับฟังข้อมูลสะท้อนกลับ

(Feedback) จากผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานซึ่งอาจรวมถึง เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้รับบริการ เป็นต้น 4. การนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางสำหรับอนาคต (Act) นอกจากนี้ผลจากการประเมินจะถูกนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาความดี ความชอบในการปรับเงินเดือนและค่าตอบแทนประจำปี การฝึกอบรมพัฒนา ตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในกระบวนการทางทรัพยากรมนุษย์ด้านอื่นๆ อีกด้วย

6. การให้รางวัลตอบแทน (Rewards) เป็นกระบวนการการให้รางวัลหรือผลตอบแทน ผู้ปฏิบัติงานในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ รางวัลตอบแทนภายใน (Intrinsic Reward) ซึ่งได้แก่ ความภาคภูมิใจ การได้รับการพัฒนา การได้ทำงานที่ท้าทาย และรางวัลตอบแทนภายนอก (extrinsic Reward) ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทน อาทิ เงินเดือน ค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง และสวัสดิการต่างๆ ที่บุคลากร จะได้รับจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การให้ผลตอบแทนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันที่เป็นอยู่ปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคตด้วย

การให้รางวัลตอบแทนเป็นหนึ่งในงานที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อให้เกิดความพอใจในการทำงานและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งความพึงพอใจในงานการบริหาร ค่าตอบแทน อาจแยกออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. รางวัลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) ซึ่งแยกออกเป็น

1.1 ค่าตอบแทนทางตรง เช่น เงินเดือน เงินโบนัส ค่าคอมมิชชั่น เงินประจำตำแหน่ง

1.2 ค่าตอบแทนทางอ้อม เช่น โปรแกรมรักษาพยาบาล โปรแกรมประกันชีวิต จำนวนวันลาและพักร้อน การได้รับการฝึกอบรม การได้รับบริการพิเศษอื่นๆ หรืออาจเรียกโดยรวมว่า “สวัสดิการ”

2. รางวัลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) เป็นสิ่งจูงใจหรือรางวัลที่ได้จากการทำงานด้วยตัวเนื้องานหรือบทบาทหน้าที่ อาทิ การได้ทำงานที่ท้าทาย งานที่ตอบสนองความต้องการของตัวบุคคล ความรับผิดชอบที่สูงและเป็นที่ได้รับการยกย่อง บทบาทที่ต้องตัดสินใจ เป็นผู้กำหนดนโยบาย การได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นต้น

ดังนั้นการบริหารค่าตอบแทนจึงหมายถึง การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้ค่าตอบแทนให้กับบุคลากรในองค์กรเพื่อจูงใจให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต การบริหารค่าตอบแทนที่ดีนั้นควรที่จะมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของคนที่แตกต่างกันและทำให้บุคคลแต่ละคนรับรู้ได้ถึงความสำคัญที่องค์กรตอบแทนในความทุ่มเท ความสามารถและผลงานที่ได้แสดงออกมา

การบริหารค่าตอบแทนมีความสำคัญและเชื่อมโยงกับงานทรัพยากรมนุษย์ในหลายมิติ ทั้งในด้านกลยุทธ์ นโยบายและกระบวนการบริหารงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิดแรงจูงใจ

ในการทำงานและสร้างผลงานในระดับตัวบุคคล ทีมงาน หน่วยงานและองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (Armstrong, 2553)

ดังนั้นการออกแบบค่าตอบแทนเพื่อเชื่อมโยงกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็น

1. *การบริหารค่าตอบแทนกับนโยบายทรัพยากรมนุษย์:* เป็นการกำหนดกลยุทธ์ค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับแผนทรัพยากรมนุษย์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายและแผนงานที่กำหนด สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สภาพการแข่งขันในตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม

2. *การสรรหาและคัดเลือก:* เป็นการวิเคราะห์ค่าตอบแทนในตลาดแรงงานปัจจุบัน คาดการณ์แนวโน้มค่าตอบแทนและออกแบบโครงสร้างค่าตอบแทนให้สามารถดึงดูดบุคคลภายนอกให้ต้องการเข้ามาสมัครงานและร่วมงานกับองค์กร

3. *การบริหารผลการปฏิบัติงาน:* เป็นการกำหนดแนวทางการบริหารค่าตอบแทน เพื่อจูงใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทกับการปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมที่ถึงประสงค์ เพื่อสร้างผลงานที่องค์กรต้องการและนำไปสู่เป้าหมายองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4. *การบริหารเส้นทางสายอาชีพ:* เป็นการวางโครงสร้างค่าตอบแทนและกลยุทธ์การบริหารค่าตอบแทน เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้บุคลากรภายในให้มีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อมุ่งไปสู่บทบาทความรับผิดชอบที่สูงขึ้น และเป็นการธำรงรักษา “คนเก่ง” ให้อยู่กับองค์กรเพื่อเป็นทรัพยากรที่สำคัญในอนาคต

7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ (Career Management) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าและเจริญเติบโตของบุคลากรภายในองค์กรตามโครงสร้างทางเดินสายอาชีพ (Career Path) ซึ่งเชื่อมโยงกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ในด้านอื่นๆ อาทิ โครงสร้างและระดับขั้นของตำแหน่ง (Job Level) สมรรถนะและทักษะที่จำเป็น (Required Competencies) และแผนการฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development Plan) และอื่นๆ

สำหรับงานที่สำคัญภายใต้การบริหารเส้นทางสายอาชีพ ประกอบไปด้วยการกำหนดโครงสร้างและระดับขั้นของตำแหน่ง (Job Structure and Level) หมายถึง การกำหนดความเชื่อมโยงของตำแหน่งแต่ละตำแหน่งภายในองค์กร ซึ่งความเชื่อมโยงอาจเป็นไปได้ทั้งแนวดิ่งและแนวนอน โดยในแต่ละตำแหน่งอาจมีระดับตำแหน่งที่มากกว่าหนึ่งระดับซึ่งอาจพิจารณาจากสมรรถนะ ประสบการณ์ ผลการปฏิบัติงานในอดีต นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าในโครงสร้างข้างต้นมีการออกแบบเส้นทางสายอาชีพแบบสองทาง (Dual Career Track) ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่อาวุโสสามารถได้รับการเลื่อนตำแหน่งไปปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ชำนาญการทางด้านขวามือเป็นตำแหน่งที่ขึ้นตรงกับหัวหน้าฝ่ายและไม่มีผู้ใดบังคับบัญชา โดยในบางกรณีผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ชำนาญการอาจไม่

สามารถได้รับการเลื่อนตำแหน่งต่อไปเป็นหัวหน้าฝ่ายได้ เพราะอาจยังขาดประสบการณ์และสมรรถนะทางด้านการบริหารคนและทีมงานซึ่งแตกต่างกับผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยที่พร้อมสำหรับการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในกรณีที่ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายว่างลง การเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้าย (Job Promotion and Transferred) เป็นกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กรที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรจากภายนอก เพราะการเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้ายนั้นเชื่อมโยงกับการวางแผนทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการขององค์กรให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองความต้องการในการเติบโตภายในองค์กรของบุคลากรทั้งในด้านความรับผิดชอบ ความท้าทายในงานและผลตอบแทนที่จะได้รับต่อไป

การเลื่อนตำแหน่ง (Job Promotion) หมายถึง การมอบบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่สูงขึ้นให้กับบุคลากรผ่านการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่สูงขึ้นและได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น การเลื่อนตำแหน่งมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นการจูงใจให้บุคลากรภายในองค์กรตั้งใจและทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อได้รับโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นภายในองค์กร การเลื่อนตำแหน่งอาจเกิดจากการที่มีตำแหน่งใหม่ การลาออกของผู้ดำรงตำแหน่งเดิมและการปรับโครงสร้างองค์กร เป็นต้น

การโยกย้ายงาน (Job Transferred) หมายถึง การย้ายจากการทำงานในตำแหน่งความรับผิดชอบหนึ่งไปยังอีกตำแหน่งที่มีระดับชั้นเทียบเท่ากัน หรือโยกย้ายจากหน่วยงานต้นสังกัดหนึ่งไปยังอีกหน่วยงาน สถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เวลาการทำงานหนึ่งไปยังอีกเวลาการทำงานหนึ่ง เป็นต้น ทั้งนี้ การโยกย้ายงานอาจเกิดจากความต้องการของบุคลากรหรือองค์กร ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแต่ท้ายที่สุดการโยกย้ายต้องก่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กรไม่มากนักน้อย ในองค์กรข้ามชาติหลาย ๆ แห่งมักใช้วิธีการโยกย้ายงาน หรือการหมุนงาน (Job Rotation) เพื่อการพัฒนาบุคลากรและมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ภายในองค์กรไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ เพราะการที่บุคลากรอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งนานเกินไป จะทำให้อาจเกิดประเด็นการทุจริตหรือขาดบุคลากรที่จะสามารถปฏิบัติงานทดแทนตำแหน่งนั้น ๆ ได้หากผู้ดำรงตำแหน่งนั้นออกจากตำแหน่งไป

8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย (Employee Relations and Discipline)

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างขวัญและกำลังใจ การดูแลบุคลากร การสื่อสารข้อมูลองค์กรไปยังบุคลากรเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งองค์กร และงานเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ การให้คำปรึกษา ให้โทษ ในการปฏิบัติงาน วินัยการปฏิบัติงานของบุคลากร

งานบุคลากรสัมพันธ์ มีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาและคนมีความอ่อนไหวต่อข้อมูลโดยปราศจากการตรวจสอบหรือไตร่ตรองอย่าง

รอบคอบ ภารกิจของงานบุคลากรสัมพันธ์ จึงมีความสำคัญที่จะทำการสื่อสารและให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับบุคลากรภายในองค์กรเพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจและเกิดความเป็นหนึ่งเดียว ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงาน การประสานงานร่วมมือกัน และผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จในที่สุด ในอดีตนั้นงานบุคลากรสัมพันธ์อาจถูกเรียกเป็น “งานแรงงานสัมพันธ์” ซึ่งเน้นการทำความเข้าใจและประสานสัมพันธ์กับสหภาพแรงงานรวมถึงการบริหารจัดการกรณีพิพาททางด้านแรงงานเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินกิจการขององค์กร ในเวลาต่อมางานดังกล่าวถูกพัฒนาให้มุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารในเชิงรุกและการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเกิดแรงจูงใจและพร้อมที่จะทุ่มเทสร้างผลงานให้กับองค์กรต่อไป

งานวินัยและการรักษาวินัย เป็นหนึ่งในงานที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งเน้น กฎ ระเบียบ เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ ในบริบทการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในระบบราชการ มักจะมุ่งเน้นกฎ ระเบียบและข้อบังคับ เนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่จำเป็นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกฎหมาย การบริหารงานจึงอาจขาดความยืดหยุ่นและบางครั้งเน้นการตอบสนองข้อกำหนด กฎ ระเบียบมากกว่าผลลัพธ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ต่างกันกับในองค์กรเอกชนที่มีความยืดหยุ่นมากกว่าทำให้สามารถปรับเปลี่ยน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ การทำงานเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการแข่งขันทางการตลาด เทคโนโลยี และลักษณะความต้องการของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีกระบวนการทั้งสิ้น 8 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์
2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน
3. การสรรหา และ การคัดเลือก
4. การพัฒนาและฝึกอบรม
5. การประเมินผลปฏิบัติงาน
6. การบริหารค่าตอบแทน
7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ
8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย

2.4 แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เป็นการนำหลักวิชาการในการบริหารงานโรงเรียน 2 งานมาเป็นหลักในการวิเคราะห์สังเคราะห์ กล่าวคือ งานบริหารวิชาการโรงเรียนอนุบาลเอกชน และงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา ดังที่กล่าวไปแล้วว่ารายละเอียดของแต่ละงานมีดังนี้ คือ

1. การบริหารวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้
4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
5. การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

2. งานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Planning)
2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน (Organization Structure and Job Design)
3. การสรรหาและการคัดเลือก (Recruitment and Selection)
4. การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and development)
5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal)
6. การบริหารค่าตอบแทน (Rewards)
7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ (Career Management)
8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย (Employee Relations and Discipline)

1) แนวความคิดที่เกี่ยวข้องในการบริหารวิชาการ และ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัย

การบริหารโรงเรียนอนุบาล หรือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปหลายชื่อซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆกัน (เขาวภา เดชะคุปต์, 2542 อ้างอิงในสุทธนา อ้นเกียรติพิศ, 2552) การสร้างเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียนมี 2 แนวทาง คือ 1. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่

ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี 2. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2561)

เพื่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ ผลกระทบที่ดีนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางต่างๆเพื่อการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยพบว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนนั้นเป็นการจัดการศึกษาซึ่งมีแนวทางตามแนวคิดต่างๆ ที่สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้ดังต่อไปนี้ คือ แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดของหลักสูตรปฐมวัย (2560) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (Child Friendly School) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดฉันทศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดไฮสโคป

โดยรายละเอียดของแต่ละแนวทางมีดังต่อไปนี้ คือ

1.1) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

(กระทรวงศึกษาธิการ) (2560) กล่าวว่า สารระสำคัญและองค์ประกอบหลักและย่อยของแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ยึดหลักการตามแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสากลและความเป็นไทย ดังนี้ คือ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้างคุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคน แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคุมการให้การศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียนหรือสถานพัฒนาปฐมวัย และชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทยและความหลากหลาย

ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึง หลักสูตรโรงเรียน ดังนี้ หลักสูตรโรงเรียนปฐมวัย เป็นหลักสูตรของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย แต่ละแห่งวางแผนหรือกำหนดแนวทางการจัด

การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนด โดยต้องคำนึงถึง

- 1.1 จุดหมายของหลักสูตรโรงเรียน
- 1.2 การสร้างหลักสูตรโรงเรียน
- 1.3 การประเมินหลักสูตรโรงเรียน

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีแนวทางดังนี้ คือ

- 2.1 จัดให้สอดคล้องการทำงานของจิตวิทยาพัฒนาการและสมอง
- 2.2 จัดให้สอดคล้องรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก ได้ลงมือกระทำผ่านประสาทสัมผัส และคิดแก้ปัญหา
- 2.3 จัดให้บูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และการเรียนรู้
- 2.4 จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ผ่านการทำกิจกรรมแบบร่วมมือ
- 2.5 จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย
- 2.6 จัดให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.7 จัดให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจลงมือทำ นำเสนอความคิด
- 2.8 จัดให้เด็กได้พบประสบการณ์ที่วางแผนล่วงหน้าไว้และไม่ได้คาดการณ์
- 2.9 จัดให้เกิดสารนิทัศน์ของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อการนำมาใช้เป็นงานวิจัยในชั้นเรียน
- 2.10 จัดให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วม
- 2.11 จัดให้เกิดกิจกรรมในเด็กทั่วไป เด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม
- 2.12 จัดให้เกิดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในระดับชั้นอนุบาลและการเตรียมความพร้อม เพื่อรอยเชื่อมต่อประถมศึกษา

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของวัยนี้สนใจเรียนรู้ค้นคว้าทดลองจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ทำให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรง ทำให้นามธรรมกลายเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่าย สามารถแบ่งได้เป็น

- 3.1 การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพในห้องเรียน
- 3.2 การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพนอกห้องเรียน

4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

การประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นการประเมินพัฒนาการทางการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้เด็กเป็นรายบุคคล โดยมีหลักการดังนี้

- 1.1 วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
- 1.2 ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
- 1.3 ประเมินเด็กรายบุคคล สม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
- 1.4 ประเมินตามสภาพจริงของเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลายแต่ไม่ใช่แบบทดสอบ เช่น การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงาน
- 1.5 สรุปผลการประเมินและจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาเด็ก

5. การบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน

การเชื่อมต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและความพร้อมในการร่วมมืออบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่เด็กร่วมกัน โดยทางโรงเรียนควรมีการสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการร่วมมือ ดังนี้

- 5.1 ร่วมมือในการบริหารหลักสูตรโรงเรียน
- 5.2 ร่วมมือในการจัดสิ่งแวดล้อมและสื่อของเล่นภายในบ้าน ในชุมชน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 5.3 ร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน
- 5.4 ร่วมมือในการเลี้ยงดูตามแนวทางของโรงเรียน เป็นตัวอย่างที่ดี และป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- 5.5 ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน

1.2) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (Child Friendly School)

ความเป็นมาของแนวทาง

Anna Maria Hoffmann (2549) กล่าวถึงแนวทางการบริหารโรงเรียนที่เหมาะสมในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็ก ได้แก่แนวทางของโรงเรียนมิตรเด็ก (Child-friendly schools) ของ UNICEF ซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการที่ได้รับการแก้ไขให้ตอบสนองปัญหาต่างๆในการบริหารโรงเรียน

Irvine and Harvey (2010) กล่าวว่า แนวทางโรงเรียนมิตรเด็กของ UNICEF นั้นส่วนใหญ่มักได้รับการนำไปปรับใช้สำหรับระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ในประเทศไทยนั้นนำมาใช้ในระดับท้องถิ่นโดยอาศัยการผสมผสานมุมมองที่แตกต่างกันของเด็ก ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารโรงเรียน

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา อ้างอิงใน (เดลินิวส์, 2559) กล่าวว่า โรงเรียนเพื่อนเด็ก (Child-Friendly School) หรือ ซีเอฟเอส (CFS) หมายถึง โรงเรียนที่นำมโนทัศน์เรื่องสิทธิเด็ก (Child Rights) และระบบการศึกษาที่เป็นมิตรกับเด็ก (Child-Friendly Education System) มาสู่การปฏิบัติในห้องเรียนซึ่งเป็นการบริหารจัดการเพื่อเด็กในบรรยากาศที่ดีและเป็นมิตร ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 4 ด้าน ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) คือ การอยู่รอด (survival) การคุ้มครอง (protection) การพัฒนา (development) และการมีส่วนร่วม (participation) โดยโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีสุขภาพทางกายใจและสังคม ได้เรียนรู้อย่างมีความสุขในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และเอื้อต่อการพัฒนาตามศักยภาพ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิต

UNICEF (1997) กล่าวว่า โรงเรียนมิตรเด็ก (Child Friendly School) หรือ โรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับเด็กเริ่มต้นจากการที่ยูนิเซฟได้พัฒนารอบการทำงานสำหรับระบบการศึกษาที่เป็นมิตรกับเด็กและโรงเรียนที่มีลักษณะ "ครอบคลุมสุขภาพและการป้องกันสำหรับเด็กทุกคนมีผลกับเด็กและเกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชน - และเด็ก ๆ" (Shaeffer, 2542) กรอบแนวคิดนี้โรงเรียนเป็นสภาพแวดล้อมส่วนบุคคลและสังคมที่สำคัญในชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมิตรเด็กทำให้มั่นใจได้ว่าเด็กทุกคนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทางร่างกายปลอดภัยทางอารมณ์และทำให้จิตใจดีขึ้น โดยมีครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง เด็กนักเรียนเป็นผู้เรียนตามธรรมชาติ แต่ความสามารถในการเรียนรู้สามารถบ่อนทำลายได้ในบางครั้ง โรงเรียนมิตรเด็กสนับสนุนความสามารถที่เพิ่มขึ้นของเด็กในฐานะผู้เรียนโดยจัดให้มีวัฒนธรรมโรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้และผู้เรียน โรงเรียนมิตรเด็กเชื่อมโยงโดยตรงกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือที่ได้รับจากครอบครัว โรงเรียนมิตรเด็กมุ่งหวังที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เด็กมีแรงจูงใจและสามารถเรียนรู้ได้ บุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมิตรและยินดีต้อนรับเด็ก ๆ และให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยทุกประการ

UNICEF (2542) กล่าวว่า กรอบความคิดเรื่องโรงเรียนมิตรเด็ก ประกอบด้วย มโนทัศน์ (Concept) 5 มิติ คือ

- 1) การจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน (Inclusive for children) หมายถึง มีการจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนโดยไม่ปฏิเสธคัดเลือกแยกแยะ ประกอบด้วย 1.1) ไม่ปฏิเสธและไม่มีการแยกแยะในการเลือกรับและดูแลเด็ก 1.2) ให้การศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายและไม่แพงและสามารถเข้าถึงได้โดยเฉพาะกับครอบครัวและเด็กที่มีความเสี่ยง 1.3) ให้ความเคารพความหลากหลายและสร้างความมั่นใจในความเท่าเทียมกันของการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน (เช่นเด็กลูกคนก่อสร้าง เด็กของชนกลุ่มน้อย เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ เด็กที่ทุพพลภาพ เด็กที่ได้รับความรุนแรง) 1.4) มีการตอบสนองต่อความ

หลากหลายโดยตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันของเด็กๆ (เช่นตามเพศ, ชั้นทางสังคม, เชื้อชาติและระดับความสามารถ)

2) การเรียนรู้ที่หลากหลายที่สนองความแตกต่างของผู้เรียนและสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนรายบุคคล (Effective for learning) หมายถึง มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 2.1) มีการเรียนการสอนรายบุคคลที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน 2.2) ใช้วิธีการเรียนแบบกระตือรือร้น ร่วมมือและเป็นประชาธิปไตย 2.3) จัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีคุณภาพดี 2.4) ส่งเสริมผู้สอนให้มีความสามารถ ขวัญกำลังใจ ความมุ่งมั่น สถานภาพและรายได้และการยอมรับสิทธิเด็ก 2.5) ส่งเสริมผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยการกำหนดและช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่พวกเขาต้องเรียนรู้และสอนพวกเขาถึงวิธีการเรียนรู้

3) การส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต การคุ้มครองความปลอดภัยและสิทธิเด็กในโรงเรียน (Healthy and protective) หมายถึง มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัยและปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วย 3.1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านน้ำและสุขาภิบาลที่เพียงพอและห้องเรียนที่สะอาด 3.2) มีนโยบายและการปฏิบัติที่ดี (เช่นโรงเรียนที่ปราศจากยาเสพติด การลงโทษทางร่างกายและการล่วงละเมิด) 3.3) มีการให้บริการด้านสุขภาพ อาหารเสริมและการให้คำปรึกษาให้การศึกษาด้านสุขภาพโดยใช้ทักษะชีวิต 3.4) มีการส่งเสริมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตของครูและเด็ก 3.5) ปกป้องเด็กทุกคนจากการถูกทำร้ายและเป็นอันตราย มอบประสบการณ์เชิงบวกสำหรับเด็ก

4) การตระหนักในคุณค่าของบทบาทชาย – หญิง (Gender Sensitive) หมายถึง การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศในโรงเรียน ประกอบด้วย 4.1) รับเด็กเข้าเรียนจนสำเร็จการศึกษา 4.2) กำจัดแบบแผนทางเพศ 4.3) จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมิตรกับเด็กผู้หญิงทั้งหลักสูตรหนังสือเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 4.4) บริหารจัดการให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กหญิงและชายในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช้ความรุนแรง 4.5) ส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมทางเพศ

5) การมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว และชุมชน (Involve with children, Family, Community) หมายถึง การให้โอกาสเด็ก ครอบครัวของเด็กรวมทั้งชุมชนในการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย 5.1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กในทุกด้านของชีวิตในโรงเรียน 5.2) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวในฐานะผู้ดูแลหลัก ครูคนแรกของลูก และ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครู 5.3) ทำงานร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมสิทธิเด็ก มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นมาเป็นหุ้นส่วนด้านการศึกษา

(แนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก UNICEF) (Child Friendly Schools) มีองค์ประกอบ 13 ประการ ดังนี้ UNICEF, (2542) ใน โสฬสเอดดูเคชั่น, (2561)

1. การเคารพสิทธิของเด็กทุกคนในโรงเรียน หมายถึง ร่วมมือกับพันธมิตรอื่นๆ เพื่อส่งเสริมและติดตามความเป็นอยู่และสิทธิของเด็กทุกคน ปกป้องและคุ้มครองเด็กทุกคนจากการถูกทำร้ายและอันตราย (เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์) ทั้งในและนอกโรงเรียน
2. การเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างในบริบทการใช้ชีวิต หมายถึง การมีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กก่อนที่พวกเขาจะเข้าสู่ระบบ (เช่น ความพร้อมสำหรับโรงเรียนในแง่ของสุขภาพและภาวะโภชนาการ, ทักษะทางสังคมและภาษาศาสตร์)
3. การมีเด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนา หมายถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมความคิดสร้างสรรค์ความนับถือตนเองและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมหลักสูตรที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก และพิจารณาความต้องการของเด็กๆ มากกว่าความต้องการของคนอื่นๆ ในระบบ
4. ความตระหนักในเรื่องของเพศสภาพและความเป็นมิตรต่อเด็กผู้หญิง หมายถึง การส่งเสริมความเท่าเทียมกันและความสำเร็จของเด็กหญิงและเด็กชาย; ลดข้อจำกัดของข้อจำกัด ด้านความเสมอภาคทางเพศ และกำจัดแบบแผนทางเพศจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับเด็กผู้หญิง
5. ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพในการเรียนรู้ หมายถึง กระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและถามคำถามแสดงความคิดเห็น และเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กๆ ได้ฝึกฝนทักษะการเขียนการอ่านการพูดการฟังคณิตศาสตร์และความรู้ทั่วไปและทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษใหม่ รวมถึงความรู้ดั้งเดิมที่มีประโยชน์และคุณค่าของสันติภาพประชาธิปไตยและการยอมรับความหลากหลาย
6. จัดให้มีการศึกษาตามบริบทความเป็นจริงของชีวิตของเด็ก หมายถึง บริหารจัดการให้มีเนื้อหาหลักสูตรตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนรวมถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปของระบบการศึกษาและบริบทท้องถิ่นและความรู้ดั้งเดิมของครอบครัวและชุมชน
7. มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความหลากหลาย หมายถึง บริหารจัดการให้ตรงตามสถานการณ์และความต้องการของเด็กที่แตกต่างกัน (เช่นตามเพศวัฒนธรรมระดับสังคมระดับความสามารถ)
8. การปฏิบัติที่สะท้อนถึงความเคารพ และความเท่าเทียมในโอกาสที่มอบให้เด็กทุกคน หมายถึง เป็นแบบแผนยกเว้นหรือแยกแยะบนพื้นฐานของความแตกต่าง

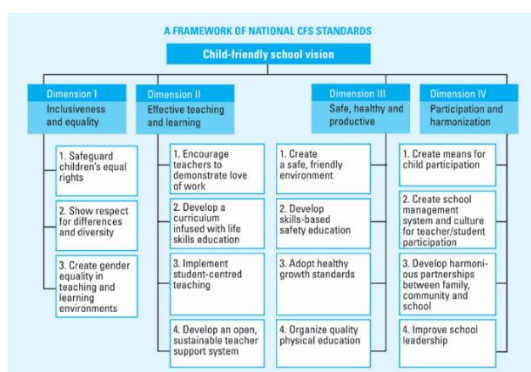
9. ส่งเสริมสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายให้เด็ก หมายถึง มีการให้การสนับสนุนทางอารมณ์ ส่งเสริมพฤติกรรมและการปฏิบัติที่ดีต่อสุขภาพและรับประกันสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยปลอดภัยและสนุกสนาน
10. จัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมและเข้าถึงได้โดยเฉพาะกับเด็กและครอบครัวที่มีความเสี่ยงมากที่สุด
11. พัฒนาศักยภาพครู หมายถึง เพิ่มขีดความสามารถของครูขวัญกำลังใจความมุ่งมั่นและสถานะ ทำให้มั่นใจได้ว่าครูมีการฝึกอบรมล่วงหน้าอย่างเพียงพอ มีการสนับสนุนในการบริการและการพัฒนาวิชาชีพ สถานะและรายได้
12. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว มีการมุ่งเน้นที่ครอบครัว พยายามสร้างความร่วมมือและเสริมสร้างครอบครัวและช่วยให้เด็กผู้ปกครองและครูสร้างความร่วมมือที่กลมกลืนและร่วมมือกัน
13. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง เสริมสร้างการกำกับดูแลโรงเรียนผ่านวิธีการกระจายอำนาจชุมชน สนับสนุนให้ผู้ปกครองรัฐบาลท้องถิ่นองค์กรชุมชนและสถาบันอื่น ๆ ของภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการรวมถึงการจัดหาเงินทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนและเครือข่ายที่เน้นสิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กๆ

UNICEF (2542) กล่าวว่า โมเดลโรงเรียนมิตรเด็กของ UNICEF ได้รับแรงบันดาลใจจากหลักการของสิทธิเด็ก และการเข้าถึงสู่การให้บริการระดับชาติและในหลักสูตรการศึกษาของครูผู้สอน และหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ประเทศที่เกี่ยวข้องในโครงการนี้เริ่มสะท้อนถึงมาตรฐานและตัวชี้วัดที่มีอยู่สำหรับการศึกษาของครู โมเดล CFS ได้รับการพัฒนาผ่าน 'การทำให้เกิดความก้าวหน้า' และควรตระหนักถึงความสำคัญของการใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในแง่ของสิ่งที่เป็นไปได้ในสถานการณ์ของตนเองอย่างรอบคอบโดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและบริบทของตนเอง อีกวิธีหนึ่งในการทำให้โรงเรียนทั้งหมดในประเทศเป็นมิตรกับเด็กคือ 'วิธีการของระบบ' แทนที่จะเป็น 'วิธีการของโครงการ'

ตัวอย่างจากประเทศจีนซึ่งได้พัฒนารายการตรวจสอบดังกล่าวเกี่ยวกับหลักการ CFS สี่ประเภท และใช้สิ่งนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานระดับชาติสำหรับโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็ก (ดูแผนภาพหน้า 4) ผ่านการใช้แบบจำลองสถานการณ์จำลองเป็นไปได้ที่จะแสดงผลกระทบของการตัดสินใจในขั้นตอนการปรึกษาหารือเมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญใช้หลักการ CFS เพื่อสร้างลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับโรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก สิ่งนี้สามารถส่งเสริมการสนทนาที่ดีต่อสุขภาพและสร้างแนวทางที่สมดุลระหว่างอุดมคติของ CFS และการปฏิบัติจริงของสิ่งที่สามารถทำได้ภายในกรอบเวลาที่กำหนด เมื่อกำหนดมาตรฐานที่กว้างสำหรับองค์ประกอบในสี่หมวดหมู่แล้วการจำลองแบบจำลองสามารถใช้ในการ

สำรวจเฉพาะที่จะดำเนินการเพื่อให้ทุกโรงเรียนเป็นมิตรกับเด็ก การนำร่องที่ประสบความสำเร็จของรูปแบบโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็กใน 1,000 โรงเรียนในประเทศจีนได้รับแจ้งการตัดสินใจของรัฐบาลที่จะใช้วิธีการ CFS เป็นรูปแบบของการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในการดำเนินการตามมาตรการการกำกับดูแลใหม่กระทรวงศึกษาธิการได้รับการสนับสนุนจากยูนิเซฟ กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนามาตรฐานแห่งชาติด้านคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของผู้เรียนในปลายปี 2549 กรอบการทำงานของมาตรฐานดังกล่าวได้รวมอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีและลำดับความสำคัญของสี่แผนกของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการสนับสนุนด้านเทคนิคจากสถาบันแห่งชาติจีนเพื่อการศึกษาและการศึกษาและมหาวิทยาลัย Beijing Normal กระทรวงศึกษาธิการได้นำกลุ่มวิชาการ 16 กลุ่มผ่านการเตรียมการ ความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมากด้วยการสนับสนุนด้านเทคนิคจากยูนิเซฟส่งผลให้เสร็จสิ้นมาตรฐานในปี 2551 พวกเขาจะได้รับการทดสอบอย่างน้อยหกจังหวัดในปี 2551 และจะได้รับการส่งเสริมในหลายจังหวัดและโรงเรียนที่เริ่มในปี 2552 วิสัยทัศน์วัตถุประสงค์และขอบเขตของมาตรฐานแห่งชาติของจีนสำหรับโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็กอยู่ในย่อหน้าสุดท้ายของเอกสารเปิด: “เป้าหมายสูงสุดของ CFS ในประเทศจีน คือ การพัฒนารอบด้านของเด็กทุกคน และการพัฒนาได้เต็มศักยภาพมนุษย์ที่สร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคน เด็กที่ CFS จะเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยแรงจูงใจและความสามารถในการเรียนรู้ได้ดี พวกเขาจะได้เรียนรู้ที่จะพัฒนาการแก้ปัญหาการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะชีวิต/สังคม พวกเขาจะได้เรียนรู้ที่จะพัฒนาความสามารถของมนุษย์เคารพครูผู้ปกครองเพื่อน และคนอื่นๆ และการสร้างตัวตนที่มีคุณธรรมและจิตใจและสุขภาพกาย และพวกเขาจะเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกันตามการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมพร้อมสำหรับการช่วยเหลือผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยจิตวิญญาณของทีม โดยรวมแล้วนักเรียน CFS ของจีนจะสามารถพัฒนาได้ในทุกด้านทั้งในด้านจริยธรรมสติปัญญาร่างกายสุนทรียภาพและทักษะชีวิต”

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็กในประเทศจีน มีดังรูปนี้

ภาพที่ 2 โครงสร้างมาตรฐานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก
ในประเทศจีน (UNICEF2542)

โรงเรียนมิตรเด็ก (Child Friendly Schools) มืองค์ประกอบ 13 ประการดังนี้ UNICEF, (2542) ใน โลฟเอดดูเคชั่น, (2561)

1. การเคารพสิทธิของเด็กทุกคนในโรงเรียน หมายถึง ร่วมมือกับพันธมิตรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและติดตามความเป็นอยู่และสิทธิของเด็กทุกคน ปกป้องและคุ้มครองเด็กทุกคนจากการถูกทำร้ายและอันตราย (เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์) ทั้งในและนอกโรงเรียน
2. การเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างในบริบทการใช้ชีวิต หมายถึง การมีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กก่อนที่พวกเขาจะเข้าสู่ระบบ (เช่น ความพร้อมสำหรับโรงเรียนในแง่ของสุขภาพและภาวะโภชนาการ, ทักษะทางสังคมและภาษาศาสตร์)
3. การมีเด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนา หมายถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมความคิดสร้างสรรค์ ความนับถือตนเองและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมหลักสูตรที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก และพิจารณาความต้องการของเด็ก ๆ มากกว่าความต้องการของคนอื่นๆ ในระบบ
4. ความตระหนักในเรื่องของเพศสภาพและความเป็นมิตรต่อเด็กผู้หญิง หมายถึง การส่งเสริมความเท่าเทียมกันและความสำเร็จของเด็กหญิงและเด็กชาย; ลดข้อจำกัดของข้อจำกัด ด้านความเสมอภาคทางเพศและกำจัดแบบแผนทางเพศ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับเด็กผู้หญิง
5. ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพในการเรียนรู้ หมายถึง กระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและถามคำถามแสดงความคิดเห็น และเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กๆ ได้ฝึกฝนทักษะการเขียนการอ่านการพูดการฟังคณิตศาสตร์และความรู้ทั่วไปและทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษใหม่ รวมถึงความรู้ดั้งเดิมที่มีประโยชน์และคุณค่าของสันติภาพประชาธิปไตยและการยอมรับความหลากหลาย
6. จัดให้มีการศึกษาตามบริบทความเป็นจริงของชีวิตของเด็ก หมายถึง บริหารจัดการให้มีเนื้อหาหลักสูตรตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนรวมถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปของระบบการศึกษาและบริบทท้องถิ่นและความรู้ดั้งเดิมของครอบครัวและชุมชน
7. มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความหลากหลาย หมายถึง บริหารจัดการให้ตรงตามสถานการณ์ และความต้องการของเด็กที่แตกต่างกัน (เช่นตามเพศวัฒนธรรมระดับสังคมระดับความสามารถ)
8. การปฏิบัติที่สะท้อนถึงความเคารพและความเท่าเทียมในโอกาสที่มอบให้เด็กทุกคน หมายถึง เป็นแบบแผนยกเว้นหรือแยกแยะบนพื้นฐานของความแตกต่าง

9. ส่งเสริมสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายให้เด็ก หมายถึง มีการให้การสนับสนุนทางอารมณ์ ส่งเสริมพฤติกรรมและการปฏิบัติที่ดีต่อสุขภาพและรับประกันสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัยปลอดภัยและสนุกสนาน
 10. จัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมและเข้าถึงได้โดยเฉพาะกับเด็กและครอบครัวที่มีความเสี่ยงมากที่สุด
 11. พัฒนาศักยภาพครู หมายถึง เพิ่มขีดความสามารถของครูขวัญกำลังใจความมุ่งมั่นและสถานะ ทำให้มั่นใจได้ว่าครูมีการฝึกอบรมล่วงหน้าอย่างเพียงพอการสนับสนุนในการบริการและการพัฒนาวิชาชีพ สถานะและรายได้
 12. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวมีการมุ่งเน้นที่ครอบครัว พยายามสร้างความร่วมมือและเสริมสร้างครอบครัวและช่วยให้เด็กผู้ปกครองและครูสร้างความร่วมมือที่กลมกลืนและร่วมมือกัน
 13. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง เสริมสร้างการกำกับดูแลโรงเรียนผ่านวิธีการกระจายอำนาจชุมชน สนับสนุนให้ผู้ปกครองรัฐบาลท้องถิ่นองค์กรชุมชนและสถาบันอื่นๆ ของภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการรวมถึงการจัดการหาเงินทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนและเครือข่ายที่เน้นสิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กๆ
- สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก แบ่งตามประเภทของงานบริหารโรงเรียน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน: ให้มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและสาระ และประเมิน หลักสูตรโรงเรียน
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้: ให้มีการจัดประสบการณ์เป็นรายบุคคลให้มีการจัดประสบการณ์ด้วยวินัยเชิงบวก
3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้: เน้นการลงมือทำทั้งในโรงเรียนและในชีวิตจริง
4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก: ไม่มีการประเมินเพื่อแบ่งชั้นเรียนหรือเพื่อให้เด็กออกจากระบบการศึกษาก่อนเวลา
5. การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน: เน้นการร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2. งานบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Planning): ไม่กล่าวถึง

2. การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน (Organization Structure and Job Design): ไม่กล่าวถึง
3. การสรรหาและการคัดเลือก (Recruitment and Selection): ไม่กล่าวถึง
4. การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and development): ให้มีการฝึกอบรมพัฒนาครูหลากหลายวิธีการ
5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal): ไม่กล่าวถึง
6. การบริหารค่าตอบแทน (Rewards): ให้มีการตอบแทนครูด้วยแรงเสริมภายนอกและภายใน
7. การบริหารเส้นทางสายอาชีพ (Career Management): ไม่กล่าวถึง
8. งานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย (Employee Relations and Discipline): ไม่กล่าวถึง

1.3) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดโรงเรียน หลากหลายวัฒนธรรม (ฐิติมติ อาพัทธนานนท์, 2561)

ความเป็นมาของแนวทาง

ฐิติมติ อาพัทธนานนท์ (2015) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ช่วยปลูกฝังทัศนคติที่จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะเราต่างก็เป็นสมาชิกของชุมชนระดับคือสังคมบ้านครอบครัวและถัดมาคือประเทศชาติและถัดมาคือสังคมโลก ความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Multiculturalism (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2551) ถึงแม้ว่าในอดีตดินแดนต่างๆจะประกอบด้วยคนที่มีหลากหลายเผ่าพันธุ์ หลากหลายภาษาหลากหลายวัฒนธรรมมาอยู่ร่วมกันเป็นเรื่องปกติและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอดีตนั้นอยู่ในบริบทที่แตกต่างกันไปจากปัจจุบัน (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2551; ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 2552 อ้างอิงใน ฐิติมติ อาพัทธนานนท์, 2561) UNESCO (2544) ได้ออกประกาศยูเนสโกว่า ด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม (UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity) ซึ่งรับรองว่าเป็นหนึ่งในสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นสิทธิในการแสดงออกทางวัฒนธรรม การยอมรับ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากสังคมตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกาหรือประเทศในทวีปยุโรปเนื่องจากประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีความหลากหลายของประชากรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านเชื้อชาติ โดยมีจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการเรียกร้องให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนที่เป็นชนกลุ่ม

น้อยในสังคมได้รับความยุติธรรมและประสบความสำเร็จทางการศึกษาเท่าเทียมกับผู้เรียนที่เป็นชนกลุ่มใหญ่ หลังจากนั้นได้ขยายออกไปจนรวมถึงเรื่องอื่นๆที่ไม่ได้รับความยุติธรรมในสังคม เช่น กลุ่มผู้หญิง กลุ่มรักร่วมเพศ และคนพิการ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมคนไทยมาจากหลากหลายชาติพันธุ์และประกอบด้วยคนที่มีนับถือหลากหลายศาสนา ปัจจุบันความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ได้ถูกมองเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง และเอกราชของประเทศอีกต่อไป ในยุคที่เขตแดนของประเทศไม่อาจกีดกันการเคลื่อนย้ายของคนและวัฒนธรรมแต่เนี่นความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ การยอมรับและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องมือ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้ รูปแบบของการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมสะท้อนให้เห็นในการจัดการศึกษาด้วยเช่นกันโดยมีนโยบายการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนที่มีการคำนึงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เช่นการเปิดโอกาสให้นักเรียนต่างด้าวเข้ามาเรียนในโรงเรียนได้ การอนุญาตให้สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนของรัฐมากกว่าการจัดการสอนในโรงเรียนเอกชน เป็นต้น

ความหมายของการจัดการศึกษาในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural Education)

Banks (2537); Nieto (2547) อ้างอิงใน ฐิติมดี อาพัทธนานนท์ (2561) กล่าวว่า เป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เช่นความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สภาพร่างกาย โดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางด้านโอกาสทางการศึกษานักเรียนทุกคนและเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะและทัศนคติสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลาย เป็นการศึกษาพื้นฐานสำหรับผู้เรียนทุกคน เป็นกระบวนการทั้งหมดในการจัดการศึกษา

Tiedt and Tiedt (2548) อ้างอิงใน ฐิติมดี อาพัทธนานนท์ (2561) กล่าวว่า เป็นกระบวนการการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองเห็นใจในผู้อื่นที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมต่างจากตนเองและได้รับโอกาสเท่าเทียมกันในการประสบความสำเร็จตามศักยภาพของแต่ละคน

Sleeter and Grant (2546) อ้างอิงใน ฐิติมดี อาพัทธนานนท์ (2561) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมนโยบายและการปฏิบัติทางการศึกษาที่ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายในส่วนที่เกี่ยวกับเพศเชื้อชาติสภาพร่างกายและชนชั้น เป็นการยอมรับความแตกต่างภายใต้ความคิดที่ว่าเราทุกคนล้วนแตกต่างกันและความแตกต่างคือความสวยงามเหมือนดอกไม้หลากสี

การศึกษามีความเชื่อมโยงโดยตรงกับวัฒนธรรมของผู้เรียนโดยวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมากคือ ภาษาทั้งภาษาพูดภาษาเขียนและภาษากาย และภาษาที่มองไม่เห็น โดยใน

3) การเรียนการสอนแบบเน้นความเสมอภาค (Equity Pedagogy) โดยครูจะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของตนเองเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติศาสนาหรือฐานะทางสังคมแบบใดก็ตามให้สามารถเกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น

4) การสอนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของนักเรียน (Culture Relevant teaching) ครูปรับวิธีการสื่อสารและทำกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียน

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

1.3.1 สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและอยากเรียน เป็นการทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับผู้เรียนจึงควรสร้างบรรยากาศให้เกิดความเสมอภาคในด้านเชื้อชาติ เพศสภาพ และฐานะทางสังคมของนักเรียนทุกคน

1.3.2 สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนควรเลือกสื่อการสอนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ของผู้เรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.4.1 แทนที่จะใช้การทดสอบมาตรฐานควรมีการประเมินผลการเรียนรู้แบบอื่นที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่าสำหรับการจัดการศึกษาในสังคมหลากหลายวัฒนธรรม เช่น การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การให้ทดลองปฏิบัติการจัดแสดงผลงานของนักเรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้มากกว่าผลการทดสอบมาตรฐาน

1.4.2 แทนที่จะมีการแบ่งแผนการเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรยกเลิกวิธีการนี้ไปและให้โอกาสทางการศึกษากับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันเพื่อลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงทางการศึกษา

2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

2.1 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

1) มีการคัดเลือกจ้างผู้บริหารครูและบุคลากรที่มีความหลากหลายซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติเพศและสภาพร่างกายเพื่อเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่

2.1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคนควรได้รับการอบรมให้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ เพศ หรือความผิดปกติทางร่างกาย

2.2 ครูผู้สอน ได้รับการจัดอบรมวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์วิธีการและรูปแบบการสอนของตนเองเพื่อให้มีความเป็นสังคมที่มีหลากหลายวัฒนธรรมและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดลักษณะของการสอนที่เชื่อมโยงวัฒนธรรม ดังนี้ 1. ครูผู้สอนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น 2.

ครูถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมองว่าการศึกษาคือการคืนกำไรสู่สังคม 3. ครูถือว่าการสอนเป็นศิลปะและตนเองคือศิลปิน กล่าวคือ ไม่ได้บอกว่าการสอนเป็นเพียงเทคนิคเท่านั้น 4. ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จได้ 5. กลุ่มช่วยให้นักเรียนมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนประเทศและโลก 6. ว่าการสอนคือการดึงความรู้จากตัวนักเรียนไม่ใช่การใส่ความรู้เข้าไปในตัวนักเรียน 7. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความอบอุ่นมีความเป็นมนุษย์มีความเท่าเทียมกัน 8. ครูมีความผูกพันกับนักเรียนทุกคนไม่เฉพาะผู้ที่มีวัฒนธรรมเดียวกับตนเองเท่านั้น 9. ครูปลุกฝังให้นักเรียนช่วยเหลือกันและกันในการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบร่วมกัน 10. ครูมองว่าความรู้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้อยู่เสมอสามารถกลับมาใช้ใหม่และเป็นสิ่งที่แบ่งปันกันได้ 11. ครูสอนให้นักเรียนมองความรู้อย่างวิเคราะห์แยกแยะและตั้งคำถาม 12. ครูสอนให้นักเรียนใฝ่รู้ไม่เพียงแต่ท่องจำได้แต่ต้องรู้ความเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน 13. ครูสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่แก่นักเรียน 14. คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลเพื่อมุ่งเป้าความสำเร็จ

1.4) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา, 2556)

ความเป็นมาของแนวทาง

สมสิทธิ์ อัสตรนธิ (2556) กล่าวว่า จิตตปัญญาศึกษามาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Contemplative Education ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยหมายความว่า การเพ่งพิจารณาตุการไตร่ตรอง กระบวนการใช้ความคิดพิจารณาเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างอย่างเนิ่นนาน มีความหมายในเชิงศาสนาว่า หมายถึงกิจกรรมการคิดเกี่ยวกับพระเจ้านักบุญออกัสติน (St. Augustine, 354-430) ได้กล่าวถึงกระบวนการ Contemplation ว่า คือ กระบวนการพัฒนาสู่ความสุขที่แท้ เพื่อบรรลุการตระหนักรู้สูงสุดประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การทำพฤติกรรมให้บริสุทธิ์การระลึกได้ซึ่งสัจธรรมของพระเจ้าเป็นเจ้าของและการเฝ้าใคร่ครวญถึงสัจธรรมนั้น คำว่า Contemplation นี้ถูกใช้ในความหมายที่แตกต่างกันไปตามยุคสมัยนับตั้งแต่ยุคกรีกโบราณเข้าสู่ยุคคริสต์ศาสนารุ่งเรือง ยุคโรแมนติก จนถึงยุควิทยาศาสตร์โลก และยุคแนวคิดแบบบูรณาการองค์รวม คำว่า Contemplative Education นี้ถูกนำไปใช้โดยนักปรัชญา นักเทววิทยา รวมถึงนักการศึกษาใน ปัจจุบันถูกนิยามและนำมาใช้เป็นครั้งแรกในปีคริสต์ศักราช 1974 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

มหาวิทยาลัยนาโรปะ มลรัฐโรโรราโด สหรัฐอเมริกา (1974) ให้ความหมายเกี่ยวกับ Contemplative Education ว่า เป็นการเรียนรู้ที่ออบอวลไปด้วยประสบการณ์แห่งการตระหนักรู้ ปัญญาญาณและความเมตตาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติต่างๆ ทั้งการนั่งสมาธิและการคิดใคร่ครวญแบบอื่นๆ เป็นการเตรียมจิตใจของผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการรับรู้ข้อมูลในวิธีทางใหม่ใหม่และไม่คาดคิด เป็นการเพิ่มพูนพลังของการสังเกตมิติด้านในของตนเองได้อย่างลึกซึ้ง

เรียนรู้ธรรมชาติของจิตตัวตนและคนอื่นซึ่งการศึกษากระแสหลักมักมองข้ามไป วิธีการเรียนรู้แบบนี้เหมือนการมาพบกันระหว่างปรัชญาที่ยิ่งใหญ่สองสายนั่นคือปรัชญาตะวันออกและตะวันตก เป็นการบูรณาการการฝึกปฏิบัติ เพื่อการเจริญสติแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการตระหนักรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนจนเกิดเป็นความสามารถยอมรับนับถือในคุณค่าแห่งประสบการณ์ของตนเองและคนอื่นได้เป็นการลงมือทำกิจกรรมที่สร้างความรักความเมตตาและการเปลี่ยนแปลง เพื่อลูกอ่านการทำกิจกรรมต่างๆที่สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ จูดี ลีฟ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยยานโรปะ กล่าวถึง Contemplative Education ว่าเป็นการศึกษาที่สมดุลซึ่งจะบ่มเพาะความสามารถที่เหนือไปกว่าคำพูดและความคิดแต่จะรวมไปถึงเรื่องราวของหัวใจบุคลิกลักษณะความสร้างสรรค์ความเข้าใจในตนเองความมีสมาธิความเปิดกว้างและความยืดหยุ่นทางอารมณ์ความรู้สึก

วิจักขณ์ พานิช (อ้างอิงในสมสิทธิ์ อัสตรนินิ, 2556) กล่าวว่า จิตตปัญญาศึกษา หมายถึง การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดได้ในสิ่งแวดล้อมที่สบาย คือ มีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นสภาพแวดล้อมที่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้านใน มีบรรยากาศของการให้ความสำคัญและเอาใจใส่ของผู้เรียนในทุกขณะซึ่งทำได้ 3 ลักษณะ คือ (1) การฟังอย่างลึกซึ้ง หมายถึง ฟังด้วยหัวใจสัมผัสได้ถึงรายละเอียดของสิ่งที่เรา ฟังอย่างลึกซึ้งด้วยจิตที่ตั้งมั่น (2) การน้อมสูลใจอย่างใคร่ครวญ ควรเป็นการน้อมนำมาคิดใคร่ครวญดูอย่างลึกซึ้งซึ่งต้องอาศัยความสงบเย็นของจิตใจเป็นพื้นฐาน (3) การเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริงหรือการภาวนา คือ การเฝ้ามองดูธรรมชาติที่แท้จริงของจิตซึ่งมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไม่คงที่

สมสิทธิ์ อัสตรนินิ (2556) กล่าวสรุปว่า จิตตปัญญา เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้ที่เปิดกว้างรับฟังอย่างลึกซึ้ง เคารพในศักยภาพของทุกคน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้น้อมนำมาสูลใจอย่างใคร่ครวญ เป็นการบ่มเพาะคุณภาพและศักยภาพของจิตใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องใดได้อย่างลึกซึ้งแตกฉานด้วยการมีสติเท่าทัน และมีความรู้สึกรักและเมตตาต่อสรรพสิ่ง โดยไม่ได้เน้นรูปแบบการปฏิบัติเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น เป็นการมีความรู้สึกชื่นชมชีวิตของตนเองโดยอาศัยการปฏิบัติเชิงจิตตปัญญา มีการใคร่ครวญสะท้อนตนเองมากยิ่งขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่อยู่บนแนวคิดที่แตกต่างหลากหลายอันได้แก่แนวคิดเชิงองรวมแนวคิดเชิงมนุษยนิยม แนวคิดเชิงศาสนา ผ่านการเรียนการสอนด้วยแนวทางของการที่ผู้เรียนนำตนเองเข้าไปเผชิญหน้ากับบทเรียนด้วยตนเองมีการลงมือปฏิบัติจริงและการอยู่กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น โดยผ่านวิธีการเจริญสติภาวนาในรูปแบบต่างๆเป็นการใช้ใจในการเข้าไปสัมผัสสร้างและทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิดและอยู่กับเรื่องนั้นเป็นเวลานานพอควรคู่ไปกับการใช้สมองคิดวิเคราะห์ เน้นความสดใหม่ การได้รับภูมิปัญญาอันหลากหลายอันเป็นการบูรณาการ และเน้นความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับสังคมโดยให้เกิดการเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันระหว่างตัวผู้เรียนสังคมชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม

ผลที่ได้จากแนวการศึกษาของจิตตปัญญา คือ ผู้เรียนจะบังเกิดการตระหนักรู้เท่าทัน เกิดปัญญา และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การเข้าถึงคุณค่าและสภาวะภายในตนเองรวมถึงพัฒนาสัมพันธ์ภาพอย่างสร้างสรรค์กับคนอื่น ๆ ด้วยการใช้ความรักความเมตตา เกิดการมองเห็นแบบที่เชื่อมโยงสรรพสิ่ง เกิดจิตสำนึกใหม่และการเปิดรับจนนำไปสู่การยอมรับ และเข้าใจในความแตกต่างหลากหลาย และเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งรอบตัวได้อย่างไม่มีประมาณ มีพฤติกรรมที่ก่อด้วยปัญญาอย่างรู้ลึกซึ้งในประเด็นต่างๆ ของชีวิตช่วยสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมความรักความเมตตา

การจัดการศึกษาตามแนวคิดจิตตปัญญา เป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งกระบวนการ (ส่วนสื่อสารองค์กรโรงเรียนรุ่งอรุณ, 2561 และสมสิทธิ์ อัสตรนีย์, 2556) มีสาระสำคัญ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย แบ่งตามประเภทของงานการบริหารโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

(1) **การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน** เป็นการวางหลักสูตร เพื่อจัดการศึกษาแบบองค์รวมบูรณาการการเรียนรู้ชีวิตด้วยกระบวนการเรียนรู้ในกิจวัตรประจำวันและกระบวนการเรียนรู้ในสาระวิชาต่างๆ ด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในสังคม จนเข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของทุกสิ่งที่เรียน มีความรู้ความเข้าใจอย่างเชื่อมโยงต่อตนเองต่อสังคมและต่อโลก สามารถประยุกต์ใช้ความรู้สร้างสรรค์ขยายศักยภาพ และสร้างสมดุลแห่งมนุษย์ที่สมบูรณ์ เปลี่ยนจากการคิดทางสมอง การเน้นความรู้แบบวัตถุนิยมและการกดขี่เอาชนะธรรมชาติ อัตตาตัวตน แบ่งเขาแบ่งเรา ไปสู่การแสวงหาความเป็นจริงปราศจากการยึดติดตัวเราตัวเราพร้อมจะเปิดกว้างอย่างเอื้ออาทรเกื้อกูลและมีความกรุณาต่อธรรมชาติและอนุญาตให้ใช้หัวใจสัมผัสกับสิ่งต่างๆ ได้ไม่ยั้งหย่อนไปกว่าหัวสมอง กล่าวคือ 1. เป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพของผู้เรียนว่า สามารถพัฒนาได้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง 3. เป็นการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมในธรรมชาติและความยั่งยืน 4. เป็นการเรียนรู้เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย 5. เป็นการเรียนรู้ผ่านความเชื่อความศรัทธาสู่การเปลี่ยนแปลงตนเอง

(2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. มีการเรียนรู้ในวิถีกิจวัตรประจำวัน (Life skills Learning through Daily Routine) ผ่านกิจกรรมการกินการอยู่การดูแลและการฟัง เช่น การทำอาหารกลางวันรับประทานเองโดยการเป็นผู้ช่วยคุณครู การดูแล และช่วยเหลือตนเองจัดเก็บของเล่นเข้าที่หิ้วถือสัมภาระของตนเองจัดเก็บเข้าที่ เริ่มต้นดูแลส่วนรวม เช่น จัดโต๊ะอาหารและดูแลรักษาของส่วนรวมช่วยกันแยกขยะเป็นต้น

2. มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในระหว่างช่วงเวลาเรียน เพื่อให้เกิดการสังเกตพินิจใคร่ครวญรู้เท่าทันสถานการณ์โลกจิตใจของตนเองและผู้อื่น ผ่านการพูดคุยสนทนาตั้งคำถาม และฟังนิทานเรื่องราวต่างๆ

3. มีการเรียนรู้จากการสัมผัสของจริงเกิดประสบการณ์เชิงประจักษ์จากการได้ลงมือปฏิบัติไปบนงานจริง ทำงานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาและหัวใจในระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการสังเกตตั้งคำถามและเลียนแบบ เช่น การจัดดอกไม้การทำบัตรอยพร การเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะ การทำงานศิลปะ การนั่งสมาธิ การวาดภาพพู่กันจีน การเล่นโยคะ การทำงานศิลปะ การเขียนบันทึก

4. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้สังเกตสืบค้นสัมภาษณ์บันทึกแลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสาร และคิดอย่างเป็นระบบรู้จักแก้ปัญหาทั้งในระดับบุคคลและทีมงาน

5. มีการฝึกฝนไปบนการทำงานและการเล่นควบคู่กันไปในวิชาศิลปะพลศึกษาดนตรีสากล และดนตรีไทยทักษะและความถนัดของตนเอง

6. มีกลุ่มสุนทรียสนทนา และสร้างกัลยาณมิตรทางการศึกษา เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบอุ่นดูแลซึ่งกันและกัน

(3) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ คือ มีการออกแบบห้องเรียนให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน

(4) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก คือ มีการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องเหมาะสมกับปฐมวัย

(5) การบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน

5.1 มีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการศึกษาปฐมวัยให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการกับทางโรงเรียนอนุบาล เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมงานกับผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุดเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

5.2 มีการประสานความร่วมมือในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในงานการบริหารวิชาการของโรงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมงานกับชุมชนและสังคมภายนอกโรงเรียน

5.3 มีการประสานความร่วมมือให้ชุมชนเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการกับทางโรงเรียน ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กไปศึกษาภาคสนามนอกห้องเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกายและจิตผ่านโครงงานที่ใช้โจทย์ปัญหาจริงเป็นฐานซึ่งกันและกัน และเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเชื่อมโยงของสรรพสิ่งเคารพในความแตกต่างฝึกฝนตนเองอย่างท้าทาย ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เกิดเป็นประสบการณ์ตรงในตนเองเกิดการพัฒนามุมมองทัศนคติและจิตสำนึกไปพร้อมกันทั้งต่อตนเองต่อสังคมและต่อสิ่งแวดล้อมและต่อโลกและมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมจิตอาสา และช่วยเหลือสังคม เพื่อรับใช้ใกล้ชิดและเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนสิ่งแวดล้อมและโลก

5.4 มีการประสานความร่วมมือให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน ทั้งพิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา และกิจกรรม เพื่อการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ กิจกรรมทางวิชาการเผยแพร่ผลงานการศึกษาของเด็ก เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักปฏิบัติ ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน และระหว่างประเทศต่างๆ และเน้นการเรียนรู้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและชุมชน

2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและการออกแบบงาน (Organization Structure and Job Design) ได้แก่ การที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิดเป็นผู้นำนักเรียนและผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาชีวิต

2.2 การสรรหาและคัดเลือก ได้แก่ 2.2.1 การสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเป็นต้นแบบในการกินการอยู่การดูและการฟัง เป็นผู้แบบยลในการสอนแบบทำให้ดูอยู่ให้เห็น

2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 2.3.1 มีการฝึกอบรมให้การทำงานเป็นทีมโดยมีวงสนทนาเพื่อเตรียมการสอนร่วมกัน (Professional Learning Community) และแลกเปลี่ยนสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน (BAR/AAR) อย่างสม่ำเสมอในรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศโดยครูผู้บริหารเป็นโค้ช ทำหน้าที่กระตุ้นชี้แนะติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 2.3.2 มีการฝึกอบรมให้ครูมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อการพัฒนาเด็กตามแนวคิดจิตตปัญญา ดังนี้

1. มีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพภายในตนเอง มีทักษะการใคร่ครวญย้อนมองตนเองอย่างลึกซึ้ง มีความเป็นผู้นำทางปัญญา เป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้ เป็นกัลยาณมิตร
2. มีความสามารถในการเป็นผู้สร้างบรรยากาศความอบอุ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเข้าใจพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีความใส่ใจใกล้ชิด
3. มีความพร้อมเรียนรู้ไปกับนักเรียนและเรียนรู้จากกันและกัน
4. มีความสามารถในการเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรคการเรียนที่ท้าทายผู้เรียน
5. มีความสามารถในการเป็นผู้เปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีสายตาสังเกตตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีศรัทธาและมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพของตนเองมีเมตตาและมีใจบริสุทธิ์ต่อกัน
7. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเป็นต้นแบบในการกินการอยู่การดูและการฟัง เป็นผู้แบบยลในการสอนแบบทำให้ดูอยู่ให้เห็น
8. เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่ประกอบด้วยความเมตตา ให้ความอบอุ่น

1.5) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดฉันทศึกษา (ติสสกร กุณธร, 2561)

ความเป็นมาของแนวทาง

ติสสกร กุณธร (2561) กล่าวว่า ฉันทศึกษา เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปี 2552 โดยได้แรงบันดาลใจจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงให้การศึกษ้อบรมพระโอรสธิดาจน

โลกให้การยกย่องว่าพระสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นบุคคลตัวอย่างของมนุษยชาติ สมเด็จพระเจ้าใช้แนวทางการเลี้ยงเด็กให้มีชีวิตที่สุขสนุกเรียบง่ายพอดีพอเพียงในวัยเด็ก และฉันทศึกษา คือ การเรียนรู้ด้วยใจรักเพื่อให้เด็กได้รู้จักตนเองรู้ความชอบความถนัดของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและรู้คุณค่าของตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากรักความชอบ จึงจำเป็นต้องมีการค้นหาสิ่งที่จิตของเด็กไปรัก โดยมีวิธีค้นหาฉันทะความชอบของเด็กคือพูดคุยซักถามถึงความใฝ่ฝันเด็กชอบใครอยากเหมือนใคร สอบถามอาชีพและความถนัดของคนในครอบครัวและตระกูล ให้เด็กได้ทดลองเล่นบทบาทสมมุติในสนามเด็กเล่นที่มีธรรมชาติและเฝ้าสังเกตการณ์เล่นที่จะนำทางไปสู่ความชอบ ให้เด็กได้ทดลองเรียนอะไรก็ได้ในช่วงแรกที่สมองยังสงสัยอยู่ว่าจะเลือกทำอะไร นั่นคือฉันทะของเขา ฉันทะอย่างหนึ่งของเด็กคือการได้เล่น การเล่นค้ำกลางธรรมชาติต้นไม้ใบหญ้าสายลมแสงแดดจะเล่นคนเดียวหรือเล่นกับเพื่อนก็ย่อมได้ประโยชน์เมื่อเกิดความสุขสมองจะสร้างสารเอ็นโดฟินทำให้ความจำดีเรียนเก่งคิดเก่งทำงานเก่งอดทนสมาธิดี มีการพัฒนาปัญญาอารมณ์สังคมศีลธรรม การปรับตัวและความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อเด็กได้ลงมือทำสิ่งประดิษฐ์จะเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความอิมใจกับผลงานที่ตัวเองสร้าง และเกิดความสุขใจจากการที่ได้เห็นครูอาจารย์และเพื่อนมีความสุข

การเรียนรู้ด้วยใจรัก (ฉันทศึกษา) มีสาระสำคัญ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย แบ่งตามประเภทของงานการบริหารโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

1.1 การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน คือ มีการบูรณาการหลากหลายแนวคิด มีการทดลองใช้หลักสูตร และมีการปรับปรุงหลักสูตร

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ มีการจัดประสบการณ์ในการเล่น โดยให้เด็กเล่นอย่างอิสระจากสนามเด็กเล่นธรรมชาติ เล่นท่ามกลางธรรมชาติและของเล่นปลายเปิด เช่น ดิน ทราย น้ำ เล่นอย่างอิสระด้วยความสนุกสนาน เปียกบ้าง เปื้อนบ้าง เล่นสิ่งที่ชอบด้วยระยะเวลาที่ยาวนานมากพอ เล่นอย่างสร้างสรรค์จากการสร้างงานประดิษฐ์ต่างๆ เปิดโอกาสให้เด็กลงมือทำสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ฝีมือ และได้ใช้นิ้วได้อย่างคล่องแคล่ว ให้เด็กไปพบผู้ประสบความสำเร็จในฉันทะที่ตรงกัน ประสบการณ์ในการทำงานในชีวิตประจำวัน ทำงานในชีวิตประจำวันจนสำเร็จ เช่น เก็บของเล่น จัดโต๊ะอาหาร การฝึกให้เด็กกระตุ้นให้คิด และตอบคำถาม การเปิดโอกาสให้เด็กได้พบปัญหาเล็กๆน้อยๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกคิดแก้ปัญหา ประสบการณ์ในการนำเสนอความคิด การให้เด็กบันทึกความคิดออกมาเป็นการวาดภาพเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารแทนตัวอักษร เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นด้วยการถ่ายทอดสิ่งที่บันทึกเป็นภาพวาดให้ครูและเพื่อนฟัง

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีสนามเด็กเล่นท่ามกลางธรรมชาติแวดล้อม จัดให้มีของเล่นปลายเปิดจากธรรมชาติ เช่น ดิน ทราย น้ำ ภูเขาดิน บ่อปลา สัตว์น้ำตื้น แพลงผัก จัดให้มีสื่อ เพื่อทำสิ่งประดิษฐ์และงานฝีมือ เช่น กระดาษ ไม้ กาว ผ้า อาหาร จัดให้มีการพาเด็กไปทัศนศึกษาท่องเที่ยวนอกสถานที่

1.4 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน คือ มีการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองในระหว่างการศึกษาปฐมวัยให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการกับทางโรงเรียนอนุบาล เช่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และร่วมสร้างสนามเด็กเล่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมเป็นวิทยากรแบ่งปันประสบการณ์จากอาชีพ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับชุมชน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมเป็นวิทยากรแบ่งปันประสบการณ์จากอาชีพ เช่น ชาวนา สถาปนิกหมอยาบาลแม่ค้าแม่ครัวเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และร่วมสร้างสนามเด็กเล่น เล่นสำรวจเพื่อหาความรู้โดยตรงจากการท่องเที่ยวที่มีความหมาย การเปิดโอกาสให้เด็กได้ท่องเที่ยวในสถานที่จริง ทัศนศึกษาอย่างมีความหมาย เปิดโอกาสให้เด็กได้นำเสนอผลงานต่อสังคมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการผลิตสินค้าไปขาย

2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

2.1. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ มีการฝึกอบรมครูให้เป็นผู้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางอันทิศศึกษา

1.6) แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาล เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation, 2505)

ความเป็นมาของแนวทาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่า ประวัติความเป็นมาของแนวคิดนี้ เริ่มมาจาก ดร.เดวิด ไวคาร์ท (Dr. David Weikart) ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation) เป็นผู้ริเริ่มและร่วมกับคณะนักวิชาการและนักวิจัย อาทิ แมรี โฮแมน (Mary Hohmann) และ ดร.แลร์รี่ ชไวฮาร์ด (Dr. Larry Schweinhart) พัฒนาขึ้นจากโครงการเพอริ พรี สคูล (Perry Preschool Project) ตั้งแต่พ.ศ.2505 ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Head Start เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จในชีวิต มูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง (Direct Instruction) กลุ่มเนอร์สเซอรีแบบดั้งเดิม (Traditional Nursery) และกลุ่มที่ได้รับการประสบการณ์โปรแกรมไฮสโคป จากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปี พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมไฮสโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ เช่น การถูกจับข้อหาลักขโมย ทำร้ายผู้อื่น บกพร่องทางอารมณ์ และล้มเหลวในชีวิตน้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม ดังนั้น

โปรแกรมนี้จึงพิสูจน์ได้ว่าช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต (Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 2540) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Head Start เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จในชีวิต มูลนิธิวิจัยการศึกษาโฮสโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง (Direct Instruction) กลุ่มเนอร์สเซอรีแบบดั้งเดิม (Traditional Nursery) และกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์โปรแกรมโฮสโคป จากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปี พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมโฮสโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ เช่น การถูกจับข้อหาลักขโมย ทำร้ายผู้อื่น บกพร่องทางอารมณ์ และล้มเหลวในชีวิตน้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม ดังนั้นโปรแกรมนี้จึงพิสูจน์ได้ว่าช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต (Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 2540)

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ได้พัฒนาระบบการฝึกอบรมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเรียนรู้ได้ง่าย เผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ครูจำนวนมากกว่า 33,000 คน ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องโฮสโคป และจากการสำรวจสมาชิกมากกว่า 200,000 คน ของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (NAEYC) พบว่า ร้อยละ 28 ของสมาชิกได้รับการฝึกอบรมในเรื่องโฮสโคป และร้อยละ 44 ใช้โปรแกรมโฮสโคปในบางบริบทด้วย (Schweinhart, 2540)

ทฤษฎีที่มีอิทธิพลในระยะเริ่มต้น การพัฒนาโปรแกรมโฮสโคปใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐานโดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ระยะต่อมา มีการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่นๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) ในเรื่องการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระและทฤษฎีของไวทสกี (Vygotsky) ในเรื่อง ปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา เป็นต้น

การจัดการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคป (อ้างอิงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543) มีสาระสำคัญ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย แบ่งตามประเภทของงานการบริหารโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

1.1 การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

1.1.1 มีการบูรณาการจากหลากหลายทฤษฎี 1.1.2 มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 1.1.3 มีการวัดผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำมาปรับปรุง

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.2.1 จัดให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Active Learning) 1.2.2 จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก (Adult-Child Interaction) 1.2.3 จัดให้มีกลยุทธ์ในการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุน

การเรียนรู้ 1.2.4 จัดให้เด็กมีกระบวนการวางแผน-ปฏิบัติ-ทบทวนต่อตัวเองและระหว่างเด็กในกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 จัดให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Active Learning)

หลักการที่สำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัย คือ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ หมายถึง การเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิดและเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Hohmann and Weikart,2538)

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ได้แก่

1. การเลือกและตัดสินใจ เด็กจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจและความตั้งใจของตนเอง เด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไร การที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวันขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น

2. สื่อในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะมีเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็ก เด็กต้องมีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ เมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่าง ๆ การเรียนรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์ และมีโอกาสในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย

3. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 การให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ หลังจากที่ได้ศึกษาค้นเคยกับวัตถุ แล้วเด็กจะนำวัตถุต่าง ๆ มาเกี่ยวข้องกันและเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ ผู้ใหญ่มีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง

4. ภาษาจากเด็ก สิ่งที่เด็กพูดจะสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็กในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กมักจะเล่าว่าตนกำลังทำอะไร หรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวัน เมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้วิธีการพูดที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ได้พัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

5. การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ในห้องเรียนการเรียนรู้แบบลงมือกระทำต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก สังเกตและค้นหาความตั้งใจ ความสนใจของเด็ก ผู้ใหญ่ควรรับฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดและ ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

1.2.2 จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก (Adult - Child Interaction)

การเรียนรู้แบบลงมือกระทำนั้นจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อผู้ใหญ่และเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไฮสโคปจึงเน้นให้ผู้ใหญ่สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัยให้แก่เด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เด็กจะกล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าปรึกษาปัญหาผู้ใหญ่จะต้องใส่ใจแม้แต่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ และไม่เบียดเบียนที่จะตอบคำถามของเด็ก หรือป้อนคำถามให้เด็กเกิดความคิด จินตนาการ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นนับได้ว่ามีคุณค่ามากกว่าการยกย่อง ชมเชย การให้รางวัล

1. ปัจจัยสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์

1) ความไว้วางใจ (Trust) ความไว้วางใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ประสบการณ์ในช่วงนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา "ความไว้วางใจ" ในวัยต่อมา โดยเริ่มจากบุคคลในครอบครัวและขยายต่อไปยังโรงเรียนและวงสังคมที่กว้างขึ้น สิ่งนี้จะเป็นการสร้างสัมพันธภาพบนพื้นฐานแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกันต่อไป

2) การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) การเป็นตัวของตัวเองเป็นความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจเมื่อทำสำเร็จ ดังนั้น ถ้าผู้ใหญ่ให้กำลังใจในสิ่งที่เด็กทำได้ตามความสามารถและวิธีการของเด็กแต่ละคน เด็กจะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถพึ่งตนเองและนำตนเองได้

3) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เด็กสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะไปสนับสนุนขั้นความเป็นตัวของตัวเอง ถ้าเด็กได้รับอิสระในการคิด วางแผน และริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ผู้ใหญ่มีเวลาให้กับเด็กในการตอบคำถามก็จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมี แนวโน้มที่จะค้นคว้าศึกษา และสำรวจ เด็กจะรู้สึกมั่นใจว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเลือก ตัดสินใจ และกระทำสิ่งต่างๆ ได้

4) การร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) การร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นเป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพและความรู้สึกของการมีส่วนร่วมในช่วงปฐมวัยเด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาดีขึ้น เด็กจะแสดงความรู้สึกของตนเองที่สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้มากขึ้น

5) เชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่แสดงว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จ และสามารถช่วยเหลือสังคมได้ ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ผู้ใหญ่สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้โดยการสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จจากการใช้ความสามารถของตนเองอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.2.3 มีกลยุทธ์ในการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้

1. ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมกับเด็ก เปิดใจรับฟังความคิดเห็น รับรู้ความรู้สึก และความต้องการของเด็ก และเรียนรู้จากเด็ก
2. สนใจในความสามารถของเด็ก ค้นหาความสนใจของเด็ก มองสถานการณ์ในมุมมองของเด็ก ให้พ่อแม่และผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในสิ่งที่เด็กสนใจ วางแผนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถและความสนใจของเด็ก
3. สร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างแท้จริง แบ่งปันสิ่งที่ตนเองมีกับเด็ก เช่น ตอบสนองความสนใจของเด็กด้วยความเอาใจใส่ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่เด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม ถามและตอบอย่างตรงไปตรงมา
4. ส่งเสริมการเล่นของเด็ก สังเกตและสนใจกับกิจกรรมการเล่นของเด็ก มีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กด้วยบรรยากาศที่สนับสนุน
5. ใช้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งขณะอยู่ร่วมกัน การแก้ปัญหาความขัดแย้งของเด็กๆ โดยคำนึงถึงความจริง ความมั่นคง และความอดทน จะช่วยให้เด็กรู้จักความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่ตามมา ปลุกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กเพื่อช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ เพื่อเป็นการประนีประนอมข้อขัดแย้งและปัญหาที่เกิดขึ้น คือ 1) ให้เด็กสงบอารมณ์ก่อน 2) ยอมรับความรู้สึกของเด็ก 3) รวบรวมข้อมูลจากเด็ก เช่น เกิดอะไรขึ้น อะไรคือสาเหตุให้เด็กอารมณ์เสีย 4) ย้อนกลับมาถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง 5) ให้เด็กช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหา 6) คอย และสนับสนุนการตัดสินใจของเด็ก

1.2.4 จัดให้เด็กมีกระบวนการวางแผน – ปฏิบัติ - ทบทวนต่อตัวเองและระหว่างเด็กในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

1. การวางแผน (Plan) คือ กระบวนการคิดของเด็กเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะกำหนดการกระทำที่คาดหวัง การวางแผนของเด็กขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถทางการสื่อสารและการใช้ภาษา เด็กอาจวางแผนโดยการกระทำทางหรือคำพูด การวางแผนมีความสำคัญเนื่องจากการสนับสนุนความคิด การเลือกและการตัดสินใจของเด็กที่ชัดเจน ส่งเสริมความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของเด็กและความรู้สึกในการควบคุมตนเอง ทำให้เด็กมีความสนใจการเล่นที่ได้วางแผนไว้ ส่งเสริมพัฒนาการการเล่นที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นในช่วงการวางแผนเด็กจะได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารถึงความตั้งใจ การวางแผนของเด็กอาจมีทั้ง แผนงานที่ไม่ชัดเจน คือ เด็กสามารถบอกได้เพียงว่าจะเลือกมุมใด แต่ยังไม่มีความเข้าใจว่าต้องการทำอะไร แผนงานที่เป็นกิจวัตร คือ เด็กบอกได้ว่าจะเลือกเล่นมุมใด และมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสบการณ์หรือควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในแต่ละมุมอย่างไร แผนงานที่มีความละเอียดชัดเจน คือ เด็กสามารถวางแผนงานที่มีความซับซ้อนซึ่งจะกล่าวถึงกิจกรรม กระบวนการ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเป้าหมายหรือผลผลิต เด็กจะได้วางแผนที่หลากหลายตลอดเวลา ได้สร้างแผนงานจริงๆ ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน ครูสามารถสนับสนุนการวางแผนของเด็กได้โดยการสังเกตลักษณะ

แผนงานของเด็กแต่ละคน วางแผนกับเด็กอย่างใกล้ชิด จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และประสบการณ์ที่ช่วยทำให้เด็กมีความสนใจในการวางแผนสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับแผนงานของเด็ก ทั้งนี้วิธีที่เด็กใช้วางแผนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. การปฏิบัติ / การทำงาน (Do / Work time) การทำงานเป็นช่วงเวลาที่เด็กได้ลงมือกระทำ เล่น และแก้ปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตั้งอกตั้งใจ และได้เรียนรู้ตามประสบการณ์สำคัญ ช่วงเวลาการทำงานเป็นช่วงที่เด็กได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ ค้นพบความคิดใหม่ๆ เป็นช่วงที่เด็กต้องเลือกและตัดสินใจใช้วัสดุอุปกรณ์บริเวณและขั้นตอนในการเล่น ซึ่งทำให้เด็กเป็นผู้ทำงานอย่างจริงจัง เด็กได้การเล่นของเด็กคือความต้องการที่จะสำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์ สร้างสรรค์และเลียนแบบ ดังนั้นเมื่อเด็กได้วางแผน กิจกรรมจึงมีลักษณะทั้งการทำงานที่จริงจังและการเล่นที่มีความสนุกสนานและสร้างสรรค์อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมจากการวางแผนเล่นเป็นคู่หรือกลุ่ม หรือทำงานคนเดียวแต่ตระหนักถึงผู้อื่น และได้แก้ปัญหาจากการทำงานที่เด็กจะพบว่า มีทั้งสิ่งที่เป็นไปได้ตามที่เขาคาดหวังและปัญหา เขาจะค้นพบความรู้ใหม่ที่ทำให้เข้าใจความจริงเกี่ยวกับลักษณะกายภาพและสังคม การลงมือกระทำจากสิ่งที่เด็กริเริ่มและประสบการณ์ตรงทำให้เด็กได้สร้างสรรค์ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูสังเกต เรียนรู้ และสนับสนุนการเล่นของเด็ก ในช่วงการทำงานครูสามารถค้นพบได้ว่าเด็กแต่ละคนมีวิธีการคิดและใช้เหตุผลอย่างไร มักจะเล่นกับใครเสมอๆ เด็กได้ใช้ความรู้อย่างไรในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กตลอดวัน สิ่งที่เด็กปฏิบัติในช่วงเวลาของการทำงาน คือ การทำตามแผนงาน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และทำให้แผนงานสมบูรณ์เด็กได้เล่นในบริบททางสังคมที่มีความหลากหลายในรูปแบบต่างๆ ทั้งการเล่นแบบสำรวจ สร้างสรรค์ บทบาทสมมติ และเกม เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนและครูอย่างเป็นธรรมชาติ ครูสามารถสนับสนุนเด็กในช่วงเวลาของการทำงานได้โดยการสังเกตลักษณะการทำงานของเด็กแต่ละคน จัดเตรียมบริเวณการทำงาน ค้นหาสิ่งที่เด็กกำลังทำ ได้แก่ สถานภาพของการเล่น (เริ่ม กำลังทำ เปลี่ยนแปลงหรือเสร็จสมบูรณ์ตามแผนงาน) บริบททางสังคม (เล่นคนเดียว เป็นคู่ กลุ่ม) รูปแบบการเล่น (สำรวจ สร้างสรรค์ บทบาทสมมติ เกม) และประสบการณ์สำคัญ ครูสังเกตเด็กเพื่ออำนวยความสะดวก มีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็ก สนทนาและส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็ก พิจารณาปฏิสัมพันธ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว บันทึกการสังเกตเด็ก

3. การทบทวน (Recall time) ช่วงของการทบทวนเป็นช่วงที่เด็กได้สะท้อน พูดคุย และนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำในช่วงการทำงาน ในกระบวนการวางแผนเด็กได้ตั้งเป้าหมายและคาดเดาการกระทำล่วงหน้าในกระบวนการทบทวนเด็กได้ทำความเข้าใจโดยการใช้อาสา การอภิปราย และการวิเคราะห์เชื่อมโยงสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการกระทำและประสบการณ์ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจและตีความสิ่งที่ได้ปฏิบัติ ได้ตระหนักถึงความเกี่ยวเนื่องจากการวางแผน การกระทำ และผลที่ได้รับให้เด็กได้พูดคุยกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง เป็นโอกาสที่เด็กจะได้ฝึกการเล่าเรื่อง

การบรรยาย เด็กจะได้ฝึกความสามารถในการแสดงให้ผู้อื่นเห็นทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ และเข้าใจประสบการณ์ของตน ได้ตระหนักถึงสิ่งที่เป็นอดีต การทบทวนทำให้เด็กสะท้อนกลับไปยังเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ การกระทำซึ่งได้สำรวจหรือการปรับปรุงแผนงานที่วางไว้ และผลผลิตที่ได้รับในปัจจุบัน ทำให้เขาได้พิจารณาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นตัวชี้มาปัจจุบันและอนาคต นับเป็นทักษะที่นำไปใช้ได้ในชีวิตครูสามารถส่งเสริมเด็กในช่วงของการทบทวนโดยการสังเกตการทบทวนของเด็กแต่ละคน ทบทวนกับเด็กในบรรยากาศที่สงบ อ่อน เช่น ทบทวนในกลุ่มอย่างใกล้ชิด ในการทบทวนครูควรช่วยกระตุ้นการระลึกประสบการณ์ของเด็ก จัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือประสบการณ์ที่ทำให้เด็กสนใจ เช่น การเยี่ยมชมตามมุมที่เด็กสร้างไว้ ใช้เกมอย่างเช่นเก้าอี้ดนตรีโดยให้เด็กที่ได้นั่งได้ทบทวนก่อน เป็นต้น ใช้เพื่อนร่วมงานหรืออุปกรณ์ร่วมด้วย หรืออาจใช้สัญลักษณ์ เช่น ละครใบ้ แผนภูมิ การวาดรูป เป็นต้น

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ตามหลักการของไฮสโคปถือว่าสิ่งแวดล้อมเป็นเสมือนครูคนที่ 3 และเป็นส่วนหนึ่งของวงล้อการเรียนรู้ ซึ่งมีสาระครอบคลุม 3 เรื่อง ได้แก่ พื้นที่ สื่อ และการจัดเก็บ โดยแต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 พื้นที่ (Space)

เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ เด็กจึงต้องการพื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ พื้นที่ในการใช้สื่อต่างๆ สำรวจ เล่นก่อสร้าง และแก้ปัญหา พื้นที่ในการเคลื่อนไหว พื้นที่ส่วนตัว พื้นที่สำหรับเล่นคนเดียวและเล่นกับผู้อื่น พื้นที่เก็บของใช้ส่วนตัว และจัดแสดงผลงาน พื้นที่สำหรับผู้ใหญ่ที่จะร่วมเล่นและสนับสนุนความสนใจของเด็ก การจัดแบ่งพื้นที่ภายในห้องเรียนจะประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

1. พื้นที่เก็บของใช้ส่วนตัวของเด็ก เช่น ผ่ากันเปื้อน แปรงสีฟันแก้วน้ำ ฯลฯ อาจจะเป็นตู้ยาวแยกเป็นช่องรายบุคคล หรือชั้นวางของเป็นช่องๆ โดยมีชื่อเด็กติดแสดงความเป็นเจ้าของ
2. พื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เช่น กิจกรรมฟังนิทาน ร้องเพลงเคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ทำร่วมกันทั้งชั้นเรียน
3. พื้นที่กิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมศิลปะร่วมมือ กิจกรรมทำหนังสือนิทานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ฯลฯ โดยสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม คือ 4-6 คน ทั้งนี้เพื่อครูจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ได้ใกล้ชิดและทั่วถึงมากขึ้น
4. พื้นที่สำหรับมุมเล่น ไฮสโคปได้กำหนดให้มีมุมพื้นฐาน 5 มุม ประกอบด้วย มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ และมุมของเล่นซึ่งหมายถึงเครื่องเล่นสัมผัส เกมและของเล่นบนโต๊ะ ทั้งนี้ ไฮสโคปมีหลักการเรียกชื่อมุมต่างๆ ด้วยภาษาที่เด็กเข้าใจ จะไม่ใช่ภาษาซึ่งเป็นนามธรรมมากๆ เช่น มุมบทบาทสมมติ มุมเครื่องเล่นสัมผัส นอกจากนี้ ไฮสโคปเชื่อว่ามุมเล่นต้องเปลี่ยนแปลงไป

ตามความสนใจของเด็ก เช่น เมื่อเด็กเกิดความสนใจหลากหลายมุมบ้านก็อาจปรับเปลี่ยนเป็นมุมร้านเสริมสวยมุมหมอ หรือมุมร้านค้าได้ตามบริบทของสิ่งที่เด็กสนใจในขณะนั้น

5. พื้นที่เก็บของใช้ครู เช่น หนังสือ คู่มือครู เอกสารโปรแกรมสื่อการสอนส่วนรวมของชั้นเรียน เช่น วัสดุศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น

1.3.2 สื่อ (Materials)

สื่อ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ทั้งประเภท 2 มิติ 3 มิติ สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยมีการจัดการใช้สื่อที่เริ่มต้นจากสื่อที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม กล่าวคือ เริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ตัวอย่างเช่น เรื่องกล้วย ให้เรียงลำดับสื่อจากกล้วยจริง กล้วยจำลอง ภาพถ่ายกล้วย ภาพวาด หรือภาพโครงร่าง และคำว่า "กล้วย" อยู่ท้ายสุด ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตลอดจนสื่อที่สะท้อนชีวิตครอบครัวของเด็กไฮสโคปเน้นหลักการข้อนี้มาก ดังนั้น หนังสือนิทาน นิตยสาร ภาพถ่าย ตุ๊กตา เสื้อผ้า มุมบ้าน มุมดนตรี หรือของเล่น เช่น ภาพตัดต่อ ครอบสะท้อนภาษา บรรยากาศ อาชีพ และสิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรมในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย

1.3.3 การจัดเก็บ (Storage)

ไฮสโคปให้ความสำคัญกับระบบจัดเก็บสื่อด้วยวงจร "ค้นหา-ใช้-เก็บคืน" (Find-Use-Return Cycle) ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

1. สื่อที่เหมือนกันจัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน
2. ภาชนะบรรจุสื่อควรโปร่งใสเพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่าย และควรมีมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย
3. การใช้สัญลักษณ์ (Labels) ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ทำมาจากสื่ออุปกรณ์ของจริง ภาพถ่ายหรือภาพสำเนาภาพวาด ภาพโครงร่างหรือภาพประจุด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ไฮสโคปเชื่อว่าวงจร "ค้นหา-ใช้-เก็บคืน" ส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะเด็กๆ ได้ฝึกการสังเกต เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ส่งเสริมความรับผิดชอบ รู้จักมีน้ำใจช่วยเหลือ เป็นการเรียนรู้ทางสังคม ดังนั้น ครูจึงควรจัดเวลา "เก็บของเล่น" ทุกวันอย่างเพียงพอ มีสัญญาณเตือนก่อนเวลาจะสิ้นสุด ครูควรช่วยเด็กเก็บของเล่นเพื่อเป็นแบบอย่างและทำให้เด็กสนุกสนาน ครูต้องไม่ใช้การเก็บของเล่นเข้าที่เป็นการลงโทษเด็ก

นอกจากนี้สื่อจะต้องจัดวางไว้ในระดับสายตาเด็ก (Eye-level) เพื่อให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจน สามารถหยิบใช้และจัดเก็บได้ด้วยตนเองไม่ใช้อยู่สูงจนเป็นอันตรายเวลาเอื้อมหยิบ หรือต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ให้หยิบให้ตลอดเวลา

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ในโปรแกรมโฮสโคป การประเมินถือเป็นงานโดยตรงของครูที่จะต้องตั้งใจปฏิบัติและเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ครูโฮสโคปจะทำงานร่วมกันเป็นคณะ ในแต่ละวันครูทุกคนจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ข้อมูลนี้ได้จากการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในกิจวัตรประจำวัน โดยครูจะจดบันทึกสั้นตามสิ่งที่เห็นและได้ยินอย่างเที่ยงตรง สมาชิกครูที่ร่วมกันสอนจะมีการวางแผนประจำวันร่วมกันก่อนที่เด็กจะมาถึงโรงเรียน หรือหลังจากที่เด็กกลับบ้าน หรือในขณะที่เด็กนอนพักผ่อนตอนกลางวัน ครูจะแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเด็ก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านประสบการณ์สำคัญ และวางแผนสำหรับวันต่อไป

จุดมุ่งหมายหลักของการประเมิน คือ การประเมินคุณภาพของโปรแกรม และพัฒนาการเด็กซึ่งโฮสโคปได้สร้างแบบประเมินคุณภาพโปรแกรม (High/Scope Program Quality Assessment หรือ PQA) และแบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (High/Scope Child Observation Record หรือ COR) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินคุณภาพโปรแกรม (Program Quality Assessment / PQA)

โฮสโคป ได้จัดทำแบบประเมินคุณภาพโปรแกรม (PQA) ประกอบด้วยมาตรฐานคุณภาพด้านต่างๆ เช่น ด้านการจัดห้องเรียน สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจวัตรประจำวัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การวางแผน และการประเมินเป็นคณะ ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้ปกครอง การฝึกอบรมครูระหว่างประจำการและการนิเทศ ในแต่ละด้านจะแยกออกเป็นข้อย่อย แต่ละข้อย่อยกำหนดเป็นระดับ 1-5 มีขั้นตอนการให้คะแนน PQA ดังนี้

ขั้นที่ 1 บันทึกข้อมูลสนับสนุน รวมทั้งรายการสื่อ วัสดุ เหตุการณ์สั้นๆ ที่ได้จากการสังเกต รวมทั้งจดบันทึกคำพูดของเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งการจดบันทึกนี้ จะต้องสั้น ตรง กระชับ เฉพาะเจาะจง เป็นจริงตามที่ครูและเด็กพูดหรือปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 ชีตเส้นใต้ประโยค พยางค์ ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพโปรแกรม

ขั้นที่ 3 วงกลมระดับที่เหมาะสม ในแบบประเมินคุณภาพโปรแกรมปฐมวัย (PQA) ว่าอยู่ในระดับ 1, 2, 3, 4 หรือ 5

2. แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (Child Observation Record / COR)

COR เป็นเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กที่โฮสโคปสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้แทนแบบทดสอบซึ่งถือว่าไม่เหมาะสมกับเด็ก เครื่องมือขั้นนี้ โฮสโคปใช้กับเด็กอายุ 2 - 6 ปี โดยสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมปกติในแต่ละวัน ผู้ที่สังเกตจะต้องผ่านการฝึกอบรมการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเพื่อที่จะสามารถใช้ COR ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (COR) ช่วยให้ครูที่ทำงานอยู่ในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ ได้สังเกตเด็ก และบันทึกพฤติกรรมที่เด็ก

แสดงออกในกิจวัตรประจำวันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ COR จะช่วยชี้ให้เห็นทักษะและศักยภาพของเด็กแต่ละคน ทำให้ครูวางแผนการสอน และปรับสื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการและกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล

รายการสังเกตใน COR มี 6 รายการ ตามประสบการณ์สำคัญในไฮสโคป คือ

1. การริเริ่ม (Initiative)
2. ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations)
3. การนำเสนออย่างสร้างสรรค์ (Creative Representation)
4. ดนตรีและการเคลื่อนไหว (Music and Movement)
5. ภาษาและการรู้หนังสือ (Language and Literacy)
6. ตรรกและคณิตศาสตร์

2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

2.1 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ มีระบบการฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เรียนรู้ได้ง่าย

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปสังเคราะห์ที่ได้ตั้งตารางที่ 2-8 สังเคราะห์งานบริหารวิชาการและงานบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาล ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก(2542)	แนวทางตามแนวคิดไฮสโคป(2543)	แนวทางตามแนวคิดจิตปัญญา(2556)	แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย(2560)	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนหลักวัฒนธรรม(2561)	แนวทางตามแนวคิดต้นตัมศึกษา(2561)	องค์ประกอบการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย สิงคโปร์ นริมิตรานูร ณ อยุธยา(2561)
	ก) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย						
(1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
1.2 การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
1.3 การประเมินหลักสูตรโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
(2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

<p style="text-align: center;">องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาล ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p>	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก(2542)	แนวทางตามแนวคิดไฮสโคป(2543)	แนวทางตามแนวคิดจิตตปัญญา(2556)	แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย(2560)	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนหลักพัฒนาธรรม(2561)	แนวทางตามแนวคิดชั้นประถมศึกษา(2561)	องค์ประกอบการบริหารบุคลากรทางการศึกษาก่อนปฐมวัย สืบสกุล นรินทรานุกร ณ อยุธยา(2561)
การศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ							
2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น	✓	✓	✓		✓	✓	
2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้น ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย	✓	✓	✓		✓	✓	
(3) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
(4) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.1 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ	✓	✓	✓	✓	✓		
4.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา	✓	✓	✓	✓	✓		
4.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
(5) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5.1 การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต	✓	✓		✓	✓	✓	
5.2 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการและทักษะ	✓		✓	✓	✓	✓	

<p style="text-align: center;">องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาล ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก(2542)</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามแนวคิดไฮสโคป(2543)</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามแนวคิดจิตตปัญญา(2556)</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย(2560)</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนหลักวัฒนธรรม(2561)</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางตามแนวคิดชั้นที่ศึกษา(2561)</p>	<p style="text-align: center;">องค์ประกอบการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา(2561)</p>
ชีวิตกับชุมชน							
ข) การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย							
2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน (Organization Structure and Job Design)	✓		✓	✓			✓
2.1.1 การกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน			✓	✓			✓
2.1.2 การกำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง	✓		✓	✓			✓
2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (Recruitment and Selection)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2.1 มีกระบวนการในการการแสวงหา ใจจูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต			✓		✓	✓	✓
2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต			✓		✓	✓	✓
2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (Training and development)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training)	✓		✓		✓	✓	✓
2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)	✓		✓		✓	✓	✓
2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training)	✓		✓		✓	✓	✓

<p style="text-align: center;">องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาล ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p>	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก(2542)	แนวทางตามแนวคิดไฮสโคป(2543)	แนวทางตามแนวคิดจิตตปัญญา(2556)	แนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย(2560)	แนวทางตามแนวคิดโรงเรียนหลักวัฒนธรรม(2561)	แนวทางตามแนวคิดชั้นประถมศึกษา(2561)	องค์ประกอบการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย สืบสกุล นรินทรานุกร ณ อยุธยา(2561)
2.4 การบริหารค่าตอบแทน (Rewards) ด้วยการให้มีรายได้ที่มั่นคง	✓			✓			✓
2.4.1 การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก	✓						✓
2.4.2 การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน	✓						✓

จากตารางสามารถสรุปความสอดคล้องที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน นักวิชาการ 3 ท่าน สถาบัน 4 แห่ง ออกเป็น 2 ขอบข่ายงาน ดังนี้

(1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย

1.1 การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

- 1.1.1) กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน
- 1.1.2) กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร
- 1.1.3) ประเมินหลักสูตรโรงเรียน

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
แห่งชาติ

1.2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น

1.2.2.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคล
ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย

1.2.2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มราย
ชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

1.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน

1.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน

1.3.3 การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.4.1 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ

1.4.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา

1.4.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

1.5 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

1.5.1 การเชื่อมต่อกับผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต

1.5.2 การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย

(2) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน

2.1.1 กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน

2.1.2 กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง

2.2 การสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.2.1 มีกระบวนการในการแสวงหา ภูมิใจ บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต

2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต

2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training)

2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)

2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่าน
โครงสร้างหลักสูตร (Off the job training/ Classroom training)

2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.4.1 การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก

2.4.2 การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 2) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับสุทธนา ฮั่นเกียรติพิชญ์ (2552) ได้สรุปรายละเอียดของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนไว้ดังนี้ การบริหารโรงเรียนอนุบาล มีลักษณะเป็นสหวิทยาการที่ต้องพึ่ง ความชำนาญของนักวิชาชีพเฉพาะทางที่สานต่อเชื่อมโยงกันเป็นการดำเนินการที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะสร้างความสำเร็จใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนคือผู้ปกครองและชุมชน การจัดการศึกษาปฐมวัยใน โรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัย ที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาการทางสมอง การบริหารงานโรงเรียน อนุบาลควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนให้เติบโตทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย การบริหารงานวิชาการควรจัดแผนการสอนโดยยึดหลักบูรณาการนำวิชาต่างๆ มา ประสมประสานกลมกลืนกันไม่ให้เด็กต้องเรียนแยกเป็นรายวิชา (เยาวภา เตชะคุปต์ 2542 อ้างถึงใน เตียนา รักชมณี 2547) มีรูปแบบการจัดที่แตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบด้วยกันขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับนี้ไม่มุ่งเน้น ทางด้านวิชาการแต่เป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กคือด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา (นุสรจิตต์ ธรรมสิริ อ้างอิงในสุทธนา ฮั่นเกียรติพิชญ์, 2552)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ในต่างประเทศ และ ภายในประเทศ มีดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลอเรนซ์ เจ ชเวนการ์ท และคณะ (2548) กับงานวิจัย 40 ปี เดอะไฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียน อนุบาลเพอร์รี่ พบว่า กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้ รับการศึกษานั้น มีความแตกต่างกันกล่าวคือ จากการเก็บสถิติระยะยาวเป็นเวลา 40 ปี นั้นเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปมีความเป็นอยู่ในชีวิตที่ดีกว่าทั้งการงาน การเงิน การก่อ

อาชญากรรม ความสัมพันธ์ในชีวิตโดยการบริหารหลักสูตรปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปคือทำให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ

ซีลิน อี โดรมิโทวิช และคณะ (2550) กับงานวิจัย แนวทางพัฒนาทักษะทางอารมณ์สังคมเด็กปฐมวัยตามแนวคิดหลักสูตรพาสส์พบว่า การวิจัยและพัฒนาในโรงเรียนอนุบาล10แห่งเป็นเวลา9เดือนด้วยหลักสูตรPATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies) ได้ผล คือ เด็กอนุบาลสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงบวกทางอารมณ์สังคมได้ดีขึ้นกว่าก่อนเริ่มงานวิจัยและดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้หลักสูตรดังกล่าวอย่างมีนัยยะสำคัญ ข้อเสนอเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป คือ เพิ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรให้กระจายออกไปหลายพื้นที่และรวมถึงการนำไปใช้ในครอบครัวที่ดูแลเด็กปฐมวัย และ หาแนวทางเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ไม่หมายรวมทักษะดังกล่าวซึ่งมีความสำคัญและต้องมีควบคู่ไปกับทักษะทางอารมณ์สังคม

บรูซ ดี แม็คลอร์ด และคณะ (2559) กับงานวิจัยแนวทางพัฒนาพฤติกรรมทางอารมณ์สังคมเด็กปฐมวัยในห้องเรียน พบว่า วิธีการของการจัดประสบการณ์ภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมีหลากหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบต่างๆให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ผลออกมาโดยสรุปคือ วิธีการ 3 อันดับแรกที่ได้ผลมากที่สุดเรียงตามความถี่จาก 24 วิธีการ ได้แก่ วิธีการที่ครูกล่าวคำชื่นชมอย่างเหมาะสมเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมทักษะชีวิตเชิงบวก วิธีการที่ครูให้รางวัลเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมทักษะชีวิตเชิงบวก แบบฝึกหัดฝึกเพื่อการแสดงออกทางพฤติกรรมทักษะชีวิตเชิงบวกของปฐมวัย และในส่วนของวิธีการ 3 อันดับสุดท้ายที่ได้ผลน้อยที่สุดเรียงตามความถี่ จาก 24 วิธีการ ได้แก่ การสั่งสอนบอกกล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การแก้ไขขัดเคืองเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การเฝ้าสังเกตระวังพฤติกรรมเด็กอย่างใกล้ชิด และมีข้อเสนอเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไปให้วิจัยและพัฒนาาร่วมกับผู้สอนในห้องเรียนจริง

งานวิจัยภายในประเทศไทย

สุรัตน์ ศรีเวียง (2543) วิจัยสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่างปีพุทธศักราช 2529 - 2541 ผู้วิจัยดังกล่าวสรุปผลการสังเคราะห์ดังนี้ 1) เนื้อหาทางการศึกษาที่ทำการศึกษากันมากที่สุดคือการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาจนบางครั้งอาจไม่ได้ตระหนักว่าในการพัฒนาเด็กประถมวัยนั้นต้องส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อมกัน เน้นหนักเฉพาะพัฒนาการใดพัฒนาการหนึ่งไม่ได้เพราะเด็กในช่วงอายุ 0 - 6 ปี เป็นช่วงวัยที่สมองพัฒนามากที่สุดทั้งซีกซ้ายและซีกขวา แม้ว่าจะมีความเข้าใจว่าสมองของเด็กพัฒนา มากจึงส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาามากที่สุดแต่ต้องตระหนักว่าสมองนั้นควบคุมการทำงานทั้งหมดของร่างกาย ดังนั้นเราจึงต้องส่งเสริมพัฒนาการทุกๆด้านของเด็กไปพร้อมกัน

ชนิษฐา จำเนียรสุข (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความพร้อมในการเข้าเรียนประถมศึกษา พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน กรุงเทพมหานครตามแนวคิดความพร้อมในการเข้าเรียนประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.0581$) รองลงมา คือ การประเมินพัฒนาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.0514$) การจัดประสบการณ์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.0491$) และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.0487$) ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความพร้อมในการเข้าเรียนประถมศึกษา มีทั้งหมด 4 แนวทางหลัก และ 10 แนวทางย่อย โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ (1) พัฒนา หลักสูตรโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มี 3 แนวทางย่อย คือ ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร และให้ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร (2) พัฒนาการประเมินพัฒนาการผู้เรียนโดยเน้นด้าน อารมณ์และสังคม มี 3 แนวทางย่อย คือ วางแผนการประเมินพัฒนาการผู้เรียนโดยเน้นด้านอารมณ์ และสังคม นำผลการประเมินพัฒนาการไปใช้โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และ เก็บข้อมูลและประเมิน พัฒนาการผู้เรียนโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม (3) พัฒนาการจัดประสบการณ์โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม มี 2 แนวทางย่อย คือ และ จัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และ จัดกิจกรรมประจำวันตามพัฒนาการผู้เรียนรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม (4) พัฒนาการจัด สภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้โดยเน้นด้านภาษาให้กับผู้เรียน มี 2 แนวทางย่อย คือ จัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา และ จัดทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุกภายนอกห้องเรียน

มุขัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮีย (2554) กับงานวิจัยการนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเด็กมุสลิมตามบริบทสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21มีส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต พบว่า ความต้องการจำเป็นเรียนตามลำดับได้ดังนี้ หนึ่งทักษะอันรู้และการใช้ชีวิตวิถีอิสลาม สองทักษะความร่วมมือและการสื่อสาร สามทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ สี่ ทักษะการจัดการตนเอง ห้าทักษะวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการคิดและการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปให้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของบุตรเพิ่มเติมสำหรับผู้ปกครองที่มีบุตรตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงก่อนเข้าโรงเรียนหรือวัยอนุบาลรวมถึงผู้ปกครองที่มีบุตรวัยมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเด็กวัยรุ่นที่มีอายุมากขึ้น และจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องใช้เครื่องมือในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเพื่อให้ได้ความต้องการทักษะที่สอดคล้องกับเด็กในแต่ละช่วงวัยให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2554) ทำวิจัยการบริหารวิชาการสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 มีส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตพบว่า โรงเรียนเอกชนทางเลือกให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการมาก ทั้งการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนการพัฒนาวิชาชีพการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนทางเลือกจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปรัชญาการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้นอกเหนือจากที่กำหนดเอาไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ส่วนที่ยังต้องการการพัฒนา คือ การประเมินผล โรงเรียนทางเลือกมีความต้องการแนวทางที่ไม่เน้นการประเมินแบบตายตัวยังขาดความชัดเจนของข้อมูลเชิงปริมาณหรือตัวเลขสนับสนุนจากการประเมินผลการปฏิบัติจริงและสภาพของนักเรียน โรงเรียนเอกชนทางเลือกให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู ด้วยความศรัทธาว่า โรงเรียนไม่ใช่เป็นเพียงโรงเรียนแต่เป็นสถานที่จำลองในการใช้ชีวิตและการทำงานในอนาคตของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนก้าวพ้นระบบผลิตคนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมและบริโภคนิยมที่ผู้เรียนไม่สามารถสร้างงานได้เอง แต่เป็นเพียงลูกจ้างให้กลายเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมที่มีภาวะผู้นำมีความรับผิดชอบและสร้างงานที่มีคุณภาพและคำนึงถึงจริยธรรม หลุดพ้นจากระบบบริโภคนิยมไปสู่สังคมนิยมที่มีคุณภาพและยั่งยืน โรงเรียนเอกชนทางเลือกไม่หยุดที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนทางเลือกประสบความสำเร็จในการทำงานให้บุคลากรทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนพยายามวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของตนเองและมองหาโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีเจตจำนงและศรัทธาที่จะพัฒนาการศึกษาไทย โรงเรียนเอกชนทางเลือกหลายแห่งมีการบริหารจัดการแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งผู้บริหารและครูร่วมกันตั้งเป้าหมายและหาทางร่วมกันพัฒนาคนและงานจากการเรียนรู้ร่วมกัน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มขึ้นเช่น ผู้ปกครอง นักเรียนที่จบจากโรงเรียนเอกชนทางเลือก หรือผู้ประกอบการจากการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูเท่านั้นทำให้ขาดมุมมองด้านผลลัพธ์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนทางเลือกในบางด้าน เช่น ความสามารถจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนเอกชนทางเลือกสภาพความเป็นจริงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกโรงเรียน เป็นต้น

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะชีวิต

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลีนา มั่นกรูการ์ และคณะ (2544) กับงานวิจัยการพัฒนาสุขภาวะของประชากรในเด็กและผู้ใหญ่ตามแนวคิดทักษะชีวิต พบว่า ทักษะชีวิตเป็นแนวคิดที่มีมานานแต่มีความท้าทายในการกำหนดค่านิยมเนื่องจากมีความแตกต่างกันในบริบทสังคมและการนำไปใช้ และมีความท้าทายด้านการบริหารจัดการ ผู้วิจัยเสนอว่า นิยามหลักของทักษะชีวิต (Core Life skills) คือ การมีทักษะทางจิตวิทยาสังคม แบ่งเป็น ทักษะทางการคิด (Cognitive Skills) ทักษะทางอารมณ์ (Emotional Coping Skills) ทักษะในการจัดการตนเองและการสื่อสารสัมพันธ์ (Cognitive Skills) และ ผู้วิจัยได้นำเสนอตารางคู่มือเพื่อการวิเคราะห์สังเคราะห์ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการจัดโครงการส่งเสริมทักษะชีวิต เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรต่างๆรวมทั้งในสถาบันการศึกษา

จอห์น วูด และคณะ (2555) กับงานวิจัยผลประเมินการส่งเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียนในระดับนานาชาติ พบว่า ความท้าทายในการส่งเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียนมีหลายประเด็น เช่น การขาดนโยบายการส่งเสริมจากระดับผู้บริหาร การขาดหลักสูตรที่เหมาะสม การขาดครูผู้สอนที่มีความชำนาญ ผู้วิจัยเสนอแนวทางดังนี้ หนึ่ง แนวทางในระดับนานาชาติคือการที่ UNICEF ควรเป็นแกนนำในการผลักดันการส่งเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียน โดยพัฒนาให้เกิดตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผลในระดับโรงเรียน เริ่มต้นจากการนำไปใช้ในโรงเรียนมิตรเด็กในเครือข่ายของ UNICEF ในประเทศต่างๆ และสอง แนวทางในระดับรายประเทศ คือ การที่ UNICEF ควรเป็นแกนนำในการผลักดันให้มีการส่งเสริมในระดับนโยบายประเทศลงสู่กระทรวงศึกษาธิการรายประเทศ เน้นให้มีการจัดเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบPDCA และจัดให้มีการนำสู่สถาบันการศึกษาเน้นให้มีการบริหารคุณภาพด้วยวงจรPDCAและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน บรรจุอยู่ในโครงสร้างหลักสูตรโรงเรียน จัดให้มีการฝึกอบรมพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับบริบทวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ศาสนาและเศรษฐกิจของรายประเทศ โดยพัฒนาทั้งระดับแกนนำครูผู้สอนและผู้ปกครอง เน้นที่กลุ่มผู้มีความต้องการเป็นพิเศษก่อน และ ควรจัดให้เกิดขึ้นทั้งในและนอกระบบการศึกษา

งานวิจัยภายในประเทศไทย

วรรณดา นันดาเขียน และคณะ (2560) กับงานวิจัยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ประเทศไทย 4.0 เน้นเรื่องการพัฒนากำลังคน ซึ่งการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาในเด็กปฐมวัยถือเป็นสิ่งสำคัญนำพาประเทศไทยสู่เป้าหมายในปี 20 ปีข้างหน้า ทักษะชีวิตเป็นทักษะจำเป็นและเริ่มจากการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้เล่น ได้ลงมือปฏิบัติจริงและได้รับประสบการณ์ตรง เพราะจะทำให้เด็กได้มีโอกาสฝึกการใช้ทักษะชีวิตและแก้ปัญหาโดยตรง เพื่อให้เด็กเกิดทักษะชีวิตทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยมีครูที่โรงเรียนและผู้ปกครองที่บ้านร่วมกันส่งเสริมทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัย

หัตยา ดำรงค์ผล (2560) กับงานวิจัย ทักษะชีวิตในเด็กวัยเรียน พบว่า เด็กวัยเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตด้านความยืดหยุ่นและความมีวินัย ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะ AQ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในการที่เด็กวัยเรียนจะมีความอดทนและการฝ่าฟันอุปสรรค มีความยืดหยุ่นปรับตัวตามสถานการณ์ ความมีวินัย ความพอเพียง ความปลอดภัย เป็นผู้รักการอ่าน ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความสามัคคีแบ่งปัน การอดออม ความขยัน และการให้อภัย ส่งผลถึงการใช้ชีวิตแบบที่สามารถอยู่แบบสมดุล พอเพียง ตามวิถีของครอบครัว ชุมชน สังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ และมีความสามารถในการลงมือแก้ไขปัญหาทั้งของตนเองและชุมชนตามโอกาสของแต่ละคน โดยอาศัยการส่งเสริมด้วยวิธีการการดูแลเด็กวัยเรียนแบบบูรณาการ (Holistic approach definition psychology) คือ การดูแลเด็กแบบองค์รวมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยทีมงานแบบทีมสหสาขาวิชาชีพ (Multi - Disciplinary team care) หมายรวมถึง พ่อแม่ปู่ย่าตายาย โรงเรียน และ ชุมชน เพื่อให้เด็กเกิดทักษะชีวิตทางสติปัญญา อารมณ์ การจัดการกับปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค มีคุณธรรม มีทักษะทางสังคม

หทัยรัตน์ บุญโยปรัชญ์ (2561) กับงานวิจัยการศึกษาการส่งเสริมทักษะชีวิตในเด็กวัยเรียนของครอบครัวในชุมชนเมือง พบว่าชุมชนที่ทำการสำรวจมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตในเด็กวัยเรียนใน 11 ด้านจากทั้งหมด 12 ด้าน คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความตระหนักรู้ในตน ทักษะความเห็นใจผู้อื่น ทักษะความภูมิใจในตนเอง ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

คงวิมล สมพร (2558) กับงานวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลง ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรให้ความใส่ใจในการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และ รับผิดชอบต่อสังคม โดยทางโรงเรียนอัสสัมชัญ กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิต ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 บูรณาการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ยุทธศาสตร์ที่ 2 เร่งสร้างคุณภาพผู้เรียนให้มีความ

รับผิดชอบต่อองค์กรและสังคมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ปฏิรูปครูผู้สอนสู่มาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ปรับระบบการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาคณาจารย์การประกันคุณภาพภายใน ยุทธศาสตร์ที่ 8 ยกระดับโรงเรียนอัสสัมชัญเป็นโรงเรียนชั้นนำของประเทศ

สฤทธิ ฝิวอ่อน และคณะ (2559) ทำการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการโรงเรียนชั้นพื้นฐานจำนวน 10 คนในโรงเรียนแต่ละแห่ง พบว่าการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยวิธีการและกระบวนการในการเสริมสร้างทักษะชีวิตห้าด้าน คือ (1) การบริหารจัดการ (2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา (5) สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีแปดองค์ประกอบ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่แล้วแต่ส่วนมากจะเป็นเพียงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะชีวิตได้กำหนดไว้ในสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาการจัดการกับอารมณ์และความเครียดและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่างๆ การจัดการชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป้าหมายของหลักสูตรกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนาโดยโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สารการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังเช่น งานวิจัยของชุลีพร ดัดงาม (2554) ได้ศึกษาความสามารถใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ผลวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตใน ภาพรวมและรายด้านค่อนข้างสูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็น การวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และกรอบแนวคิด ของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 3) เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 3.1 การออกแบบวิจัย
 - 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
 - 3.3 ตารางขั้นตอนการดำเนินวิจัย
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบวิจัย

3.1.1 แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ประชากร

- 1) แหล่งข้อมูลในการวิจัย คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับ อนุบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 237 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน, 2559)

3) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

3.1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อมูลโดยการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของ(ร่าง)กรอบแนวคิด (ร่าง)แบบสอบถามแนวทางพัฒนาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (ร่าง)แนวทางพัฒนาโรงเรียนอนุบาลเอกชนตาม แนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

3.2) ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ให้ข้อมูลโดยการตอบ แบบสอบถาม

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 เครื่องมือ คือ 1. แบบบันทึกข้อมูล 2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิด 3.แบบสอบถาม 4. แบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทาง

3.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้สถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ฐานนิยม

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 1.1 ร่างกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1. แหล่งข้อมูล และผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 11 ฉบับ

2. เครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.2 ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

- 1) เป็นนักวิชาการด้านบริหารการศึกษา 2 ท่าน
- 2) เป็นนักวิชาการด้านครุศาสตร์ปฐมวัย 2 ท่าน
- 3) เป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน 1 ท่าน

2. เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ

2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบ Rating Scale ผสมผสานกับ ข้อคำถามปลายเปิด

2.2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด การวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และตัวแปร

2.2.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิด โดยนำ (ร่าง) กรอบแนวคิดที่ได้มาสร้างข้อคำถามแบบ Rating Scale และข้อคำถามปลายเปิด

2.2.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบและแก้ไข

2.2.4 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.5 นำ (ร่าง) กรอบแนวคิดไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อขอหนังสือนำจากสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยดำเนินการโทรสัมภาษณ์ และทางหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) และฐานนิยม (Mode) โดยหาค่าฐานนิยมจากค่าความถี่สูงสุด จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการขั้นตอนการปรับปรุง และแก้ไขกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงใช้กรอบแนวคิดที่สมบูรณ์เป็นแนวทางในการวิจัยในขั้นต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 237 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2559)
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น (confident interval) 90 % เมื่อมีขนาดกลุ่มประชากรมีจำนวนจำกัด จากสูตร Taro Yamane (1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10

จากสูตรแทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{237}{1 + 237(.05)^2}$$

$$n = 70.33$$

$$n \approx 71$$

ดังนั้น จึงได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 71 โรงเรียน

กำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพื้นที่ (Cluster or area sampling) โดยแบ่งพื้นที่ตามเขต ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 เขต ที่มีโรงเรียนอนุบาลเอกชนจากทั้งหมด 50 เขต จากนั้นแบ่งตาม สัดส่วนของจำนวนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในแต่ละเขตพื้นที่ต่อจำนวนโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานครทั้งหมด จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่ม รายชื่อโรงเรียน ดังนี้

กทม. มี 50 เขต มีโรงเรียนอนุบาลเอกชนทั้งสิ้น 237 โรงเรียน แบ่งตามเขตได้ 48 เขต ดังนี้

ลำดับ	เขต	จำนวนโรงเรียน (ประชากร)	สัดส่วน ร้อยละ	จำนวนโรงเรียน (ตัวอย่าง)
1.	เขตคลองเตย	4	2%	2
2.	เขตคลองสาน	4	2%	2
3.	เขตคลองสามวา	3	1%	1
4.	เขตคันนายาว	3	1%	2
5.	เขตจตุจักร	8	3%	2
6.	เขตจอมทอง	4	2%	1
7.	เขตดอนเมือง	7	3%	2
8.	เขตดินแดง	4	2%	2
9.	เขตดุสิต	5	2%	1
10.	เขตตลิ่งชัน	6	3%	1
11.	เขตทวีวัฒนา	3	1%	1
12.	เขตทุ่งครุ	4	2%	1
13.	เขตธนบุรี	3	1%	1
14.	เขตบางเขน	10	3%	3
15.	เขตบางแค	7	3%	2
16.	เขตบางกอกใหญ่	1	1%	1
17.	เขตบางกอกน้อย	6	3%	1
18.	เขตบางกะปิ	11	4%	3
19.	เขตบางขุนเทียน	5	2%	2
20.	เขตบางคอแหลม	4	2%	2
21.	เขตบางซื่อ	3	1%	1

22.	เขตบางนา	3	1%	1
23.	เขตบางบอน	3	1%	1
24.	เขตบางพลัด	8	3%	1
25.	เขตบางรัก	3	1%	1
26.	เขตบึงกุ่ม	9	4%	1
27.	เขตปทุมวัน	1	1%	1
28.	เขตประเวศ	8	3%	2
29.	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	1	1%	1
30.	เขตพญาไท	4	2%	1
31.	เขตพระโขนง	7	3%	1
32.	เขตพระนคร	-	-	-
33.	เขตภาษีเจริญ	4	2%	1
34.	เขตมีนบุรี	2	1%	1
35.	เขตยานนาวา	5	2%	1
36.	เขตราชเทวี	1	1%	1
37.	เขตราชบุรีบูรณะ	8	3%	2
38.	เขตลาดกระบัง	6	3%	1
39.	เขตลาดพร้าว	9	4%	2
40.	เขตวังทองหลาง	5	2%	2
41.	เขตวัฒนา	7	3%	2
42.	เขตสวนหลวง	7	3%	2
43.	เขตสะพานสูง	3	1%	1
44.	เขตสัมพันธวงศ์	-	-	-
45.	เขตสาทร	5	2%	2
46.	เขตสายไหม	10	3%	3
47.	เขตหนองแขม	3	1%	1
48.	เขตหนองจอก	2	1%	1
49.	เขตหลักสี่	4	2%	1
50.	เขตห้วยขวาง	4	2%	2

รวมจำนวนโรงเรียน	237	100%	71
------------------	-----	------	----

3) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร

โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คนต่อโรงเรียน

ครูประจำชั้นอนุบาล ระดับชั้นละ 1 คน จำนวน 3 คนต่อโรงเรียน

ผู้ปกครอง ระดับชั้นละ 1 คน จำนวน 3 คนต่อโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย แบบสอบ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ตามรายการนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ตามรายการนั้นในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ตามรายการนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ตามรายการนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ตามรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

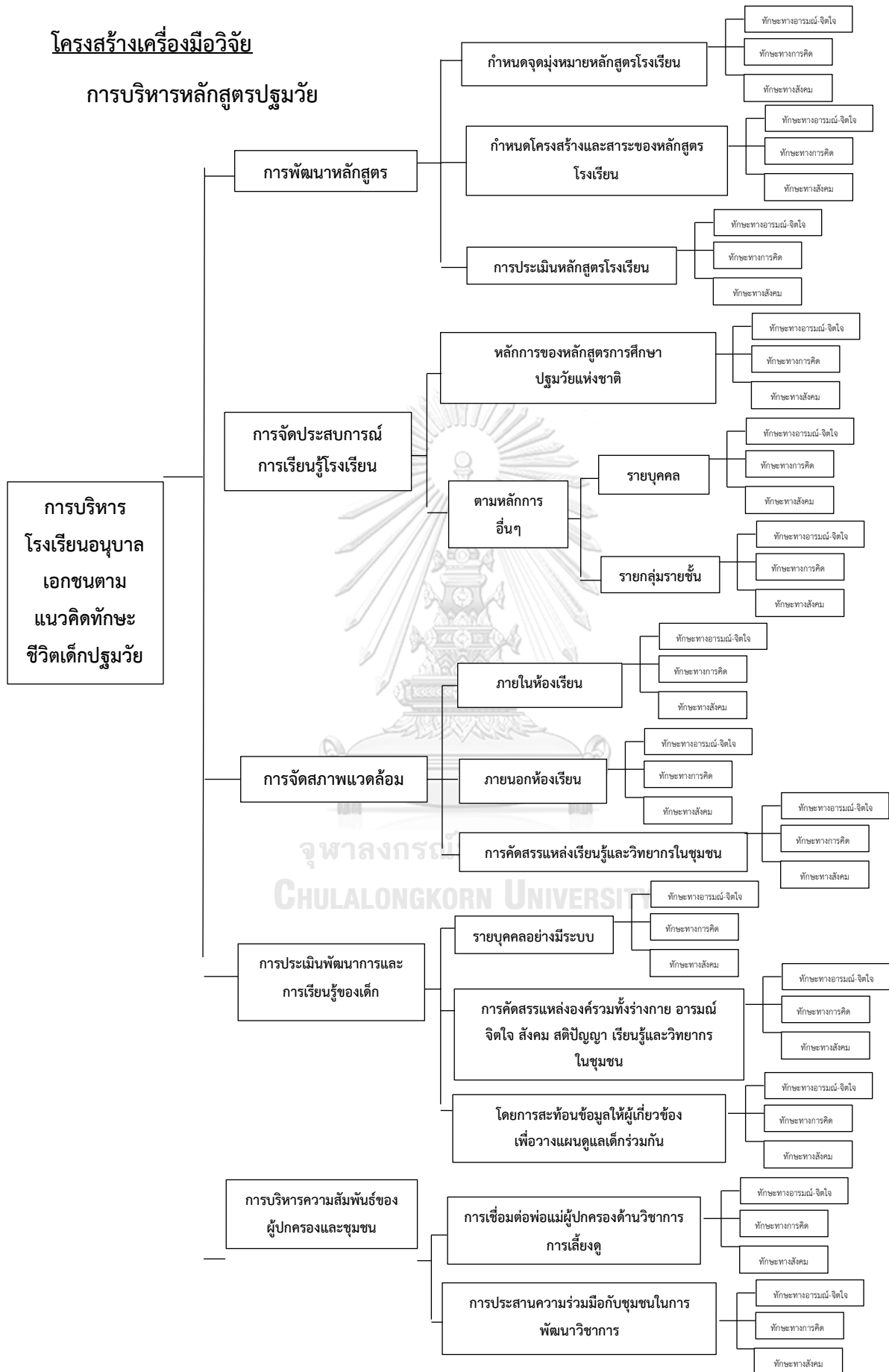
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

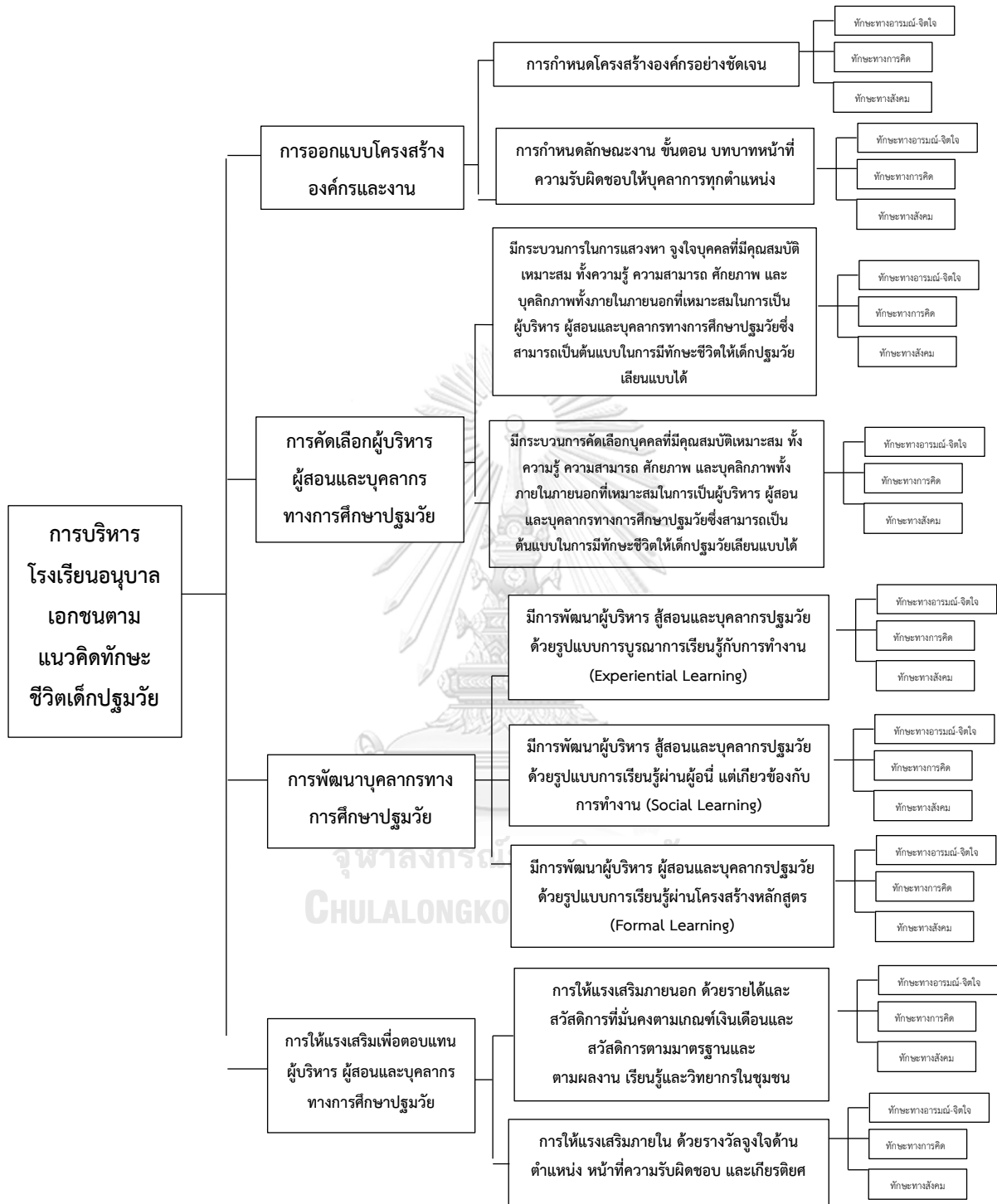
1) นำกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์แล้ว นำมาสร้างแบบสอบถาม และ (ร่าง) แบบสอบถามให้ครอบคลุมแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแผนผังเครื่องมือวิจัย เป็นดังแผนภาพที่ 3

โครงสร้างเครื่องมือวิจัย

การบริหารหลักสูตรปฐมวัย

การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

แผนภาพที่ 3 แผนผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย

1.3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

1.4) นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งนิยามเชิงปฏิบัติการ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ครอบคลุมเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนีคือ IOC (Item Objective Congruence)

1.5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงเครื่องมือ ด้วยการพิจารณาค่า IOC > 0.5 และในส่วนของข้อคำถามที่มีค่า IOC ≤ 0.5 ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

1.6) นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการเก็บรวบรวม ดังนี้

1.1) ขอนหนังสือจากกลุ่มภารกิจบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ ดังนี้

(1) ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ

(2) ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร

1.2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยนำส่งและรับคืนด้วยไปรษณีย์ไทย และด้วยตนเอง

1.3) ติดตามการตอบแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1.1) ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

1.2) ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตาราง ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ทั้ง 5 ระดับ (John W, 1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีร่างแนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากสูตร Priority Needs Index Modified ($PNI_{Modified}$) และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีสูตรการคำนวณ $PNI_{Modified}$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{I - D}{D}$$

เมื่อ I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

1.3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นคำถามปลายเปิดแบบให้เขียนตอบ (Open ended question) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ขั้นตอนที่ 2.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อนำสู่การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด
ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3.1 จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตาม
แนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ จากค่าความต้องการจำเป็นในข้อ 2.3

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจาก สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียน
อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 3.2 ร่างแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต
เด็กปฐมวัย

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ร่างแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก
ปฐมวัย โดยนำมาจากความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต
เด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3.3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางพัฒนาการ
บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 ท่าน
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและทักษะชีวิต จำนวน 1 ท่าน
- 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและการเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 1 ท่าน
- 5) ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 1 ท่าน

2. เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ

2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ(ร่าง)
แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นข้อ
คำถามแบบ Rating Scale ผสมผสานกับข้อคำถามปลายเปิด

2.2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือของแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง)
แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาร่างเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัย

2.2.2) เสนอร่างแนวทางดังกล่าวต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.3) นำเสนอร่างแนวทางที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ(ร่าง) แนวทางพัฒนาโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางหลัก

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางย่อย

ตอนที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) วิธีดำเนินการ

2.2.4) นำเสนอแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำส่งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางฯ ด้วยผู้ส่งเอกสารและด้วยตนเอง และรับคืนผลการประเมินด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอน ดังนี้

3.1) ขอนหนังสือนำจากกลุ่มภารกิจบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

3.2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการนำส่งและรับคืนแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยนำส่ง และรับคืนด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

(ร่าง) แนวทางฯ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และฐานนิยม (Mode) โดยหาค่าฐานนิยมจากค่าความถี่สูงสุดจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินขั้นตอนการปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงใช้แนวทางที่สมบูรณ์ในขั้นต่อไป โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ระดับมาก
- 3 หมายถึง ร่างแนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีร่างแนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีร่างแนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3.4 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตผู้เรียนปฐมวัย

1. แหล่งข้อมูล และผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ จากข้อมูลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในขั้นตอนนี้เป็นการนำ (ร่าง) แนวทางที่สมบูรณ์ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษามานำเสนอ

3.3 ตารางขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย			ผลลัพธ์ที่ได้
		ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการเก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	
1) เพื่อศึกษา กรอบแนวคิด ของการบริหาร โรงเรียนอนุบาล เอกชน และ ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	1.1) ร่างกรอบ แนวคิด การบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	1. แหล่งข้อมูล คือ เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง 11 รายการ	แบบบันทึก ข้อมูล	Content Analysis	1.1) ร่างกรอบ แนวคิด การบริหาร โรงเรียน อนุบาลเอกชน และ ทักษะ ชีวิตเด็ก ปฐมวัย ซึ่ง ประกอบด้วย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย			ผลลัพธ์ที่ได้
		ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการเก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	
					การบริหาร บุคลากรทาง การศึกษา ปฐมวัย และ การบริหาร หลักสูตร ปฐมวัย
	1.2) ประเมินความ เหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย และ การบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชน ประกอบด้วย การ บริหารบุคลากรทาง การศึกษาปฐมวัย และการบริหาร หลักสูตรปฐมวัย	ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน	แบบประเมิน ความ เหมาะสมและ ความเป็นไปได้	ความถี่ และ Content Analysis	ความเหมาะสม ของ(ร่าง) กรอบแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัยและ การบริหาร โรงเรียน อนุบาลเอกชน ประกอบด้วย การบริหาร บุคลากรทาง การศึกษา ปฐมวัยและ การบริหาร หลักสูตร ปฐมวัย
	3) นำเสนอกรอบ แนวคิด				กรอบแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย และ การบริหาร โรงเรียน อนุบาลเอกชน ประกอบด้วย การบริหาร

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย			ผลลัพธ์ที่ได้
		ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการเก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	
					บุคลากรทางการศึกษา ปฐมวัย และ การบริหาร หลักสูตร ปฐมวัย
2) เพื่อศึกษา ความต้องการ จำเป็นในการ บริหารโรงเรียน เอกชนตาม แนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย	2.1) ศึกษาสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ของการ บริหารโรงเรียน เอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	1. ประชากร ร.ร อนุบาล ในกทม 237 โรงเรียน 2. กลุ่มตัวอย่าง 71 โรงเรียน 3. ผู้ให้ข้อมูล / ต่อโรงเรียน 7 คน ผ.อ. 1 คน 2. ครูรายชั้น ชั้นละ 1 คน รวม 3 คน 3. ผู้ปกครองชั้น ละ 1 คน รวม 3 คน	แบบสอบถาม	1. การแจก แจงความถี่ 2. ร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย 4. ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน 5. PNI	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึง ประสงค์
	2.2) วิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น				ความต้องการ จำเป็นในการ บริหาร โรงเรียน อนุบาลเอกชน ตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย
3) เพื่อนำเสนอ แนวทาง	3.1) จัดลำดับความ ต้องการจำเป็นใน	ค่าความ ต้องการจำเป็น		1. นำ PNI มาจัดลำดับ	3.1) ลำดับ ความต้องการ

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย			ผลลัพธ์ที่ได้
		ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการเก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	
พัฒนาการ บริหารโรงเรียน เอกชนตาม แนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย	การบริหารโรงเรียน เอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	จากข้อ 2.3			จำเป็นในการ บริหาร โรงเรียนเอกชน ตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย
	3.2) (ร่าง) แนวทาง พัฒนาการบริหาร โรงเรียนเอกชนตาม แนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย	ความต้องการ จำเป็นในการ บริหารโรงเรียน เอกชนตาม แนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย			(ร่าง) แนวทาง พัฒนา การบริหาร โรงเรียนเอกชน ตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย
	3.3) ประเมินความ เหมาะสมและความ เป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการ บริหารโรงเรียน เอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษ ปฐมวัย จำนวน 1 ท่าน/ผู้ทรง วุฒิด้านการ บริหาร การศึกษา จำนวน 2 ท่าน/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหาร การศึกษาและ ทักษะชีวิต จำนวน 1 ท่าน/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหาร การศึกษาและ	แบบประเมิน ความ เหมาะสมและ ความเป็นไปได้ ของ (ร่าง)ฯ	1. การแจก แจงความถี่ และเนื้อหา	ความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ของ (ร่าง)แนวทาง พัฒนาการ บริหาร โรงเรียนเอกชน ตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย			ผลลัพธ์ที่ได้
		ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการเก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	
		การเป็น ผู้ปกครองเด็ก ปฐมวัย 1 ท่าน /ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาล เอกชนจำนวน 1 ท่าน			
	3.4) นำเสนอ แนวทางพัฒนาการ บริหารโรงเรียน เอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	ความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ของ ร่างแนวทาง พัฒนาการ บริหารโรงเรียน เอกชนตาม แนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย		การวิเคราะห์ เนื้อหา	แนวทาง พัฒนาการ บริหาร โรงเรียนเอกชน ตามแนวคิด ทักษะชีวิตผู้ เด็กปฐมวัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

4.1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.1.1 ร่างกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.1.2 ความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.1.3 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นพัฒนาในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2.2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากแบบสอบถาม

4.3.1 (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัย

4.3.2 ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.3.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้

แต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

กรอบแนวคิด การบริหารโรงเรียนอนุบาล	1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*	
2. การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย								
2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน (Organization Structure and Job Design)	✓		✓	✓			✓	4
2.1.1 การกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน			✓	✓			✓	3
2.1.2 การกำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง	✓		✓	✓			✓	4
2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (Recruitment and Selection)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
2.2.1 มีกระบวนการในการแสวงหา ใจจูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต			✓		✓	✓	✓	4
2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต			✓		✓	✓	✓	4
2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (Training and development)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training)	✓		✓		✓	✓	✓	5
2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)	✓		✓		✓	✓	✓	5
2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training)	✓		✓		✓	✓	✓	5
2.4 การบริหารค่าตอบแทน (Rewards) ด้วยการให้มียาได้ที่มีมั่นคง	✓			✓			✓	3
2.4.1 การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก	✓						✓	2
2.4.2 การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน	✓						✓	2

หมายเหตุ * 1. แนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2542)

2. แนวคิดไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation, 2505)
Schweinhart (2004)

3. แนวคิดจิตปัญญา (ศูนย์จิตปัญญาศึกษา, 2556)
4. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)
5. แนวคิดโรงเรียนหลากวัฒนธรรม (ฐิติมดี อพัทธนานนท์, 2561)
6. แนวคิดฉันทศึกษา (ดิศสกร กุณธร, 2561)
7. การบริหารบุคลากรทางการศึกษา (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2561)

ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์ กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย	1*	2*	3*	4*	5*	
1. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness Skills)	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. ทักษะการรับมือกับอารมณ์ (Coping with Emotion Skills)	✓	✓	✓		✓	4
3. ทักษะการจัดการความเครียด (Coping with Stress Skill)	✓	✓	✓		✓	4
4. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills)	✓	✓	✓		✓	4
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Skills)	✓	✓	✓		✓	4
6. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making Skill)	✓	✓	✓		✓	4
7. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)	✓	✓	✓		✓	4
8. ทักษะความเห็นใจผู้อื่น (Empathy Skills)	✓	✓	✓		✓	4
9. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Skills)	✓	✓	✓	✓	✓	5
10. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication Skills)	✓	✓	✓		✓	4

- หมายเหตุ * 1. ทักษะชีวิต WHO (2540)
2. ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย Ellen Gallinsky (2553)
 3. ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย Jenna Bilms (2555)
 4. ทักษะชีวิตปฐมวัยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)
 5. ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย Hurray kids India (2561)

4.1.2 ความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1) ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาล

ผลวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาล ด้านงานบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย และด้านงานบริหารผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย มีความถี่เท่ากับ 5 จากความถี่สูงสุด 5 โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติมให้ด้านงานบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัยมีองค์ประกอบย่อยเพิ่ม 1 องค์ประกอบ คือ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

2) ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ผลวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ ทักษะการรับมือกับอารมณ์ ทักษะการรับมือกับความเครียด ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการเห็นอกเห็นใจ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร มีความถี่เท่ากับ 5 จากความถี่สูงสุด 5 และทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น มีความถี่เท่ากับ 4 จากความถี่สูงสุด 5 โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติม

4.1.3 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาล

(1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย

1.1 การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย 1.1.1) กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน 1.1.2) กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร 1.1.3) ประเมินหลักสูตรโรงเรียน

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ 1.2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่นๆ 1.2.2.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย 1.2.2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ 1.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน 1.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน 1.3.3 การคิดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 1.4.1 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ 1.4.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตาม

สภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา 1.4.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

1.5 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน 1.5.1 การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต 1.5.2 การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย

(2) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน 2.1.1 กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน 2.1.2 กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง

2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย 2.2.1 มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจ บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต 2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต

2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย 2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) 2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) 2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training/ Classroom training)

2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย 2.4.1 การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก 2.4.2 การออกแบบวางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลมี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 2) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2) กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ

1.1 ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ (Self-awareness) 1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์ (Coping with Emotion) 1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด (Coping with Stress)

(2) ทักษะทางการคิด

2.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น (Critical thinking) 2.3 ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) 2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem Solving)

(3) ทักษะทางสังคม

3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ (Empathy) 3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship Skills) 3.3 ทักษะการสื่อสาร (Effective Communication)

4.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นพัฒนาในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

4.2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 363 ฉบับ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จำนวน 363 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ครูประจำชั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากตารางที่ 4-3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพ	ผู้บริหาร		ครู		ผู้ปกครอง		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	เพศ								
	1.1 ชาย	10	14.1	4	3.2	24	14.3	38	10.47
	1.2 หญิง	61	85.9	120	96.8	144	85.7	325	89.53
	รวม	71	100.0	124	100.0	168	100.0	363	100
2	อายุ								
	1) 25 – 30 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-
	2) 31- 40 ปี	3	4.2	-	-	-	-	3	4.2
	3) 41- 50 ปี	14	19.7	-	-	-	-	14	19.7
	4) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	54	76.1	-	-	-	-	54	76.1
	รวม	71	100.0	-	-	-	-	71	100.0
	อายุ								
	2.1 น้อยกว่า 20 ปี	-	-	-	-	1	0.6	1	0.34
	2.2 20 – 25 ปี	-	-	9	7.3	13	7.7	22	7.53
	2.3 26 – 30 ปี	-	-	29	23.4	33	19.6	62	21.23
	2.4 31 – 40 ปี	-	-	29	23.4	71	42.3	100	34.25
	2.5 41 – 50 ปี	-	-	37	29.8	38	22.6	75	25.69
	2.6 มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	32	10.96

ข้อ	สถานภาพ	ผู้บริหาร		ครู		ผู้ปกครอง		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
	6.1 อนุบาล 1	4	5.6	40	32.3			44	22.57
	6.2 อนุบาล 2	4	5.6	42	33.9	-	-	46	23.59
	6.3 อนุบาล 3	9	12.7	30	24.2			39	20.00
	6.4 ไม่ได้ ประจำชั้น	54	76.1	12	9.7			66	33.84
	รวม	71	100.0	124	100.0			195	100
7	จบการศึกษา								
	7.1 สาขา การศึกษา ปฐมวัย	15	21.1	78	62.9	-	-	93	47.69
	7.2 สาขาอื่นๆ	56	78.9	46	37.1			102	52.31
	รวม	71	100.0	124	100.0			195	100

จากตารางที่ 4-3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 89.53 และเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.47

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 เมื่อจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 85.9 ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 96.8 และผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้อำนวยการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 สำหรับครู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 26 -30 ปี และ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 สำหรับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 26 - 30 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 65.01 รองลงมา คือ ระดับ

ปริญญาโท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.52 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด ในระดับปริญญาโท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 ครู ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด ในระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 87.1 และผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด ในระดับปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.93 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 สำหรับครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 1 – 5 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8

ผู้ตอบแบบสอบถามเคยเป็นครูประจำชั้น สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เคยเป็นครูประจำชั้น จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 62 และไม่เคยเป็นครูประจำชั้น จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 38 สำหรับครู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 และไม่เคยเป็นครูประจำชั้น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาเป็นผู้ปกครองระดับชั้น อนุบาล 2 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 และอนุบาล 1 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5

ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นไม่ได้ครูประจำชั้น จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.84 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการ ไม่ได้ประจำชั้น จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 ส่วนครูประจำชั้นส่วนใหญ่ ประจำชั้นระดับอนุบาล 2 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9

การจบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบสาขาอื่นๆ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 52.31 และจบสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 47.69 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการจบการศึกษาสาขาอื่นๆ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 78.9 ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 และจบการศึกษาสาขาอื่นๆ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1

4.2.2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 363 ฉบับ จำแนกตามการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน 2 ด้าน ประกอบด้วย งานบริหารจัดการหลักสูตร และงานบริหารผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4-4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม

ข้อ	การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การบริหารหลักสูตรปฐมวัย	3.176	0.661	ปานกลาง	4.974	0.100	มากที่สุด	0.566	2
2	การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	3.135	0.660	ปานกลาง	4.968	0.108	มากที่สุด	0.585	1
เฉลี่ยรวม		3.155	0.652	ปานกลาง	4.971	0.097	มากที่สุด	0.575	

จากตารางที่ 4-4 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.155$, $SD = 0.652$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.135$, $SD = 0.660$) รองลงมา คือ การบริหารหลักสูตรปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.176$, $SD = 0.661$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.971$, $SD = 0.097$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า การบริหารหลักสูตรปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.974$, $SD = 0.100$) รองลงมา คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.968$, $SD = 0.108$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม คือ 0.575 ($PNI_{modified} = 0.575$) โดยองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษา

ปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) และองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.566$)

ตารางที่ 4-5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย (n = 363)

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย	3.252	0.651	ปานกลาง	4.975	0.110	มากที่สุด	0.530	5
2	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.190	0.702	ปานกลาง	4.973	0.144	มากที่สุด	0.559	4
3	การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้	3.178	0.681	ปานกลาง	4.976	0.121	มากที่สุด	0.566	3
4	การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	3.138	0.696	ปานกลาง	4.974	0.120	มากที่สุด	0.585	2
5	การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน	3.122	0.707	ปานกลาง	4.972	0.136	มากที่สุด	0.593	1
เฉลี่ยรวม		3.176	0.661	ปานกลาง	4.974	0.100	มากที่สุด	0.566	

จากตารางที่ 4-5 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.176$, $SD = 0.661$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.252$, $SD = 0.651$) รองลงมา คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.190$, $SD = 0.702$) และ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.122$, $SD = 0.707$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.974$, $SD = 0.100$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.976$, $SD = 0.121$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.110$) และ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.136$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย คือ 0.566 ($PNI_{\text{modified}} = 0.566$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.593$) และ ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.530$)

ตารางที่ 4-6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (n = 363)

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน	3.185	0.665	ปานกลาง	4.978	0.105	มากที่สุด	0.563	4
2	การคัดเลือกผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	3.117	0.675	ปานกลาง	4.960	0.145	มากที่สุด	0.591	2
3	การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	3.127	0.676	ปานกลาง	4.964	0.129	มากที่สุด	0.588	3
4	การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	3.111	0.704	ปานกลาง	4.972	0.118	มากที่สุด	0.598	1
เฉลี่ยรวม		3.135	0.660	ปานกลาง	4.968	0.108	มากที่สุด	0.585	

จากตารางที่ 4-6 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.135$, $SD = 0.660$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.185$, $SD = 0.665$) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.676$) และการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.111$, $SD = 0.704$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.968$, $SD = 0.108$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.105$) รองลงมา คือ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.118$) และ การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.960$, $SD = 0.145$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย คือ 0.585 ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.598$) และ ด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.563$)

ตารางที่ 4-7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย (n = 363)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน	3.287	0.644	ปานกลาง	4.976	0.134	มากที่สุด	0.514	3
2	กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน	3.254	0.669	ปานกลาง	4.980	0.112	มากที่สุด	0.530	2
3	การประเมินหลักสูตรโรงเรียน	3.214	0.707	ปานกลาง	4.969	0.149	มากที่สุด	0.546	1
เฉลี่ยรวม		3.252	0.651	ปานกลาง	4.975	0.110	มากที่สุด	0.530	

จากตารางที่ 4-7 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.252$, $SD = 0.651$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.287$,

SD = 0.644) รองลงมา คือ กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน ($\bar{X} = 3.254$, SD = 0.669) และการประเมินหลักสูตรโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.214$, SD = 0.707)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.975$, SD = 0.110) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.980$, SD = 0.112) รองลงมา คือ กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน ($\bar{X} = 4.976$, SD = 0.134) และการประเมินหลักสูตรโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.969$, SD = 0.149)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย คือ 0.530 ($PNI_{\text{modified}} = 0.530$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินหลักสูตรโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.546$) รองลงมา คือ ด้านกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.350$) ด้านกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การประเมินหลักสูตรโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.514$)

ตารางที่ 4-8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน								
1.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.320	0.675	ปานกลาง	4.967	0.233	มากที่สุด	0.496	3
1.2	ทักษะทางการคิด	3.275	0.653	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.520	2
1.3	ทักษะทางสังคม	3.367	0.663	ปานกลาง	4.983	0.128	มากที่สุด	0.525	1
	เฉลี่ยรวม	3.287	0.644	ปานกลาง	4.976	0.134	มากที่สุด	0.514	
2	โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน								
2.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.259	0.697	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.527	3
2.2	ทักษะทางการคิด	3.256	0.692	ปานกลาง	4.981	0.156	มากที่สุด	0.530	2
2.3	ทักษะทางสังคม	3.248	0.681	ปานกลาง	4.981	0.138	มากที่สุด	0.534	1
	เฉลี่ยรวม	3.254	0.669	ปานกลาง	4.980	0.112	มากที่สุด	0.530	
3	โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการประเมินหลักสูตรโรงเรียน								
3.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.226	0.716	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.541	3
3.2	ทักษะทางการคิด	3.198	0.716	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.554	1
3.3	ทักษะทางสังคม	3.218	0.743	ปานกลาง	4.964	0.186	มากที่สุด	0.543	2
	เฉลี่ยรวม	3.214	0.707	ปานกลาง	4.520	4.969	มากที่สุด	0.546	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.252	0.651	ปานกลาง	4.975	0.110	มากที่สุด	0.530	

จากตารางที่ 4-8 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.367$, $SD = 0.663$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.275$, $SD = 0.653$) ข้อย่อยของกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} =$

3.259, SD = 0.697) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.248$, SD = 0.681) และข้อย่อยของการประเมินหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 3.226$, SD = 0.716) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.198$, SD = 0.716)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.983$, SD = 0.128) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 4.967$, SD = 0.233) ข้อย่อยของการกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.981$, SD = 0.156 และ SD = 0.138) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 4.978$, SD = 0.147) และข้อย่อยของการประเมินหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 4.972$, SD = 0.164) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.964$, SD = 0.186)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.525$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.496$) ข้อย่อยของการกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.534$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.527$) และข้อย่อยของการประเมินหลักสูตรโรงเรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.554$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.541$)

ตารางที่ 4-9 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (n = 363)

ข้อ	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ	3.204	0.730	ปานกลาง	4.973	0.147	มากที่สุด	0.552	2
2	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น	3.178	0.727	ปานกลาง	4.973	0.163	มากที่สุด	0.565	1
เฉลี่ยรวม		3.190	0.702	ปานกลาง	4.973	0.144	มากที่สุด	0.559	

จากตารางที่ 4-9 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.190$, $SD = 0.702$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.204$, $SD = 0.730$) และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.178$, $SD = 0.727$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.973$, $SD = 0.144$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.973$, $SD = 0.147$ และ $SD = 0.163$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ 0.559 (PNI_{modified} = 0.559) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น (PNI_{modified} = 0.565) และ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (PNI_{modified} = 0.552)

ตารางที่ 4-10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายชื่อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ									
1	โรงเรียนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ								
1.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.209	0.751	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.548	3
1.2	ทักษะทางการคิด	3.218	0.747	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.547	2
1.3	ทักษะทางสังคม	3.185	0.756	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.561	1
	เฉลี่ยรวม	3.204	0.730	ปานกลาง	4.973	0.147	มากที่สุด	0.552	
2	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น								
2.1	การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย								
	โรงเรียนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระในพื้นที่หลากหลายในเวลาและนอกเวลาเรียน เน้นการให้สิทธิ การสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก								
2.1.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.198	0.739	ปานกลาง	4.972	0.180	มากที่สุด	0.555	3
2.1.2	ทักษะทางการคิด	3.165	0.740	ปานกลาง	4.978	0.165	มากที่สุด	0.573	1
2.1.3	ทักษะทางสังคม	3.171	0.746	ปานกลาง	4.970	0.201	มากที่สุด	0.567	2
	เฉลี่ยรวม	3.178	0.727	ปานกลาง	4.973	0.163	มากที่สุด	0.565	
2.2	การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้น ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย								
	โรงเรียนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก								
2.2.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.185	0.726	ปานกลาง	4.978	0.165	มากที่สุด	0.563	1
2.2.2	ทักษะทางการคิด	3.187	0.727	ปานกลาง	4.967	0.194	มากที่สุด	0.558	3
2.2.3	ทักษะทางสังคม	3.190	0.739	ปานกลาง	4.972	0.180	มากที่สุด	0.559	2
	เฉลี่ยรวม	3.187	0.709	ปานกลาง	4.972	0.168	มากที่สุด	0.560	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.190	0.702	ปานกลาง	4.973	0.144	มากที่สุด	0.559	

จากตารางที่ 4-10 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการคิด ($\bar{X} = 3.218$, $SD = 0.747$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.185$, $SD = 0.756$) ข้อย่อยของการจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วย หลักการที่หลากหลาย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 3.198$, $SD = 0.739$) และ ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.171$, $SD = 0.746$) และข้อย่อยของการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้น ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.190$, $SD = 0.739$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 3.185$, $SD = 0.726$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายข้อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายข้อ พบว่า ข้อย่อย ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.147$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.172$) ข้อย่อยของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.165$) และ ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.201$) และข้อย่อยของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้าง ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.165$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.180$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของ การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.561$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทาง อารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.548$) ข้อย่อยของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการ เสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย ที่ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.573$) ที่มีลำดับความ ต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.555$) และข้อย่อยของการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย กับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้น ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทาง อารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.563$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.558$)

ตารางที่ 4-11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ (n = 363)

ข้อ	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน	3.199	0.707	ปานกลาง	4.972	0.162	มากที่สุด	0.554	3
2	การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน	3.171	0.698	ปานกลาง	4.982	0.112	มากที่สุด	0.571	2
3	การคิดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต	3.163	0.704	ปานกลาง	4.972	0.140	มากที่สุด	0.572	1
เฉลี่ยรวม		3.178	0.681	ปานกลาง	4.976	0.121	มากที่สุด	0.566	

จากตารางที่ 4-11 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.178$, $SD = 0.681$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.199$, $SD = 0.707$) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 3.171$, $SD = 0.698$) และการคิดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.163$, $SD = 0.704$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.976$, $SD = 0.121$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.982$, $SD = 0.112$) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะ

ชีวิตภายในห้องเรียน และการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.162$ และ $SD = 0.140$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ คือ 0.566 ($PNI_{\text{modified}} = 0.566$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ($PNI_{\text{modified}} = 0.572$) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.571$) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.554$)

ตารางที่ 4-12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ รายข้อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้									
1	โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.209	0.728	ปานกลาง	4.972	0.180	มากที่สุด	0.549	3
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.190	0.720	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.558	1
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.198	0.724	ปานกลาง	4.975	0.173	มากที่สุด	0.556	2
	เฉลี่ยรวม	3.199	0.707	ปานกลาง	4.972	0.162	มากที่สุด	0.554	
2	โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.185	0.737	ปานกลาง	4.983	0.128	มากที่สุด	0.565	3
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.171	0.716	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.569	2
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.157	0.709	ปานกลาง	4.986	0.117	มากที่สุด	0.579	1
	เฉลี่ยรวม	3.171	0.698	ปานกลาง	4.982	0.112	มากที่สุด	0.571	
3	โรงเรียนจัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต								
	3.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.157	0.736	ปานกลาง	4.967	0.179	มากที่สุด	0.573	2
	3.2 ทักษะทางการคิด	3.171	0.708	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.570	3
	3.3 ทักษะทางสังคม	3.160	0.730	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.574	1
	เฉลี่ยรวม	3.163	0.704	ปานกลาง	4.972	0.140	มากที่สุด	0.572	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.178	0.681	ปานกลาง	4.976	0.121	มากที่สุด	0.566	

จากตารางที่ 4-12 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ รายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.209$, $SD = 0.728$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.190$, $SD = 0.720$) ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อม

ทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 3.185$, $SD = 0.737$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.157$, $SD = 0.709$) และข้อย่อยของการประเมินหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.171$, $SD = 0.708$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.157$, $SD = 0.736$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ ราชข้อ พบว่า สภาพปัจจุบัน การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ ราชข้อ พบว่า ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.173$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.172$) ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.986$, $SD = 0.117$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$) และข้อย่อยของการประเมินหลักสูตรโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.147$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.967$, $SD = 0.179$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ ราชข้อ พบว่า ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.570$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.562$) ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.558$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.549$) ข้อย่อยของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.579$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.565$) และข้อย่อยของการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.574$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.570$)

ตารางที่ 4-13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (n = 363)

ข้อ	ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ	3.140	0.715	ปานกลาง	4.981	0.119	มากที่สุด	0.586	1
2	การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา	3.138	0.720	ปานกลาง	4.968	0.156	มากที่สุด	0.583	2
3	การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน	3.135	0.720	ปานกลาง	4.973	0.147	มากที่สุด	0.586	1
เฉลี่ยรวม		3.138	0.696	ปานกลาง	4.974	0.120	มากที่สุด	0.585	

จากตารางที่ 4-13 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.138$, $SD = 0.696$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.140$, $SD = 0.715$) รองลงมา คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ($\bar{X} = 3.138$, $SD = 0.720$) และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.135$, $SD = 0.720$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.973$, $SD = 0.144$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.981$, $SD = 0.119$) รองลงมา คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน และการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน

($\bar{X} = 4.973$, $SD = 0.147$) และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.968$, $SD = 0.156$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก คือ 0.585 ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.586$) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ($PNI_{\text{modified}} = 0.583$)

ตารางที่ 4-14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI ^{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้									
1	โรงเรียนประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.143	0.729	ปานกลาง	4.983	0.128	มากที่สุด	0.585	2
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.140	0.736	ปานกลาง	4.981	0.138	มากที่สุด	0.586	1
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.138	0.730	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.586	1
	เฉลี่ยรวม	3.140	0.715	ปานกลาง	4.981	0.119	มากที่สุด	0.586	
2	โรงเรียนประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมสติปัญญา ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.143	0.729	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.581	3
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.138	0.742	ปานกลาง	4.964	0.186	มากที่สุด	0.582	2
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.132	0.739	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.587	1
	เฉลี่ยรวม	3.138	0.720	ปานกลาง	4.968	0.156	มากที่สุด	0.583	
3	โรงเรียนประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกันตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	3.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.140	0.736	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.584	3
	3.2 ทักษะทางการคิด	3.138	0.738	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.585	2
	3.3 ทักษะทางสังคม	3.127	0.740	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.590	1
	เฉลี่ยรวม	3.135	0.720	ปานกลาง	4.973	0.147	มากที่สุด	0.586	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.138	0.696	ปานกลาง	4.974	0.120	มากที่สุด	0.585	

จากตารางที่ 4-14 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.143$, $SD = 0.729$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.138$, $SD = 0.730$) ข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์

จิตใจ สังคม สติปัญญา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 3.143$, $SD = 0.729$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.132$, $SD = 0.739$) และข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 3.140$, $SD = 0.736$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.740$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.983$, $SD = 0.729$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.147$) ข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ และทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.172$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.964$, $SD = 0.186$) และข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.740$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.586$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) ข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.587$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.581$) และข้อย่อยของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.590$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.584$)

ตารางที่ 4-15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน (n = 363)

ข้อ	ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต	3.130	0.714	ปานกลาง	4.973	0.134	มากที่สุด	0.589	2
2	การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย	3.113	0.728	ปานกลาง	4.971	0.154	มากที่สุด	0.597	1
เฉลี่ยรวม		3.122	0.707	ปานกลาง	4.972	0.136	มากที่สุด	0.593	

จากตารางที่ 4-15 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.122$, $SD = 0.707$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.130$, $SD = 0.714$) และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.113$, $SD = 0.728$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.136$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.973$, $SD = 0.134$) และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.971$, $SD = 0.154$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน คือ 0.593 (PNI_{modified} = 0.593) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย (PNI_{modified} = 0.597) ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต (PNI_{modified} = 0.589)

ตารางที่ 4-16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียนเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.140	0.728	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.582	3
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.129	0.730	ปานกลาง	4.967	0.179	มากที่สุด	0.587	2
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.121	0.745	ปานกลาง	4.983	0.128	มากที่สุด	0.597	1
	เฉลี่ยรวม	3.130	0.714	ปานกลาง	4.973	0.134	มากที่สุด	0.589	
2	โรงเรียนประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.105	0.747	ปานกลาง	4.964	0.186	มากที่สุด	0.599	2
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.124	0.742	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.592	3
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.110	0.743	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.600	1
	เฉลี่ยรวม	3.113	0.728	ปานกลาง	4.971	0.154	มากที่สุด	0.597	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.122	0.707	ปานกลาง	4.972	0.136	มากที่สุด	0.593	

จากตารางที่ 4-16 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 3.143$, $SD = 0.729$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.121$, $SD = 0.745$) และข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.124$, $SD = 0.742$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ($\bar{X} = 3.105$, $SD = 0.747$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อกับพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.983$, $SD = 0.128$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.967$, $SD = 0.179$) และข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.964$, $SD = 0.186$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อกับพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.597$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.582$) ข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.600$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.592$)

ตารางที่ 4-17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน (n = 363)

ข้อ	ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน	3.116	0.742	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.597	1
2	กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง	3.254	0.669	ปานกลาง	4.980	0.112	มากที่สุด	0.530	2
เฉลี่ยรวม		3.185	0.665	ปานกลาง	4.978	0.105	มากที่สุด	0.563	

จากตารางที่ 4-17 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.185$, $SD = 0.665$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.254$, $SD = 0.669$) และการกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.116$, $SD = 0.742$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.105$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.980$, $SD = 0.112$) และ กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน คือ 0.563 (PNI_{modified} = 0.563) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน (PNI_{modified} = 0.597)

และ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง ($PNI_{\text{modified}} = 0.530$)

ตารางที่ 4-18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน รายชื่อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการออกแบบ โครงสร้างองค์กร และงาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียน เชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์- จิตใจ	3.116	0.742	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.597	2
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.116	0.734	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.597	2
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.116	0.745	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.598	1
	เฉลี่ยรวม	3.116	0.724	ปานกลาง	4.976	0.142	มากที่สุด	0.597	
2	โรงเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์- จิตใจ	3.113	0.729	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.599	1
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.127	0.717	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.591	3
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.127	0.736	ปานกลาง	4.983	0.128	มากที่สุด	0.594	2
	เฉลี่ยรวม	3.254	0.669	ปานกลาง	4.980	0.112	มากที่สุด	0.530	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.122	0.707	ปานกลาง	4.972	0.136	มากที่สุด	0.563	

จากตารางที่ 4-18 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน รายชื่อ พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.116$, $SD = 0.742$ $SD = 0.734$ และ $SD = 0.745$) และข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.717$ และ $SD = 0.736$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.113$, $SD = 0.729$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน รายชื่อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.147$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ และทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$) และข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.983$, $SD = 0.128$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.598$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ และทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.597$) ข้อย่อยของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.599$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.591$)

ตารางที่ 4-19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (n = 363)

ข้อ	ด้านการคัดเลือก ผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการ ศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	มีกระบวนการในการแสวงหา จุดใจบุคคลที่มีคุณสมบัติ เหมาะสม ทั้ง ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และ บุคลิกภาพทั้งภายในภายนอก ที่เหมาะสมในการเป็น ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากร ทางการศึกษาปฐมวัยซึ่ง สามารถเป็นต้นแบบในการมี ทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัย เลียนแบบได้	3.121	0.696	ปานกลาง	4.972	0.146	มากที่สุด	0.593	1
2	มีกระบวนการคัดเลือกบุคคล ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้ง ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้ง ภายในภายนอกที่เหมาะสมใน การเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการ มีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัย เลียนแบบได้	3.112	0.682	ปานกลาง	4.947	0.183	มากที่สุด	0.590	2
เฉลี่ยรวม		3.117	0.675	ปานกลาง	4.960	0.145	มาก ที่สุด	0.591	

จากตารางที่ 4-19 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.117, SD = 0.675) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีกระบวนการในการแสวงหา จุดใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = 3.121, SD = 0.696) และมีกระบวนการ

คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.112$, $SD = 0.682$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.960$, $SD = 0.145$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.146$) และ มีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.947$, $SD = 0.183$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย คือ 0.591 ($PNI_{\text{modified}} = 0.591$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.593$) และ ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ มีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.590$)

ตารางที่ 4-20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการคัดเลือก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียนมีกระบวนการในการแสวงหา บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.118	0.724	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.594	2
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.127	0.713	ปานกลาง	4.972	0.164	มากที่สุด	0.590	3
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.118	0.713	ปานกลาง	4.975	0.156	มากที่สุด	0.595	1
	เฉลี่ยรวม	3.121	0.696	ปานกลาง	4.972	0.146	มากที่สุด	0.593	
2	โรงเรียนมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.121	0.714	ปานกลาง	4.964	0.186	มากที่สุด	0.590	2
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.105	0.709	ปานกลาง	4.948	0.223	มากที่สุด	0.594	1
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.110	0.720	ปานกลาง	4.928	0.258	มากที่สุด	0.585	3
	เฉลี่ยรวม	3.112	0.682	ปานกลาง	4.947	0.183	มากที่สุด	0.590	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.117	0.675	ปานกลาง	4.960	0.145	มากที่สุด	0.591	

จากตารางที่ 4-20 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของกระบวนการในการแสวงหา บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.713$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทาง

อารมณ์-จิตใจ และทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.118$, $SD = 0.724$ และ $SD = 0.713$) และข้อย่อยของกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.121$, $SD = 0.714$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.105$, $SD = 0.709$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.975$, $SD = 0.156$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.172$) และข้อย่อยของกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.964$, $SD = 0.186$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.928$, $SD = 0.258$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.595$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.590$) ข้อย่อยของกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางการคิด

($PNI_{\text{modified}} = 0.594$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$)

ตารางที่ 4-21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($n = 363$)

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training)	3.118	0.699	ปานกลาง	4.959	0.166	มากที่สุด	0.591	1
2	พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)	3.135	0.694	ปานกลาง	4.965	0.153	มากที่สุด	0.584	3
3	พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training /Formal Classroom training)	3.128	0.691	ปานกลาง	4.968	0.144	มากที่สุด	0.588	2
เฉลี่ยรวม		3.127	0.676	ปานกลาง	4.964	0.129	มากที่สุด	0.588	

จากตารางที่ 4-21 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.676$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.135$, $SD = 0.694$) รองลงมา คือ พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training /Formal Classroom training) ($\bar{X} = 3.128$, $SD = 0.691$) และพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่าน

โครงสร้างหลักสูตร(Off the job training /Formal Classroom training) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.118$, $SD = 0.699$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.964$, $SD = 0.129$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training /Formal Classroom training) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.968$, $SD = 0.144$) รองลงมา คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ($\bar{X} = 4.965$, $SD = 0.153$) และ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.959$, $SD = 0.166$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย คือ 0.588 ($PNI_{\text{modified}} = 0.588$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ($PNI_{\text{modified}} = 0.591$) และ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ($PNI_{\text{modified}} = 0.584$)

ตารางที่ 4-22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการพัฒนา บุคลากรทาง การศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียนพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.127	0.721	ปานกลาง	4.942	0.234	มากที่สุด	0.581	3
	1.2 ทักษะทางการคิด	3.107	0.722	ปานกลาง	4.964	0.186	มากที่สุด	0.598	1
	1.3 ทักษะทางสังคม	3.118	0.717	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.594	2
	เฉลี่ยรวม	3.118	0.699	ปานกลาง	4.959	0.166	มากที่สุด	0.591	
2	โรงเรียนพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.127	0.709	ปานกลาง	4.967	0.179	มากที่สุด	0.589	1
	2.2 ทักษะทางการคิด	3.132	0.720	ปานกลาง	4.967	0.179	มากที่สุด	0.586	2
	2.3 ทักษะทางสังคม	3.146	0.712	ปานกลาง	4.961	0.193	มากที่สุด	0.577	3
	เฉลี่ยรวม	3.135	0.694	ปานกลาง	4.965	0.153	มากที่สุด	0.584	
3	โรงเรียนพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
	3.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.138	0.692	ปานกลาง	4.978	0.147	มากที่สุด	0.586	2
	3.2 ทักษะทางการคิด	3.127	0.721	ปานกลาง	4.956	0.206	มากที่สุด	0.585	3
	3.3 ทักษะทางสังคม	3.118	0.720	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.594	1
	เฉลี่ยรวม	3.128	0.691	ปานกลาง	4.968	0.144	มากที่สุด	0.588	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.127	0.676	ปานกลาง	4.964	0.129	มากที่สุด	0.588	

จากตารางที่ 4-22 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.721$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.107$, $SD = 0.722$) ข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.146$, $SD = 0.712$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.127$, $SD = 0.709$) และข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 3.138$, $SD = 0.692$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.118$, $SD = 0.720$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.970$, $SD = 0.127$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 4.942$, $SD = 0.234$) ข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ และทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.967$, $SD = 0.179$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.961$, $SD = 0.193$) และข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ($\bar{X} = 4.978$, $SD = 0.147$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.956$, $SD = 0.206$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายชื่อ พบว่า ข้อย่อยของ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.598$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.581$) ข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.589$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.577$) และข้อย่อยของการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.594$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$)

ตารางที่ 4-23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (n = 363)

ข้อ	ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน	3.091	0.722	ปานกลาง	4.972	0.128	มากที่สุด	0.609	1
2	การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลใจ ด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ	3.131	0.704	ปานกลาง	4.971	0.137	มากที่สุด	0.587	2
เฉลี่ยรวม		3.111	0.704	ปานกลาง	4.972	0.118	มากที่สุด	0.598	

จากตารางที่ 4-23 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.111$, $SD = 0.704$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.131$, $SD = 0.704$) และการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตาม

เกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.091$, $SD = 0.722$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.118$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.972$, $SD = 0.128$) และ การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.971$, $SD = 0.137$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย คือ 0.598 ($PNI_{\text{modified}} = 0.598$) โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.609$) และ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ($PNI_{\text{modified}} = 0.587$)

ตารางที่ 4-24 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ (n = 363)

ข้อ	ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	โรงเรียนออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
1.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.083	0.746	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.612	2
1.2	ทักษะทางการคิด	3.102	0.734	ปานกลาง	4.961	0.193	มากที่สุด	0.599	3
1.3	ทักษะทางสังคม	3.088	0.757	ปานกลาง	4.986	0.117	มากที่สุด	0.615	1
	เฉลี่ยรวม	3.091	0.722	ปานกลาง	4.972	0.128	มากที่สุด	0.609	
2	โรงเรียนออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย								
2.1	ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	3.121	0.718	ปานกลาง	4.961	0.207	มากที่สุด	0.590	1
2.2	ทักษะทางการคิด	3.127	0.732	ปานกลาง	4.970	0.172	มากที่สุด	0.589	2
2.3	ทักษะทางสังคม	3.146	0.708	ปานกลาง	4.981	0.138	มากที่สุด	0.583	3
	เฉลี่ยรวม	3.131	0.704	ปานกลาง	4.971	0.137	มากที่สุด	0.587	
	เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.111	0.704	ปานกลาง	4.972	0.118	มากที่สุด	0.598	

จากตารางที่ 4-24 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 3.102$, $SD = 0.734$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.083$, $SD = 0.746$) และข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.146$, $SD = 0.708$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 3.121$, $SD = 0.718$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.986$, $SD = 0.117$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางการคิด ($\bar{X} = 4.961$, $SD = 0.193$) และข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.981$, $SD = 0.138$) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($\bar{X} = 4.961$, $SD = 0.207$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายข้อ พบว่า ข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.615$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางการคิด ($PNI_{\text{modified}} = 0.599$) ข้อย่อยของการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบสนองแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.590$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.583$)

ตารางที่ 4-25 ตารางสรุปการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (เรียงตามกรอบแนวคิด)

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน			ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย			
			ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	ทักษะทางการคิด	ทักษะทางสังคม	
การบริหาร หลักสูตร ปฐมวัย PNI _{modified} 0.566 (2)	การพัฒนา หลักสูตรโรงเรียน PNI _{modified} 0.530 (5)	กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน 0.514 (3)	0.496 (3)	0.520 (2)	0.525 (1)	
		กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน 0.530 (2)	0.527 (3)	0.530 (2)	0.534 (1)	
		การประเมินหลักสูตรโรงเรียน 0.546 (1)	0.541 (3)	0.554 (1)	0.543 (2)	
			0.521	0.535	0.534	
	การจัด ประสบการณ์การ เรียนรู้ PNI _{modified} 0.559 (4)	หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ 0.552 (2)	0.548 (2)	0.547 (3)	0.561 (1)	
		ตามหลักการอื่นๆ 0.563 (1)	รายบุคคล ผ่านการลงมือทำ ด้วยหลักการที่หลากหลาย 0.565 (1)	0.555 (3)	0.573 (1)	0.567 (2)
			รายกลุ่มรายชั้น ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วย หลักการที่หลากหลาย 0.560 (2)	0.563 (1)	0.558 (3)	0.559 (2)
				0.555	0.559	0.562
	การจัด สภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้ PNI _{modified} 0.566 (3)	ภายในห้องเรียน 0.554 (3)	0.549 (3)	0.558 (1)	0.556 (2)	
		ภายนอกห้องเรียน 0.571 (2)	0.565 (3)	0.569 (2)	0.579 (1)	
		การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน 0.572 (1)	0.573 (2)	0.570 (3)	0.574 (1)	
			0.562	0.566	0.570	
	การประเมิน พัฒนาการและ การเรียนรู้ของ เด็ก PNI _{modified} 0.585 (2)	รายบุคคลอย่างมีระบบ 0.586 (1)	0.585 (2)	0.586 (1)	0.586 (1)	
		องค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา 0.583 (2)	0.581 (3)	0.582 (2)	0.587 (1)	
		โดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน 0.586 (1)	0.584 (3)	0.585 (2)	0.590 (1)	
			0.583	0.584	0.588	
	การบริหาร ความสัมพันธ์ของ ผู้ปกครองและ ชุมชน PNI _{modified} 0.593 (1)	การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู 0.589 (2)	0.582 (3)	0.587 (2)	0.597 (1)	
		การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการ 0.597 (1)	0.599 (2)	0.592 (3)	0.600 (1)	
				0.590	0.590	0.599
		0.562	0.567	0.570		
การออกแบบ	การกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน 0.597	0.597 (2)	0.597 (2)	0.598 (1)		

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน			ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย			
			ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ	ทักษะทางการคิด	ทักษะทางสังคม	
การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย PNI _{modified} 0.585 (1)	โครงสร้างองค์กร และงาน PNI _{modified} 0.563 (4)	(1) การกำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง 0.530 (2)	0.599 (1)	0.591 (3)	0.594 (2)	
			0.598	0.594	0.596	
	การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย PNI _{modified} 0.591 (2)	มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ 0.593 (1)	0.594 (2)	0.590 (3)	0.595 (1)	
			0.590 (2)	0.594 (1)	0.585 (3)	
			0.592	0.592	0.590	
	การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย PNI _{modified} 0.588 (3)	ด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) 0.591 (1)	0.581 (3)	0.598 (1)	0.594 (2)	
		ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Social Learning) 0.584 (3)	0.589 (1)	0.586 (2)	0.577 (3)	
		ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Formal Learning) 0.588 (2)	0.586 (2)	0.585 (3)	0.594 (1)	
			0.585	0.590	0.588	
	การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย PNI _{modified} 0.598 (1)	การให้แรงเสริมภายนอก ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน 0.609 (1)	0.612 (2)	0.599 (3)	0.615 (1)	
		การให้แรงเสริมภายใน ด้วยรางวัลจุดใจด้านตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ 0.587 (2)	0.590 (1)	0.589 (2)	0.589 (2)	
			0.601	0.594	0.602	
				0.594	0.592	0.594
	เฉลี่ยรวม			0.578	0.580	0.582
ลำดับความต้องการจำเป็น			3	2	1	

4.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจาก

แบบสอบถาม

ตารางที่ 4-26 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากแบบสอบถาม

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
1. การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
1 ยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
1.1 เน้นให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	24	14	11	49
วิธีการดำเนินการ				
<p>1) ร่วมกันประชุมวางโครงสร้างและกลยุทธ์การบริหารค่าตอบแทนด้วยแรงเสริมภายนอกให้กับบุคลากรทุกกลุ่มทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) วิเคราะห์ห้อย่างครอบคลุม</p> <p>1.2) บริหารการตอบแทนแรงเสริมภายนอกอย่างมีหลักการ</p> <p>1.3) กำหนดแนวทางการมอบแรงเสริมภายนอกทั้งค่าตอบแทนทางตรงและค่าตอบแทนทางอ้อม</p> <p>1.4) กำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อสร้างผลงานที่องค์กรต้องการและเพื่อตอบสนองเป้าหมายองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>2) จัดและติดตามให้มีการดำเนินการมอบรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและตามมาตรฐาน</p> <p>3. ประเมินผลความพึงพอใจในการยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>3.1) ประเมินผลการให้แรงเสริมภายนอกเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>3.2) การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
2. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
2 ยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
2.1 เน้นการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน	27	16	15	52
วิธีการดำเนินการ				
<p>1. ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนให้เกิดการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) ร่วมกันนิยามคำว่าชุมชนของโรงเรียนและระดมความคิดเห็นร่วมกันถึงรายชื่อแหล่งชุมชนของโรงเรียน</p> <p>1.2) ร่วมระดมความคิดเห็นหาแนวทางการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิต</p> <p>2. จัดและติดตามให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนตลอดจนประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p> <p>2.1) เปิดโอกาสให้ชุมชนและสถาบันภาครัฐได้เป็นแหล่งวิทยากรและเข้าร่วมกับโรงเรียนในด้านต่างๆอย่างหลากหลาย</p> <p>2.2) ผลักดันให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนในด้านต่างๆจนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักปฏิบัติทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนและระหว่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงเป็นชุมชนเครือข่าย</p> <p>3) ประเมินผลอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>3.1) ประเมินผลความยึดมั่นผูกพันในการสร้างความสัมพันธ์ผ่านการประสานความร่วมมือกับชุมชน</p> <p>3.2) ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
3. การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
3 ยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
3.1 เน้นการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	17	13	13	43
วิธีการดำเนินการ				
<p>1.ประชุมวางแผนการแสวงหาจุดมุ่งหมายบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) วางแผนค่าตอบแทนที่เหมาะสม สอดคล้อง และดึงดูดใจ</p> <p>1.2) กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ในทุกด้านทั้งกาย วาจา ใจ โดยเฉพาะการมีความเข้าใจในแนวคิดดังต่อไปนี้ คือ โฮสโคป ฉันทศึกษา จิตปัญญาศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสิทธิเด็ก</p> <p>1.3) วางแผนช่วงเวลาสรรหาอย่างเป็นระบบ</p> <p>2) ดำเนินการสรรหาอย่างมีแนวทาง</p> <p>2.1) ดำเนินการสรรหาอย่างมีผู้รับผิดชอบหลัก</p> <p>2.2) สรรหาด้วยช่องทางที่หลากหลาย</p> <p>3) ประเมินผลการสรรหาด้วยการพิจารณาจากผลการคัดเลือกอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>3.1) ผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล</p> <p>3.2) ผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
4. การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษา				
4 ยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
4.1 เน้นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย	23	11	16	50
วิธีการดำเนินการ				
<p>1. ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการพัฒนาบุคลากรปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อสร้างสมรรถนะให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และความรู้ความเข้าใจความสามารถในการวิเคราะห์วิธีการและรูปแบบการสอนของตนเองตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอันมาจากแนวคิดโฮสโคป ชั้นที่ศึกษา จัดปัญหาศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสิทธิเด็ก</p> <p>1.2) กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงานด้วยความหลากหลายอย่างมีหลักวิชาการ</p> <p>2. จัดให้มีและติดตามการพัฒนาบุคลากรปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน</p> <p>3. ประเมินผลความมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>1.2) ร่วมกันสำรวจ ประเมินโครงสร้างการทำงานภายในขององค์กรและลักษณะงานที่มีอยู่อย่างเป็นกระบวนการ</p> <p>1.3) ร่วมกันกำหนดแนวทางการออกแบบโครงสร้างองค์กร</p> <p>2) ดำเนินการและกำกับติดตามการกำหนดโครงสร้างองค์กรตามแนวทางที่กำหนดไว้</p> <p>3) ประเมินผลอย่างเป็นองค์รวมและมีการบันทึกจัดทำรายงานประจำปีตามโครงสร้างองค์กร</p> <p>3.1) ประเมินผลปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย</p> <p>3.2) ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้เด็กปฐมวัยด้านทักษะชีวิตโดยเฉพาะด้านสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
5. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
5 ยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
5.1 เน้นการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	21	16	18	55
วิธีการดำเนินการ				
<p>1. ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) ร่วมกันวางเป้าหมายการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลร่วมกันและการประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบเท่านั้น</p> <p>1.2) ร่วมกันกำหนดแนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับวัยตามสภาพจริงเป็นรายบุคคลจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีการใช้แบบทดสอบหรือการสอบมาตรฐาน</p> <p>2. จัดให้มีและกำกับติดตามการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามเป้าหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน</p> <p>3. ประเมินผลหลักสูตรอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>3.1) ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนการสอน</p> <p>3.2) ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยรายบุคคลโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
6. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
6 ยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
6.1 เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้	15	5	2	22
วิธีการดำเนินการ				
<p>1. ประชุมร่วมกัน เพื่อการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) วางเป้าหมายในการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ด้านการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง</p> <p>1.2) กำหนดแนวทางการออกแบบกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการคัดสรรแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p> <p>1.3) กำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของวิทยากร เพื่อการคัดสรรวิทยากรในชุมชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเน้นผู้ที่สามารถเป็นต้นแบบด้านทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้</p> <p>2. จัดให้มีและกำกับติดตามการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและแหล่งเรียนรู้ด้านการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน เพื่อเป้าหมายการสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านสังคม</p> <p>3. ประเมินผลการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน</p> <p>3.1) ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนการสอน</p> <p>3.2) ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยรายบุคคลโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
7. การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
7 ยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย				
7.1 เน้นการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน	28	14	43	85
วิธีการดำเนินการ				
1. ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนและมีกระบวนการครบวงจร PDCA				
1.1) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการออกแบบโครงสร้างองค์กรที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม				
1.2) ร่วมกันสำรวจ ประเมินโครงสร้างการทำงานภายในขององค์กรและลักษณะงานที่มีอยู่อย่างเป็นกระบวนการ				
1.3) ร่วมกันกำหนดแนวทางการออกแบบโครงสร้างองค์กร				
2. ดำเนินการและกำกับติดตามการกำหนดโครงสร้างองค์กรตามแนวทางที่กำหนดไว้				
3) ประเมินผลอย่างเป็นองค์รวมและมีการบันทึกจัดทำรายงานประจำปีตามโครงสร้างองค์กร				
3.1) ประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย				
3.2) ประเมินผลการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้เด็กปฐมวัยด้านทักษะชีวิตโดยเฉพาะด้านสังคม				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
8. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
8 ยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
8.1 เน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	29	17	22	68
วิธีการดำเนินการ				
<p>ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการ อื่นๆในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่ หลากหลาย อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA</p> <p>1.1) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้</p> <p>1.2) ร่วมกันกำหนดนิยามของผู้เรียนรายบุคคล</p> <p>1.3) ร่วมกันกำหนดแนวทางการบูรณาการหลักการอื่นๆด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้รายบุคคล ผ่านการลงมือทำ ด้วยหลักการที่ หลากหลาย</p> <p>2. จัดให้มีและกำกับติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือ ทำด้วยหลักการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านการ คิด</p> <p>3. ประเมินผลและปรับปรุง จากผลการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลเน้นด้านทักษะชีวิตด้านการคิด</p> <p>1.3) ร่วมกันกำหนดแนวทางการบูรณาการหลักการอื่นๆด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้รายบุคคล ผ่านการลงมือทำ ด้วยหลักการที่ หลากหลาย</p> <p>2) จัดให้มีและกำกับติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือ ทำด้วยหลักการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านการ คิด</p> <p>3) ประเมินผลและปรับปรุง จากผลการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลเน้นด้านทักษะชีวิตด้านการคิด</p>				

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความถี่			
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
9 ยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย				
9.1 เน้นการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย	15	5	2	22
วิธีการดำเนินการ				
<p>1. ประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาการประเมินหลักสูตรโรงเรียน อย่างเป็นกระบวนการครบวงจร</p> <p>1.1) ร่วมกันประเมินวิจัยเอกสาร สภาพปัจจุบัน และคุณภาพหลักสูตรโรงเรียน</p> <p>1.2) ร่วมกันกำหนดแนวทางการตรวจสอบประเมินหลักสูตรอย่างหลากหลายโดยเฉพาะในส่วนของ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและแหล่งเรียนรู้ให้มีการใช้วิธีสอนและสื่อที่คำนึงถึงแนวทางเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่เน้นการมีส่วนร่วมและสะท้อนพัฒนาการการเรียนรู้เด็กปฐมวัยด้านทักษะชีวิตทางด้านการคิด</p> <p>2. ดำเนินการให้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นองค์รวม</p> <p>2.1) ทดลองใช้หลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริง</p> <p>2.2) วัดผลหลักสูตรหลังการใช้จริงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>2.3) นำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้จริงเพื่อปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องด้วยหลักการ PDCA</p> <p>3. ประเมินตรวจสอบ ทบทวน ติดตามผลการนำหลักสูตรทั้งระบบอย่างมีขั้นตอน</p> <p>3.1 ระหว่างการดำเนินการ ในด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล และ สิ่งที่ต้องปรับปรุง</p> <p>3.2) ภายหลังจากการใช้หลักสูตร ในด้านผลการปรับปรุง และการหาข้อควรพัฒนาปรับปรุง</p>				

จากตาราง 4-26 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากแบบสอบถาม พบว่า แนวทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนวทางการยกระดับการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายด้าน คือ การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน แนวทางลำดับที่ 2 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย รายด้าน คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวทางลำดับที่ 3 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย รายด้าน คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แนวทางลำดับที่ 4 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย รายด้าน คือ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน แนวทางลำดับที่ 5 คือ แนว

ทางการยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายด้าน คือ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย แนวทางลำดับที่ 6 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายด้าน คือ ให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย แนวทางลำดับที่ 7 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย รายด้าน คือ การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย แนวทางลำดับที่ 7 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย รายด้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและแหล่งเรียนรู้ และแนวทางลำดับที่ 9 คือ แนวทางการยกระดับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย รายด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

4.3.1 (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สามารถสรุปโดยเรียงตามลำดับ ขอบข่ายจากสูงสุดไปต่ำสุด มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดได้ ดังนี้

1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1.1 ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม
วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะทางสังคมและอัตราผลตอบแทนเพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยทราบ
- 3) ประเมินผลงาน เพื่อให้ค่าตอบแทนเพิ่มตามข้อกำหนดใหม่

1.2 ปรับปรุงการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม
วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม
- 2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผล

1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน
- 2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล

1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด นำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2) ดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รวมทั้งประเมินผล

2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย

2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งประเมินผล

2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม และทางการคิด

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2) ดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มี การทดสอบ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคุมประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตร

2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง
- 2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่

2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ทั้งเด็กทั่วไป และเด็กกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ
- 2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่

2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมเพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของหลักสูตรทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
- 2) ดำเนินการตามแผนใหม่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามในตอนที 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในลักษณะคำถามปลายเปิดในเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

ข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
การบริหารหลักสูตรปฐมวัย		
1.1 การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะปฐมวัย		
<p>1. พัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ตามวัย ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยให้เด็กเกิดทักษะชีวิตสูงสุด</p> <p>2. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนชัดเจน และมีการประเมินหลักสูตรโรงเรียน</p> <p>3. พัฒนาเด็กโดยส่งเสริมให้มีกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติ</p> <p>4. ส่งเสริมให้เด็กอยากเรียนรู้ สอบแบบเรียนปนเล่น สนับสนุนให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผูกอบรมมารยาท น้อมรับคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ</p> <p>5. จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยผ่านการเรียนรู้ เรียนปนเล่น</p>	<p>1. พัฒนาตามโครงสร้างหลักสูตรและอัตลักษณ์ของโรงเรียนแบบองค์รวม</p> <p>2. กำหนดเป้าหมายและแผนงานเพื่อให้เกิดทักษะชีวิต มีการประเมินผลหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามเป้าหมายที่วางเอาไว้</p> <p>3. ใช้ระบบ PDCA มาพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน เริ่มจากหาจุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตร ทั้งก่อนและหลังใช้หลักสูตร จากนั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและสาระหลักสูตร ประเมินหลักสูตรโรงเรียนทุกปี</p> <p>4. ทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครอง</p> <p>5. เปิดโอกาสให้สถาบันครอบครัวเข้ามาบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดทักษะชีวิตปฐมวัย</p> <p>6. ให้เด็กได้พัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน</p>	<p>1. เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการลงมือปฏิบัติ หลักสูตรเน้นเข้าใจธรรมชาติของเด็ก และเพิ่มพูนทักษะชีวิต</p> <p>2. มีการจัดการเรียน แบบ coding ที่เป็นทางการ</p> <p>3. โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนร่วมกัน</p> <p>4. กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนอย่างชัดเจน</p> <p>5. พัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดย ผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดย ผู้ปกครอง
	เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้ ตลอดชีวิต สอนแบบเรียนปนเล่น	
1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้		
<p>1. จัดทำแผนประสบการณ์ตาม หน่วยตรงกับหลักสูตรโรงเรียนโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>2. มีสื่อหลากหลาย เช่น วิดีโอทัศน์ ทัศนศึกษาบริเวณใกล้เคียง</p> <p>3. ส่งเสริมให้เด็กมีการใช้ทักษะชีวิต ด้วยกระบวนการคิด และส่งเสริม การพัฒนาเด็กเชิงบวก</p> <p>4. เน้นผู้เรียนเป็นหลัก</p> <p>5. จัดประสบการณ์ในรูปแบบ บูรณาการผ่านการเล่น บทบาท สมมติ เรียนรู้ทักษะทางภาษาจาก การสื่อสารกับเพื่อน มีจินตนาการ สร้างสรรค์</p> <p>6. มุ่งเน้นทักษะการดำรงชีวิต</p> <p>7. จัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กพัฒนา ตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน เน้นการปู พื้นฐานหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็น ต่อการเรียนรู้ของเด็ก</p>	<p>1. ลงมือปฏิบัติจริง</p> <p>2. จัดให้เด็กมีประสบการณ์ตรง เน้น การลงมือปฏิบัติ แบบ Active learning ทั้งในห้องเรียน และนอก ห้องเรียน</p> <p>3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมี แบบแผน และมีอิสระตามที่เด็กอยาก เรียนรู้ โดยสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมไทย</p> <p>4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดย บูรณาการ ตามหลักสูตรโรงเรียนซึ่ง มาจากการเชื่อมโยงหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ หลักสูตร การเสริมสร้างชีวิตดีปฐมวัย ให้ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน</p> <p>5. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วย วิธีการแบบบูรณาการ</p> <p>6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วย วิธีการจัดตั้งปัญหา</p> <p>7. จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้น ให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริม ประสบการณ์ชีวิตอย่างมีความสุข</p>	<p>1. เน้นทักษะทางการดำเนินชีวิตใน สังคม และเน้น EQ</p> <p>2. เรียนรู้ผ่านการเล่น และใช้ ชีวิตประจำวัน มีสื่อหลากหลาย</p> <p>3. จัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ จริง และจินตนาการที่จับต้องได้</p> <p>4. จัดทำแผนประสบการณ์ตาม หน่วย ตรงกับหลักสูตรโรงเรียน โดนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้		
<p>1. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ต่อการเรียน และทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้สูงสุด โดยใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วยในการเรียนรู้</p> <p>2. ของเล่นพื้นฐาน การเล่นที่ บริหารร่างกายและสร้างสรรค์</p> <p>3. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อ</p>	<p>1. เน้นความปลอดภัยเป็นหลักสำคัญ เป็นมิตร ให้เด็กกล้าลองผิด ลองถูก สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ส่งผลให้เด็กมี ความมั่นใจในตัวเอง และกล้า ตัดสินใจ</p> <p>2. จัดให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย เน้นหลักพอเพียง</p>	<p>1. เน้นความปลอดภัย และมีการใช้ สื่ออย่างเหมาะสม</p> <p>2. อยากรให้มีรูปแบบหลากหลาย เช่น หนังสือ online offline</p> <p>3. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาเป็น สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
<p>ต่างๆ ของเล่น แหล่งการเรียนรู้ ไปพร้อมกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม</p> <p>4. เปิดโอกาสให้เด็กเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ต่างๆใกล้บริเวณโรงเรียน เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน</p> <p>5. จัดสภาพแวดล้อมและสื่อ เพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัย สะอาด และเพียงพอ</p> <p>6. จัดมุมประสบการณ์ (มุมบ้าน มุมบทบาทสมมติ)</p>	<p>ปลอดภัย ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้</p> <p>3. จัดสภาพแวดล้อมอย่างมีแบบแผน และมีอิสระตามที่เด็กอยากเรียนรู้</p> <p>4. จัดให้มีความสมดุลระหว่างภายในและภายนอกห้องเรียน คัดสรรแหล่งเรียนรู้ และวิทยากร จากกลุ่มคนหลากหลาย ทั้งบุคคลภายนอก และบุคคลที่ใกล้ชิดเด็ก มาเสริมสร้างความรู้</p> <p>5. จัดให้มีสื่อของจริง ของเล่น ของจำลอง</p> <p>6. จัดให้เหมือนบ้าน จัดให้มีสื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้อยู่ทุกมุม ทั้งภายในและภายนอก</p> <p>7. ใช้สื่อ เทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในภาพเสมือนจริง</p> <p>8. ผู้บริหารโรงเรียนมีกาอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน</p> <p>9. จัดแบบอิงธรรมชาติ และสื่อธรรมชาติ เน้นสิ่งแวดล้อม</p>	<p>4. จัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และแบบจำลองขึ้น เช่น สวนสมุนไพร น้ำตก เป็นต้น</p> <p>5. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด</p>
1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก		
<p>1. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยมีเอกสารและหลักฐานยืนยันตามสภาพจริง โดยส่งเสริมจุดแข็ง และปรับปรุงจุดอ่อน โดยอาศัยความร่วมมือทั้งครูและผู้ปกครอง</p> <p>2. ติดตาม แต่ไม่ต้องประเมินพัฒนาการเป็นตัวเลข</p> <p>3. จัดการประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม</p>	<p>1. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล และให้ครูผู้สอนทำงานวิจัยร่วม</p> <p>2. ประเมินตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของโรงเรียน</p> <p>3. ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริง และหาทางแก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม</p> <p>4. ออกแบบให้มีความถี่ 3 ครั้งใน 1</p>	<p>1. มีการประเมินเป็นรายบุคคลแบบ 360 องศา เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบจุดแข็ง และจุดที่ควรส่งเสริมเด็กให้ดีขึ้น รวมถึงรายงานผลโดยจัดทำในทุกสัปดาห์</p> <p>2. มีเอกสารรายงานของทางโรงเรียนแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับกับการประเมินพัฒนาการทุกสัปดาห์</p> <p>3. รวบรวมผลงานของเด็ก เพื่อสะท้อนความสามารถด้านต่างๆของเด็กอย่างต่อเนื่อง</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
<p>สติปัญญา</p> <p>4. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นไปตามวัย และทำงานวิจัยร่วมกับติดตามผล</p> <p>5. จัดทำสมุดบันทึกประจำวัน และเพิ่มสะสมผลงานให้กับเด็ก</p> <p>6. ประเมินจากการสังเกต และบันทึกผลการประเมิน</p>	<p>เทอม สำหรับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก</p> <p>5. ออกแบบข้อมูล เพื่อการประเมินพัฒนาการเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้มีหัวข้อในด้านทักษะชีวิต</p> <p>6. นำมาวิเคราะห์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และปัญญา เพื่อสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้วางแผนการดูแลเด็กร่วมกัน และเพื่อส่งต่อข้อมูลในชั้นถัดไป</p> <p>7. ประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กด้วยวิธีการสังเกต พูดคุย สันทนาการ ระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกๆวัน</p>	<p>4. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีหลักฐานยืนยันตามสภาพจริง ไม่ใช่การประเมินพัฒนาการเป็นตัวเลข</p> <p>5. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นไปตามวัย</p>
1.5 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน		
<p>1. สื่อสารกับผู้ปกครอง โดยการจัดประชุม รายงานพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงปัญหา พร้อมหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และยังได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด</p> <p>2. จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น แข่งกีฬา ทำขนม ตัดผมให้ฟรี นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้</p> <p>3. เน้นการสื่อสารเชิงบวก เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะชีวิต ขณะที่เด็กอยู่ที่บ้าน</p> <p>4. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง</p>	<p>1. พูดคุยให้ความร่วมมือกับชุมชน เพื่อขอความช่วยเหลือ</p> <p>2. จัดตั้งตัวแทนผู้ปกครองแต่ละชั้นเพื่อร่วมบริหาร</p> <p>2. มีช่องทางที่สื่อสารที่หลากหลายช่องทางออนไลน์ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาเด็กร่วมกับโรงเรียน ในเรื่องที่เด็กสนใจและอยากรู้</p> <p>3. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมอื่นๆ</p> <p>4. จัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 2 ครั้ง แจกเนื้อหาครอบครัวทุกวิชา การเลี้ยงดู ทักษะชีวิต</p> <p>5. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะชีวิตปฐมวัย</p> <p>6. เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน และ</p>	<p>1. จัด Open house มีการประชุมระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครอง</p> <p>2. เพิ่มการเยี่ยมบ้าน</p> <p>3. มีแบบฟอร์ม เพื่อให้ครูผู้สอนจดบันทึก เพื่อเป็นสื่อในการแจ้งผู้ปกครองรับทราบ</p> <p>4. ทำการสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง</p> <p>5. มีช่องติดต่อติดต่อสื่อสารได้อย่างอิสระ เช่น line เป็นต้น</p> <p>6. ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทางศาสนา</p> <p>7. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ Project ต่างๆ อย่างเหมาะสม</p> <p>8. มีหนังสือแจ้งผู้ปกครองรายสัปดาห์ และมีจดหมายเชิญ</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
<p>5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในหลักสูตรด้วยการจัดแบบสอบถาม หรือสังเกตการณ์เข้ามาดูการเรียนการสอน</p> <p>6. มีการติดต่อหลายช่องทาง จัดทำสารบ้านโรงเรียน</p>	<p>บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล</p> <p>7. บริหารให้โรงเรียนมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>8. จัดให้เกิดการสื่อสารของโรงเรียนไปยังผู้ปกครอง</p> <p>9. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม ช่วยเหลือพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ร่วมกับโรงเรียน</p> <p>10. ใช้เทคโนโลยีช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน</p> <p>11. สร้างกลุ่มผู้ปกครองจิตอาสา</p>	<p>วิทยากรในชุมชนมาร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก</p> <p>9. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อ ส่งเสริมความสัมพันธ์ และลดเวลา</p>
2. การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย		
2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน		
<p>1. มีแผนผัง กำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดลักษณะงาน และขั้นตอนบทบาทอย่างชัดเจน</p> <p>2. กำหนดหน้าที่รับผิดชอบบุคลากรทุกตำแหน่ง</p> <p>3. จัดวางตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับบุคลากร</p> <p>4. โครงสร้างการบริหาร ด้านการเงิน ด้านบุคลากร ด้านความปลอดภัยของเด็ก ด้านประกันคุณภาพงานในโรงเรียน</p>	<p>1. ออกแบบโครงสร้างองค์กร ตามความสามารถของบุคลากรเป็นสำคัญ และออกแบบให้มีการรายงานต่อฝ่ายบริหารโดยตรง</p> <p>2. แบ่งฝ่ายตามหลักการบริหารโรงเรียน</p> <p>3. ออกแบบโครงสร้างองค์กรแบบมีส่วนร่วม ให้เกิดความใกล้ชิด ไม่ซับซ้อน</p> <p>4. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการผู้บริหาร ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครอง และชุมชน ออกแบบโครงสร้างองค์กรร่วมกัน</p> <p>5. ออกแบบระบบการมอบหมายงานตามความเหมาะสมของตำแหน่ง</p>	<p>1. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างองค์กร</p> <p>2. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรและงานอย่างชัดเจน และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบบุคลากรทุกตำแหน่ง</p> <p>3. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร ในกิจกรรมปฐมนิเทศ</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
	<p>หน้าที่อย่างชัดเจน</p> <p>6. จัดภาระงานให้เหมาะสมกับแต่ละโรงเรียน</p> <p>7. ออกแบบโครงสร้างองค์และงาน โดยคำนึงถึงอัตราส่วนที่เพียงพอและเหมาะสมของบุคลากรกับโครงสร้างองค์กร</p> <p>8. ออกแบบบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน</p>	
2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย		
<p>1. คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่</p> <p>2. บุคลากรจะต้องได้มาตรฐานตามคุณภาพที่กำหนด</p> <p>3. ผู้บริหารมีความรู้ด้านการบริหาร การศึกษา ด้านการแนะแนว การศึกษา และจิตวิทยา ส่วนบุคลากรจบวุฒิปริญญาตรี</p> <p>3. ใช้การสัมภาษณ์ทางจิตวิทยาเชิงบวก</p> <p>4. วุฒิการศึกษาโดยตรง จบ การศึกษาปฐมวัย</p> <p>5. บุคลากรควรมีจิตวิทยาในการทำงาน</p>	<p>1. คัดเลือกบุคลากรตามความต้องการจำเป็น และนโยบาย</p> <p>2. มีคุณสมบัติเหมาะสม หรือมีทักษะ ความสามารถหรือประสบการณ์ตรง ตำแหน่งงาน รวมถึงทัศนคติในการมีใจรักเด็ก</p> <p>3. จัดทำแผนการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>4. สร้างเครือข่าย เพื่อการสรรหาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>5. ควรจบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ควรมีวุฒิทางการศึกษาเอกปฐมวัย</p> <p>6. เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเหมาะสม คุณสมบัติ เป็นผู้บริหารระดับสูง</p> <p>7. ส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน</p>	<p>1. เพิ่มการทดลองงานก่อน ปฏิบัติจริง และมีการประเมินเป็นระยะๆ</p> <p>2. คัดเลือกครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่จบตรงสาขา มีนิสัยอดทน รักเด็ก</p>
2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย		
<p>1. โรงเรียนพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงานตามแนวทักษะชีวิต</p>	<p>1. พัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย</p>	<p>1. ส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมทางด้านจิตวิทยา</p> <p>2. พัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
<p>เด็กปฐมวัย ให้ตรงตามศักยภาพรายบุคคล</p> <p>2. มีการนิเทศ และอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>3. มีการจัดอบรม PLC</p>	<p>ให้เด็กเกิดทักษะชีวิต</p> <p>2. พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร และศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านต่างๆ</p> <p>3. พัฒนาผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบการบูรณาการ กับการทำงาน (On the job training) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่น แต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (mentoring & Coaching) การเรียนรู้ผ่านโครงสร้าง (Off the job training/ Classroom training) และบูรณาการทำงาน PLC รวมทั้งนิเทศการศึกษา</p> <p>4. สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรทางการศึกษามีต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง</p> <p>5. สนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อ และปรับตำแหน่งตามความสามารถ</p> <p>6. พัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม</p>	<p>3. พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงานตามแนวทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย</p>
2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย		
<p>1. ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในองค์กร เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน</p>	<p>1. ตามเกณฑ์เงินเดือน และสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงานที่สอดคล้องกับสภาวะงบประมาณ</p>	<p>1. มีการตอบแทนทางด้านการเงินเป็นแรงจูงใจ</p> <p>2. ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูผู้สอน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้ปกครอง
<p>2. ออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก</p> <p>3. จัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีเงินประจำตำแหน่ง รวมถึงมีรายได้พิเศษ ตามโครงการที่เหมาะสม</p> <p>4. ให้แรงเสริมในเรื่องของโบนัส เช่น ค่ารักษาพยาบาล ประกันสังคม อาหารกลางวัน และปรับขึ้นเงินเดือน</p>	<p>โรงเรียน</p> <p>2. ให้การสนับสนุนการทำงานด้วยงบประมาณ และให้ความร่วมมือตอบแทนด้วยสวัสดิการและให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม</p> <p>3. เสริมแรงด้วยการสนับสนุนงบประมาณในการทัศนศึกษา</p> <p>4. ให้แรงเสริมด้วยการให้ค่ารักษาพยาบาล ประกันสังคม อาหารกลางวัน และสิทธิในการเบิกเงิน ให้เทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า</p> <p>5. ให้แรงเสริมกับทุกคนอย่างทั่วถึง</p> <p>6. หน่วยงานต้นสังกัด (สข.) จัดเวทีแลกเปลี่ยนแสดงผลงานของครู จัดมอบรางวัลให้ครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อเป็นการยกย่องให้เกียรติผลงานของครู ให้เป็นที่ประจักษ์</p> <p>7. ผู้บริหารควรกำหนดเกณฑ์การปรับขึ้นเงินเดือน และสวัสดิการอย่างชัดเจน</p> <p>8. เสริมแรงทั้งภายใน และภายนอก รวมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานให้เป็นกัลยาณมิตร</p> <p>8. ให้รางวัลในการปฏิบัติหน้าที่สม่ำเสมอ มีโบนัสประจำปี เป็นต้น</p>	<p>และสวัสดิการ</p> <p>3. สร้างความเท่าเทียมในส่วนของอาชีพครู และอาชีพอื่นๆ หรือจัดให้มีสวัสดิการเพียงพอ ชัดเจน เป็นธรรม</p> <p>4. เสริมแรง เพื่อให้เกิดการแข่งขันและพัฒนาตนเอง</p> <p>5. จัดตรวจสอบสุขภาพประจำปี และปรับอัตราเงินเดือนปีละครั้ง</p> <p>6. เสริมแรงภายใน และภายนอก รวมถึงการให้ความรู้สึกเป็นครอบครัว</p>

4.3.2 ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ร่างแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พบว่า ร่างแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยเรียงตามค่าความต้องการจำเป็นของภาพรวม และภาพย่อยตามองค์ประกอบทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ดังตารางที่ 4-27 ความเหมาะสมกับและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับใช้ก่อนนำไปสู่แนวทางฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 4-27 สรุปลักษณะเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ปรับการเรียงลำดับข้อ 3. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กันเรียงตามลำดับโดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก
1.1 ยกย่องการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิดตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนเพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้งทางตรงและทางอ้อม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยทราบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3) ประเมินผลงาน เพื่อให้คำตอบแทนเพิ่มตามข้อกำหนดใหม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.2 ปรับปรุงการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิดตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

ตารางที่ 4-27 (ต่อ) สรุปความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1. พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	ปรับข้อความให้สั้นกระชับเข้าใจง่าย
1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการพัฒนารายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ปรับการเรียงลำดับข้อ 3. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับโดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก
1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดนำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนรวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

ตารางที่ 27 (ต่อ) สรุปลักษณะเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย มุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	เด็กปฐมวัย
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	2. ประเมินทักษะ 3
1) ประชุมวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับ
2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	โดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก
2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิด
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	ทักษะชีวิต
1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	เด็กปฐมวัย
2) ดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีารทดสอบ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคู่ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	2. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับ โดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก

ตารางที่ 27 (ต่อ) สรุปลักษณะเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ	
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้						
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย มุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย												1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับโดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก
2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับโดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก	
2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ รวมทั้งประเมินผล												
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ประเมินทักษะ 3 ทักษะควบคู่กัน เรียงตามลำดับโดยพิจารณาจากค่า PNI เป็นหลัก	
1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ เป็นรายบุคคล ทั้งเด็กทั่วไป และเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและบ้าน รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	1. ปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิต	
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมเพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของ หลักสูตรทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้ หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	เด็กปฐมวัย 2. ประเมิน ทักษะ 3 ทักษะควบคู่ กัน เรียง ตามลำดับ โดยพิจารณา
2) ดำเนินการตามแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	จากค่า PNI เป็นหลัก

4.3.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ที่มีความเหมาะสม และเป็นไปได้
 ตารางที่ 4-28 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
1.1 ยกกระตักการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะทางสังคมทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนเพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยทราบ
3) ประเมินผลงานปฏิบัติงาน เพื่อให้ค่าตอบแทนเพิ่มตามข้อกำหนดใหม่
1.2 ปรับเปลี่ยนการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ร่วมกันวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผลการสรรหาและคัดเลือกตามแนวทางใหม่
1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) วางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร
2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

ตารางที่ 4-28 (ต่อ) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ
1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน และให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดนำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ
2) ดำเนินการลงมือปรับปรุงตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงาน เมื่อปรับปรุงโครงสร้าง
2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ประชุมวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวน และประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งประเมินผลการประสานความร่วมมือ
2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ
2) ดำเนินการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีทดสอบ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคู่ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตร

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง โดยเน้น ทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ
2) ลงมือสรรหาวิทยากรต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประเมินผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะชีวิต
2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลายอย่างมีกระบวนการ และอิสระในพื้นที่หลากหลายทั้งในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิ การสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ การมีจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ อย่างเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มรายชั้น ทั้งเด็กทั่วไป และเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ และประเมินการจัดประสบการณ์ควบคู่ไปกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ
วิธีการดำเนินการ
1) ประชุม เพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของหลักสูตรทั้งก่อนระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยเน้น ทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ
2) ดำเนินการตามแผนใหม่ รวมทั้งสรุปข้อควรพัฒนาจากการประเมินผล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พหุระยะ (Multiphase Mixed Method Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน 2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 11 ฉบับ และตรวจสอบความเหมาะสมของกรอบแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบศึกษาเอกสารและแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด วิเคราะห์ข้อมูลกรอบแนวคิดโดยการแจกแจงความถี่ และตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยของความต้องการจำเป็น คือ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพฯ ที่จัดการศึกษาเฉพาะระดับอนุบาลเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร จำนวน 71 คน ครู จำนวน 124 คน ผู้ปกครอง จำนวน 168 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 363 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยความต้องการจำเป็น คือ แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified}) ฐานนิยม (Mode) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการอย่างมีโครงสร้าง (In-depth Interview) โดยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 กรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

5.1.2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม และความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม

5.1.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 กรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และ กรอบแนวคิดของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

5.2.2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม และความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม

5.2.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 กรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ 2.2 ทักษะทางการคิด 2.3 ทักษะทางสังคม และ กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาล มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 1.2 การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

5.1.2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม และความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม

ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารหลักสูตรปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า การบริหารหลักสูตรปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม พบว่าลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม ที่มีลำดับความต้องจำเป็นสูงที่สุด คือ ทักษะทางสังคม รองลงมา คือ ทักษะทางการคิด และ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน และการประเมินหลักสูตรโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน และการประเมินหลักสูตรโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตามลำดับ

3) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหาร

โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน และการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน และการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

4) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน และการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

5) การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

6) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

7) การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและ

บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพ ทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

8) การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า รูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Formal Learning) และรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่น แต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Social Learning) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้าง

หลักสูตร (Formal Learning) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Social Learning) และ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

9) การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบ การวางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในภาพรวม

ผลการวิจัย พบว่า ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) และการบริหารหลักสูตรปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} =$

0.566) ตามลำดับ โดยมีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นรายด้านในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ดังนี้ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การออกแบบโครงสร้างองค์กร และงาน ตามลำดับ การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ได้แก่ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย ตามลำดับ

1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินหลักสูตรโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรโรงเรียน ด้านกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโรงเรียน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การประเมินหลักสูตรโรงเรียน ตามลำดับ

2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่น และด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ตามลำดับ

3) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน ตามลำดับ

4) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ตามลำดับ

5) การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ตามลำดับ

6) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนและ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง ตามลำดับ

7) การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัย

เลียนแบบได้ และ ด้านการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ มีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ตามลำดับ

8) การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) และด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่น แต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ตามลำดับ

9) การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ลำดับต้นนี้ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านการให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย โดยรายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน และด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม

ลำดับต้นนี้ความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะทางสังคม รองลงมา คือ ทักษะทางการคิด และ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจตามลำดับ

5.1.3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ในการนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยผลจากการสังเคราะห์ พบว่า มีแนวทางหลักและแนวทางรอง ดังนี้

1. แนวทางหลัก ประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ได้แก่ แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและ แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนาทักษะชีวิต

2. แนวทางรอง ประกอบด้วย 9 แนวทางรอง ได้แก่ 1) ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ 2) ปรับเปลี่ยนการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ 3) ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อ

สร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ 4)ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ 5) ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ 6) ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - สังคม ตามลำดับ 7)ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ 8)ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ 9)ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ประกอบด้วย 4 แนวทางรอง ได้แก่

1.1 ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะทางสังคมทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนเพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยทราบ

3) ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ค่าตอบแทนเพิ่มตามข้อกำหนดใหม่

1.2 ปรับเปลี่ยนการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ร่วมกันวางแผนการสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผลการสรรหาและคัดเลือกตามแนวทางใหม่

1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) วางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร

2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด นำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ

2) ดำเนินการลงมือปรับปรุงตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อปรับปรุงโครงสร้าง

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนาทักษะชีวิต

ประกอบด้วย 5 แนวทางรอง ได้แก่

2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งประเมินผลการประสานความร่วมมือ

2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - สังคม ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ

2) ดำเนินการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีการทดสอบ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคู่ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตร

2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง โดยเน้น ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ

2) ลงมือสรรหาวิทยากรต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประเมินผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลายอย่างมีกระบวนการและอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ทั้งในเวลาและเวลา เน้นการให้สิทธิ การสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ การมีจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ อย่างเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มรายชั้น ทั้งเด็กทั่วไปและเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ และประเมินผลการจัดประสบการณ์ควบคู่ไปกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ร่วมกันประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของหลักสูตรทั้งก่อนระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ

2) ดำเนินการตามแผนใหม่ รวมทั้งสรุปข้อควรพัฒนาจากการประเมินผล

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 กรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และ กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ผลการวิจัยพบว่า

1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 1.2 การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย และกรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ 2.2 ทักษะทางการคิด 2.3 ทักษะทางสังคม

จะเห็นได้ว่า อนุบาลไม่ใช่โรงเรียน เป็นเสมือนบ้านที่มีผู้ดูแลเสมือนพ่อแม่ให้เด็กทุกคนเป็นสหวิทยาการที่มาจากความร่วมมือของโรงเรียน บ้าน และชุมชน ซึ่งในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีองค์ประกอบงาน 4 ด้านตามหลักวิชาการ ปัจจุบันแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมากกว่าด้านอื่น แต่ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการผลิตเด็กปฐมวัยที่มีทักษะชีวิต จำเป็นต้องใช้องค์ประกอบสำคัญ 2 ด้านควบคู่กันไปโดยไม่ละเลยงานใดงานหนึ่ง กล่าวคือ 1.งานบริหารงานบุคลากรทางการศึกษา 2.งานบริหารหลักสูตรปฐมวัย (Anna Maria Hoffman 2549, หลักสูตรปฐมวัย 2560 , แนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก, แนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม, แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา, แนวคิดฉันทศึกษา, แนวคิดไฮสโคป) การบริหารโรงเรียนอนุบาลมีลักษณะเป็นสหวิทยาการที่ต้องพึ่งพความชำนาญของนักวิชาชีพเฉพาะทางที่สานต่อเชื่อมโยงกัน เป็นการดำเนินการที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะสร้างความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนคือ ผู้ปกครองและชุมชน การจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสมอง (Hymes, 2512)

กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ยังไม่มีองค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่มีความชัดเจนแม้ว่าจะมีมานาน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบทักษะชีวิตของ WHO (2540) ซึ่งเป็นทักษะหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychological Competence) มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ เมื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกับพัฒนาการ 4 ด้านของปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา ได้ออกมาเป็น ทักษะชีวิตปฐมวัย มีองค์ประกอบและรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ (1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ 1.1

ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ (Self-awareness) 1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์ (Coping with Emotion) 1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด (Coping with Stress) (2) ทักษะทางการคิด 2.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น (Critical thinking) 2.3 ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) 2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) (3) ทักษะทางสังคม 3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ (Empathy) 3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship Skills) 3.3 ทักษะการสื่อสาร (Effective Communication) ซึ่งเป็นความสามารถทางจิตวิทยาสังคมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เชิงบวกที่ช่วยให้เด็กแต่ละคนสามารถจัดการกับความต้องการ และความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวทั้งในการมีปฏิสัมพันธ์กับทั้งผู้อื่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อม (Readiness) เพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาและประสบผลสำเร็จต่อไปในอนาคต

5.2.2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม และความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.585$) และการบริหารหลักสูตรปฐมวัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.566$) ตามลำดับ โดยมีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นรายด้านในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ดังนี้ การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การให้แรงเสริม เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การสรรหาและการคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน ตามลำดับ การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ได้แก่ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย ตามลำดับ

2) ความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม มีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับคือ ทักษะทางสังคม รองลง มา คือ ทักษะทางการคิด และ ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าสภาพปัจจุบันมีค่าในระดับปานกลาง เพราะโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีความยืดหยุ่นเป็นอิสระคล่องตัวรวดเร็วในการบริหารงาน (สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์, 2552) ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้ความสำคัญการบริหารหลักสูตรปฐมวัยหรือการบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเพียงด้านใดด้านหนึ่ง โดยเน้นการบริหารหลักสูตรปฐมวัยถือเป็นงานสำคัญอันดับหนึ่ง ส่วนของงานบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเน้นเพียงการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น (UNICEF, 2542 High/Scope Educational Research Foundation, 2505, ศูนย์จิตปัญญาศึกษา, 2556 กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, ฐิติมดี อาพัทธนานนท์, 2561, ดิสสกร กุณธร, 2561, สุภัค โอฬารพิริกุล และคณะ 2557)

จากสภาพที่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่า แนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นที่ต้องการของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เมื่อเชื่อมโยงจากสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน “ระดับมากที่สุด” โรงเรียนอนุบาลมีระยะเวลา3ปีซึ่งเป็นเวลาเหมาะสมในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการพบผู้คนที่นอกเหนือไปจากครอบครัวเดิม จนเกิดสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม นำมาซึ่งการลงทุนที่คุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา ให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว คือให้ทั้งผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะและอุปนิสัยที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับผู้ปกครอง ผู้เรียนให้ความร่วมมือในชั้นเรียนได้ดี ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ผู้เรียนมาเรียนสม่ำเสมอต่อเนื่องไม่ขาด ผู้เรียนไม่สร้างปัญหาความรุนแรง ผู้เรียนพึ่งพานักจิตวิทยาแนะแนวในโรงเรียนน้อยลง สร้างภูมิคุ้มกันให้ใช้ชีวิตอย่างมีสติ มีความพร้อมในการก้าวรูกทางสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน, 2560) และยังส่งผลต่ออนาคตของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว เป็นทักษะที่มีความต้องการเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญในการช่วยให้สังคมส่วนรวมเป็นสุขสงบมั่นคงยั่งยืน (World Bank 2552 , UNICEF 2555, James Heckmem 2556, the university of Chicago 2558 วิจารย์ พาณิช 2558 , Jill Thompson 2558, มะกิโกะ นะกะมุโระ 2561, มหาวิทยาลัยมหิดล 2562 ,เจมส์ เจ. เอกแมน 2542 อ้างอิงใน คณะกรรมการเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) อีกทั้งโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย จะเป็นการสร้างความโดดเด่นที่แตกต่างในทางการส่งเสริมการตลาด เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่รับบริการทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยเช่นกัน

จะเห็นได้ว่า ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีความจำเป็นต้องใช้การบริหารงาน2ด้านควบคู่กันไปโดยไม่ละเลยงานใดงานหนึ่ง คือ งานบริหารบุคลากร

ทางการศึกษาปฐมวัย และ งานบริหารหลักสูตรปฐมวัย จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่างานบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเป็นงานที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด โดยเฉพาะการบริหารค่าตอบแทนหรือการให้แรงเสริมภายนอกทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่งานเพื่อให้เป็นแรงเสริมแก่บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในการสร้างผลงานตามตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ Anna Maria Hoffmann (2549) แนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2549) ที่กล่าวว่าโรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการสนับสนุนให้ครูได้รับความมั่นคงทางสถานะและรายได้เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็กโดยเฉพาะด้านทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัย เพราะครู คือทรัพยากรสำคัญที่สุดที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนทั้งในขณะที่อยู่ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต เป็นศาสตร์และศิลป์สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการจัดการมนุษย์ซึ่งมีความแตกต่าง โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการสนับสนุนให้ครูได้รับความมั่นคงทางสถานะและรายได้เพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็กด้านทักษะชีวิต เพราะการให้รางวัลตอบแทนเป็นหนึ่งในงานสำคัญที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เกิดความพอใจในการทำงานและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้องค์กรก้าวหน้าและเกิดผลตามที่วางไว้ สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก 2549 สืบสกุล นรินทรางกูร 2563 และงานวิจัยพบว่า ในส่วนงานงานบริหารหลักสูตรปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ควรมีรูปแบบการบริหารที่เน้นให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เน้นความยืดหยุ่นให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวการณ์ สภาพแวดล้อมและบริบทขององค์กรเป็นสำคัญ ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะสร้างความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน คือ ผู้ปกครองและชุมชน ประสานร่วมมือกันกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันทั้งภายในและนอกโรงเรียน ในและระหว่างประเทศ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้พ่อแม่ (Parent Education) เป็นการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยให้เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในยุคการระบาดของโควิด 19 ที่เด็กปฐมวัยต้องเรียนที่บ้านเพื่อความปลอดภัย สอดคล้องกับ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561) สุภัค ไออฬารพิริกุล และคณะ (2557) Hymes (2512)

จะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่เป็นที่ต้องการสูงสุดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน คือ ด้านทักษะทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ National Childcare Accreditation Council (2552) และ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 คือ ทักษะด้านสังคมจะช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถปรับตัวได้ในสังคม (socially adaptable) ในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย อันจะนำมาซึ่งความปลอดภัย มีความสุขกายสบายใจในอนาคต เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปโรงเรียน เด็กเริ่มเรียนรู้

การติดต่อและการมีสัมพันธกับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่นพร้อมกับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรายด้านมีคะแนนไม่แตกต่างกันมาก จึงอาจพูดได้ว่า ทักษะชีวิตปฐมวัยทั้ง 3 ด้านล้วนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ อภิสิทธิ์ จรัสชวนเพท, (2564) อรพรรณ บุตรกตัญญู, (2564) ประรณนา ลิ้มหุตะเศรณี, (2564) ซึ่งกล่าวว่า ควรนำเสนอทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้านควบคู่กันโดยไม่เน้นเพียงทักษะใดทักษะหนึ่งเท่านั้นและรวมถึงในขั้นตอนของการประเมินผลด้วยเช่นกันที่ควรประเมินให้ครบ 3 ด้าน นอกเหนือจากนั้น เด็กปฐมวัยยังมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมทักษะทางจิตวิทยาตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางจิตวิทยาเด็กปฐมวัยกล่าวคือ เริ่มต้นด้วยทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ เวอร์จิเนีย ซาเทียร์ (1972 อ้างอิงถึงใน Lee Chung, 2560) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยไว้ว่า จิตวิทยาเพื่อการมีความสุขทั้งกายใจในตนเองและในสังคมซึ่งสามารถใช้ได้กับปฐมวัยนั้นมีงานวิจัยด้านประสาทสมองทำให้เราทราบว่าประสบการณ์วัยเด็กส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองทำให้แต่ละคนตอบสนองแตกต่างกันไป เด็กปฐมวัยนั้นควรเริ่มต้นจากการสัมผัสความรู้สึกทางกายก่อนเพื่อเป็นการฝึกให้ได้รู้จักการเชื่อมโยงความรู้สึกทางกายและทางจิตใจ เพราะความรู้สึกทางกายจะสัมผัสได้ง่ายกว่า เมื่อเด็กยอมรับความรู้สึกทางกายของตนเองได้นั้นก็จะนำไปสู่การยอมรับตัวเองและมองด้านภายในของจิตใจ และจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเชื่อมโยงการยอมรับตัวเองกับความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตนของเด็กได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช, (2560) กล่าวว่า ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา แต่ละส่วนส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วยในทำนองเดียวกันถ้าด้านหนึ่งด้านใดผิดปกติจะทำให้ด้านอื่นๆ ผิดปกติตามด้วย และ เด็กปฐมวัยที่มีทักษะทางการคิด จะสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะในเบื้องต้น และเลือกตัดสินใจได้อย่างมีอิสระ

ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

จากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวความคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สูงที่สุด คือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาปฐมวัย และลำดับรองลงมาคือ การบริหารหลักสูตรปฐมวัย โดยมีแนวทางหลัก ประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่ง พัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดรายด้านคือ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน ตามลำดับ โดยแนวทางหลักประกอบด้วย 4 แนวทางรอง มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีความสำคัญในการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ดังที่ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) ได้กล่าวว่า การให้รางวัลตอบแทนเป็นหนึ่งในงานที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อให้เกิดความพอใจในการทำงานและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งรางวัลตอบแทนภายนอก (extrinsic Reward) ได้แก่ ค่าตอบแทน อาทิ เงินเดือน ค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง และสวัสดิการต่าง ๆ ที่บุคลากรจะได้รับจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การให้ผลตอบแทนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันที่เป็นอยู่ปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคตด้วย สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2549) ที่กล่าวว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการสนับสนุนให้ครูได้รับความมั่นคงทางสถานะและรายได้เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็กโดยเฉพาะด้านทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดของวิธีการ ดังนี้

1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้างทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนเพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่

1.1 ร่วมกันประชุมวางโครงสร้างและกลยุทธ์การบริหารค่าตอบแทนด้วยแรงเสริมภายนอกให้กับบุคลากรทุกกลุ่มทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

- ก. วิเคราะห์อย่างครอบคลุม ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กร สภาพการแข่งขันในตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต แผนทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งการสรรหา การคัดเลือก การบริหารผลการปฏิบัติงาน และการบริหารเส้นทางสาย การวิเคราะห์งานและการกำหนดคำบรรยายลักษณะงาน การประเมินค่างาน การจัดทำ การสำรวจค่าตอบแทนขององค์กร การจัดทำโครงสร้างเงินเดือนและค่าตอบแทน
- ข. บริหารการตอบแทนแรงเสริมภายนอกอย่างมีหลักการ ได้แก่ หลักการของความเสมอภาคทั้งในองค์กรและระหว่างองค์กร และในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและตัดสินใจเรื่องอัตราค่าตอบแทนและการขึ้นเงินเดือน และหลักการของความความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน
- ค. กำหนดแนวทางการมอบแรงเสริมภายนอกทั้งค่าตอบแทนทางตรงและค่าตอบแทนทางอ้อม ได้แก่ ค่าตอบแทนทางตรง เช่น เงินเดือน เงินโบนัส ค่าคอมมิชชั่น เงินประจำตำแหน่งปรับให้เท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า และค่าตอบแทนทางอ้อม (สวัสดิการ) เช่น โปรแกรมรักษาพยาบาล และการตรวจสุขภาพ โปรแกรมประกันชีวิต ประกันสังคม จำนวนวันลาและพักร้อน การได้รับการฝึกอบรม การได้รับบริการพิเศษอื่นๆ อาหารกลางวัน การทัศนศึกษาท่องเที่ยว เป็นต้น
- ง. กำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือตัวชี้วัดเพื่อสร้างผลงานที่องค์กรต้องการและเพื่อตอบสนองเป้าหมายขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่ มีสมรรถนะการโค้ชเด็กปฐมวัย มีทักษะทางจิตวิทยาเชิงบวก เป็นต้น
- 2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยทราบ
 - 3) ประเมินผลงาน เพื่อให้ค่าตอบแทนเพิ่มตามข้อกำหนดใหม่

1.2 ปรับเปลี่ยนการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยอันดับต้นในการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยคือการที่โรงเรียนอนุบาลมีผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญและสามารถเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ 2542 อ้างอิงในกมลพรรณ เอกณรงค์ และคณะ 2561 ที่กล่าวว่า การปลูกฝังสร้างเสริมแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับครูผู้สอนเพราะเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดู และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตามทฤษฎีพัฒนาการการเรียนรู้ของ Bandura ดังนั้นครูจำเป็นจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีที่มีความพร้อมด้านทักษะการสอนปฐมวัยที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF 2549) ซึ่งได้กล่าวว่า โรงเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีสุขภาพร่างกายใจและสังคม ได้เรียนรู้ด้วยความสุขในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาตามศักยภาพรวมทั้งได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตโดยมีครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีความทั่วถึงกับเด็กทุกคนทุกกลุ่มด้วยการสร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรและยินดีต้อนรับเด็ก ๆ และให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยทุกประการของเด็กทุกคนทุกกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดไฮสโคป (2505) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบลงมือกระทำนั้นจะประสบความสำเร็จได้เมื่อผู้ใหญ่และเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้วยการที่ผู้ใหญ่สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัยให้แก่เด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เด็กจะกล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าปรึกษาปัญหา ผู้ใหญ่จะต้องใส่ใจแม้แต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และไม่เบื่อหน่ายที่จะตอบคำถามของเด็กหรือป้อนคำถามให้เด็กเกิดความคิด จินตนาการ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นนับได้ว่า มีคุณค่ามากกว่าการยกย่อง ชมเชย การให้รางวัล

และยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม (ฐิติมดี อาพัทธนานนท์, 2561) ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนที่ต้องการสร้างเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตควรมีการสรรหาคัดเลือกผู้บริหาร

ครูและบุคลากรที่มีความหลากหลายซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติเพศและสภาพร่างกายเพื่อเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (ศุภย์จิตปัญญาศึกษา, 2556) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมาจากการมีครูซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเป็นต้นแบบในการกินการอยู่การดูแลการฟัง เป็นผู้แบบยลในการสอนแบบทำให้ดูอยู่ให้เห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชุมวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

1.1 ประชุมวางแผนการแสวงหาจูงใจบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. การวางแผนค่าตอบแทนที่เหมาะสม สอดคล้อง และดึงดูดใจ ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าตอบแทนในตลาดแรงงานปัจจุบัน และการคาดการณ์แนวโน้มค่าตอบแทน และวิเคราะห์และปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างค่าตอบแทนให้สามารถดึงดูดบุคคลภายนอกให้ต้องการเข้ามาสมัครงานและร่วมงานกับองค์กร

ข. กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต ให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ในทุกด้านทั้งกาย วาจา ใจ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และศักยภาพในการสอน และค่านิยมตลอดจนบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสมทั้งกาย วาจา ใจ อันได้แก่ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องสิทธิเด็กและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ เพศ ฐานะทางสังคม ศาสนา หรือความผิดปกติทางร่างกาย มีความเข้าใจในแนวคิดดังต่อไปนี้คือ ไฮสโคป ฉันทศึกษา จิตปัญญาศึกษา (การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (วงล้อ-ฉันทะ-จิตตะ-พหุ) มีทักษะการทำงานสนทนาเพื่อเตรียมการสอนร่วมกัน (Professional Learning Community) และแลกเปลี่ยนสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน (BAR/AAR) อย่างสม่ำเสมอในรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ วุฒิการศึกษาควรระบุให้ผู้บริหารจบการบริหารการศึกษา ครูควรมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือการแนะแนวการศึกษา หรือจิตวิทยา

ค. วางแผนช่วงเวลาสรรหาอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การสรรหาให้สอดคล้องกับช่วงเวลาก่อนการเกษียณอายุหรือช่วงเวลาที่มีอัตราการลาออกสูงสุดในแต่ละปี การคาดการณ์ระยะเวลาที่ใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ การ

วางแผนการสรรหาให้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการสำเร็จการศึกษาของผู้สมัคร วางแผนการสรรหาผู้สมัครที่มีประสบการณ์แล้วในช่วงเวลาก่อนสิ้นปีหรือช่วงเวลาหลังการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี. และดำเนินการสรรหาอย่างมีแนวทาง คือ จัดให้มีผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ การให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของครูใหญ่ จัดให้มีการสรรหาด้วยช่องทางที่หลากหลาย ได้แก่ การสรรหาจากบุคคลภายในหรือภายนอกองค์กรโดยดำเนินการด้วยตัวเองหรือดำเนินการผ่านตัวแทนการสรรหา (Recruitment Agency) สรรหาจากภายใน เช่นคนในองค์กรแนะนำหรือพิจารณาจากพนักงานชั่วคราวภายใน และเพิ่มการสรรหาจากภายนอกเช่น รับสมัครจากมหาวิทยาลัยลงประกาศรับสมัครตามสื่อ รับสมัครโดยผู้สมัครเดินเข้ามาเอง รับสมัครผ่านระบบออนไลน์ ใช้บริการจากบริษัทสรรหา

2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามแนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผล

2.1 ดำเนินการสรรหาอย่างมีแนวทาง

ก. จัดให้มีผู้รับผิดชอบหลัก

ข. จัดให้มีสรรหาด้วยช่องทางที่หลากหลาย

2.2 ประเมินผลการสรรหาด้วยการพิจารณาจากผลการคัดเลือกอย่างเป็นองค์รวม

ก. ผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

ข. ผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร

2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นได้ว่า ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยเน้นที่รูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) ซึ่งมีความสอดคล้องกับสี่สกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561) ที่กล่าวว่า เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเองทันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการขององค์กรนั้นควร มีการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การเรียนรู้กับการทำงานนั้นเป็นการ

ปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมที่ทำหาย มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้ง่าย ผ่านการออกแบบงานที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาให้บุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพสูงสุดในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านทักษะการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ นั้นเอง แต่ทั้งนี้ควรหมายรวมถึงวิธีการพัฒนาในรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร ร่วมกันไปด้วยโดยไม่แยกส่วน รวมทั้งวิธีการอื่นๆด้วยเช่น การปฏิบัติงานเป็นทีมโดยมีวงสนทนาเพื่อเตรียมการสอนร่วมกัน (Professional Learning Community) การแลกเปลี่ยนสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน (BAR/AAR) อย่างสม่ำเสมอในรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ การมีผู้บริหารมาเป็นโค้ชที่ทำหน้าที่กระตุ้นชี้แนะติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับแนวคิดแนวคิดไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation, 2505) ที่กล่าวว่า การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรด้วยระบบการฝึกอบรมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้ง่าย สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม (จิติมติ อาพัทธนานนท์, 2561) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคนควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนที่มีความหลากหลายและพัฒนาด้านทักษะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยพร้อมทั้งรู้จักการวิเคราะห์วิธีการ และรูปแบบการจัดประสบการณ์ของตนเองและปรับเปลี่ยนวิธีการได้อยู่เสมอตลอดระยะเวลาระหว่างการทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ประชุมวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน
 - 1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการพัฒนาบุคลากรปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. กำหนดเป้าหมายการพัฒนา เพื่อสร้างสมรรถนะให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการวิเคราะห์วิธีการและรูปแบบการสอนของตนเอง ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอันมาจากแนวคิดไฮสโคป ฉันทศึกษา จิตปัญญาศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสิทธิเด็ก ได้แก่ มีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพภายในตนเอง มีทักษะการใคร่ครวญย้อนมองตนเองอย่างลึกซึ้ง มีความเป็นผู้นำทางปัญญา เป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้ เป็นกัลยาณมิตร มีความพร้อมเรียนรู้ไปกับนักเรียนและเรียนรู้จากกันและกัน เป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีศรัทธาและมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพของตนเองมีเมตตาและมีใจบริสุทธิ์ต่อกัน เป็นผู้ที่มี

ความสามารถในการเป็นต้นแบบในการกั้นการอยู่การดูและการฟัง เป็นผู้แบบในการสอนแบบทำให้ดูอยู่ให้เห็น เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่ประกอบด้วยความเมตตา ให้ความอบอุ่น มีทัศนคติที่ดีในเรื่องสิทธิเด็กและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็ด้านเชื้อชาติ เพศ ฐานะทางสังคม ศาสนา หรือความผิดปกติทางร่างกาย เชื่อว่านักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จอันได้คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อมุ่งเป้าความสำเร็จ มองว่าความรู้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้อยู่เสมอสามารถกลับมาใช้ใหม่และเป็นสิ่งที่แบ่งปันกันได้ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการให้การศึกษาคือการคืนกำไรสู่สังคม มีความสามารถในการช่วยพัฒนาความรู้จากตัวนักเรียนไม่ใช่อการใส่ความรู้เข้าไปในตัวนักเรียน มีความสามารถในการช่วยให้นักเรียนมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนประเทศและโลก มีความสามารถในการสอนที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงวัฒนธรรม สร้างความผูกพันกับนักเรียนทุกคนไม่เฉพาะผู้ที่มีวัฒนธรรมเดียวกับตนเองเท่านั้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความอบอุ่นให้เกิดบรรยากาศของความเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการเป็นผู้สร้างบรรยากาศความอบอุ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเข้าใจพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีความใส่ใจใกล้ชิด ปลูกฝังให้นักเรียนช่วยเหลือกันและกันในการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีศิลปะในการสอน คือ มีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของตนเองอยู่เสมอและมีความสามารถในการเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ทำทนายผู้เรียน มีความสามารถในการเป็นผู้เปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีสายตาสังเกตตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนมองความรู้อย่างวิเคราะห์แยกแยะและตั้งคำถาม สอนให้นักเรียนใฝ่รู้ไม่เพียงแต่ท่องจำได้ แต่ต้องรู้ความเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน สอนทักษะที่จำเป็นให้แก่ักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตวิทยาเชิงบวก

ข. กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงานด้วยความหลากหลายอย่างมีหลักวิชาการ ได้แก่ การปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมที่ทำทนายที่มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้ง่ายผ่านการออกแบบงานที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา

- 2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตามผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล
 - 2.1 จัดให้มีและติดตามการพัฒนาบุคลากรปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้กับการทำงาน
 - 2.2 ประเมินผลควมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม
- ก. ประเมินผลการทำงานเป็นรายบุคคล

ข. ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด นำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-จิตใจตามลำดับ

2) ดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นว่าโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่เอื้อในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยนั้นมีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด มีความสอดคล้องกับแนวคิดจิตตปัญญา (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา, 2556) ที่กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการออกแบบโครงสร้างองค์กรที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคนต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิด เป็นผู้นำนักเรียนและผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตร่วมกัน และสอดคล้องกับการบริหารบุคลากรทางการศึกษา (สืปกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2563) ที่กล่าวว่า การออกแบบโครงสร้างองค์กรเป็นหนึ่งในงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารบุคลากรทางการศึกษา เพราะหากมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ผิดพลาดย่อมส่งผลต่อการรับคน จำนวนอัตรากำลังและการกำหนดลักษณะงานที่ไม่ตรงกับความต้องการขององค์กรในอนาคต ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นต้น จากผลการศึกษาวิจัยสารสรุปได้ว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตควรกำหนดโครงสร้างองค์กรให้ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิดโดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการช่วยเหลือกันระหว่างทีม ส่งเสริมความเข้าใจในขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างกัน ลดการเปรียบเทียบในภาระงาน ลดการแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจน และเป็นผู้นำพานักเรียนและผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด นำไปสู่การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ด้านทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจตามลำดับ

1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนและมีกระบวนการครบวงจร PDCA

- ก. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการออกแบบโครงสร้างองค์กรที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคม
- ข. ร่วมกันสำรวจ ประเมินโครงสร้างการทำงานภายในขององค์กรและลักษณะงานที่มีอยู่ อย่างเป็นกระบวนการ ได้แก่ ความสอดคล้องกับแผนทรัพยากรมนุษย์ ความต้องการขององค์กรในอนาคตและปัจจุบันในด้านทิศทาง เป้าหมาย วัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยภายนอก กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์ที่ต้องการทั้งขององค์กร และความต้องการของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดจำนวนคนและคุณสมบัติที่ต้องการ
- ค. ร่วมกันกำหนดแนวทางการออกแบบโครงสร้างองค์กรได้แก่ กำหนดโครงสร้างองค์กรให้ ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิดโดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการช่วยเหลือกันระหว่างทีม ส่งเสริมความเข้าใจในขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างกัน ลดการเปรียบเทียบในภาระงาน ลดการแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจน เป็นผู้นำพานักเรียนและผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน กำหนดโครงสร้างองค์กรที่มีแผนการ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และครอบครัวที่มาจากต่างวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เชื้อชาติ เศรษฐกิจในครัวเรือน ความบกพร่องทางร่างกาย และเพศสภาพ กำหนดโครงสร้างองค์กรที่มีแผนประสานงานเครือข่ายความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อประสานความช่วยเหลือและแบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน กำหนดโครงสร้างองค์กรด้วยการแบ่งฝ่ายตามหลักวิชาการการบริหารการศึกษา ออกแบบโครงสร้างองค์กรให้เพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็กผู้เรียน
- 2) ดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รวมทั้งประเมินผล
- 2.1 ดำเนินการและกำกับติดตามการกำหนดโครงสร้างองค์กรตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 2.2 ประเมินผลอย่างเป็นองค์รวมและมีการบันทึกจัดทำรายงานประจำปีตามโครงสร้างองค์กร
- ก. ประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย
- ข. ประเมินผลการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้เด็กปฐมวัยด้านทักษะชีวิต

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนาทักษะชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดรายด้านคือ การบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยแนวทางหลักประกอบด้วย 4 แนวทางรอง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิดตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีเป้าหมายในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยมีความจำเป็นต้องปรับปรุงด้านการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนให้เกิดการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2542) ที่กล่าวว่า โรงเรียนสร้างเสริมทักษะชีวิตควรให้โอกาสครอบครัวของเด็กรวมทั้งชุมชนต้องถึนในการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กในทุกด้านของชีวิตในโรงเรียน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวในฐานะผู้ดูแลหลัก ครูคนแรกของลูก และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง ครู และชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม (ฐิติมดี อาพัทธนันท์, 2561) ที่กล่าวว่า ผู้สอนในโรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตต้องถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมองว่าการศึกษาคือการคืนกำไรสู่สังคม และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนประเทศและโลกด้วยเช่นกัน และยังมีที่สอดคล้องกับแนวคิดแนวคิดจิตตปัญญา (ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา, 2556) ที่กล่าวว่าโรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตควรมีการประสานเชื่อมพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนให้มีการเกื้อกูลซึ่งกันและกันในการมีส่วนร่วมบริหารวิชาการและทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยร่วมกันทั้งพิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ กิจกรรมทางวิชาการเผยแพร่ผลงานการศึกษาของเด็ก เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักปฏิบัติ ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนและระหว่างประเทศ. และเน้นการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและชุมชน เพื่อให้เด็กได้เกิดการเชื่อมโยงของสรรพสิ่งเคารพในความแตกต่างฝึกฝนตนเองอย่างท้าทาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เกิดเป็นประสบการณ์ตรงในตนเอง เกิดการพัฒนามุมมองทัศนคติและจิตสำนึกไปพร้อมกันทั้งต่อตนเองต่อสังคม และต่อสิ่งแวดล้อมและต่อโลก และยังมีที่สอดคล้องกับแนวคิดฉันทศึกษา (ดิศกร กุณธร, 2561) ที่กล่าวว่า การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยต้องมีการเชื่อมต่อพ่อแม่และชุมชนให้เกิดการมีส่วนร่วมสร้างเสริมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์สูงสุดในตัวเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) ประชุมวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชนทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ

1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนให้เกิดการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการ

1.2 และทักษะชีวิตปฐมวัยอย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. ร่วมกันนิยามคำว่าชุมชนของโรงเรียนและระดมความคิดเห็นร่วมกันถึงรายชื่อแหล่งชุมชนของโรงเรียน

ข. ร่วมระดมความคิดเห็นหาแนวทางการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและ

ทักษะชีวิต ได้แก่ 1. เปิดโอกาสให้ชุมชนและสถาบันภาครัฐได้เป็นแหล่งวิทยากรของโรงเรียนและเข้ามาร่วมกับโรงเรียนในด้านต่างๆอย่างหลากหลาย ได้แก่ ชุมชนเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการและส่งเสริมสิทธิเด็กกับทางโรงเรียน โดยการส่งเสริมให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนสาธารณะสำหรับเด็ก ตลอดจนเปิดพื้นที่ให้เด็กได้ทดลองร่วมงานกับชุมชนและสังคมภายนอกเช่นการทำงานจิตอาสาช่วยเหลือสังคมอย่างใกล้ชิดและเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนสิ่งแวดล้อมและโลกตลอดจนการผลิตสินค้าไปขาย ชุมชนเปิดสถานที่ให้เด็กไปศึกษาภาคสนามนอกห้องและท่องเที่ยวในสถานที่จริงด้วยการทัศนศึกษาอย่างมีความหมายผ่านโครงการที่ใช้โจทย์ปัญหาจริงเป็นฐานซึ่งกันและกันจนเกิดการเชื่อมโยงของสรรพสิ่งและมีความเคารพในความแตกต่าง ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียน ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมระดมทรัพยากรทั้งเงินทุนเพื่อการศึกษาและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กเช่นทุนการศึกษา ทุนการซ่อมสร้างสนามเด็กเล่น ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน และ 2.ผลักดันให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนในด้านต่างๆอย่างหลากหลายจนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักปฏิบัติทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนและระหว่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงเป็นชุมชน

เครือข่าย ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการและการเผยแพร่การศึกษาของเด็ก
พิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อการพัฒนา
ตนเองในด้านต่างๆ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารหลากหลายเพื่อให้เกิดความ
ร่วมมือ เช่น จดหมาย สื่อเทคโนโลยี สื่อบุคคล เป็นต้น

2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง
และชุมชน รวมทั้งประเมินผล

ก. ประเมินผลความยึดมั่นผูกพันในการสร้างความสัมพันธ์ผ่านการประสานความร่วมมือกับ
ชุมชน

ข. ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

**2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะ
ชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - สังคม
ตามลำดับ**

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะ
ทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์-สังคม ตามลำดับ

2) ดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีการทดสอบ
รวมทั้งประเมินผลารพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคุมประเมินผลคุณภาพการบริหาร
หลักสูตร

จะเห็นได้ว่า เป้าหมายการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้านนั้นจำเป็นต้องมีการปรับปรุง
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยเริ่มต้นที่การกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการการเรียนรู้
ด้านทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านและดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย
โดยไม่มีการทดสอบ และเมื่อถึงเวลาประเมินนั้นให้ประเมินควบคู่ไปกับการประเมินผลการพัฒนา
ทักษะของเด็กเป็นรายบุคคลควบคู่ไปกับการประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตร มีความ
สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2542) ที่กล่าวว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็ก
ปฐมวัย ควรมีการส่งเสริมผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยการกำหนดและช่วยให้เด็กทุกคนทุกกลุ่มทุก
ประเภทได้เรียนรู้สิ่งที่พวกเขาต้องเรียนรู้และสอนพวกเขาถึงวิธีการเรียนรู้มากกว่าการประเมินวัดระดับ
คะแนนจากการทดสอบ และควรมีการนำผลของประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไปใช้เพื่อการ
ดูแลเด็กร่วมกันมิใช่เพื่อคัดเด็กออกจากระบบ เช่นเดียวกับแนวคิดไฮสโคป (High/Scope
Educational Research Foundation, 2505) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักของการประเมิน คือ การ

ประเมินคุณภาพของโปรแกรม และพัฒนาการเด็ก โดยการประเมินถือเป็นงานโดยตรงของครูที่จะต้องตั้งใจปฏิบัติและเอาใจใส่อย่างเต็มที่ด้วยการทำงานร่วมกันเป็นคณะเพื่อเป้าหมายในการนำสู่การวางแผนการสอนและปรับสื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการและกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล และมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ที่กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นการประเมินพัฒนาการทางการเรียนรู้ 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้เด็กเป็นรายบุคคล โดยมีหลักการคือ วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน ประเมินเด็กรายบุคคล สม่าเสมอ ต่อเนื่อง ประเมินตามสภาพจริงของเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลายแต่ไม่ใช่แบบทดสอบ เช่น การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงาน และสรุปผลการประเมินและจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาเด็ก โดยมีรายละเอียดคือ

- 1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดพัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - สังคม ตามลำดับ

- 1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. ร่วมกันวางแผนเป้าหมายเพื่อให้เด็กทุกคนเข้าเรียนจนสำเร็จการศึกษาโดยไม่วางแผนเป้าหมายเพื่อการประเมินให้เด็กออกจากระบบการศึกษาก่อนเวลา และเพื่อให้โอกาสทางการศึกษากับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงทางการศึกษา โดยไม่วางแผนเป้าหมายเพื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปเป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกเด็กในแต่ละห้องตามผลการเรียน

ข. ร่วมกันกำหนดแนวทางการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับวัยตามสภาพจริงเป็นรายบุคคลจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีการใช้แบบทดสอบหรือการสอบมาตรฐาน ได้แก่ การสังเกต แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกประจำวัน การให้ทดลองปฏิบัติ การจัดแสดงผลงานของเด็ก ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากทำงานร่วมกันของครูเป็นคณะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเด็ก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านประสบการณ์สำคัญแบบ 360 องศา และร่วมกันวางแผนสำหรับวันต่อไป รวมทั้งมีเอกสารรายงานแจ้งทางผู้ปกครอง และผู้สอนในชั้นต่อไป

2) ดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายโดยไม่มีการทดสอบ รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ควบคุมประเมินผลคุณภาพการบริหาร หลักสูตร

2.1 จัดให้มี และกำกับติดตามการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามเป้าหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2.2 ประเมินผลหลักสูตรอย่างเป็นองค์รวม

ก. ประเมินผลคุณภาพการบริหารหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนการสอน

ข. ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยรายบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิดตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ

2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่และประเมินผล

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนอนุบาลส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เน้นที่การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการต้นแบบ มีความสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม (ฐิติมดีอาพัทธนานนท์, 2561) ที่กล่าวว่าโรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการคัดสรรแหล่งเรียนรู้ที่ดีเพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและอยากเรียน เป็นการทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับผู้เรียนด้านความเสมอภาคในด้านเชื้อชาติ เพศสภาพ และฐานะทางสังคมของนักเรียนทุกคน และยังมีมีความสอดคล้องกับแนวคิดฉันทศึกษา (ดิศสร กุณธร, 2561) ที่กล่าวว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการคัดสรรวิทยาการต้นแบบในการเข้ามาร่วมเป็นวิทยาการแบ่งปันประสบการณ์จากอาชีพ เช่น ชวนอาสาสมัครนิคมพยาบาลแม่ค้าแม่ครัว เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และควรมีการพาเด็กไปพบผู้ประสบความสำเร็จในฉันทะที่ตรงกัน โดยมีรายละเอียด คือ

1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการต้นแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ

1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการในชุมชน อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. วางเป้าหมายในการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและแหล่งเรียนรู้ด้านการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยาการในชุมชน เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ได้แก่ เพื่อร่วมงานกับชุมชนและสังคมภายนอกโรงเรียนอย่างได้รับการส่งเสริมสิทธิเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกายและจิต เรียนรู้ถูกและผิดในความสำเร็จและความไม่สำเร็จ เพื่อการฝึกฝนตนเองอย่างท้าทายและสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กเกิดการเชื่อมโยงของสรรพสิ่ง เพื่อให้เด็กเกิดความเคารพในความแตกต่าง เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรงในตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนามุมมองทัศนคติและจิตสำนึกไป

พร้อมกันทั้งต่อตนเองต่อสังคมและต่อสิ่งแวดล้อมและต่อโลก เพื่อรับใช้ใกล้ชิดและเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนสิ่งแวดล้อมและโลก เกิดความปลอดภัยแก่กระตุนการเรียนรู้

ข. ร่วมกันกำหนดแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อการคัดสรรแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ได้แก่ การทัศนศึกษาท่องเที่ยวนอกสถานที่ การเล่นสำรวจแบบหาความรู้ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การลงมือกระทำผ่านโครงการที่ใช้โจทย์ปัญหาจริงเป็นฐานซึ่งกันและกันในแหล่งเรียนรู้ร่วมกับวิทยากร ทำกิจกรรมจิตอาสาและช่วยเหลือสังคม การใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยช่วยให้เกิดการเรียนรู้

ค. ร่วมกันกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของวิทยากร เพื่อการคัดสรรวิทยากรในชุมชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเน้นผู้ที่สามารถเป็นต้นแบบด้านทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ได้แก่ วิทยากรในชุมชนที่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทางสุขภาพจิต และอารมณ์ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้เด็ก ใช้จิตวิทยาเชิงบวกช่วยทำให้อารมณ์จิตใจดีขึ้น เสริมสร้างทัศนคติให้เด็กมีความเคารพในความหลากหลาย และสร้างความมั่นใจในความเท่าเทียมกันของการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกกลุ่ม สามารถสร้างวัฒนธรรมการสนับสนุนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก และเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ในชีวิตจริงในครอบครัวตามบริบทท้องถิ่นและความรู้ดั้งเดิมของครอบครัวและชุมชนเด็ก

2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่

2.1 จัดให้มีและกำกับติดตามการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและแหล่งเรียนรู้ ด้านการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน เพื่อเป้าหมายการสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2.2 ประเมินผลการคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน

2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้าน ทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ – จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วย หลักการที่หลากหลายเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับ อย่างเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มรายชั้น ทั้งเด็กทั่วไปและเด็กกลุ่ม เป้าหมายเฉพาะ

2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนนั้นจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นที่การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลายเป็นรายบุคคล ทั้งเด็กทั่วไปและเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก (UNICEF, 2542) ที่กล่าวว่าโรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยควรมีการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคนโดยไม่ปฏิเสธคัดเลือกแยกแยะ ออกแบบการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของเด็กในทุกมิติทั้งความต้องการและภูมิหลังอย่างเป็นรายบุคคลอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและถามคำถามแสดงความคิดเห็น และเรียนรู้ การเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม (ฐิติมดี อาพัทธนันท์, 2561) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในนโยบายและการปฏิบัติทางการศึกษาที่ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายในส่วนที่เกี่ยวกับเพศเชื้อชาติสภาพร่างกายและชนชั้น เป็นการยอมรับความแตกต่างภายใต้ความคิดที่ว่า เราทุกคนล้วนแตกต่างกันและความแตกต่าง คือ ความสวยงามเหมือนดอกไม้หลากสี และสอดคล้องกับแนวคิดจิตตปัญญา (ศุภย์จิตปัญญาศึกษา, 2556) ที่กล่าวว่า จัดการศึกษาแบบองค์รวมบูรณาการการเรียนรู้สู่ชีวิตด้วยกระบวนการเรียนรู้ในกิจวัตรประจำวัน และกระบวนการเรียนรู้ในสาระวิชาต่างๆ ด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในสังคม จนเข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของทุกสิ่งที่เรียน มีความรู้ความเข้าใจอย่างเชื่อมโยงต่อตนเองต่อสังคมและต่อโลก สามารถประยุกต์ใช้ความรู้สร้างสรรค์ขยายศักยภาพและสร้างสมดุลแห่งมนุษย์ที่สมบูรณ์ เปลี่ยนจากการคิดทางสมอง การเน้นความรู้แบบวัตถุนิยมและการกดขี่เอาชนะธรรมชาติ อัดตาดัดตน แบ่งเขาแบ่งเรา ไปสู่การแสวงหาความเป็นจริงปราศจากการยึดติดตัวเขาตัวเรา พร้อมจะเปิดกว้างอย่างเอื้ออาทรเกื้อกูล และมีความกรุณาต่อธรรมชาติและอนุญาติให้ใช้หัวใจสัมผัสกับสิ่งต่างๆได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหัวสมองสอดคล้องกับแนวคิดฉันทศึกษา (ดิสสกร กุณธร, 2561) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้

ด้วยใจรัก เพื่อให้เด็กได้รู้จักตนเอง รู้จักความชอบความถนัดของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและรู้คุณค่าของตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความรักความชอบ จึงจำเป็นต้องมีการค้นหาสิ่งที่จิตของเด็กไปรัก โดยมีวิธีค้นหาฉันทะความชอบของเด็กคือพูดคุยซักถามถึงความใฝ่ฝันเด็กชอบใครอยากเหมือนใคร สอบถามอาชีพและความถนัดของคนในครอบครัวและตระกูล ให้เด็กได้ทดลองเล่นบทบาทสมมติในสนามเด็กเล่นที่มีธรรมชาติ และเผ่าสังเกตุการณ์เล่นที่จะนำทางไปสู่ความชอบ ให้เด็กได้ทดลองเรียนอะไรก็ได้ในช่วงแรกที่สมองยังสงสัยอยู่ว่าจะเลือกทำอะไร นั่นคือ ฉันทะของเขา ฉันทะอย่างหนึ่งของเด็ก คือ การได้เล่น การเล่นค้ำกลางธรรมชาติต้นไม้ใบหญ้าสายลมแสงแดดจะเล่นคนเดียวหรือเล่นกับเพื่อนประโยชน์เมื่อเกิดความสุขสมองจะสร้างสารเอ็นโดฟินทำให้ความจำดีเรียนเก่งคิดเก่งทำงานเก่งอดทนสมาธิดี มีการพัฒนาปัญญาอารมณ์สังคมศีลธรรมการปรับตัว และความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อเด็กได้ลงมือทำสิ่งประดิษฐ์จะเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความอึดใจกับผลงานที่ตัวเองสร้าง และเกิดความสุขใจจากการที่ได้เห็นครูอาจารย์และเพื่อนมีความสุข อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation, 2505) ที่กล่าวว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะชีวิตควรมีการบูรณาการการออกแบบการจัดประสบการณ์มาจากหลากหลายทฤษฎี มีการจัดให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Active Learning) จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก (Adult-Child Interaction) จัดให้มีกลยุทธ์ในการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้จัดให้เด็กมีกระบวนการวางแผน - ปฏิบัติ - ทบทวนต่อตัวเองและระหว่างเด็กในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เป็นต้น โดยมีรายละเอียด คือ

- 1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด ตามลำดับเป็นรายบุคคล ทั้งเด็กทั่วไป และเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
 - 1.1 ประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการอื่นๆในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย อย่างมีกระบวนการครบวงจร PDCA

ก. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลเน้นด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านการคิด และเพื่อการเตรียมความพร้อมรอยเชื่อมต่อประถมศึกษาเน้นด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยด้านการคิด

ข. ร่วมกันกำหนดนิยามของผู้เรียนรายบุคคล ได้แก่ ทั้งเด็กทั่วไปและเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งหมายรวมถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กที่ถูกละเมิดทางร่างกายจิตใจ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง

ค. ร่วมกันกำหนดแนวทางการบูรณาการหลักการอื่นๆด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รายบุคคล ผ่านการลงมือทำ ด้วยหลักการที่หลากหลาย ได้แก่ (1) จัดให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ อำนวยความสะดวก และร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน โดยมีจุดเน้น คือ การสังเกตและค้นหาความตั้งใจความสนใจของเด็ก รับฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การสร้างบรรยากาศของความหลากหลายวัฒนธรรมที่เป็นหนึ่งเดียวกัน (2) จัดให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยหลักการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ (2.1) การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า มีจุดเน้น คือ มีการจัดประสบการณ์ในการเล่น 3 ประเภท คือ (2.1.1) เล่นสนุกอย่างอิสระในและนอกอาคาร (2.1.2) เล่นลงมืออย่างสร้างสรรค์และเล่นอย่างมีแบบแผน 3 ชั้น คือ การวางแผน (Plan) – ปฏิบัติ (Do) – ทบทวนต่อตัวเอง และผู้อื่น (Recall) (2.1.3) เล่นสำรวจอย่างมีความหมาย เล่นสนุกอย่างอิสระในและนอกอาคาร ได้แก่ การเล่นอย่างอิสระจากสนามเด็กเล่นธรรมชาติ และของเล่นปลายเปิด เช่น ดิน ทราย น้ำ ด้วยความสนุกสนาน เปียกบ้าง เปื้อนบ้าง ด้วยระยะเวลาที่ยาวนานมากพอ (1.2) เล่นลงมืออย่างสร้างสรรค์และมีแบบแผน ได้แก่ (1.2.1) การเล่นลงมืออย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ (1.2.1.1) การสร้างงานเพื่อให้ได้ชิ้นนี้ได้อย่างคล่องแคล่วผ่านการจัดให้เด็กเรียนรู้จากการสัมผัสของจริงเกิดประสบการณ์เชิงประจักษ์จากการได้ลงมือปฏิบัติเน้นที่กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ระหว่างมือ ตา และหัวใจในระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เกิดการสังเกต ได้แก่ การตั้งคำถาม และเลียนแบบ เช่น การสร้างงานประดิษฐ์ การจัดดอกไม้การทำบัตรอวยพร การเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะการทำงานศิลปะ การนั่งสมาธิ การวาดภาพพู่กันจีน การเล่นโยคะ การทำงานศิลปะ การเขียนบันทึก การเล่นพลศึกษา ดนตรีสากล และดนตรีไทย เพื่อเสริมทักษะและความถนัดของตนเอง รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยบ้างในบางครั้ง (1.2.1.2) การจัดประสบการณ์ในการทำงานในชีวิตประจำวันและทำงานในชีวิตประจำวันจนสำเร็จผ่านกิจกรรมการอยู่ การดู การฟัง เช่น การทำอาหารกลางวันรับประทานเองโดยมีครูเป็นผู้ช่วยการจัดโต๊ะอาหาร เสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สร้างเสริมวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมให้มีการสร้างความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คน และเปิดโอกาสให้เด็กได้พบปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกคิดแก้ปัญหา เช่น การจัดโต๊ะอาหาร การเก็บของเล่น การดูแลรักษาของส่วนรวม การช่วยกันแยกขยะ (1.2.2) การเล่นลงมืออย่างมีแบบแผน Plan – Do – Recall ได้แก่ (1) Plan ได้แก่ การฝึกเด็กให้รู้จักวางแผน และตัดสินใจโดยเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจ และความตั้งใจของตนเอง เด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไร เด็กต้องมีโอกาส และมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระเมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่างๆ การเรียนรู้ใน

เรื่องของความสัมพันธ์ และมีโอกาสในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย การที่ได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวัน ขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น (2) Do ได้แก่ ลงมือปฏิบัติอย่างมีกระบวนการและมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลายและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิ การสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก (3) Recall ได้แก่ (3.1) จัดให้เด็กได้ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณด้วยการฝึกตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ สังเกตสืบค้น สัมภาษณ์ บันทึกแลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารทั้งการฟังพูดอ่านเขียนตามวัยและคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้รู้จักแก้ปัญหาทั้งในระดับบุคคล และทีมงาน (3.2) จัดให้เด็กมีประสบการณ์สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน (ผู้ใหญ่และเด็ก หรือ Adult-Child Interaction) (3.3) การจัดให้เด็กมีประสบการณ์ในการนำเสนอความคิด เช่น การให้เด็กบันทึกความคิดออกมาเป็นการวาดภาพเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารแทนตัวอักษร การเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นด้วยการถ่ายทอดสิ่งที่บันทึกเป็นภาพวาดให้ครูและเพื่อน (1.3) เล่นสำรวจอย่างมีความหมาย ได้แก่ (1.3.1) การให้เด็กได้ออกไปมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีของเด็กซึ่งสอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมแวดล้อม เพื่อเห็นประสบการณ์จากต้นแบบที่ดีของผู้ที่มีทักษะชีวิตรับรู้รับฟังผู้ที่ประสบความสำเร็จในฉันทะที่ตรงกัน มีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสังคมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในผลงานตลอดจนการผลิตสินค้าไปขาย โดยไม่ทิ้งวัฒนธรรมและความเป็นไทยรวมทั้งบริบทของโรงเรียน

ง. ร่วมกันกำหนดแนวทางบูรณาการหลักการอื่นๆ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รายบุคคล ผ่านการลงมือทำ ด้วยหลักการที่หลากหลาย ได้แก่ (1) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมกลุ่มโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และครูมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ วิธีการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถดึงความสามารถ และทักษะของผู้เรียนออกมาได้ และทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน การเรียนแบบผู้เรียนเป็นสร้างความรู้ (Constructive approach) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้ทั้งหมด โดยครูสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้เชื่อมต่อกับความรู้โดยมีการให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถาม ค้นหาความรู้ และปรึกษากับเพื่อน โดยมีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเรียนการสอนแบบเน้นความเสมอภาค (Equity Pedagogy) โดยครูจะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะทางสังคมแบบใดก็ตาม ให้สามารถเกิดการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น การสอนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของนักเรียน (Culture teaching) ครูปรับวิธีการสื่อสาร และทำกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียน มีการ

เรียนรู้ในวิถีกิจวัตรประจำวัน (Life skills Learning through Daily Routine) ผ่านกิจกรรมการกิน การอยู่ การดูแล และการฟัง เช่น การทำอาหารกลางวันรับประทานเอง โดยการเป็นผู้ช่วยคุณครู การดูแล และช่วยเหลือตนเอง จัดเก็บของเล่นเข้าที่ หิ้วถือสัมภาระของตนเองจัดเก็บเข้าที่ เริ่มต้นดูแลส่วนรวม เช่น จัดโต๊ะอาหาร และดูแลรักษาของส่วนรวม ช่วยกันแยกขยะ เป็นต้น (2) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ สังเกต สืบค้น สัมภาษณ์ บันทึกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อสารทั้งการฟังพูด อ่านเขียนตามวัย และคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ปัญหาทั้งในระดับบุคคล และทีมงาน

2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่ รวมทั้งประเมินผล

2.1 จัดให้มีและกำกับติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2.2 ประเมินผลและปรับปรุง จากผลการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย โดยเน้น ด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

วิธีการดำเนินการ

1) ประชุม เพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของหลักสูตร ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ตามลำดับ

2) ดำเนินการตามแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล

จะเห็นได้ว่า ในการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรนั้น มีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงการประเมินหลักสูตรอย่างมีระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังต้องมีการลงรายละเอียดในการตรวจสอบสถิติที่เกี่ยวข้อง เช่น สถิติเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สัญชาติของเด็ก ศาสนาของครอบครัว เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และนำผลสะท้อนมาใช้พัฒนาหลักสูตรต่อไป (ฐิติมดี อาพัทธนานนท์ 2561 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ 2561) โดยมีรายละเอียดคือ

1) ประชุม เพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการนำไปใช้ของหลักสูตร ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ

1.1 ประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาการประเมินหลักสูตรโรงเรียนอย่างเป็นกระบวนการครบวงจร

ก. ร่วมกันประเมินวิจัยเอกสาร สภาพปัจจุบัน และคุณภาพหลักสูตรโรงเรียน ได้แก่ ประเมินวิจัยเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและคู่มือเอกสารประกอบหลักสูตร

โรงเรียน ประเมินวิจัยความต้องการจำเป็นของเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน ประเมิน ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโรงเรียนปฐมวัยด้านองค์ประกอบและโครงสร้าง หลักสูตร

- ข. ร่วมกันกำหนดแนวทางการตรวจสอบประเมินหลักสูตรอย่างหลากหลายโดยเฉพาะ ในส่วนของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อ ของเล่นและแหล่งเรียนรู้ให้มีการใช้วิธีสอนและสื่อที่คำนึงถึงแนวทางเพื่อการพัฒนา ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่เน้นการมีส่วนร่วมและสะท้อนพัฒนาการการเรียนรู้เด็ก ปฐมวัยด้านทักษะชีวิตทางการคิด ได้แก่ 1. ตรวจสอบประเมินในส่วนของการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่นและ แหล่งเรียนรู้ให้มีการใช้วิธีสอนและสื่อที่คำนึงถึงแนวทางเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ได้แก่ การเรียนรู้เป็นรายบุคคลด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการ และอย่างมีอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิ การ สร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น ตรวจสอบสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนว่ามี นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีสถิติบางอย่างสูงเป็นพิเศษ ทั้งนี้โดยผสมผสานอัตลักษณ์ ของโรงเรียนเข้าไว้ด้วย 2. ตรวจสอบประเมินหลักสูตรควบคู่ไปกับการประเมิน พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้านทักษะชีวิต 3. ตรวจสอบประเมินหลักสูตร โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะการประเมินหลักสูตรเพื่อนำทักษะชีวิตไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยในบ้าน ครอบครัว และชุมชน

2) ดำเนินการตามแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล

2.1 ดำเนินการให้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นองค์รวม

ก. ทดลองใช้หลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริง

ข. วัดผลหลักสูตรหลังการใช้จริงทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

ค. นำ ผล การ ประเมิน หลักสูตร ไป ใช้ จ ริ ง

เพื่อปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องด้วยหลักการ PDCA

2.2 ประเมินตรวจสอบ ทบทวน ติดตามผลการนำหลักสูตรทั้งระบบอย่างมีขั้นตอน

ก. ระหว่างการดำเนินการในด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล และสิ่งที่ควรปรับปรุง

ข. ภายหลังจากการใช้หลักสูตรในด้านผลการปรับปรุง

และการหาข้อควรพัฒนาปรับปรุง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ดูแลหลักสูตรปฐมวัยกระทรวงศึกษาธิการควรมีการปรับปรุงนิยามและตัวชี้วัดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามผลวิจัยในครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับระดับนานาชาติประเทศ โดยขอเสนอทางเลือก 2 ทาง คือ 1) ใช้นิยามและตัวชี้วัดทักษะชีวิตปฐมวัยเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนคำเรียกจาก “ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” มาเป็น “ทักษะในชีวิตประจำวันเด็กปฐมวัย” 2) ใช้คำเรียก “ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” เหมือนเดิม แต่เปลี่ยนนิยามและตัวชี้วัด จากเดิม 3 ข้อ คือ มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันมีวินัยในตนเอง ประหยัดและพอเพียง เป็นตัวชี้วัดทักษะชีวิตปฐมวัยที่ครอบคลุมตามคำนิยามของ WHO (2540) ซึ่งเป็นทักษะชีวิตหลักอันเป็นสมรรถนะทางจิตวิทยาสังคม (Core Life Skills for Psychological Competence) ซึ่งมีองค์ประกอบ 10 ประการ แบ่งได้เป็นทักษะ 3 ด้านตามงานวิจัยครั้งนี้ คือ ทักษะทางอารมณ์จิตใจ ทักษะทางการคิด ทักษะทางสังคม

2. กระทรวงศึกษาธิการควรยกระดับวิชาชีพครูให้เทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อนำสู่การยกระดับการให้แรงเสริมภายนอกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

การให้รางวัลตอบแทนเป็นหนึ่งในงานที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความพอใจในการทำงานและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถและทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต การบริหารค่าตอบแทนที่ดีนั้นควรที่จะมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของคนที่แตกต่างกัน และทำให้บุคคลแต่ละคนรับรู้ได้ถึงความสำคัญที่องค์กรตอบแทนในความทุ่มเทความสามารถและผลงานที่ได้แสดงออกมา โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

3. ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ควรนำแนวทางหลัก 2 แนวทาง และแนวทางรอง 9 แนวทางจากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เน้นด้านการยกระดับการให้แรงเสริมภายนอกทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อตอบแทนให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยภายในโรงเรียน และ ด้านการปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยร่วมกันทั้งที่โรงเรียน และที่บ้านที่ชุมชน

แนวทางการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรายได้ และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือน และสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน มีความสำคัญในการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความพอใจในการทำงาน และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถซึ่งรางวัลตอบแทนภายนอก (extrinsic Reward) ได้แก่ ค่าตอบแทน อาทิ เงินเดือน ค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง และสวัสดิการต่างๆ ที่บุคลากรจะได้รับจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การให้ผลตอบแทนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันที่เป็นอยู่ปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคตด้วย โดยโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่นำแนวทางไปใช้ปฏิบัติควรคำนึงถึงบริบท และความพร้อมของรายโรงเรียนเป็นหลัก

แนวทางการประสานเชื่อมพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนให้มีการเกื้อกูลซึ่งกันและกันในการมีส่วนร่วมบริหารวิชาการและทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยร่วมกันทั้งพิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ กิจกรรมทางวิชาการเผยแพร่ผลงานการศึกษาของเด็ก เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักปฏิบัติ ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนและระหว่างประเทศ และเน้นการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและชุมชน เพื่อให้เด็กได้เกิดการเชื่อมโยงของสรรพสิ่ง เคารพในความแตกต่างฝึกฝนตนเองอย่างท้าทาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เกิดเป็นประสบการณ์ตรงในตนเอง เกิดการพัฒนามุมมองทัศนคติและจิตสำนึกไปพร้อมกันทั้งต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสิ่งแวดล้อม และต่อโลก การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยต้องมีการเชื่อมต่อกับพ่อแม่ และชุมชนให้เกิดการมีส่วนร่วมสร้างเสริม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดในตัวเด็กปฐมวัย โดยในยุคที่มีโรคระบาดนี้ควรเน้นด้านการให้ความรู้พ่อแม่ (Parent Education) เพราะพ่อแม่เป็นเสมือนครูผู้ช่วยที่ดูแลเด็กอยู่ที่บ้านเพื่อความปลอดภัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการยกระดับการให้แรงเสริมภายนอกเทียบเท่าอาชีพที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด

2. ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะทางการคิด

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

- Bilmes, J. (2004). *Beyond behavior management: The six life skills children need to thrive in today's world*. Redleaf Press.
- Council, N. C. A. (2009, December). Life Skills. *Magazine of the National Childcare Accreditation Council (NCAC)*, (32), 3-5.
https://webarchive.nla.gov.au/awa/25600216180540/http://ncac.acecqa.gov.au/educator-resources/pcf-articles/Life_skills_Dec09.pdf
- Education, S. o. I. M. o. (2010). *Preschool Educational Practice Guidelines for Preschool Teachers*. M. o. E. Gaaf Advertising.
<https://www.oecd.org/education/school/48990155.pdf>
- Forum, W. E. (2016a). *5 charts that explain the future of education*.
<https://www.weforum.org/agenda/2016/05/5-charts-that-explain-the-future-of-education/>
- Forum, W. E. (2016b). *Ten 21st-century skills every student needs*.
<https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students/>
- Galinsky, E. (2010). *Mind in the Making*. New York, NY: Harper Collins.
- Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: current status and future directions. *International Review of Sport & Exercise Psychology*, 1(1), 58-78.
<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edb&AN=29983995&site=eds-live>
- Heckman, J. J. (2008). The case for investing in disadvantaged young children. *CESifo DICE Report*, 6(2), 3-8.
- Heckman, J. J. (2013). *Giving kids a fair chance*. Mit Press.
- Heckman, J. J., & Neal, D. (2005). Coleman's contributions to education: theory, research styles and empirical research. In *James S. Coleman* (pp. 96-120). Routledge.
- Hodge, K., Danish, S., & Martin, J. (2013). Developing a conceptual framework for life skills interventions. *The Counseling Psychologist*, 41(8), 1125-1152.

- Hoffman, A. (2006). The Capability Approach and educational policies and strategies: Effective life skills education for sustainable development. *AFD, Paris*.
- Irvine, J., & Harvey, C. (2010). Child Friendly Schools Standards and Indicators for Teacher Education (Final Draft): A Synthesis and Self-Evaluation Tool.
- Kids, H. (2564). *Life Skill*. <https://www.hurraykids.com/>
- Nagaoka, J., Farrington, C., Ehrlich, S., Heath, R., Johnson, D., Dickson, S., & Hayes, K. (2015). Foundations for young adult success: A development framework. Chicago, IL: University of Chicago, Consortium on School Research. In. National Standard for Early Childhood Care, D. a. E. T. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. คณะกรรมการการพัฒนาระดับปฐมวัยแห่งชาติ.
- Schweinhart, L. J. (2004). *The High/Scope Perry Preschool study through age 40: Summary, conclusions, and frequently asked questions*. High/Scope Educational Research Foundation.
- Thompson, J. L., & Shuttleworth, T. J. (2015). Anchoring protein AKAP79-mediated PKA phosphorylation of STIM1 determines selective activation of the ARC channel, a store-independent Orai channel. *The Journal of physiology*, 593(3), 559-572.
- UNESCO, U. (2012). *Global evaluation of life skills education programmes*. <https://healtheducationresources.unesco.org/library/documents/global-evaluation-life-skills-education-programmes>
- UNICEF. (1997). *The state of the world's children*. Oxford University Press for UNICEF.
- Unicef, & UNICEF. (2012). *Global evaluation of life skills education programmes*. New York: United Nations Children's Fund.
- UNICEF, แ. (2000). ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- UNICEF'S, C.-F. S. (2010). *Child-Friendly Schools*.
- Warren, M. R., Hong, S., Rubin, C. L., & Uy, P. S. (2009). Beyond the bake sale: A community-based relational approach to parent engagement in schools. *Teachers college record*, 111(9), 2209-2254.

- WHO. (1997). *Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools*
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/63552/WHO_MNH_PSF_93.7_A_Rev.2.pdf?sequence=1
- WHO. (1999). *Partners in Life Skills Education*.
https://www.who.int/mental_health/media/en/30.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวง 2550. Retrieved 4 กุมภาพันธ์ from
<http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>
- กันทิมา กัลยาวุฒิพงศ์. (2555). ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว.
- คงวิมล สมพร. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน The Strategies of Developing for Student's Life Skills [article in journal/newspaper]. วารสารบริหารการศึกษา มศว; Vol 12, No 22 (2015): มกราคม – มิถุนายน 2558.
<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsbas&AN=edsbas.DF58F065&site=eds-live>
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. คณะรัฐมนตรี.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2012). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1. ed.) [Non-fiction]. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cat05085a&AN=chu.b1913149&site=eds-live>
- จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์. (2562). การสื่อสารส่วนบุคคล.
- จำเนียรสุข, ช., & ชญาพิมพ์ อูสาโท. (2562). การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความพร้อมในการเข้าเรียนประถมศึกษา. *An Online Journal of Education*, 14(2).
- ชญาพิมพ์ อูสาโท. (2560). เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดลินิวส์. (2559). โรงเรียนเพื่อเด็ก. Retrieved 6 มีนาคม from
<https://www.dailynews.co.th/article/395375>
- เดียนา รักษมณี. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนมุสลิม [จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

- นนท์, ฐ. ม. ต. อ. พ. น. (2015). นโยบาย การ จัดการ ศึกษา สำหรับ นักเรียน ที่ นับถือ ศาสนา พุทธ และ นักเรียน ที่ นับถือ ศาสนา อิสลาม ใน โรงเรียน ประถม ศึกษา ของ รัฐ ใน สาม จังหวัด ชายแดน ภาค ไต้. *Silpakorn University Journal*, 23-43.
- นะกะมุโระ มะกิโกะ. (2560). อย่าเลี้ยงลูกตามคนอื่น (ว. คู่ปลี, Trans.). สำนักพิมพ์อินสปายร์ ใน เครือ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด. <https://images-se-ed.com/ws/Storage/Pdf/978616/043/9786160435418PDF.pdf> (Discover 21, Inc)
- แนวคิดโรงเรียนมิตรเด็ก UNICEF. (1999). *Child Friendly*. กระทรวงศึกษาธิการ. Retrieved 7 มกราคม from https://www.unicef.org/lifeskills/index_7260.html
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2545). วัยรุ่นไม่อุ่นไต้ใจ. รักลูกแฟมมีลี้กรู๊ป.
- ปิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). เมื่อทักษะพฤติกรรมกำหนดความสำเร็จในชีวิต. Retrieved 7 มกราคม from <http://piriya-pholphirul.blogspot.com/2013/09/blog-post.html>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็ก ปฐมวัย หน่วยที่ 1 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮีย. (2554). การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเด็กมุสลิมตามบริบทสังคมสามจังหวัด ชายแดนภาคไต้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพมหานคร.
- รุ่งลาวัลย์ ละอาคา. (2557a). ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย: แก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างไต้จากครอบครัว. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,, 1(2). <https://doi.org/doi.nrct.go.th/.../6439a73b764ae92338092bf87303615f?...DOI...>
- รุ่งลาวัลย์ ละอาคา. (2557b). ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย: แก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างไต้จากครอบครัว [article in journal/newspaper]. <https://doi.org/10.14456/jrmu.2014.17>
- เรชา ศรีวิชัย. (2554). รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลใน จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2). <https://www.tci-haijo.org/index.php/jliwu/article/.../74242/>
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี. (2535). พระราชนิพนธ์สมเด็จพระแม่กับการศึกษา. โรงเรียนจิตรลดา.
- สมสิทธิ์ อัสตรนีย. (2556). การแสวงหาความรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา : ญาณวิทยาและวิธีวิทยาการวิจัย. <http://repository.li.mahidol.ac.th/dspace/handle/123456789/30099>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

http://www.pecerathailand.org/download/eccprogram2560-3_6year#

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงเรียนชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. <https://www.pkn2.go.th/fileupload/downloads/909316577.3999.pdf>

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2558). เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย มุ่งตีตัวตั้งแต่วัยอนุบาล. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

<https://www.thaihealth.or.th/Content/27887->

<https://www.thaihealth.or.th/Content/27887-%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%90%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%A2%20%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A5.html>

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (ม.ป.ป). ประเภทของโรงเรียนเอกชน.

<https://sites.google.com/site/prachasampan56/prapheth-khxng-rongreiy-n-xekchn>

สำนักพิมพ์อักษร. (2562). กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย. สำนักพิมพ์อักษร.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560).

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน [Theses

Non-fiction

Government documents].

<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cat05085a&AN=chu.b1880777&site=eds-live>

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/36533>

สุรัตน์ ศรีเวียง. (2543). วิจัยสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาชุมชนวัยระหว่าง
ปีพุทธศักราช 2529 - 2541 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย.

หัทธยา ดำรงค์ผล. (2560). ทักษะชีวิตในเด็กวัยเรียน. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย,
62(3), 271-276.

อยุธยา, ส. น. ณ., & คณษะ. (2561). ทฤษฎีและการปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.

อุปพงษ์, เ., & ศักดิ์ไทย สุรกีจาวร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาล
เอกชน สู่ความเป็นเลิศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [article in journal/newspaper].

<https://doi.org/10.14456/sdu-human.2017.15>

เอกณรงค์, ก., & รับขวัญ ภูเขาแก้ว. (2561). การบริหารโรงเรียนอนุบาล เอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่ง
ความสุข. *An Online Journal of Education*, 13(1), 285-297.

โอฬาทิพย์กุล, ส., & คณษะ. (2557). รูปแบบการบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนอนุบาล. วารสารครุ
ศาสตร์, 52(2), 123-134. (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก แบบตรวจสอบกรอบแนวคิด เครื่องมือ และผลการ
วิเคราะห์ค่า IOC

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรอบแนวคิด และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

คำอธิบาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิด มี 2 กรอบ ได้แก่

กรอบแนวคิดที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

กรอบแนวคิดที่ 2 กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

โปรดเขียนสิ่งที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ผ่าน ✓ หมายถึง ทำเครื่องมือส่งโรงเรียน

ไม่ผ่าน ✗ หมายถึง ขอให้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

นางศศิธร วัฒนกุล

นิสิตระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นียมศัพท์

1. **การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน** หมายถึง การบริหารหลักสูตรปฐมวัย และ การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กในวัย 3 – 6 ปี เกิดทักษะชีวิตปฐมวัย
2. **การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน
3. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย** หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
4. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย
5. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย
6. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิการสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก
7. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก
8. **การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้** หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และ การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต
9. **การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก** หมายถึง การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ การประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้ง

ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

10. **การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน** หมายถึง การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย
11. **การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย
12. **การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน** หมายถึง กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอนบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง
13. **การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจ บุคคลที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต
14. **การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) การพัฒนาผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training/ Classroom training)
15. **การให้แรงเสริมตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก
16. **การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน
17. **การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน** หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยแรงจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ

18. **ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย** หมายถึง สมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมอันเป็นความสามารถตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการมีทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะในการคิด ทักษะทางสังคม
19. **ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ** หมายถึง ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ ทักษะในการรับมือกับอารมณ์ ทักษะในการรับมือกับความเครียด
20. **ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกาย และจิตใจ** หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการรับรู้ในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกทั้งร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การยอมรับในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกทั้งร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การแสดงออกในคุณค่า ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทักษะคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน
21. **ทักษะการรับมือกับอารมณ์** หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 - 5 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ และความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ
22. **ทักษะการรับมือกับความเครียด** หมายถึง หนึ่ง เด็กสามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียดและผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด สอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีและแสดงออกถึงการผ่อนคลายความเครียดจากดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว สาม เด็กสามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุความเครียดพร้อมโน้มนำตนเองไปในทางที่พึงประสงค์อันเป็นเอกภาพได้
23. **ทักษะทางการคิด** หมายถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการตัดสินใจ ทักษะในการแก้ไขปัญหา
24. **ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น** หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการแยกแยะความเหมือนความต่างของวัตถุและเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลในกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการแยกแยะข้อมูลและเหตุการณ์รอบตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง และแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลถึงการรับรู้และประเมินปัจจัย ซึ่งเป็นการกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์
25. **ทักษะการคิดสร้างสรรค์** หมายถึง เด็กสามารถคิดแบบมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลตามมาอันหลากหลายได้อย่างกว้างขวางเหนือประสบการณ์ใ้การยึดติดในกรอบ เด็กสามารถ

แสดงออกถึงการมีจินตนาการความคิดและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป เด็กสามารถแสดงออกในการปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นในชีวิตประจำวัน

26. **ทักษะการตัดสินใจ** หมายถึง เด็กสามารถประเมินทางเลือกจากตัวเลือกที่มีอยู่และผลของการตัดสินใจที่แตกต่าง และเด็กสามารถแสดงออกถึงการลงมือตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆอย่างเป็นระบบมากขึ้น
27. **ทักษะการแก้ไขปัญหา** หมายถึง เด็กสามารถเรียนรู้ เข้าใจ รับรู้ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา และเด็กสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยบอกข้อดีข้อเสียของแนวทางแก้ไขและสามารถลงมือแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
28. **ทักษะทางสังคม** หมายถึง ทักษะในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
29. **ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** หมายถึง เด็กสามารถรับรู้และแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย และเด็กสามารถแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
30. **ทักษะการสร้างสัมพันธ์** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวกและยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้กับผู้อื่นทุกวัย และความสามารถในการแสดงออกในการปรับตัว การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชน
31. **ทักษะการสื่อสาร** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การพูด การบอกเล่า และความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การเขียนสัญลักษณ์ การแสดงสีหน้าท่าทาง

กรอบแนวคิด

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

(1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัย

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

- 1.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.1.2 กำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร
- 1.1.3 ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 1.2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ
- 1.2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย
 - 1.2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย
 - 1.2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

- 1.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน
- 1.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน
- 1.3.3 การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

- 1.4.1 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ
- 1.4.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา
- 1.4.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน

1.5 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

- 1.5.1 การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต
- 1.5.2 การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย

(2) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน

- 2.1.1 กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน
- 2.1.2 กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง

2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

- 2.2.1 มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจ บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต
- 2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต

2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

- 2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training)
- 2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)
- 2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training/ Classroom training)

2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบสนองผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

- 2.4.1 การออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก
- 2.4.2 การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน

ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (CORE Life Skills for Early Childhood)

(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ

- 1.1 ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ
- 1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์
- 1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด

(2) ทักษะทางการคิด

- 2.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- 2.2 ทักษะการตีวิเคราะห์ในเบื้องต้น
- 2.3 ทักษะการตัดสินใจ
- 2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา

(3) ทักษะทางสังคม

- 3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ
- 3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ์

แนวทาง
ใหม่
ในการ
บริหาร
โรงเรียน
อนุบาล
เอกชน
ตาม
แนวคิด
ทักษะ
ชีวิต
เด็ก
ปฐมวัย

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1.การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ประกอบด้วย 1.1 การบริหารหลักสูตรปฐมวัย 1.2 การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย			
1.1 การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ประกอบด้วย 1.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 1.1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ 1.1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 1.1.5 การบริหารความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน			
1.1.1 องค์ประกอบย่อยของ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสถานศึกษา 2) การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร 3) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา			
1.1.2 องค์ประกอบย่อยของ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย 2.1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย 2.2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย			
1.1.3 องค์ประกอบย่อยของ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ 1) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่ง			

แนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
<p>เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน</p> <p>2) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายนอกห้องเรียน</p> <p>3) การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต</p>			
<p>1.1.4 องค์ประกอบย่อยของ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก</p> <p>1) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ</p> <p>2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริง อย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา</p> <p>3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน</p>			
<p>1.1.5 องค์ประกอบย่อยของ การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>1) การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต</p> <p>2) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตกับชุมชน</p>			
<p>1.2 การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย</p> <p>1.2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน</p> <p>1.2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>1.2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>1.2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p>			
<p>1.2.1 องค์ประกอบย่อยของ การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน</p> <p>1.2.1.1 การกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน</p> <p>การกำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง</p>			
<p>1.2.2 องค์ประกอบย่อยของ การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p>			

แนวคิดการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	อาจารย์ที่ปรึกษา		
<p>1.2.2.1 มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยลอกเลียนแบบได้</p> <p>1.2.2.2 มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยลอกเลียนแบบได้</p>			
<p>1.2.3 องค์ประกอบย่อยของ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>1.2.3.1 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน(On the job training)</p> <p>1.2.3.2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching)</p> <p>1.2.3.3 มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร(Off the job training / Formal Classroom training)</p>			
<p>1.2.4 องค์ประกอบย่อยของ การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย</p> <p>1.2.4.1 มีการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอกเพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน</p> <p>1.2.4.2 มีการออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายในเพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ</p>			

กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
<p>2.องค์ประกอบของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย</p> <p>(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ</p> <p>(2) ทักษะทางการคิด</p> <p>(3) ทักษะทางสังคม</p>			
<p>องค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย</p> <p>(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ</p> <p>ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ</p> <p>ทักษะการรับมือกับอารมณ์</p> <p>ทักษะการรับมือกับความเครียด</p> <p>(2) ทักษะทางการคิด</p> <p>2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น</p> <p>2.2 ทักษะการคิดสร้างสรรค์</p> <p>2.3 ทักษะการตัดสินใจ</p> <p>2.4 ทักษะการแก้ไขปัญหา</p> <p>(3) ทักษะทางสังคม</p> <p>3.1 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ</p> <p>3.2 ทักษะการสร้างสัมพันธ</p> <p>ทักษะการสื่อสาร</p>			
<p>2.1 องค์ประกอบย่อยของทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ประกอบด้วย</p> <p>(1) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ</p> <p>ทักษะการตระหนักรู้ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ</p> <p>1.1.1 การรับรู้ในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ</p> <p>1.1.2 การยอมรับในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ</p> <p>1.1.3 การแสดงออกในคุณค่า ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน</p> <p>1.2 ทักษะการรับมือกับอารมณ์</p> <p>1.2.1 ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ</p> <p>1.2.2 ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ใน</p>			

กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
<p>การมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ</p> <p>1.3 ทักษะการรับมือกับความเครียด</p> <p>1.3.1 เด็กสามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียดและผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด</p> <p>1.3.2 เด็กสามารถเรียนรู้วิธีและแสดงออกถึงการผ่อนคลายความเครียดจากดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว</p> <p>1.3.3 เด็กสามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุความเครียดพร้อมโน้มนำตนเองไปในทางที่พึงประสงค์อันเป็นเอกภาพได้</p>			
<p>2.2 องค์ประกอบย่อยของทักษะทางการคิด ประกอบด้วย</p> <p>(1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ในเบื้องต้น</p> <p>1.1 ความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการแยกแยะความเหมือนความต่างของวัตถุและเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลในรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์</p> <p>1.3 ความสามารถของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการแยกแยะข้อมูลและเหตุการณ์รอบตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง และแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลถึงการรับรู้และประเมินปัจจัย ซึ่งเป็นกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์</p> <p>(2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์</p> <p>2.1 คิดแบบมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลตามมาอันหลากหลายได้อย่างกว้างขวางเหนือประสบการณ์ใ้การยึดติดในรอบ</p> <p>2.2 แสดงออกถึงการมีจินตนาการความคิดและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป</p> <p>2.3 แสดงออกในการปรับตัวได้และมีความยืดหยุ่นในชีวิตประจำวัน</p> <p>(3) ทักษะการตัดสินใจ</p> <p>3.1 การประเมินทางเลือกจากตัวเลือกที่มีอยู่และผลของการตัดสินใจที่แตกต่าง</p> <p>3.2 การแสดงออกถึงการลงมือตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นระบบมากขึ้น</p>			

กรอบแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
<p>(4) ทักษะการแก้ไขปัญหา</p> <p>4.1 เด็กสามารถเรียนรู้ เข้าใจ รับผิดชอบต่อปัญหาและสาเหตุของปัญหา</p> <p>4.2 เด็กสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยบอกข้อดีข้อเสียของแนวทางแก้ไขและสามารถลงมือแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม</p>			
<p>2.3 องค์ประกอบย่อยของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย</p> <p>(1) ทักษะการเห็นอกเห็นใจ</p> <p>1.1 เด็กสามารถรับรู้และแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย</p> <p>1.2 เด็กสามารถแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน</p> <p>(2) ทักษะการสร้างสัมพันธ์</p> <p>2.1 ความสามารถในการแสดงออกในการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวกและยุติความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้กับผู้อื่นทุกวัย</p> <p>2.2 ความสามารถในการแสดงออกในการปรับตัว การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชน</p> <p>(3) ทักษะการสื่อสาร</p> <p>3.1 ความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การพูด การบอกเล่า</p> <p>3.2 ความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วจนะภาษา ได้แก่ การเขียนสัญลักษณ์ การแสดงสีหน้าท่าทาง</p>			

2.แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน			
เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง			
อายุ ☐ 1) น้อยกว่า 20 ปี ☐ 2) 20-25 ปี ☐ 3) น้อยกว่า 30 ปี ☐ 4) 30 – 40 ปี ☐ 5) 41 – 50 ปี ☐ 6) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป			
ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาโท ☐ 3) ปริญญาเอก ☐ 4) อื่นๆโปรดระบุ.....			
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการ ☐ 1) น้อยกว่า 1 ปี ☐ 2) 1 – 5 ปี ☐ 3) 6 – 10 ปี ☐ 4) 11 – 15 ปี ☐ 5) 16 – 20 ปี ☐ 6) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป			
ท่านเคยเป็นครูประจำชั้นระดับอนุบาล ☐ 1) เคย ☐ 2) ไม่เคย			
ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้น ☐ 1) เตรียมอนุบาล ☐ 2) อนุบาล 1 ☐ 3) อนุบาล 2 ☐ 4) อนุบาล 3 ☐ 5) ไม่ได้ประจำชั้น			
จบการศึกษา ☐ สาขาการศึกษาปฐมวัย ☐ สาขาอื่นๆ โปรดระบุ.....			

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
สำหรับครูประจำชั้น			
เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง			
อายุ ☐ 1) น้อยกว่า 20 ปี ☐ 2) 20-25 ปี ☐ 3) น้อยกว่า 30 ปี ☐ 4) 30 - 40 ปี ☐ 5) 41 - 50 ปี ☐ 6) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป			
ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาโท ☐ 3) ปริญญาเอก ☐ 4) อื่นๆโปรดระบุ.....			
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ☐ 1) น้อยกว่า 1 ปี ☐ 2) 1 - 5 ปี ☐ 3) 6 - 10 ปี ☐ 4) 11 - 15 ปี ☐ 5) 16 - 20 ปี ☐ 6) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป			
ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้น ☐ 1) เตรียมอนุบาล ☐ 2) อนุบาล 1 ☐ 3) อนุบาล 2 ☐ 4) อนุบาล 3 ☐ 5) ไม่ได้ประจำชั้น			
จบการศึกษา ☐ สาขาการศึกษาปฐมวัย ☐ สาขาอื่นๆ โปรดระบุ			

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา		ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
สำหรับผู้ปกครอง			
เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง			
อายุ ☐ 1) น้อยกว่า 20 ปี ☐ 2) 20-25 ปี ☐ 3) 25-30 ปี ☐ 4) 30 - 40 ปี ☐ 5) 41 - 50 ปี ☐ 6) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป			
ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาโท ☐ 3) ปริญญาเอก ☐ 4) อื่นๆโปรดระบุ.....			
ปัจจุบันเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้น (ตอบได้มากกว่า1ข้อ) ☐ 1) เตรียมอนุบาล ☐ 2) อนุบาล 1 ☐ 3) อนุบาล 2 ☐ 4) อนุบาล 3			

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบแบบสอบถาม			ความคิดเห็นอาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ.	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
1.การบริหารหลักสูตรปฐมวัย						
ก)การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย						
1.สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
2.สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
3.สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัยด้วยการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
ข) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้						
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ						
4. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยแห่งชาติ ในด้านทักษะทางอารมณ์- จิตใจ อยู่ในระดับใด						
5. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยแห่งชาติ ในด้านทักษะทางการคิด อยู่ในระดับใด						
6. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยแห่งชาติ ในด้านทักษะทางสังคม อยู่ในระดับใด						
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย						
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย						
7. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและ อย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลา และนอกเวลาเรียน เน้นการให้สิทธิ การ สร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมี จิตวิทยาเชิงบวกในด้านทักษะทางอารมณ์- จิตใจอยู่ในระดับใด						
8. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและ อย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลา และนอกเวลาเรียน เน้นการให้สิทธิ การ สร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมี จิตวิทยาเชิงบวกในด้านทักษะทางการคิด อยู่ในระดับใด						
9. สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและ อย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลา และนอกเวลาเรียน เน้นการให้สิทธิ การ สร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมี จิตวิทยาเชิงบวกในด้านทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
อยู่ในระดับใด						
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย						
10.สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก <i>ในด้านทักษะทางอารมณ์-จิตใจ</i> อยู่ในระดับใด						
11.สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก <i>ในด้านทักษะทางการคิด</i> อยู่ในระดับใด						
12.สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก <i>ในด้านทักษะทางสังคม</i> อยู่ในระดับใด						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็นอาจารย์ที่ ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
ค) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้						
13.สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ภายในห้องเรียน ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
14.สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ภายนอกห้องเรียน ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
15.สถานศึกษาจัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ในด้านต่อไปนี้อยู่ใน ระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
ง) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก						
16.สถานศึกษาประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ ตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
17.สถานศึกษาประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
18.สถานศึกษาประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อโดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อ วางแผนดูแลเด็กร่วมกัน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผบค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
จ) การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน						
19.สถานศึกษาเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
20.สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา ผ่าน / ไม่ผ่าน	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.			
การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย						
ก.การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน						
21.สถานศึกษากำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
22.สถานศึกษากำหนดลักษณะงาน ขึ้นตอน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
ข.การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย						
23.สถานศึกษามีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
24.สถานศึกษามีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และบุคลิกภาพทั้งภายในภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการมีทักษะชีวิตให้เด็กปฐมวัยเลียนแบบได้ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
---	---------------------	---------------------------------	------------	----------

	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
ค.การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย						
25.สถานศึกษาพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (On the job training) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
26.สถานศึกษาพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Mentoring & Coaching) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
27. สถานศึกษาพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Off the job training / Formal Classroom training) ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ	ครู	ผปค.	ผ่าน / ไม่ผ่าน		
ง.การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย						
28.สถานศึกษาออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือน และสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						
29.สถานศึกษาออกแบบ การวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน เพื่อตอบแทนแก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้วยรางวัลจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

ตอนที่ 3 แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แนวทางใหม่ในการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตาม แนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ผู้ตอบ แบบสอบถาม			ความคิดเห็น อาจารย์ที่ ปรึกษา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	ผอ.	ครู	ผปค.			
ก.การบริหารจัดการหลักสูตร ปฐมวัย						
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
การจัดประสบการณ์						
การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และ แหล่งเรียนรู้						
การประเมินพัฒนาการเด็ก						
ข.การบริหารผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรปฐมวัย						
การออกแบบโครงสร้างองค์กร และงาน ให้เกิดความใกล้ชิดกัน ทุกตำแหน่ง						
การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรปฐมวัยที่เหมาะสม						
การฝึกอบรมผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรปฐมวัย						
การให้รางวัลตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย						
ค.ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย						
ทักษะทางการอารมณ์-จิตใจ						
ทักษะทางการคิด						
ทักษะทางสังคม						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่.....

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

คำอธิบาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1.) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยและกรอบแนวคิดของแนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
- 2.) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 3.) เพื่อนำเสนอแนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้ กรุณากรอกแบบสอบถามภายในวันพุธที่ 17 มิถุนายน 2563 จักเป็นพระคุณยิ่ง

นางศศิธร วัฒนกุล

นิสิตระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นียมศัพท์

การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง การบริหารหลักสูตรปฐมวัย และ การบริหารบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กในวัย 3 – 6 ปี เกิดทักษะชีวิตปฐมวัย

- 1) **การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย** หมายถึง การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการบริหารความสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชน
- 2) **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย** หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้างและสาระของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย
- 4) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิตปฐมวัย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย
- 5) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลผ่านการลงมือทำด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลา เน้นการให้สิทธิการสร้างคุณค่า การคิดใคร่ครวญ และการมีจิตวิทยาเชิงบวก
- 6) **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายกลุ่มรายชั้นผ่านการลงมือทำแบบร่วมมือด้วยหลักการที่หลากหลาย** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำร่วมกันอย่างมีกระบวนการและอย่างมีอิสระ ในพื้นที่ที่หลากหลาย ในเวลาและนอกเวลาเรียน กับกลุ่มคนหลากหลายพฤติกรรมและวัฒนธรรม เน้นการมีจิตวิทยาเชิงบวก
- 7) **การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้** หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และ การคัดสรรแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

- 8) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ การประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยการสะท้อนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดูแลเด็กร่วมกัน
- 9) การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การเชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้านวิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย
- 10) การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย
- 11) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน หมายถึง กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอนบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกตำแหน่ง
- 12) การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย หมายถึง มีกระบวนการในการแสวงหา จูงใจ บุคคลที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต มีกระบวนการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นต้นแบบทักษะชีวิต
- 13) การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Experiential Learning) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Social Learning) การพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตร (Formal Learning)
- 14) การให้แรงเสริมตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก
- 15) การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายนอก หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยรายได้และสวัสดิการที่มั่นคงตามเกณฑ์เงินเดือนและสวัสดิการตามมาตรฐานและตามผลงาน

- 16) การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมภายใน หมายถึง การออกแบบ วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการให้แรงเสริมให้แก่ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้วยแรงจูงใจด้านตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเกียรติยศ
- 17) ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย หมายถึง สมรรถนะทางจิตวิทยาสังคมอันเป็นความสามารถตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการมีทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ทักษะในการคิด ทักษะทางสังคม
- 18) ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ หมายถึง ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ ทักษะในการรับมือกับอารมณ์ ทักษะในการรับมือกับความเครียด
- 19) ทักษะการตระหนักรู้ในตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3-5ปีในการรับรู้ในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การยอมรับในคุณค่า จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งด้านจิตใจ การแสดงออกในคุณค่า ความรู้สึก ความรู้สึกที่มีต่อความรู้สึก ทศนคติ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตน
- 20) ทักษะการรับมือกับอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปีในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ และความสามารถทางอารมณ์ - จิตใจของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการมีเอกภาพในการประเมิน รู้เท่าทัน ควบคุม และแสดงออกในการรับมือกับอารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและเป็นเอกภาพ
- 21) ทักษะการรับมือกับความเครียด หมายถึง หนึ่ง เด็กสามารถตระหนักถึงสาเหตุของความเครียดและผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด สอง เด็กสามารถเรียนรู้วิธีและแสดงออกถึงการผ่อนคลายความเครียดจากดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว สาม เด็กสามารถหลีกเลี่ยงสาเหตุความเครียดพร้อมโน้มนำตนเองไปในทางที่พึงประสงค์อันเป็นเอกภาพได้
- 22) ทักษะทางการคิด หมายถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการตัดสินใจ ทักษะในการแก้ไขปัญหา
- 23) ทักษะการคิดวิเคราะห์เบื้องต้น หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัย 3-5ปีในการแยกแยะความเหมือนความต่างของวัตถุและเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างเป็นทางการเป็นเหตุผลในกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถของ

เด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ในการแยกแยะข้อมูลและเหตุการณ์รอบตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง และแสดงออกอย่างเป็นเหตุผลถึงการรับรู้และประเมินปัจจัย ซึ่งเป็นกรอบความคิดรวบยอดอันเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์

- 24) **ทักษะการคิดสร้างสรรค์** หมายถึง เด็กสามารถคิดแบบมองหาทางเลือกที่มีอยู่และผลตามมาอันหลากหลายได้อย่างกว้างขวางเหนือประสบการณ์ใ้การยึดติดในกรอบ เด็กสามารถแสดงออกถึงการมีจินตนาการความคิดและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป เด็กสามารถแสดงออกในการปรับตัวได้และความยืดหยุ่นในชีวิตประจำวัน
- 25) **ทักษะการตัดสินใจ** หมายถึง เด็กสามารถประเมินทางเลือกจากตัวเลือกที่มีอยู่และผลของการตัดสินใจที่แตกต่าง และเด็กสามารถแสดงออกถึงการลงมือตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆอย่างเป็นระบบมากขึ้น
- 26) **ทักษะการแก้ไขปัญหา** หมายถึง เด็กสามารถเรียนรู้ เข้าใจ รับรู้ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา และเด็กสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยบอกข้อดีข้อเสียของแนวทางแก้ไข และสามารถลงมือแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 27) **ทักษะทางสังคม** หมายถึง ทักษะในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- 28) **ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** หมายถึง เด็กสามารถรับรู้และแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่นแม้ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย และเด็กสามารถแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- 29) **ทักษะการสร้างสัมพันธ์** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวกและยุคความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้กับผู้อื่นทุกวัย และความสามารถในการแสดงออกในการปรับตัว การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโรงเรียนที่บ้าน และในชุมชน
- 30) **ทักษะการสื่อสาร** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วงนะภาษา ได้แก่ การพูด การบอกเล่า และความสามารถในการแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองและแสดงออกว่าเข้าใจคนอื่นได้ด้วยการใช้วงนะภาษา ได้แก่ การเขียนสัญลักษณ์ การแสดงสีหน้าท่าทาง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สำหรับผู้อำนวยความสะดวก)

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย/ ลงใน / หน้าข้อความ ให้ตรงตามสถานภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง อื่นๆ
2. อายุ 25-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ.....
4. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
 น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี
 6-10 ปี 11-15 ปี
 16-20 ปี มากกว่า 20 ปีขึ้นไป
5. ท่านเคยเป็นครูประจำชั้นอนุบาล
 เคย ไม่เคย
6. ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้น
 อนุบาล 1 อนุบาล 2
 อนุบาล 3 ไม่ได้ประจำชั้น
7. จบการศึกษา
 สาขาการศึกษาปฐมวัย
 สาขาอื่นๆ โปรดระบุ.....

ข้อ	การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ												
	1.2 ทักษะทางการคิด												
	1.3 ทักษะทางสังคม												
จ.การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน													
19	สถานศึกษา <u>เชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครองด้าน</u> <u>วิชาการ การเลี้ยงดู และทักษะชีวิต</u> ในด้าน ต่อไปนี้อยู่ในระดับใด												
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ												
	1.2 ทักษะทางการคิด												
	1.3 ทักษะทางสังคม												
20	สถานศึกษา <u>ประสานความร่วมมือกับชุมชนใน</u> <u>การพัฒนาวิชาการและทักษะชีวิตปฐมวัย</u> ใน ด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด												
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ												
	1.2 ทักษะทางการคิด												
	1.3 ทักษะทางสังคม												
การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย													
ก.การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน													
21	สถานศึกษา <u>กำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน</u> ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ในด้านต่อไปนี้ อยู่ในระดับใด												
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ												
	1.2 ทักษะทางการคิด												
	1.3 ทักษะทางสังคม												
22	สถานศึกษา <u>กำหนดลักษณะงาน ขั้นตอน</u> <u>บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุก</u> <u>ตำแหน่ง</u> ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ใน ด้านต่อไปนี้อยู่ในระดับใด												
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ												
	1.2 ทักษะทางการคิด												
	1.3 ทักษะทางสังคม												
ข การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย													

ข้อ	การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	อยู่ในระดับใด											
	1.1 ทักษะทางอารมณ์-จิตใจ											
	1.2 ทักษะทางการคิด											
	1.3 ทักษะทางสังคม											

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1. การบริหารหลักสูตรปฐมวัย

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย

.....

.....

.....

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

.....

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

1.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

.....

.....

.....

1.5 การบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน

.....

.....

.....

2. การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

2.1 การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงาน

.....

.....

.....

2.2 การคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

.....

.....

.....

2.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

.....

.....

.....

2.4 การให้แรงเสริมเพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง)
แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
คำชี้แจง

1. (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (คำถามปลายเปิด) ดังนี้

1) กำหนดแนวทางหลักจากลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

2) กำหนดแนวทางรองจากลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาองค์ประกอบด้วยของการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

3) กำหนดวิธีการดำเนินการจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถามและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. วิธีการตอบแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความเหมาะสม” และ “ความเป็นไปได้” ทั้งสองช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

3 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย

1 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างในการตอบแบบประเมิน

แนว ทาง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1	การพัฒนาการบริหารบุคลากรโรงเรียนอนุบาล เอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	✓					✓					
1.1	ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพที่ ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการเสริมสร้าง ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
1.2	ปรับปรุงการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับ การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะ ทางสังคม											
1.3	ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อ สร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะ ทางการคิด											
1.4	ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการบริหาร โรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริมทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
2	พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย											
2.1	ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
2.2	ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของ เด็ก ให้สอดคล้องกับสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม และทางการคิด											
2.3	ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สื่อ ของเล่น และแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
2.4	ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อสร้าง เสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด											

ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีในการประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางเพื่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางศศิธร วัฒนกุล

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของ (ร่าง) วิธีดำเนินการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความเหมาะสม” และ “ความเป็นไปได้” ทั้งสองช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1 พัฒนาการบริหารบุคลากรมุ่งพัฒนา ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.1 ยกระดับการให้แรงเสริมเทียบเท่าอาชีพ ที่ทรงคุณค่า เพื่อตอบแทนผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานการ เสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะ ทางสังคม											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมกำหนดตัวชี้วัดผลงานการสร้าง ทักษะทางสังคมและอัตราผลตอบแทน เพิ่มเติมซึ่งเป็นแรงเสริมภายนอก ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) สื่อสารให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษาปฐมวัยทราบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3) ประเมินผลงาน เพื่อให้คำตอบเพิ่มเติม ตามข้อกำหนดใหม่							4	3	2	1	
1.2 ปรับปรุงการสรรหาและคัดเลือก ผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะ ชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผนการสรรหาจูงใจบุคคล ที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ที่ให้ ความสำคัญและเป็นต้นแบบได้ทั้งกาย วาจา ใจในการสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
แนวทางการคัดเลือกตามผลงานใหม่ รวมทั้งประเมินผล											
1 พัฒนาการบริหารบุคลากร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.3 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษา เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อ สร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้วยรูปแบบ การเรียนรู้กับการทำงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการพัฒนาเป็นรายบุคคลตาม ผลงานแผนใหม่ รวมทั้งประเมินผล		4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.4 ปรับปรุงการออกแบบโครงสร้างการ บริหารโรงเรียน เพื่อให้เอื้อในการสร้างเสริม ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดโครงสร้าง การบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วน ร่วมอย่างใกล้ชิด นำไปสู่การสร้างเสริม ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการตามโครงสร้างการบริหาร โรงเรียน รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.1 ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์ ของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิด การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผนการพัฒนา ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและชุมชน ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อสร้าง เสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวน และประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชน รวมทั้งประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.2 ปรับปรุงการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้อง กับสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม และทางการคิด											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวชี้วัด พัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการผ่านกิจกรรมประจำวัน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย โดยไม่มีการทดสอบ รวมทั้งประเมิน ผลการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็น รายบุคคล ควบคุมประเมินผลคุณภาพ การบริหารหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2 พัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัย											
2.3 ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ สื่อของเล่น และแหล่ง เรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางสังคม											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผน ออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านการลงมือ ทำด้วยหลักการที่หลากหลาย เพื่อสร้าง เสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยเป็น รายบุคคล ทั้งเด็กทั่วไป และเด็ก กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่											
2.4 ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมวางแผน เพื่อคัดสรรแหล่ง เรียนรู้และวิทยาการต้นแบบในการ พัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่าง แท้จริง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการตามแนวทางใหม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.5 ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็ก ปฐมวัย ด้านทักษะทางการคิด											
วิธีการดำเนินการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1) ประชุมเพื่อการประเมินผลหลักสูตร ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ในการ นำไปใช้ของหลักสูตรทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อ ควรพัฒนาปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

(ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2) ดำเนินการตามแผนใหม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางหลัก

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางรอง

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วันที่

ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและ
พิจารณา (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิด

ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร. พฤกษ์ ศิริบรรณพิทักษ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา แซ่ม้อย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ดร. สุวิทย์ มูลคำ

อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและการศึกษาปฐมวัย

4. ดร. อภิสิริ จรัสขนะเพท

ผู้ก่อตั้งอนุบาลบ้านรัก และผู้เชี่ยวชาญการศึกษาวอลดอร์ฟ

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ บุตรกัตัญญ

อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิด
ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

1. ดร. รังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์

เจ้าหน้าที่การศึกษา องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

2. คุณปรารณา ลิ้มหุตะเศรณี

อดีตศบ. (ร่วมก่อตั้งคริสตจักรใจสมาน) อดีตผู้อำนวยการสมาคมพระคริสต์ธรรมไทย

อาจารย์สอนพระคัมภีร์ที่โรงเรียนคริสต์ศาสนศาสตร์แบ็บติสต์ (สวนพลู) นักเทศนาฟื้นฟู และวิทยากร

3. ศาสตราจารย์ ดร. พฤษชัย ศิริบรรณพิทักษ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทาง

การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ดร. สุวิทย์ มูลคำ

อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและการศึกษาปฐมวัย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ บุตรกตัญญู

อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ดร. อภิสิริ จรัสขนะเพท

ผู้ก่อตั้งอนุบาลบ้านรัก และผู้เชี่ยวชาญการศึกษาวอลดอร์ฟ

ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ อว 64.6/0904

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับผู้อำนวยการ ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6734
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 . email: sasistorn@hotmail.com

ที่ อว 64.6/4461

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน ดร.รังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแนวทาง แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการ บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้สัปดาห์วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียด ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 email: sasistorn@hotmail.com

ที่ อว 64.6/4460

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน คุณปรารถนา ลิ้มหุตะเศรณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแนวทาง แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการ บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียด ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 email: sasistorn@hotmail.com

ที่ อว 64.6/4464

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน ครูอ้อย อภิสิริ จรัสขวนะเพท

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแนวทาง แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวงงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 email: sasistorn@hotmail.com

ที่ อว 64.6/4462

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ บุตรกตัญญู

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแนวทาง แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการ บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียด ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 email: sasistorn@hotmail.com

ที่ อว 64.6/4463

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน ดร.สุวิทย์ มูลคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแนวทาง แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวงงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 0816353330 email: sasistorn@hotmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ โทร. 82565 ต่อ 6734

ที่ อว 64.6(2791.04)/2314

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทาง

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์

ด้วย นาง ศศิธร วัฒนกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางใหม่ในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างแนวทางฯ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวงงาม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศศิธร วัฒนกุล
วัน เดือน ปี เกิด	14 ตุลาคม 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	593 สุขุมวิท 33 กรุงเทพมหานคร 10110

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY